PETRU
DEMETRU POPESCU

ALUNEL vrea să învețe MEDICINĂ

PETRU
DEMETRU POPESCU

ALUNEL vrea să învețe MEDICINĂ

EDITURA MEDICALA
București • 1987

Cuprins

În clasă, Alunel era cel mai bun băiat. Să nu greşim însă, închipuindu-ne că era cel mai bun la învăţătură şi că la sfîrşitul fiecărui an exista „pericolul" ca Alunel să ia premiul I, cu tradiţionala cununiţă. Dar nici nu se putea spune despre el c-ar fi printre ultimii din clasă, adică unul dintre acei „colecţionari" de note mici — de trei şi patru —, ameninţaţi de corijenţă sau, şi mai rău, de repetenţie. Băiatul mergea pe o linie de mijloc, parcă şi-ar fi făcut un crez din expresia „nici prea-prea, nici foarte-foarte".

Din cu totul alte motive era Alunel cel mai bun băiat. Avea o inimă de aur, care-i bătea cu putere în pieptul său voinic şi voluminos. Cine-l vedea aşa, parcă umflat cu o pompă de bicicletă sau chiar cu una de Dacia 1300, ar fi zis că sub straturile-i de grăsime se ascunde o fire insensibilă, nepăsătoare la tot ce-o înconjură. Cînd colo, grăsunul Alunel se înduioşa din te miri ce, împărtăşea întotdeauna necazul vreunui coleg, suferind alături de el şi căutînd, după puterile lui, să-l ajute. Iată, de pildă, ce s-a întîmplat într-o bună zi. Dulcin, candidat la premiul I, speriat de notele bune pe care le luase noua lor colegă, Amalia, a recurs la o stratagemă inadmisibilă. La teza de limba română, pe cînd Amalia se uita pe fereastră pentru a-i veni inspiraţia, iar profesorul urmărea ceva în catalog, Dulcin, dintr-un salt, ca o pisică, îi strecură acesteia, între filele caietului de teză, o „copiuţă". Apoi tot el, dregîndu-şi nervos glasul, spuse plin de indignare:

— Tovarăşe profesor, Amalia copiază!

Profesorul de română, Ilie Mirea, era renumit pentru bunătatea sa sufletească şi pentru dragostea pe care o manifesta faţă de elevii săi. Dar, în acelaşi timp, simţul său de dreptate era arhicunoscut, iar exigenţa sa, proverbială. Ori de cîte ori se ivea prilejul, îşi povăţuia de bine elevii, amintindu-le că în viaţă, în orice împrejurare, trebuie să dea dovadă de cinste şi corectitudine. De multe ori putea fi auzit spunînd: *„Mai bine dealul cinstit decît muntele furat!"* — expresie atît de cunoscută în şcoală, că devenise cu timpul citată la tot pasul. Desigur, tîlcul acestor vorbe înţelepte nu-l putea pricepe oricine, dar ele nu mai păstrau nici urmă de secret pentru elevii dintr-a V-a — clasă în care se afla şi Alunel —, ca de altfel pentru toţi elevii acelei şcoli. Ei ştiau prea bine că această zicală izvora dintr-o altă cugetare, mai concretă, care se referea la o sferă mai restrînsă — numai la viaţa de elev: *„Mai bine nota şase obţinută cinstit decît nota zece luată prin mijloace necinstite!"* Urmărind generalizarea, cu alte cuvinte aplicarea acestei zicale şi la alte acte ale vieţii, dascălul de română o îmbrăcase totodată într-o haină poetică.

Cunoscînd acum felul de a fi al profesorului Mirea, e de la sine înţeles cum a reacţionat la acea pîră veninoasă a lui Dulcin. Pînă să se dezmeticească Amalia, profesorul răsărise ca din pămînt lîngă pupitrul ei. A fost o nimica toată să

găsească între filele caietului de teză fițuica strecurată de Dulcin. Cu glas aspru și tunător, începu să o dojenească. La început Amalia păru buimăcită, neștiind ce să creadă, pentru ca apoi să izbucnească în hohote de plîns. Nu putu rosti un cuvînt în apărarea sa.

Dar Ilie Mirea era necruțător. O privi cu ochi de inchizitor și-i zise:

— Tu, o elevă atît de bună, să te pretezi la o astfel de faptă?! Și, întrucît Amalia plîngea din ce în ce mai disperat, adăugă: „Plînsul te acuză și mai mult!" Apoi, rar și sentențios, dădu drumul cunoscutului aforism: *„Mai bine dealul cinstit decît muntele furat!"*

Urmă pronunțarea sentinței, transcrisă apoi cu creionul roșu pe caietul de teză: „Nota 1 (unu) pentru copiat!"

În ochii lui Dulcin licări atunci o satisfacție răutăcioasă. Își atinsese ținta. Dar și în ochii lui Alunel, căruia nu-i scăpase nimic din cele întîmplate, se aprinse un licăr ciudat — oțelul tăios al revoltei. Se ridică în picioare și, voluminos cum era, părea el însuși față de colegii săi . . . un munte, dar nu din cel furat, ca în aforismul profesorului Mirea. Vorbi rar și apăsat, plin de năduf:

— Dar nu e drept, tovarășe profesor, ca Amalia, cea mai bună elevă din clasă, să ia unu la teză!

Privirea lui Dulcin se adumbri. Uluit, profesorul se răsuci spre cel care avusese îndrăzneala să-i conteste decizia.

— Cine a pronunțat aceste cuvinte?

— Eu! răspunse Alunel cu respect, dar și cu multă hotărîre.

— Și, mă rog, de ce nu e drept, Alunele?

Atunci Alunel, plin de înflăcărare, se lansă într-o adevărată pledoarie, urmărind, prin relatarea celor întîmplate, stabilirea adevărului și incriminarea vinovatului. Părea un Demostene acuzîndu-l pe Filip al II-lea, regele macedonenilor, sau un Cicero condamnîndu-l pe Catilina.

Și Ilie Mirea înțelese marea nedreptate pe care era cît pe-aci s-o făptuiască. Mută nota 1 (unu) de la Amalia la Dulcin și se simți împăcat sufletește. Alunel, la rîndul său, se simți mulțumit că intervenise la timp.

Altă dată Alunel luă apărarea colegului său Mihuț — un băiat pirpiriu și sfios — împotriva unui vlăjgan dintr-a VII-a, care se năpustise asupra lui și-i furase abțibildurile. A fost o luptă pe viață și pe moarte, dar mușchii lui Alunel și-au spus cuvîntul, astfel încît vlăjganul, învins și umilit, s-a văzut silit să-i înapoieze lui Mihuț micile poze furate.

Desigur ar putea fi date multe alte exemple din care să reiasă mărinimia lui Alunel. Într-adevăr, Alunel al nostru era unul dintre acei colegi la care oricînd te puteai duce să-i ceri un sfat,

un ajutor — într-un cuvînt, un băiat cu suflet mare, pe care era imposibil să nu-l îndrăgești. Dacă se întîmpla vreodată să lipsească, ziua aceea era foarte tristă pentru copiii dintr-a V-a. Chiar dacă era o zi însorită, tot mohorîtă părea.

Dar de la un timp Alunel nu mai era în apele lui. Simțiseră toți acest lucru. Alunel devenise indiferent, nu mai participa la viața clasei. Toți și-au dat seama că se petrece ceva cu el. Dar ce?

Cîțiva încercaseră să-l iscodească, să-l facă să-și spună păsul deschis, dar nu reușiră să afle nimic de la Alunel, acesta mărginindu-se să ridice din umeri, de parcă ar fi vrut să le spună: „Nu s-a întîmplat nimic, absolut nimic!"

Realitatea este că pe Alunel îl preocupa ceva anume, ceva care pusese stăpînire pe el. Colegii lui n-aveau cum să-și dea seama că acel ceva era visul din care abia se dezmeticise. Hărțuit de întîmplările ce populaseră acel coșmar, la trezirea din somn făgăduise, fără să stea prea mult pe gînduri, că de-aci încolo se va supune unui regim alimentar, că va duce o viață sportivă. Acum, însă, se găsea parcă la o răspîntie, încolțit de tot soiul de întrebări: „Dar, oare, era bine ca la vîrsta lui să se supună unui regim alimentar sever? Va fi posibil să-și stăvilească pofta de mîncare? Cum și prin ce mijloace ar putea fi educată această remarcabilă poftă? Dar doctorii? Oare doctorii sînt bine intenționați? Sfatul lor o fi dezinteresat sau altfel stau lucrurile?"

Acestea erau gîndurile care-l frămîntau pe Alunel, acaparîndu-l cu totul și sustrăgîndu-l de la treburile zilnice.

Deodată îi încolți în minte o idee, ca o rază de lumină care țîșnește în plin întuneric. Derulă pe ecranul minții tot visul său plin de peripeții și-și zise: „Nimeni și nimic nu mă poate convinge că trebuie să țin un regim alimentar, pentru că nu cred în vorbele nimănui atîta vreme cît nu le înțeleg. Cu atît mai mult nu pot să cred într-un vis, care, oricît de verosimil ar fi, se risipește în zori ca un fum. Doar eu pot hotărî ce am de făcut, totul depinde de voința mea. Eu sînt unul dintre aceia care mai întîi trebuie să se convingă ei înșiși de necesitatea unui lucru — bunăoară, acum, de respectarea unui regim alimentar. Pentru aceasta ar trebui mai întîi să pătrund tainele medicinii".

Gîndul i se frînse, dar în secunda următoare reveni stăruitor. În cele din urmă, Alunel își spuse cu o hotărîre de neclintit: „Asta e! Cum de nu m-am gîndit de la început?!! Trebuie să m-apuc să învăț medicină!"

Peste cîteva zile, profesorul Ilie Mirea le dădu elevilor dintr-a V-a o lucrare de control. Era vorba de o compunere liberă, dar care trebuia totuşi să răspundă unui titlu dat: „Un vis care poate deveni realitate". Acest titlu îi puse pe toţi într-o teribilă încurcătură. Aşa se explică de ce, deşi trecuse un sfert de oră de cînd profesorul îl enunţase, mulţi priveau cu disperare pe fereastră, aşteptînd parcă să le vină de-acolo vreo idee. Alunel, dimpotrivă, părea că are subiectul gata făcut. Desigur, n-avea decît să povestească celebrul său vis şi, în concluzie, să arate cum poate prinde viaţă acest vis, cu alte cuvinte cum poate deveni realitate. Aşa se face că, numai ce auzi titlul lucrării, Alunel al nostru se şi aşternu pe scris. Frazele se alcătuiau de la sine, parcă dădeau buzna să-şi găsească mai repede un locşor pe foaia albă, tocul băiatului abia răzbind să le domolească în rînduri cît mai ordonate. Şi aşa, cît ai zice peşte, foile se umpleau una după alta.

La un moment dat a pierdut contactul cu realitatea, uitînd că se află în clasă şi că, de fapt, scrie o lucrare de control. Retrăind cu intensitate faimosul său vis, s-a văzut dintr-o dată înconjurat din nou de fiinţele acelea uimitoare: maestrul Hipo, Getia, Menandros, cîinele Hector

— cel care grăia omenește —, Avicenna, Averroes, petrecăreții Gargantua și Pantagruel, mincinosul baron Münchhausen și, bineînțeles, cei doi savanți — Louis Pasteur și Robert Koch. Nimic nu lipsea din visul de atunci — nici oamenii, nici întîmplările. Scria, scria întruna, cu febrilitate, de parcă-i dicta cineva.

Nici n-a băgat de seamă cînd a trecut ora. Terminînd de scris, o clipă a privit buimăcit în jur, întocmai ca atunci cînd, după visul avut, se trezise în patul său, acasă, înconjurat de părinți și bunici. Imediat s-a dezmeticit însă și, cu pas vioi, se îndreptă spre catedră să predea lucrarea. Își simțea sufletul ușurat, parcă se eliberase de o taină. Cătînd spre colegii săi, observă că au fețele cam mohorîte și înțelese pe dată că nu făcuseră lucrări tocmai bune. Cum era un bun coleg, simți o strîngere de inimă. Nu le rămînea decît să aștepte „sentința" profesorului Ilie Mirea.

Un obicei al profesorului de română era ca în ora imediat următoare să le aducă elevilor lucrările corectate, consemnînd notele în catalog. „O lucrare peste care se așterne praful timpului devine nefolositoare" — le zicea el. Și, pentru ca elevii să învețe mai ales din greșelile făcute, comenta fiecare lucrare în parte. Și de data asta procedă la fel. Peste două zile, la următoarea oră de română, intră în clasă cu lucrările sub braț. Copiii amuțiră. Majoritatea știau ce-i așteaptă. Și totuși, de data aceasta, Ilie Mirea se abătu puțin de la obiceiul său. După ce îi anunță că lucrările sînt foarte slabe, citi pe rînd notele, fără nici un comentariu. Chiar și Amalia abia obținuse nota șase, iar rivalul ei — invidiosul Dulcin — cinci. Parcă anume lăsat la urmă, Alunel își auzi în sfîrșit numele. Primise nota nouă.

În primul moment fu copleșit de emoție, dar, după ce se mai liniști puțin, se întrebă cu nedumerire: „De ce nouă, și nu zece?!" Gîndurile i-au fost întrerupte de glasul profesorului Ilie Mirea, care tocmai spunea:

— Astăzi vom citi o singură lucrare — lucrarea lui Alunel!

Și începu să citească. Pe măsură ce citea, liniștea învăluia întreaga clasă, interesul copiilor fiind vădit. Visul lui Alunel prindea viață — de data asta în fața colegilor săi. Participau cu sufletul la gură la toate peripețiile prin care trecuse Alunel în visul său, pe chipul lor apărînd, pe rînd, cînd curiozitatea, cînd teama, cînd ușura-

rea, mai ales către sfîrşit, cînd eroul nostru s-a trezit buimac din somn, înconjurat de ai săi, cînd şi-a dat seama că de fapt totul fusese doar un vis. Compunerea lui Alunel i-a fascinat pe toţi. Nimeni n-avea vreun motiv să-i conteste lui Alunel talentul de povestitor, cu atît mai puţin nota luată. Numai Alunel al nostru era nemulţumit, ba tocmai se pregătea să-l întrebe pe profesor de ce, dacă aşa stăteau lucrurile, îi dăduse numai nouă, cînd numai ce-l auzi pe dascăl spunînd:

— Şi acum iată, negru pe alb, cum înţelege Alunel să-şi materializeze visul: „Întrucît titlul compunerii noastre a fost «Un vis care poate deveni realitate», după ce am istorisit visul m-am gîndit că într-adevăr el poate deveni realitate numai dacă eu mă voi apuca să învăţ medicina, chiar acum!"

Sfîrşi de citit şi apoi i se adresă lui Alunel:

— Bravo, băiete! Am parcurs cu multă plăcere compunerea ta şi, pentru că am găsit-o interesantă, am citit-o şi colegilor tăi, dar ţi-am dat numai nouă, pentru că ai săvîrşit o greşeală.

— Ce greşeală?!!! sări ca ars Alunel.

Calm, Ilie Mirea îi răspunse îndată:

— Medicina nu se învaţă într-o singură zi, acum, astăzi, aşa cum te-ai exprimat tu în lucrare. Mai întîi trebuie să-ţi termini liceul, abia atunci vei da concurs de admitere la medicină şi, dacă cei în drept te vor socoti apt, îţi vei consacra întreaga viaţă — bineînţeles o viaţă de muncă asiduă — acestei nobile meserii!

La auzul acestor vorbe, nemulţumirea lui Alunel se transformă în furie — văzu negru înaintea ochilor. În acele clipe i se păru că profesorul Ilie Mirea seamănă cu cineva — sigur, semăna cu şiretul baron Münchhausen, care-l purtase tot timpul cu vorba în faimosul său vis!

— Cum adică? Să aştept atîta timp?! Dacă-i după cum spuneţi, pînă oi şti ceva medicină mi-or apărea şi primele fire de păr alb, or eu vreau să învăţ medicina chiar acum, pentru ca să ştiu ce am de făcut!

Ilie Mirea, bun psiholog, nu luă în seamă vorbele necuviincioase ale lui Alunel şi, mîngîindu-l pe cap, îi zise cu blîndeţe:

— Pentru lucrarea de azi, încă o dată, felicitări! În legătură cu dorinţa ta de a urma medicina, deocamdată nu-ţi mai spun nimic. Ai să te convingi tu singur! Dar, ţine minte, fiecare lucru trebuie făcut la timpul său!

Din ziua aceea Alunel n-a mai avut liniște. Dorința de a învăța medicina, pentru a înțelege el însuși ce avea de făcut de-aici înainte, pusese stăpînire pe el. Pînă la lucrarea cu pricina, această dorință nu prinsese contur, era doar o vagă năzuință. Dar după ce profesorul Ilie Mirea citise lucrarea lui cu glas tare, în fața întregii clase, nu mai putea da înapoi, doar afirmase în ea că stă în putința lui ca visul să devină îndată realitate.

Pe de altă parte, îl frămîntau vorbele profesorului, intrebîndu-se întruna: „Ce interes să aibă tovarășul profesor Ilie Mirea ca să mă descurajeze? Doar la vîrsta lui nu are de gînd să se apuce el însuși de medicină, încît să-l supere faptul că mă va avea coleg pe mine, elevul lui — nu, desigur, nu poate fi vorba de așa ceva!"

De fapt, tocmai vorbele profesorului au început să-i zdruncine hotărîrea, punîndu-l pe gînduri. Onestul dascăl nu putea să fie decît bine intenționat și, desigur, nu dorea decît să-l ajute, făcîndu-l să înțeleagă că nu te poți apuca așa, de azi pe mîine, de medicină, că mai intîi trebuie să înveți sîrguincios, să-ți termini școala. Nu vroia să-l descurajeze cituși de puțin, ba chiar îl îndemna să nu-și abandoneze năzuința.

De îndată și-a adus aminte că se mai pripise cîndva, cînd, mic fiind, se apucase de sport sau, mai bine zis, de toate sporturile. Firește, le abordase pe rînd, visînd să ajungă un as al campionilor într-o lună, o săptămînă, ba chiar într-o zi, cît mai repede cu putință. Rezultatul nici nu vrea să și-l mai amintească, pentru că, de fapt, ambiția lui s-a soldat cu un eșec total. Dar, gindindu-se mai bine, tot se alesese cu ceva în urma acestei experiențe, cu învățarea pe de rost a vorbelor înțelepte auzite de la toți maeștrii sportului cu care venise în contact — un fel de zicală care suna așa: *„Exercițiul îl face pe maestru!"*

Ba, mai mult, inspirat de peripețiile sale sportive, un povestitor scrisese și o carte, din care Alunel învățase pe de rost aceste versuri cu tîlc:

„Exercițiul este cheia
Ce le biruie pe toate,
Iar sportul fi-va veșnic
Izvor viu de sănătate!"

Le reținuse fără efort, de la sine. Simțea că, așa simple cum păreau, ascundeau o cugetare profundă. Își aducea aminte de ele la răstimpuri, cînd era confruntat cu o situație mai delicată, ca acum, de parcă un procuror sever îi supunea conștiința unui rechizitoriu necruțător: „Ai ținut seama de sfatul înțelept conținut în aceste versuri învățate pe de rost sau le-ai reținut așa, pentru că ți-au plăcut cum sună?" Ce-ar fi putut să răspundă? Că a ținut seama de ele? Peste putință! Ar fi însemnat să-și fure singur căciula, dovada cea mai bună că nu perseverase în sporturile încercate pe rînd fiind chiar proporțiile sale, rar intîlnite la un copil de vîrsta lui. Și-apoi visul, visul pe care tocmai il povestise în lucrarea de pe urma căreia era atît de frămîntat, nu dovedea și el că, de fapt, mai mult decît orice sport îi plăcea să se găsească în fața unei farfurii cu bunătăți, din care să înfulece cît poate.

„Exercițiul îl face pe maestru!" Mai mult ca sigur că și profesorul Ilie Mirea se gîndise la aceste vorbe cu tîlc cînd îl povățuise să nu se pripească deocamdată cu învățarea medicinii, pînă atunci trebuind s-adune multe cunoștințe, și acestea nu se pot dobîndi așa, dintr-o dată, cît ai bate din palme.

„Dar cît să mai aștept, și de ce? — își spuse Alunel al nostru. Oare tot ce învăț în școală îmi va fi de folos în studierea medicinii?" La un moment dat, negăsind singur un răspuns, i se păru că-l aude pe profesorul Mirea, care-i spunea cu blîndețe: „O, desigur, multe, la care nici nu te gîndești încă, îți vor fi de folos... și-apoi *fiecare lucru trebuie făcut la timpul său!"*

Nu, nu putea să aştepte! Aşa incît, după o noapte albă, bintuită de tot soiul de gînduri, Alunel se dumiri. Sigur, cum de nu se gindise?! Trebuia să meargă la faţa locului, acolo unde se învaţă medicina, adică la ... Facultatea de Medicină.

În zori, cind venise în sfirşit alba peste gîndurile lui chinuite, găsise şi soluţia salvatoare. Se prefăcu însă că doarme, pină ce simţi mai întîi sărutarea obişnuită, pe frunte, a tatălui şi apoi a mamei sale. Era semn că în clipele următoare amîndoi părăseau locuinţa, pornind spre serviciu. Obicei nu de ieri de alaltăieri, ci observat de cînd se ştia el mai mărişor şi începuse să priceapă rostul fiecăruia.

Aşa se şi întîmplă. Bunicii se aflau amîndoi la mătuşa Ilinca, sora tatălui său, astfel incît nimeni nu-i mai bara calea spre aventura cunoaşterii. Contrar obiceiului său, ţişni din pat ca săgeata şi, cit ai clipi, fu în baie. Se spălă în grabă şi, închipuiţi-vă, amină pînă şi micul dejun (!).

Încotro grăbea aşa Alunel? Aţi înţeles, desigur, că nu în altă parte decît la ... facultatea mult visată. Toată noaptea avusese timp să ţeasă un plan îndrăzneţ — deocamdată se ducea acolo aşa, „în recunoaştere". După cum vom vedea, pe parcurs avea de gînd să-şi pună în aplicare planul punct cu punct.

Zis şi făcut. Imediat căută acele haine de sărbătoare, nou-nouţe, pe care le îmbrăcase o singură dată, cu ocazia Anului Nou. „Aşa voluminos cum sînt — îşi zise Alunel —, dacă îmbrac hainele acestea care mă maturizează — cine ştie? — poate aduc a student şi mă lasă să intru". La plecare, luă din cui pălăria tatălui său, îndesind-o pe cap, şi în loc de ghiozdan, impresionanta servietă pe care tatăl său nu o purta decît în rare ocazii. Pînă la urmă renunţă însă la ea: „Mai bine fără nimic în mînă, pentru a mă mişca mai uşor. Să renunţ oare şi la pălărie, care se cunoaşte cit de colo că nu este a mea? Mai degrabă ar merge o mustaţă falsă" ... Nu mai era timp însă de mustaţă şi de nici o deghizare. Totul trebuia înfăptuit pînă la ora 13, cînd urma să ajungă la şcoală. Aşadar ieşi repede din casă. Cum nu era superstiţios, il pufni rîsul cînd o pisică neagră îi tăie chiar atunci calea.

Strada pe care era situat blocul unde locuia Alunel era în cartierul Floreasca. Prima întrebare pe care şi-a pus-o a fost aceea cum să ajungă la Facultatea de Medicină — pentru un copil de 11 ani era într-adevăr o problemă. Nu şi pentru Alunel al nostru, care, după cum am aflat din volumul anterior, călătorise nu numai în spaţiu, prin diferite ţări ale lumii, ci şi in timp, traversînd în celebrul său vis mai multe epoci. Oricum, şi visul, dacă e bine construit, iţi dă posibilitatea să capeţi acea siguranţă de sine, să înveţi cum să procedezi într-o anumită situaţie şi — lucru foarte important! — cum să nu-ţi pierzi cumpătul cînd te afli singur, într-un loc necunoscut. Alunel, deci, care trăsese toate aceste învăţături din visul său, se porni să-ntrebe, în dreapta şi-n stînga, cum să facă el să ajungă acolo unde dorea. Nimeni nu s-a gîndit să-i cronometreze timpul de mers, dar un lucru e sigur — că n-a trecut prea multă vreme şi s-a trezit în faţa bătrînei clădiri.

Îşi îndreptă privirile spre frontispiciul ei şi citi, nu fără o oarecare emoţie: *Facultatea de Medicină* — semn că ajunsese acolo unde trebuia pentru a-şi realiza dorinţa de a pătrunde tainele medicinii. De la început îl izbi însă aspectul clădirii — somptuoasă, apărată de un gard înalt din piatră, pe alocuri cu grilaj de fier. În clipele acelea deodată îi veni în minte modesta locuinţă a doctorului Hipocrate din Kos. Şi asta pentru că şi acum, ca şi atunci, intrarea îi era barată de un obstacol — gardul. Şi ce gard, imposibil de escaladat! Gindindu-se la scurta-i experienţă de „sportiv", băgă de seamă că nu-i era de vreun fo-

los. Stătea în fața gardului neputincios și, ciudat, se aștepta ca dintr-un moment într-altul să apară uriașul Menandros, de parcă înălțimea gardului n-ar fi fost de ajuns ca să bareze calea nepoftiților. Încercă poarta, dar aceasta era încuiată. Privi printre gratiile masive, dar nu zări pe nimeni. Singurul „cerber", dacă se poate spune așa, părea să fie o statuie aflată în fața impunătoarei clădiri. Pe soclul statuii era săpat în piatră numele personajului, însoțit de un text destul de lung pentru nerăbdarea lui Alunel. Desigur, cu ochii săi buni, ar fi putut citi la iuțeală ce sta scris acolo, dar n-avea el timp de așa ceva acum, cînd îl frămînta cu totul altă problemă. Văzînd că pe poarta din față nu poate intra, privi de-a lungul gardului, doar-doar o zări vreun loc prin care să pătrundă înăuntru. Într-adevăr, în cealaltă extremitate exista o poartă, pe unde, chiar în acel moment, intrau grupuri de tineri. „Probabil sînt studenți — gîndi Alunel — care vin la cursuri". Grăbi pasul într-acolo, socotind că dacă se va strecura printre ei va putea să pătrundă cu ușurință înăuntru. Dar se înșelase. Pînă să ajungă el, ultimii tineri intraseră deja în curte, îndreptîndu-se acum spre intrarea studenților. Cînd, în sfîrșit, a ajuns în dreptul porții și Alunel al nostru, era prea tîrziu — ceasul arăta ora opt și un minut. „Așadar studenții au intrat, iar eu am rămas pe-afară. Ziua de azi pare pierdută, dar n-am să renunț eu cu una cu două". Își luă inima în dinți și, țanțoș, intră pe poarta deschisă. Dar, din ghereta pe care abia acum o observă, își făcu apariția un om scund și smead la față. Era cît se poate de caraghios, poate și pentru că îi lipseau trei dinți din față. Îi bară calea, privindu-l cu ochi mici și iscoditori:

— Ce cauți aici, băiețaș?

Nimic nu l-ar fi supărat mai mult pe Alunel în acea clipă decît apelativul „băiețaș". Mai potrivit ar fi fost să i se adreseze cu totul altfel, ca de pildă: „Cu cine am onoarea?" sau „Nu vă supărați, dar nu puteți intra".

Căută să treacă totuși peste acest incident și, regretînd în acel moment că nu recursese la o mustață falsă sau la vreun alt soi de deghizare, tuși, încercînd să-și dreagă vocea, apoi, luîndu-și un aer grav, spuse cu o voce voit îngroșată, bărbătească:

— Vreau să intru cît mai degrabă!

— Zău? clipi omul șiret din ochi. Și de ce, mă rog, vrei să intri?

— Pentru că sînt student! Şi se minună şi el cît de categoric şi prompt îi ieşise minciuna din gură — se vede că-i folosise la ceva tovărăşia baronului Münchhausen, vestitul mincinos. Dar, la auzul acestor vorbe, portarul — pentru că personajul era chiar portarul Haralambie — se porni pe un rîs zdravăn, din toate baierele inimii. Printre hohote, abia putu să articuleze:

— Tu, student?! Atunci eu sînt decan!

Alunel nu pricepu ce înseamnă cuvintul „decan". De fapt atunci îl auzea pentru prima oară. Dar felul în care îi vorbise aşa-zisul decan, luîndu-l cam peste picior, îl scoase din sărite. „Cum de-şi permite să mă trateze ca pe un băieţaş?! Asta e curată neobrăzare!"

Dar „decanul" se opri din rîs şi, privindu-l sever, îi porunci pe un ton piţigăiat:

— Du-te acasă cît mai degrabă, puştiule, te-or fi căutînd ai tăi!

Prea era de tot! De data asta spusele „decanului" păreau să-i sâreze o rană abia deschisă, apelativul „puştiule" făcîndu-l să spumege de furie. Dar n-avea încotro — dacă voia să intre, trebuia să-l ia mai cu binişorul pe acest „cerber", să găsească acele vorbe potrivite cu care să-l înduplece să-l lase să treacă de poartă. De îndată îşi aduse aminte cum îl înşelase pe Menandros, cum reuşise să pătrundă în căsuţa doctorului Hipo cu complicitatea ciinelui Hector. Se uită în stînga şi-n dreapta, doar-doar o găsi pe cineva să-i sară în ajutor. Nimeni, afară de acest om îndesat, cu priviri bănuitoare, cu vorbele lui ce-l umpluseră de năduf, care-i bara cu cerbicie calea.

Deodată, tocmai cînd se aştepta mai puţin, salvarea mult aşteptată se ivi sub înfăţişarea unei femei îmbrăcate într-un halat alb, care începu să strige cît o ţineau baierele:

— Nea Haralambie, vino repede cu cheile de la intrare, ca să pot ridica halatele!

Nici n-apucase femeia să-şi sfîrşească ţignalul, că omul strigat se şi execută. Scoase nişte chei din buzunar şi alergă spre ea pentru a i le da. Alunel nu mai ştia ce să creadă. „Omul ăsta e un mincinos! Îl cheamă Haralambie şi mie îmi spune că se numeşte ... Decan — parcă aşa a zis că-l cheamă —, dar treaba lui!"

Şi, fără să mai stea pe gînduri, socotind că trebuie folosită cum se cuvine asemenea împrejurare norocoasă, se strecură cît ai zice peşte în incinta facultăţii. De-abia acum începea adevărata recunoaştere sau, mai bine zis, acţiunea de recunoaştere continua.

În fața ochilor lui Alunel se deschidea o lume nouă. De cum intră în somptuoasa clădire, dădu cu ochii de o scăriță care cobora, sfîrșind într-un culoar întunecos. În partea dreaptă urca o altă scăriță, de data asta ceva mai lungă, care ducea spre etaj.

„Pe unde s-o apuc?" se întrebă descumpănit Alunel. N-avea timp să chibzuiască prea mult, oricînd putînd să apară pe urmele lui îndesatul acela mincinos, care răspundea la numele de Haralambie, dar care pretindea că-l cheamă Decan. Cum la subsol era întuneric, alese calea cea mai sigură — etajul. Într-adevăr, abia acum începea adevărata recunoaștere, că doar nu venise degeaba pînă aici, ci minat de un scop — acela de a învăța medicina. Și cum la baza oricărei acțiuni trebuie să existe un plan, Alunel își făcu imediat unul: să ajungă la „directorul" Facultății de Medicină și să-l roage, să-l convingă cu orice preț, să-i smulgă într-un fel sau altul aprobarea de a fi primit aici, pentru a învăța medicina. „Dar unde să fie cabinetul directorului? La noi în școală acesta se află într-o încăpere ce se deschide din camera secretariatului. Deci mai întîi să caut secretariatul și apoi, mai mult ca sigur, dau eu și de director". Începu deci să străbată grăbit culoarul lung al etajului I, citind din mers cele scrise pe ușile mari ce-l mărgineau. „Desigur, în spatele acestor uși sînt clasele" — își spuse Alunel al nostru, care, adineauri, mai folosise anapoda cuvîntul „director". N-avea de unde să știe că aici nu există nici clase, nici director. Își dădea seama că directorul nu poate fi acolo, într-o sală de clasă, dar ca să dea de cabinetul lui trebuia să parcurgă toate culoarele, să citească toate tăblițele de pe uși. Dar nici cititul nu era o treabă prea ușoară, deoarece avea de-a face cu denumiri pe care nu le mai auzise vreodată. Dar își spuse că un viitor student la medicină trebuie să se familiarizeze cu ele. Și-apoi, dacă tot se apucase de o treabă — cum spunea și profesorul Ilie Mirea —, era bine să o ducă pînă la capăt și să o facă așa cum trebuie. Citi astfel, fără să înțeleagă mare lucru, următoarele denumiri: Amfiteatrul I, Anatomie și Embriologie, Biochimie . . . Treaba se complica, deoarece din culoarul principal se făceau culoare mai mici. Le trecu în revistă pe toate, oprindu-se puțin în dreptul fiecărei săli preț de-o clipă, ca să poată citi cele scrise pe ușă. Ajunse astfel la capătul culoarului și dădu de o scăriță, tot în dreapta, care urca la etajul II. Nu ezită să urce scărița și, cînd ajunse sus, reîncepu acțiunea de recunoaștere, de data asta în sens invers. I se perindară astfel prin față alte uși, care purtau desigur alte denumiri: Catedra de farmacologie, Sociologia medicinii, Sala de lucrări practice, Amfiteatrul V, Fiziologie, Histologie, Citologie . . . O nedumerire creștea în mintea lui Alunel, firească de altfel pentru un băiat de vîrsta lui: „De ce, oare, pe ușile unor săli scrie

cuvîntul «Catedră», iar pe altele nu?! Înseamnă că unele clase nu au catedră și că profesorul este nevoit să stea tot timpul în picioare?! Cum se poate una ca asta?! La noi toate clasele au catedră! Și-apoi, ce să caute aici un amfiteatru!" Învățase de curînd la istorie despre amfiteatrele grecești și romane. Dar știa că acelea erau construite în aer liber, pe cînd cele de aici se aflau înăuntru. În cele din urmă, conchise: „La urma urmei, cine știe de cîte ciudățenii nu mă voi mai izbi? Oi vedea, dar deocamdată să găsesc secretariatul și direcția!"

Dădu să coboare, dar ceva îi spunea că pe acolo trebuie să existe un hol, în care mai mult ca sigur dădea camera secretariatului, de unde, făcînd doar un pas, putea să ajungă la director. Tocmai atunci se ivi drept în fața lui un tînăr care urca grăbit. Apariția acestuia fu atît de neașteptată, încît Alunel, care se știa urmărit de Nea Haralambie, tresări, speriindu-se de-a binelea. Băgă de seamă că tînărul îl privea cam de sus, și asta nu doar pentru că era mai înalt decît el.

Dar Alunel al nostru nu se lăsă intimidat cu una cu două. Îl măsură la rîndul lui pe individ și băgă de seamă că era suplu și extrem de elegant, îmbrăcat cu un costum gri impecabil, că avea părul pieptănat cu multă grijă și o figură distinsă. Un singur cusur îi găsea Alunel: era din cale-afară de parfumat. Cine să fie oare acest personaj apărut așa, pe neașteptate, într-un moment de răscruce pentru Alunel, tocmai cînd se hotărîse să învețe medicina? Desigur, numai întîmplarea îl scosese în calea lui.

Luînd un aer voit nepăsător, băiatul găsi cu cale să-l întrebe chiar pe el, că altcineva nu se zărea prin preajmă:

— Maestre, nu știi cumva unde este cancelaria directorului facultății?

Mina pe care o arborase, prețiozitatea cu care rostise mai ales cuvîntul „maestre" trebuiau să aibă un efect imediat asupra interlocutorului, făcîndu-l să-și dea seama că nu are de-a face cu fitecine. Spre mirarea lui însă, tînărul nu se lăsă deloc impresionat. Zîmbi cu vădită superioritate și, cîntărindu-l pe Alunel al nostru dintr-o ochire, i se adresă cu o voce metalică:

— Ascultă, puștiule, ce cauți tu la Facultatea de Medicină?

Altul care i se adresa cu „puștiule"! Simțea cum se sufocă de mînie. De-asta pornise el către un țel nobil? Oare drumul spre cunoaștere avea

să-i fie barat tot timpul de indivizi ca Nea Haralambie de-și zicea „Decan" sau ca acest filfizon din fața lui, care i se adresase — desigur în zeflemea — cu „puștiule"? Ar fi vrut să-i dea o replică usturătoare — o merita —, dar găsi că-i mai prudent să se domolească; de fapt, își dădu seama că nici nu știa cu cine are de-a face.

— Maestre, dar domnia ta cine ești, ca să-mi pui o asemenea întrebare? (Ce mai încolo și încoace, Alunel voia să-l dea gata cu vorbe mari, luate de prin cărți.)

— Ascultă, puștiule, eu sînt student la „generală" și locul meu este aici, dar tu, tu ce cauți pe-aici?

Din nou apelativul jignitor „puștiule" — de data asta rostit cu emfază, fapt ce-l irită și mai mult pe Alunel. Simțind că-și pierde firea, negru de mînie, cătă spre tînărul din fața sa, vrînd parcă să-i transmită tot disprețul ce-l cuprinsese în acel moment. Dar, curios, privirile acestuia, ațintite asupra-i, parcă-l ardeau. „Nu cumva o fi vreun extraterestru?" își spuse Alunel și, pradă imaginației sale, i se păru că de undeva, de deasupra Facultății de Medicină, venea un zgomot ciudat. „Te pomenești că a descins chiar acum dintr-o farfurie zburătoare sau dintr-un ciudat aparat de zbor ca cel din «Imperiul contraatacă»". În cele din urmă se auzi răspunzînd, parcă și propria-i voce venea de undeva de departe:

— Și eu sînt . . .

— Ce, ce ești tu? Iacă acolo un puști, și încă unul cu pretenții de om mare! De data asta cuvîntul „puști" fu rostit apăsat, tăios — cuțit de ghilotină, nu alta, menit să-i taie elanul cu care venise pînă aici.

— Păi . . . student!

— Student?!!! La auzul acestei vorbe, tînărul izbucni în hohote de rîs. Pornit cum era, lui Alunel i se păru neomenesc — suna metalic, ca și vocea, șuierător. Nu, nu era un rîs natural, menit să împrăștie voia bună, ci, dimpotrivă, te îngheța.

— Tu, student?! Pe cine vrei să păcălești? Nici măcar atîta lucru nu știi, că la facultate nu există director, ci decan!

— Nu se poate! Cu alte cuvinte, Nea Haralambie, de-și zice „Decan", e aici un . . . un fel de director!

Tînărul zîmbea satisfăcut, dîndu-și seama cu cine are de-a face:

— Ce-l amesteci pe Haralambie, portarul?

— Păi cînd nu m-a lăsat să intru mi-a zis că el, și nu altul, este „Decan"!

— Așa? Atunci află, copile, că și-a bătut joc de tine! El e Nea Haralambie sau Lambe, atît! Sau, dacă vrei, Lambe-portarul, după ocupația lui! Iar la facultate nu există director, ca la școală sau la . . . grădiniță, ci decan — e o funcție, nu un nume, cum ai înțeles tu! Ai priceput?

Accentuase batjocoritor cuvîntul „grădiniță", pentru a-i da de înțeles lui Alunel că, după cunoștințele lui, acolo i se cuvenea un loc, și nu la facultate. Paharul se cam umpluse: „puștiule", „copile", „grădiniță" . . . Dar, ciudat, lui Alunel îi pierise orice urmă de mînie. Tocmai se mai liniștise, cînd auzi din nou vocea aceea tăioasă:

— Cum te cheamă?

— Alunel!

— Alunel? Și tînărul se porni din nou pe rîs. Auzi, Alunel! Nume predestinat pentru un puști, nume de țînc!

Stăpînindu-se, Alunel căută să afle și el cîte ceva despre ciudatul tînăr:

— Dar pe dumneata cum te cheamă?

— Pe mine? Deși nu-i frumos să-i întrebi pe cei mari cum îi cheamă, de data asta te iert. Mai ai multe de învățat. Am un nume deosebit, pe care-l rostesc cu mîndrie: Ossian! Os-si-an!

Alunel găsi numele caraghios și predestinat ridicolului. Dar nu-și spuse cu glas tare părerea, socotind că-i mai bine să se abțină. În minte îi apărură figurile grotești ale lui Gargantua și Pantagruel și chiar a baronului Münchhausen. Trăsese o învățătură din peripețiile faimosului vis: dacă izbutise la un moment dat să-i înduplece pe aceștia, apoi aceasta se întîmplase nu atunci cînd întrebuințase cuvinte tari, vehemente, ci tocmai cînd dăduse dovadă de tact și prudență. Se hotărî deci să-i vorbească politicos, cu eleganță și gentilețe, acestui individ.

— Ossian? Ce nume frumos! Seamănă cu zborul unei păsări, sfidînd înălțimile. E un nume plin de culoare, poezie . . . , parcă e un cîntec de vioară . . . Are strălucirea aurului sau — ce spun eu? — a soarelui. E magnific, ce mai! Predestinat pentru un mare și ilustru medic!

La auzul acestor vorbe mieroase, Ossian zîmbi batjocoritor, lingușeala lui Alunel prinzîndu-se de el ca apa de penele păsărilor de baltă.

— Prea multe comparații măgulitoare, puștiule, n-am nevoie de ele! Dar, pentru că ai încercat să fii drăguț, spune-mi ce vrei de la mine?

— Maestre Ossian, de e cu putință, v-aș ruga pe dumneavoastră, care sînteți student și — cum s-ar zice — sînteți aici ca la dumneavoastră acasă, să mă conduceți de urgență la tovarășul direct . . . , la tovarășul decan!

— Știi că-mi ești simpatic? chicoti Ossian. Și, pentru că-mi ești simpatic, o să-ți îndeplinesc dorința. Hai să te duc la tovarășul decan!

Alunel știa însă că ceea ce ți se oferă cu prea multă ușurință nu ascunde nimic bun, mai bine zis ascunde întotdeauna ceva. Cum de se oferise, nitam-nisam, batjocoritorul Ossian să-i fie călăuză, că doar nu-i devenise așa, dintr-o dată, simpatic? Dar Alunel mai știa că în situația lui n-avea de ales. Dacă-l refuza pe Ossian sub pretextul că se descurcă singur, acesta s-ar fi simțit ofensat și abia atunci s-ar fi putut să-i pună bețe în roate. Căutînd să pară cît mai indiferent și sigur de sine, se hotărî să-l urmeze pe Ossian prin labirintul de culoare.

Coborînd scările, ajunseră din nou în primul culoar, care ducea către uşa prin care mai adineauri intrase Alunel. Dar abia acum zări, mai în dreapta, cîteva scăriţe din marmură ce duceau într-un hol larg de toată frumuseţea. „Aici trebuie să fie cabinetul decanului", îşi zise eroul nostru. Şi inima începu să-i bată năvalnic la gîndul că se apropia de locul unde urma să i se hotărască soarta. Dar se pare că se înşelase, pentru că Ossian trecu pe lîngă ele nepăsător, ba, luîndu-l de braţ pe Alunel cu un gest ocrotitor, părea că vrea să-l „piloteze" pe drumul cel mai scurt, ferindu-l de ocolişuri inutile. Cînd mai erau doi paşi pînă la uşă, ce-i fu dat să vadă? În cadrul ei apăruse silueta mătăhăloasă a lui Nea Haralambie, căruia — nu, nu i s-a părut — „binevoitorul" Ossian i-a făcut un semn, arătînd spre Alunel. „Aşadar, iată care fuseseră bunele intenţii ale tînărului student. M-am gîndit eu că nu-i a bună schimbarea aceea de atitudine... Deci asta a vrut: să mă dea pe mîna cerberului, şi asta cît mai repede!" Bineînţeles erau de prisos astfel de reflecţii, aşa că băiatul, cît ai zice peşte, se răsuci pe călcîie cu o mişcare atît de rapidă, încît, pînă să se dezmeticească tînărul de lîngă el, avu tot timpul să urce din nou scările şi să ajungă în capătul celălalt al culoarului. „Ia te uită — îşi zise Ossian —, cine l-ar fi crezut atît de sprinten pe acest grăsun?!" Deci, Alunel al nostru iuţi nu numai pasul, ci şi gîndul, cumpănind tot timpul cum ar putea să scape de cei doi urmăritori şi, bineînţeles, cum să-l dibuiască pe decan. Pericolul cel mare era suplul Ossian, care din clipă în clipă putea să-l ajungă din urmă, Nea Haralambie descurcîndu-se mai greu în această „probă sportivă". Dar parcă lui îi era uşor? În faţa scăriţelor ce dădeau în holul cel larg, simţind că-i plesnesc plămînii, fu cuprins de regretul chinuitor (pentru a cita oară?) că abandonase sportul, lăsîndu-se pradă nesăţioasei pofte de mîncare. Uite, de pildă acum, nu mai era în stare să facă un pas, poate pasul hotărîtor care avea să-l ducă în faţa decanului. Aruncîndu-şi privirea înapoi, zări la capătul culoarului pe cei doi urmăritori ai săi. „Ia te uită, Nea Haralambie nu se lasă! Cred că a făcut sport la tinereţea lui, că altfel cum ar putea acum să alerge la un pas în urma lui Ossian? În cîteva clipe vor fi lîngă mine, mă vor prinde şi atunci... "

Abandonă ideea de a păşi în holul cel larg, din care se pare că n-avea cum să iasă la nevoie. Se îndreptă aşadar din nou spre uşa prin care intrase. În spatele lui creştea zgomotul paşilor, semn că cei doi se apropiau. Ar fi putut să iasă pe uşă, să nu se oprească din fugă decît în stradă, unde ar fi scăpat definitiv de urmăritorii săi. Dar ar fi fost o laşitate din partea lui. Venise aici cu un scop — şi nu dintre cele meschine —, iar acum, la primul hop, să fugă pe furiş, ca un hoţ? Nu, nici vorbă, trebuia să ajungă cu orice preţ la decan!

Îl fulgeră o idee: „Ce-ar fi să-i port aşa, dintr-un hol în altul, pe cei doi, sleindu-le forţele?" El însuşi era la capătul puterilor, parcă nici picioarele nu-l mai ascultau. Trebuia într-un fel oarecare să cîştige timp, să-şi mai tragă puţin sufletul.

Se avîntă aşadar pe scăriţa care ducea la subsol. Acolo, între timp, lumina se aprinsese. Surprinzător, dar şi aici erau uşi, ca la parter sau etaj, uşi pe care scria cîte ceva. Dar acum Alunel nu mai avea timp de citit, hăitaşii săi fiind pe undeva pe-aproape. Oricum, decanul nu putea să se afle aici, la subsol. Ajunse din nou la o cotitură, care deschidea spre dreapta calea altui coridor, scurt, care se oprea în faţa unei uşi mari.

În mintea lui Alunel se cristalizară două alternative: ori mergea înapoi şi urca din nou scăriţa ce ducea la parter — şi în acest caz cursa era reluată cine ştie pînă cînd, ca un *perpetuum mobile* —, ori o apuca pe acest culoar, care măcar era întunecos. Avea să stea ascuns aici, protejat de umbră, pînă cînd treceau de el cei doi. Apoi, ieşind din ascunzătoare şi făcînd calea inversă, avea să încerce să ajungă la decan. Cunoştea tertipul din filmele de acţiune pe care le văzuse. Ei, dar în filme e cu totul altceva, parcă niciodată urmăritorii n-au auzit de asemenea şiretlicuri, pe cînd în cazul de faţă mai mult ca sigur că cei doi cunoşteau şi ei stratagema, aşa că puteau foarte bine să-l prindă în acest culoar, care era aidoma unei străzi înfundate. Cu tot riscul, pătrunse în micul culoar şi, ţinîndu-şi răsuflarea, se lipi de uşa din fund. Atunci, auzul îi fu izbit de două zgomote distincte: zgomotul sacadat, din ce în ce mai aproape, al paşilor ce-l urmăreau şi bătăile puternice ale propriei sale inimi. Abia atunci Alunel băgă de seamă cît era de speriat. Degeaba îşi spunea că n-are de ce să-i fie frică. La urma urmelor ce-avea să i se întîmple?

La un moment dat, însă, zgomotul paşilor prinse să scadă, auzindu-se din ce în ce mai slab, semn că cei doi muşcaseră din momeală şi acum se îndepărtau. Ce mai încolo-încoace, stratagema, deşi uzată, îi reuşise de minune. Atunci, ca prin farmec, simţi cum i se domolesc şi bătăile inimii, care mai adineauri o luaseră razna. Un zîmbet

îi lumină fața și, la lumina lui sau poate pentru că se mai obișnuise cu întunericul, putu să citească destul de ușor ce sta scris deasupra ușii: Sala de disecții „Fr. Reiner". Nu pricepu ce înseamnă cuvîntul „disecții", dar n-avea el timp de-așa ceva acum. „Deci, deocamdată am scăpat! Desigur, nu pentru mult timp. Cînd vor băga de seamă că i-am înșelat, vor face calea-ntoarsă, așa că bine ar fi să cîntăresc cum se cuvine situația, să nu care cumva să pic în mîinile lor. Trebuie să profit de cele două-trei clipe de avans și să fac în așa fel, incit să ajung înaintea lor în holul cel mare, unde mai mult ca sigur voi da de cabinetul decanului".

Ieșind din ascunzătoare, cît ai zice pește fu lîngă scăriță, o urcă în fuga mare, se trezi în capătul culoarului, de unde, în sfîrșit, ajunse în hol. Privind peste umăr, la o aruncătură de băț, îi zări pe cei doi — ajunseseră în celălalt capăt al culoarului. Atunci se avîntă înainte, dar, împiedicîndu-se, căzu lat la pămînt. Simți o durere ascuțită în coate, dar n-o luă în seamă. Dintr-un salt, fu în picioare, cu o elasticitate pe care nu și-o bănuise nicicînd. Drept în față, lîngă ghișeele așezate unul lîngă altul, văzu un intrînd destul de îngust, parcă anume ascuns de ochi indiscreți. „Aici trebuie să fie decanul!" își zise. Cîteva trepte îl duseră în fața unei uși, pe care citi, în sfîrșit, cuvîntul *„Decan"*. Din nou își auzi bătăile inimii, dar, stăpînindu-și emoția, dădu să treacă pragul. Chiar în acea clipă, două brațe puternice îl înșfăcară de o parte și de alta, imobilizîndu-l cu brutalitate. „M-am înecat la mal!" își zise Alunel, care știa prea bine în mîinile cui se află. Ei, dar nu era el ăla care să dea înapoi, ba piedicile îl îndîrjeau parcă și mai mult. Căutînd să-și păstreze calmul, chibzui cu iuțeala fulgerului cam ce-ar trebui să facă. Negăsind altceva mai bun, se porni să țipe cît îl ținea gura. Descumpăniți, cei doi — Ossian și Nea Haralambie — își slăbiră strînsoarea. Chiar în acea clipă se deschise ușa și în cadrul ei își făcu apariția un bărbat înalt, cu părul cărunt și o ținută distinsă. Era decanul! Se vedea cît de colo că fusese deranjat de țipetele lui Alunel.

Surprins, Alunel se cam fîstîci, dar imediat își dădu seama că de fapt ar trebui să se bucure, doar pentru asta se afla aici, doar pentru a da ochii cu decanul alergase de colo-colo prin labirintul de culoare, nemaiștiind încotro s-o apuce ca să scape de cei doi cerberi.

— Ce se întîmplă aici? întrebă cu o nuanță de severitate în glas decanul.

După ce plutiră o clipă între pereții holului, undele sonore ale glasului metalic deveniră parcă materiale. Ai fi putut crede că acele cuvinte banale se transformaseră în două gloanțe, nimerindu-i din plin pe cei doi. Băgă de seamă că Ossian avu chiar o grimasă de durere, dar desigur asta era doar o năzăreală de-a lui Alunel, pentru că imediat îl auzi vorbind, sigur pe el, aproape impertinent:

— Acest puști, tovarășe decan, a pătruns pe furiș în facultate și, nici una, nici două, vrea să intre la dumneavoastră!

— La mine?

— Da, la dumneavoastră! întări Nea Haralambie cele spuse de Ossian. Alunel, cu coada ochiului, cătă spre portar: „Cum de-am putut crede că el este decanul?! Că doar rostul decanului nu este să păzească poarta. Și-apoi, de fapt eu îl căutam pe director, socotindu-l mai-marele aici, ca la școală. Ca să fiu sincer, pînă azi nici n-am auzit de cuvîntul «decan»".

Spre stupefacția celor doi, decanul cel adevărat, cu vorba rară și apăsată, care nu admitea replică, zise:

— Dacă vrea să intre la mine, să poftească!

Decanul era într-adevăr un om de treabă şi foarte modest, în toate actele sale dînd dovadă de tact şi de acea rară însuşire, cu care sînt dotaţi unii semeni ai noştri, de a pricepe rostul faptelor şi firea oamenilor. Poate tocmai prin acest fel de a fi dobîndise stima şi respectul tuturor.

Curiozitatea se vădi mai puternică decît sfiala ce-l cuprinsese în faţa acestui personaj şi Alunel al nostru, dintr-o privire, îl studie din cap pînă-n picioare. Hainele impecabil croite, cămaşa de un alb strălucitor, cravata discretă, părul uşor argintiu la tîmple, ce-i încadra figura distinsă, barbişonul abia schiţat şi privirea, mai ales privirea — amestec de îngăduinţă şi severitate — îi aminteau eroului nostru de cineva. Sigur — cum de nu-şi dăduse seama de la început?! — semăna cu savantul Louis Pasteur! Poate, aflîndu-se încă sub influenţa faimosului vis, era doar o părere a lui sau poate — cine ştie? — există ceva ce-i face să semene între ei pe oamenii de bine.

Cu o voce plăcută, care nu mai păstra nimic din tonul aspru de-acum cîteva clipe, decanul îl întrerupse pe Alunel din consideraţiile pe care le făcea în sinea sa, poftindu-l să ia loc într-un fotoliu, în faţa biroului său.

Alunel crezu că nu-i vorba de el, că se înşală. Chiar îşi aruncă instinctiv privirile spre uşă, să vadă dacă nu cumva între timp nu intrase cineva, un personaj important, care să fi fost poftit pe scaun cu atîta politeţe. Dar, nevăzînd pe nimeni, îşi dădu seama că de fapt pe el îl invitase decanul. Se aşeză în fotoliu, cu privirile aţintite asupra omului care-l tratase cu atîta bunăvoinţă.

După ce îl cercetă o clipă pe grăsunel, cîntărindu-i intuitiv firea, îi puse o întrebare banală, aşa, ca de început:

— Cum te cheamă, băiete?

„Ei, aşa da, mai merge — îşi zise Alunel —, oricum e altceva decît «puştiule» sau «copile»!"

— Mă numesc Alunel, tovarăşe decan!

— Alunel? Dar ai un nume fermecător! Oricine îl va reţine, pentru că-i un nume rar, fragil şi delicat ca o creangă de alun.

Aceste vorbe picurară ca un balsam în sufletul băiatului, rănit de vorbele ironice, în doi peri, ale lui Ossian. Se simţi dintr-o dată atît de apropiat de decan, încît, uitînd unde se află, făcu prima gafă din dimineaţa aceea. Cu pripeala-i binecunoscută, Alunel i se adresă decanului cu totul nepotrivit, de parcă acesta era un abia cunoscut tovarăş de joacă:

— Dar dumneavoastră cum vă numiţi? Abia după ce-şi auzi glasul răsunînd în încăpere îşi dădu seama cît de nelalocul ei era întrebarea. Urmărind să răspundă cu o amabilitate amabilităţii acestui om binevoitor, făcuse pînă la urmă o necuviinţă — de fapt nu voise altceva decît să laude, la rîndul său, numele decanului. Tăcu şi, ruşinat, îşi lăsă privirile în jos, de unde nu le mai ridică decît răspunsul decanului, care sosi prompt, natural, fără nici o nuanţă de dojană:

— Numele meu este Pastor, Alunele!

Alunel tresări: „Aşadar este rudă cu savantul întîlnit de mine în vis, nu întîmplător am găsit eu adineauri că-i seamănă! Judecind după vîrstă, ar putea să-i fie nepot sau strănepot celebrului Louis Pasteur".

Curiozitatea îl făcu să uite că de fapt voise să-i laude numele şi se trezi punînd o nouă întrebare:

— Sînteţi rudă sau, cum să spun . . . , urmaş al marelui savant Louis Pasteur?

Decanul zîmbi îngăduitor, deşi prea multele întrebări ale lui Alunel puteau fi socotite o necuviinţă.

— Pe mine mă cheamă Pastor, nu Pasteur, Vasile Pastor, şi sînt de fel din Apuseni. N-am nimic comun cu marele savant în privinţa numelui — el era francez, eu sînt român! Tăcu o clipă. De fapt, mă mîndresc că sînt român, după cum sînt sigur că şi Pasteur se mîndrea că-i cetăţean francez. Această dragoste de ţară ne apropie, ne înrudeşte, cum spui tu. Ei, dar mai e ceva, printre multe altele. Vezi tu, băiete, noi cei aflaţi în slujba ştiinţei iubim oamenii, toate căutările noastre neavînd alt scop decît sănătatea şi fericirea lor. Ţinînd seama de acestea, poţi să ne socoteşti într-adevăr rude. De fapt, toţi sîntem urmaşii unor iluştri înaintaşi, un fel de fii ai lor, cărora ne revine menirea de a continua opera acestor părinţi într-ale ştiinţei.

Spusele decanului îi merseră de-a dreptul la inimă lui Alunel. Se gîndi că lui, chiar de i-ar fi trecut prin minte toate acestea, i-ar fi trebuit mult timp pînă să ajungă la o asemenea formulare. Chipul băiatului era invadat de o lumină lăuntrică, iar în ochi i se putea citi o sinceră admiraţie.

Socotind că, în sfîrşit, a sosit momentul să afle ce-i cu el, decanul i se adresă pe un ton cît se poate de firesc:

— Acum, că ne-am cunoscut, Alunele, spune-mi ce te-a mînat către Facultatea de Medicină?

Pripit de felul său, cum am mai spus, lui Alunel i-o luă gura pe dinainte, scăpînd alte vorbe nechibzuite:

— Văzîndu-mă mai adineauri încolţit de cei doi, de parcă aş fi fost un hoţ, poate v-aţi închipuit că am venit aici cu gînduri necinstite, dar să ştiţi că nici prin minte nu mi-a trecut să fur ceva! Imediat se miră el însuşi cum de-a putut rosti asemenea nerozie.

Privirile decanului se adumbriră pentru o clipă, dar imediat chipul său se destinse plin de căldură şi înţelegere.

— O clipă nu m-am gîndit că ai putea fi un răufăcător. Chiar de-ar fi numai numele, şi n-aş

putea să mă gîndesc la tine decît ca la un băiat bun și cuminte. Ți se citește candoarea vîrstei pe față, de-aceea mi-a părut rău cind te-au înșfăcat cei doi aici, în ușa mea. Mi-am dat seama imediat cit de nelalocul ei era purtarea celor doi cu un copil, care, dacă-i înfruntase, se cheamă că aveau și ei o parte de vină. Sînt sigur că ai ceva important să-mi spui. Sînt gata să te ascult și, după puteri, să te ajut!

La atîta bunăvoință, nici nu se așteptase Alunel al nostru. Se hotărî să-și spună păsul cit mai concis, și așa îi răpise destul timp acestui om atît de înțelegător.

— Am venit aici ca să învăț medicina! spuse eroul nostru cu hotărîre în glas.

— Serios?!! Și decanul, care desigur nu s-aștepta la una ca asta, surîse plin de bunăvoință, de parcă dorința lui Alunel era cît se poate de firească. Apoi continuă:

— N-ar fi nimic rău în asta ... numai că vezi ...

„Așadar era un «numai că» la mijloc, își zise Alunel. Nu cumva m-am înșelat și în privința decanului? Poate că nu-i chiar atit de sincer pe cît mi-a părut. Nu cumva prin bunăvoința arăta a urmărit doar să afle ce-i cu mine — să mă cumpere cum se spune —, pentru ca apoi să mă dea pe mîna celor doi vajnici cerberi?"

Dintr-o dată deveni circumspect și, schimbînd registrul, întrebă de-a dreptul impertinent:

— Dar ce, tovarășe decan, n-am eu alură de student?

— Nu m-am referit la asta, nu despre o anumită alură este vorba. De fapt, să știi că există unii cu alură de studenți, dar cunoștințele lor lasă de dorit. Mă-ntreb de altfel cum de-au pătruns la Medicină? Poate, intre timp, s-au lăsat pe tînjeală, socotind prea mare efortul depus la admitere ... Oricum, nu răspund cum se cuvine încrederii acordate ... Dar asta e cu totul altă problemă. Înainte de toate, în ce clasă ești?

— Într-a V-a!

— Iată, Alunele, despre ce este vorba: tu trebuie mai intîi să termini clasele gimnaziale, apoi pe cele liceale și-abia atunci — dacă nu te va părăsi intre timp această dorință — te vei înscrie la concursul de admitere în Facultatea de Medicină. Dornic să învețe, să știe cit mai mulțe, omul nu poate sări treptele elementare ale cunoașterii ... Și ele sint necesare, întocmai ca temelia unei case, care — se știe — trebuie să fie cit mai solidă. De altfel, există o zicală înțeleaptă in graiul nostru: *„fiecare lucru, la vremea lui!"*

Alunel se dezumflă complet. Așa ceva auzise el și de la profesorul Ilie Mirea, și ca să afle același lucru nu era nevoie să se ostenească pînă aici. Cu ochii numai semne de intrebare și amărăciune în glas, găsi cu cale să ceară o lămurire:

— Cum adică, tovarășe decan?

Părînd că nu ia în seamă ce se petrece în sufletul grăsunului aflat în fața sa, decanul socoti

cu cale să înceapă cu un exemplu cît mai plastic, menit să-i sprijine demonstraţia şi s-o facă pe înţelesul lui Alunel.

— Spune-mi, Alunele, ai putea să faci pîine numai din apă?

Alunel îl privi inciudat: „Mă socoteşte un ţinc, dacă începe cu astfel de exemple". Dar, oricum, nu mai putea da înapoi, doar el îl căutase pe decan, vrînd să stea de vorbă cu el. Ei, acum se afla în faţa lui, instalat confortabil într-un fotoliu — cum s-ar spune fusese primit cum se cuvine —, aşa că va trebui să se poarte în consecinţă, civilizat!

— Nu, tovarăşe decan, nu se poate face pîine doar din apă, mai trebuie şi făină . . .

— Şi ceva drojdie de bere, Alunele. Ba, dacă vrei să faci cozonac, mai trebuie să adaugi şi lapte, unt, zahăr, ouă, coajă de lămîie sau portocală, vanilie . . . Aşa-i şi cu medicina! La cele patru clase ale tale trebuie s-o adaugi şi pe-a cincea — în care eşti acum —, apoi pe-a şasea şi aşa mai departe — toate astea fiind trepte ale cunoaşterii, pe care trebuie să le sui una cîte una; abia după ultima, făcînd un salt — examenul de admitere —, vei păşi pe prima treaptă de-aici — primul an de medicină! Iată de ce ţi-am spus că fiecare lucru trebuie făcut la vremea lui!

„Da, pare într-adevăr logic, totul e ca acest om să fie şi sincer. Sfatul unui om inteligent şi sincer e de nepreţuit!"

— Tovarăşe decan, cu siguranţă că aveţi dreptate, dar vă rog să înţelegeţi că eu doresc să învăţ medicina acum, dintr-o nevoie ce nu suferă amînare! Nu pot să aştept — ca să continui metaforic exemplul dumneavoastră — dospirea aluatului şi coacerea cozonacilor.

Poate făcuse iar o gafă, dar era hotărît să nu mai ţină seama de nimic, trebuia neapărat să-şi spună păsul, că doar pentru asta se afla aici. Privindu-l pe decan drept în ochi, nu zări nici urmă de mustrare, ba citi în ei o caldă simpatie, de înţeles dacă ţinem seama de faptul că acesta n-avea copii.

— Mă rog, şi care e acea nevoie ce nu suferă amînare? Ai cumva părinţi vîrstnici sau bolnavi şi vrei să-nveţi din timp cum să-i îngrijeşti?

— Nu, tovarăşe decan, nu despre părinţi e vorba . . . De fapt, e vorba despre mine!

— Nu înţeleg, Alunele, nu pot pricepe cum un băiat atît de robust, ca tine, se poate plînge de un beteşug!!!

— Da, da, se pare că sînt bolnav! Aşa stînd lucrurile, m-am gîndit să nu mă iau după unul, după altul, că bine-ar fi să-nvăţ cum să mă îngrijesc eu însumi, şi asta nu oricum, ci prin dobîndirea unor temeinice cunoştinţe medicale.

Decanul deveni deodată serios:

— Ei, dar discuţia noastră începe să devină interesantă. De fapt, ce te supără?

— Stomacul!

— Stomacul?! Şi care crezi că ar fi pricina?

— De mănînc mă doare, de nu mănînc mă doare! Nu ştiu ce să mă mai fac!

Numai ce pronunţă aceste vorbe, şi Alunel al nostru simţi că-l doare stomacul. Abia acum îşi aduse aminte că de dimineaţă, plecînd în grabă de-acasă, nu mîncase nimic. Simţi chiar cum i se schimonoseşte faţa de durere.

— Dragă Alunele, nu e bine nici aşa, nici aşa!

Pripit cum era, Alunel era cît pe-aci să-l întrerupă ca să-l întrebe ce înţelege prin „nici aşa, nici aşa", dar nu fu nevoie, pentru că imediat decanul îşi continuă ideea:

— Cînd îţi încarci prea mult stomacul — şi, după cum arăţi, cred că ăsta ţi-e obiceiul —, digestia nu se mai face cum trebuie şi, bineînţeles, ai de suferit, după cum dacă nu mănînci, iar nu e bine, secreţia gastrică hiperacidă avînd o acţiune erozivă — asta explică senzaţia pe care o ai uneori, că te roade ceva în stomac, ca de pildă acum; de altfel oricine, privindu-te, citeşte asta pe figura ta.

— Nu-i aşa? — izbucni Alunel, care socotea că i se dă dreptate. Nu-i aşa? Dar atunci ce să fac?

— Există o soluţie: nu trebuie nici să te îmbuibi, nici să rabzi de foame! Trebuie să mănînci cumpătat, fără excese, cu alte cuvinte, chiar dacă ceva îţi place mai mult, nu-i un motiv să fii lacom, să nu te poţi abţine. Trebuie să înveţi să te hrăneşti raţional!

Alunel tresări. Ajunsese de unde plecase. Toţi îi recomandau acelaşi lucru, de parcă între ei exista o înţelegere.

— Şi, totuşi, rogu-vă, tovarăşe decan, ajutaţi-mă să învăţ medicina!

— Bine, aş vrea să te ajut, dar nu văd cum!

Alunel se învioră. Da, nu se înşelase în privinţa firii decanului — era într-adevăr un om de treabă!

— Aş vrea să-mi aprobaţi să particip la orele care se predau în facultate!

— Vrei să spui la cursurile noastre, la activităţile noastre, la viaţa de student?

— Întocmai, tovarăşe decan!

Sesizînd comicul situaţiei, decanul abia se putu abţine să nu izbucnească în rîs. Se gîndi totuşi că acest mic încăpăţînat nu va ceda decît atunci cînd se va convinge el însuşi că dorinţa lui este absurdă — *deocamdată*.

— Fie, Alunele! Să încercăm! Să vedem ce o să iasă din această poveste unică, după părerea mea, în analele Facultăţii de Medicină!

— Va ieşi bine, vă asigur!

Decanul mai ezită preț de-o clipă. Se vedea cît de colo că e descumpănit în fața acestei situații insolite. Sigur, ar fi putut foarte bine să-l invite pe acest Alunel să părăsească încăperea, că doar avea destule probleme de rezolvat — și nu lipsite de importanță —, dar decanii au și ei uneori simpatii și antipatii inexplicabile. Ce mai încoace-încolo, grăsunul din fața sa îi devenise simpatic din prima clipă! „Auzi dorință năstrușnică: la vîrsta lui, ține morțiș să devină student în medicină! Deși mult prea dezvoltat fizic, de fapt nu-i decît un copil, dar îi admir tenacitatea. Nu, n-am voie să greșesc, băiatul se află la vîrsta marilor transformări fizice și psihice, așa că trebuie să fiu cu băgare de seamă. Simt că are încredere în mine, nu-l pot dezamăgi, dar nici să-l încurajez nu pot, dorința lui fiind, cel puțin deocamdată, fără putință de realizare, afară doar dacă rotofeiul ar fi — să zicem — unul dintre acei copii precoce, și tot ar fi prea devreme".

Intîlnind privirea inocentă a lui Alunel, în care scînteiau parcă semne de întrebare, decanul luă o hotărîre năstrușnică, pe măsura dorinței lui Alunel. Apăsă pe un buton și undeva, alături, se auzi un apel. Imediat își făcu apariția o femeie între două vîrste, care, după ce-l privi cu simpatie, dar și cu oarecare uimire, pe Alunel, se opri întrebătoare în fața decanului.

— Fii bună, tovarășă secretară, și invită-l pentru cîteva clipe la mine pe profesorul Anastasie Mateianu!

Deși depășise prima tinerețe, secretara se dovedi foarte expeditivă, așa că nu trecu mult și în ușă își făcu apariția un bărbat cam de aceeași vîrstă cu decanul, ba parcă și semănau puțin, aveau ceva comun. Sigur — cum de nu-și amintise de faimosul vis? —, văzîndu-i alături unul de altul, lui Alunel i se păru că se află din nou, printr-un miracol, în prezența celor doi savanți prieteni — Robert Koch și Louis Pasteur.

Ridicîndu-se de la biroul său, decanul îl salută, strîngîndu-i prietenește mîna, dar, simțindu-l grăbit, socoti că-i mai bine să intre direct în subiect.

— Stimate coleg, știu cît ești de ocupat, dar fii bun și zăbovește o clipă ... Rogu-te, ia loc! Uite despre ce e vorba: aș avea o rugăminte ..., desigur puțin cam ciudată, dar ...

— O rugăminte?! Vă ascult și, după puteri, am să răspund cum se cuvine.

Alunel observă că profesorul Mateianu vorbea puțin afectat. Mai tîrziu avea să afle și amănuntul, nesemnificativ de altfel, că studenții îl porecliseră *Surplus*. De unde pînă unde? Pentru oricine o poreclă este mai definitorie decît numele și, desigur, elevii și studenții au fost dintotdeauna înclinați să-și poreclească profesorii. În cazul profesorului Mateianu, iată de unde i se trăgea porecla. Foarte exigent din fire, la examene, după ce studentul trata subiectele formu-

late în biletul tras, obişnuia să-i mai pună o întrebare, pentru a-şi forma o părere definitivă despre cel examinat. Această întrebare, pe care el însuşi o numea „surplus", avea multă greutate în cumpăna aprecierii finale, scăzînd uneori simţitor nota acordată pentru subiectele din bilet. Cînd observa că studentul dă din colţ în colţ în faţa „surplusului", numai ce-l auzeai pe profesorul Mateianu, cu vorbirea-i puţin afectată, spunînd: „La problemele principale te-ai descurcat, dar la surplus n-a mers!" Şi, uite aşa, i-a rămas porecla de *Surplus*.

Acum era rîndul decanului să-l treacă pe profesorul Mateianu prin încercarea „surplusului", pentru că trebuia să-i ceară ceva în afara obişnuitelor probleme de serviciu.

— Te-aş ruga, dragă coleg, să priveşti mai întîi la acest băiat pe nume Alunel. Pentru el s-ar zice că azi e o zi însemnată: s-a hotărît să păşească pe drumul maestrului Hipocrate!

La auzul acestui nume, rostit cu respect de decan, Alunel tresări; i se păru chiar că ghiceşte o nuanţă anume în glasul acestuia, de parcă făcea o aluzie la strania sa întîlnire, pe tărîmul visului, cu părintele medicinii. Desigur, era doar o părere — cum avea să ştie decanul de popasul lui la căsuţa din Kos?

Se dumiri cînd îl auzi pe decan continuînd:

— S-a hotărît să înveţe medicina!

Anastasie Mateianu holbă ochii atit de caraghios, că Alunel era cît pe-aci să izbucnească în rîs.

— Cum aşa . . . , să înveţe medicina?!!!

— Aşa bine, nici una, nici două, ţine morţiş să fie . . . student la noi. Nu ştii cît de greu a ajuns la mine, numai dorinţa asta fierbinte, de neimaginat la un băiat de vîrsta lui, l-a făcut să treacă peste toate opreliştile — de fapt, l-am găsit în uşa biroului meu, fugărit de portar şi un student. Văzîndu-l încolţit cu exagerare — părea un cadru decupat dintr-un film de acţiune — şi citindu-i în ochi hotărîrea de a sta de vorbă cu mine, l-am invitat înăuntru să-şi spună păsul. Sigur, cînd am auzit despre ce este vorba, mirarea mea nu a fost mai mică decît cea care te-a cuprins pe dumneata acum, dar, admirîndu-i tenacitatea şi încrederea în oameni, mai ales în slujitorii ştiinţei, m-am gîndit să nu-l descurajez, să-l las pe el să vadă cum stau lucrurile.

— Bine,dar . . .

— Ştiu, ştiu ce vrei să spui, eu însumi am spus-o: „fiecare lucru, la vremea lui!" Se vede treaba însă că vremea lui Alunel a venit . . . mai devreme! — cel puţin aşa socoteşte el.

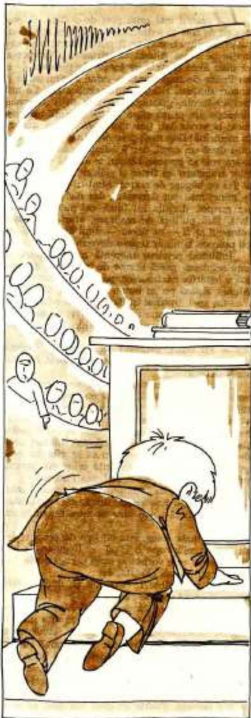
La aceste vorbe, privirile celor doi bărbaţi se întîlniră, legate printr-o punte a înţelegerii.

— Bine, să încercăm să-l sprijinim pe Alunel! Dar cum?

— M-am gîndit şi la asta. Dumneata intri acum la curs, nu-i aşa?

— Ba da, chiar mă tem să nu intîrzii!

— Atunci, rogu-te, permite-i şi lui Alunel să

asiste, consideră-l, începînd de azi, „studentul" nostru!

Mateianu zîmbi, întreaga figură i se lumină și lui Alunel i se păru din nou că aduce cu savantul din vis. „Ciudat, gîndi Alunel, cum or fi reușit acești oameni să rămînă atît de supli, deși nu mai sînt tineri, pe cînd eu . . .?! Dacă nici acum, învățînd medicina, nu voi afla ce mă doare, în curînd am să ajung ca Gargantua și Pantagruel sau ca burduhănosul Münchhausen, care și-au lăsat pîntecele să crească în voie, de li s-au încovoiat mădularele de atîta grăsime . . . " Din aceste gînduri îl întrerupse glasul lui Mateianu:

— S-a făcut, Alunel va merge cu mine la curs!

Grăbit să-l urmeze pe Mateianu, băiatul își uită faimoasa pălărie în cabinetul decanului.

Cînd intrară în amfiteatru, Alunel fu izbit de dimensiunile acestei săli. Obișnuit cu clasele din școala sa, vastitatea acestui amfiteatru îl intimidă. Rămase pironit în ușă. Profesorul Anastasie Mateianu înaintă spre catedră, care nici ea nu semăna cu cele din școala lui. Era o masă înaltă, lungă, impunătoare, la care, pentru a ajunge, aveai de urcat cele cîteva trepte ale unei estrade.

La intrarea profesorului Mateianu, studenții se ridicară în picioare, salutîndu-l cu respect și considerație. Urcînd sprinten la catedră, întocmai ca un dirijor de orchestră, le făcu un semn discret, invitîndu-i să se așeze. Abia atunci observă că Alunel rămăsese, stingherit, în ușă, cu ochii tuturor ațintiți asupra-i. Îi făcu semn băiatului să se așeze și el undeva, printre studenți, viitorii lui colegi. Alunel cătă către șirurile lungi de pupitre, dispuse aproape în semicerc, și, zărind un loc din margine neocupat, se precipită într-acolo, fericit că nu trebuie să defileze printre rînduri, urmărit de atîtea priviri curioase.

— Dragii mei, li se adresă profesorul Mateianu, înainte de a-mi începe prelegerea, vreau să vă prezint un nou coleg, pe Alunel!

Un hohot de rîs izbucni, făcînd ferestrele să zbîrnîie. Dar privirea severă a profesorului potoli de îndată vacarmul stîrnit. Împins parcă de un resort, Alunel țîșni de pe locul său și alergă spre catedră. Dădu să urce cele cîteva trepte, dar se poticni de prima și, greoi cum era, căzu în nas. Hohotele de rîs izbucniră și mai puternic, imposibil de potolit chiar și de privirea austeră a profesorului Mateianu, vădit încurcat în această situație. Erau peste trei decenii de cînd se afla în slujba medicinii și a formării viitoarelor cadre, dar nu i se mai întîmplase să nu poată stăpîni ieșirile necontrolate ale tinerilor în timpul orelor de curs. În cele din urmă i se adresă lui Alunel ca unui preșcolar, și asta tocmai acum, cînd el se considera „student".

— Vezi, dacă nu ești cuminte, ce pățești?

În acest timp, Alunel al nostru, grăsun cum era, se căznea din răsputeri să se ridice, proptindu-se caraghios în mîini — ce mai, părea un cățeluș dolofan în patru labe! Hohotele de rîs se întețiră. Reușind în cele din urmă să se ridice, nu se dădu bătut și, în loc să se întoarcă, spășit, la locul său, făcu cei cîțiva pași care-l despărțeau de profesorul Mateianu.

— Ce dorești? întrebă acesta stupefiat.

Am spus destule pînă aici despre eroul nostru, încît să vă puteți da seama singuri că, la vîrsta lui, nu prea făcea casă bună cu sfiala în prezența celor mari. Așa că, și de data asta, o zbîrci. Întrecînd măsura, plin de îndrăzneală, îi făcu semn profesorului să se aplece spre el. „Prea de tot! Nu mi-am închipuit că-i atît de grea proba «surplusului» la care m-a supus decanul" — își spuse profesorul consternat de cele întîmplate.

— Tovarășe profesor — zise Alunel zîmbind serafic, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat —, trebuie să faceți ceva, să mă ajutați să ies basma curată! . . . Ce-ar fi să mă prezentați drept asistentul dumneavoastră . . . , că, de fapt, prin prezentarea inițială ați vrut doar să-i puneți la încercare, că . . . , de drept, locul meu este aici, la catedră, lîngă dumneavoastră! Sînt sigur, nimeni n-ar mai rîde atunci de mine!

La orice se aștepta profesorul Mateianu, dar la una ca asta, ba! „Nu se poate, cu băiatul ăsta se întîmplă ceva! Ori are febră și delirează, ori nu-i în toate mințile! Chiar așa, cum de nu m-am

gîndit de la început?! Auzi, să vină el de unul singur la facultate, să stea de vorbă cu decanul și — nici una, nici două — să-i ceară să-l facă student peste noapte! Da, ceva nu-i în ordine cu băiatul ăsta! Trebuie să fiu cu ochii pe el!" De la gînduri, profesorul trecu la acțiune și, privindu-l sever pe băiat, îi spuse cu o voce poruncitoare:

— Alunele, du-te imediat la locul tău, acolo, lîngă noii tăi colegi!

Toți amuțiră. Nimeni nu mai rîdea. Alunel simți că-i fuge sîngele din obraji și, îmbufnat, se îndreptă către locul său. Socotea cele întîmplate ca fiind un prim insucces în viața lui de student. Călcase cu stîngul, cum se spune, în acel amfiteatru. Și — culmea! — se socotea *nedreptățit*, de parcă nu el iscase această tevatură. Cum de nu-și dădea seama cît de absurdă era, la vîrsta lui, dorința de a deveni student, așa, dintr-o dată?! El nu ocupa acum, în amfiteatru, locul altuia, care învățase fiecare lucru la timpul potrivit, nesărind nici o treaptă a cunoașterii prin învățătură?

Dar cum Alunel al nostru era abia într-a V-a, n-auzise încă de concursurile de admitere în facultate. Și, oricum, el nu ocupase locul nimănui, era și el un fel de . . . „surplus".

Alunel se îndreptă spre locul său şi, abia după ce se aşeză, băgă de seamă că-n dreapta lui se afla o fată pe care parcă o mai văzuse undeva. Pînă la urmă s-a dumirit, era vorba doar de o asemănare: semăna foarte bine cu Getia, tînăra din casa maestrului Hipo. Avea aceleaşi trăsături fine, armonioase, aceeaşi siluetă graţioasă şi, pe deasupra, ca şi fata venită de pe meleagurile pontice, s-a arătat din capul locului binevoitoare faţă de Alunel, încît acesta n-a mai regretat o clipă că nu se găsea acum la catedră, alături de profesorul Mateianu. De pildă, cînd profesorul anunţă tema prelegerii de la cursul său de Istoria medicinii, fata scoase dintr-o geantă un caiet studenţesc şi un pix, pe care i le întinse lui Alunel:

— Va trebui să iei notiţe! Dar, te rog să mă ierţi, am uitat să mă prezint — mă numesc Despina! Dintr-o dată două gesturi pline de gingăşie: dăruirea unor lucruri necesare şi prezentarea. Cum de plecase aşa, ca un surd la vînătoare?! Ce drăguţă fată, această Despina! Dacă nu i-ar fi dat ea cele trebuincioase, n-ar fi putut nota nimic. „Poate colegii, aplecaţi asupra propriilor caiete de notiţe, n-ar fi băgat de seamă că stau cu ochii pe pereţi, în schimb profesorul Mateianu, de la înălţimea catedrei, m-ar fi observat imediat. După zarva pe care am făcut-o ca să fiu admis la cursuri, ar fi fost îndreptăţit să mă invite afară, atitudinea mea vădind o totală lipsă de interes faţă de prelegerea pe care o ţine". Gîndind astfel, eroul nostru se aplecă uşor către Despina şi-i mulţumi.

— Ce i-ai spus lui *Surplus*? întrebă aceasta curioasă.

— *Surplus*?!

— Da, aşa îi spunem noi profesorului Mateianu.

— Zău?! Şi de ce, mă rog?

— Pentru că . . . , dar nu-i momentul acum să-ţi povestesc aşa ceva!

Într-adevăr, chiar în acea clipă profesorul, deranjat de şuşotelile lor, le aruncă o privire severă, care-i făcu să amuţească de îndată. Căută să se concentreze aşadar asupra prelegerii, hotărît să asculte şi să-şi noteze absolut totul. Dar chiar atunci simţi în ceafă un fel de sfredel. Se întoarse brusc, plin de nelinişte, şi pe cine credeţi că văzu? În spatele lui, la două şiruri de bănci distanţă, se afla „amicul" Ossian, cel care-l fugărise pînă mai adineauri pe culoarele facultăţii. Cînd îi întîlni privirea, expresia acestuia se concentră într-un rînjet răutăcios. Deşi tăcea — nimeni de altfel nu scotea o vorbă, toţi erau numai ochi şi urechi —, lui Alunel al nostru i se păru că citeşte în privirile-i piezişe şi răutăcioase ceva care suna cam aşa: „Acum ai căzut în capcană! De-aici nu poţi să fugi în nici un fel, iar la ieşire — pentru că ora, după cum ştii, se va termina — am să te înhaţ imediat! Şi atunci, s-a isprăvit cu ifosele tale de student!"

Privi rugător spre Despina, așteptînd de la ea un semn salvator. Dar fata, care de altfel habar n-avea despre ce e vorba, se aplecase concentrată asupra caietului de notițe, preocupată să nu-i scape nimic esențial din prelegerea profesorului. Absorbită, uitase cu totul de băiatul din stînga ei.

Alunel hotărî să nu se mai întoarcă spre Ossian, oricît de insistentă era privirea acestuia, ațintită ca un tir continuu asupra cefei sale. „Trebuie să iau și eu notițe!" își zise Alunel. Căută să-și concentreze întreaga atenție asupra celor spuse de profesorul Mateianu.

Dar, ciudat, nici trei minute nu fu în stare să se concentreze. Simți o moleșeală în tot corpul, capul îi deveni greu și, cu toate eforturile, era imposibil să-și mai țină ochii deschiși. Totul în jur se estompa — chiar în acel moment părea că-l mușcase un exemplar de muscă-țețe. Se lupta din răsputeri cu somnul, care, încet și sigur, căuta să-l învingă. Era cît se poate de firesc, doar toată noaptea nu închisese ochii, frămîntîndu-se cum și ce trebuie să facă să participe și el la cursurile Facultății de Medicină. Apoi, după cum am văzut, toată dimineața alergase pe culoarele facultății, urmărit de cei doi. Sigur, fiind în mișcare și înspăimîntat, era imposibil să simtă cît era de obosit după o noapte albă. Acum, țintuit în scaun, îl ajunsese somnul. „Nu, nu vreau să adorm, mai mare rușinea! Ce prostie! Mai bine veneam într-o zi cînd m-aș fi simțit în formă! Ce-i de făcut? Dacă mă observă profesorul Mateianu moțăind, o să socotească drept fanfaronadă dorința mea de a învăța medicina, că de fapt nu mă interesează ce spune el și că nu sînt altceva decît un . . . țînc cu pretenții absurde . . . Desigur, toate astea vor ajunge și la urechile decanului, care mi-a arătat atîta înțelegere . . . Parcă-l aud pe Mateianu cu vorbirea-i afectată: «Dragul meu coleg, te-ai înșelat! Puștiului, la ora asta, i-ar fi mai potrivit un pat moale și odihnitor decît o bancă de amfiteatru. Îl interesează atît de mult să învețe medicina, încît, la primul contact cu o prelegere, l-a învins somnul!» Oare Ossian o fi băgat de seamă că-mi cade capul în piept?" Cu greu se mai putu răsuci, căutîndu-i privirile. N-a fost nevoie de prea multă osteneală, le întîlni imediat, pline de dispreț. „De data asta, are și de ce! Dacă aș avea la îndemînă puțină apă rece, m-aș spăla pe ochi și, înviorat, poate aș reuși să alung somnul" . . .

I se păru că timpul se dilată, că ora nu se mai sfîrșește. Se gîndi să-i ceară voie profesorului — la pauză bineînțeles — să plece acasă. Mîine, după un somn bun, va fi cu totul alt om, va putea urmări atent prelegerile și, pînă la urmă, dînd dovadă de conștiinciozitate și disciplină, toți își vor da seama că n-a venit pînă aici de florile mărului, că într-adevăr ***vrea să învețe medicina***.

Cu un efort supraomenesc — doar știm că Alunel al nostru nu se lăsa cu una, cu două —, își îndreptă coloana, își sumeți capul și, din toate

puterile, nu urmărea altceva decît să nu-i cadă pleoapele. Era o încordare dureroasă, dar, deodată, simți că amfiteatrul crește în înălțime, că, odată cu el, crește și propria-i ființă, devenea mai ușor, parcă plutea, parcă și „colegii" deveneau mai înalți, crescînd întruna, cu bănci cu tot... Și, culmea, își simți din nou pălăria pe cap! „Oare asta să fie faimoasa stare de imponderabilitate?" ... Dar parcă și cu profesorul Mateianu se întîmpla ceva ciudat, parcă și el creștea întruna, silueta lui dominînd amfiteatrul. Mai mult, întreaga-i forță se concentrase parcă în privire, care, din cauza intensității, părea că pîrjolește tot ce-i iese în cale. După ce și-o plimbă o clipă prin amfiteatru, căutînd parcă pe cineva anume, și-o aținti, și mai arzătoare, asupra lui Alunel. Gata să ia partea bună a lucrurilor, la început băiatul se gîndi că poate, în sfîrșit, a sosit și momentul lui, că, desigur, profesorul îl scrutează astfel căutînd să afle ce-i cu el, cît de adevărată este năzuința lui de a învăța medicina și care-i sînt puterile. Dar imediat băgă de seamă că exista ceva în privirea profesorului, care numai bunăvoință nu se putea numi. Ba, la un moment dat, se simți încolțit de-a binelea: Ossian îl fixa răutăcios din spate, iar privirea profesorului, fulgerîndu-l din față, parcă-l împingea drept în brațele acestuia.

Deodată, profesorul Mateianu se opri din prelegerea sa și — de data asta nu mai era doar o părere —, cu un ton inchizitorial, i se adresă de-a dreptul:

— Pentru că ai cutezat, cu bruma cunoștințelor tale, să treci pragul acestei instituții, meriți să fii sancționat cu severitate!

La aceste vorbe, întreg amfiteatrul începu să vocifereze, de parcă o furtună a revoltei îi cuprinsese pe toți. La început, băiatul nu reuși să deslușească vorbele ce se revărsau ca un torent din spatele lui, dar pînă la urmă auzi cu claritate glasuri care strigau:

— Să fie pedepsit! Cît mai sever, dacă se poate!

Alunel înghețǎ. Ce se întîmplase? De ce stîrnise, așa, din senin, ura tuturor? „Cum se face că profesorul Mateianu, un om cu atîta știință de carte, își pune mintea cu mine?! Cum de nu e în stare să potolească acest vacarm?! Bine a zis cine a zis că «unde e cap prea mult, își fac cucii cuib în el!» Trebuie să fac ceva să scap și de data asta, darce?"

— Iertare, tuturor vă cer iertare!

Nici el nu-și recunoscu glasul înspăimîntat. Dar puterea vocilor acuzatoare, în loc să scadă, crescu. Pînă și geamurile începură să zbîrnîie. Cu capul în piept, spășit, Alunel al nostru părea că așteaptă salvarea de la ... podea. Cînd, la auzul glasului autoritar al profesorului Mateianu, ridică în cele din urmă ochii, băgă de seamă, cu uimire, că acesta era îmbrăcat cu totul altfel — într-o togă, ca judecătorii. „Deci e treabă serioasă,

vor cu-adevărat să mă judece!" își zise cu disperare Alunel.

— Tăcereee! Vă rog, liniște!

Ca prin farmec, glasurile amuțiră. Liniștea care s-a lăsat a fost imediat sfîșiată de glasul puternic, încărcat de duritate, al profesorului:

— Meriți să fii pedepsit exemplar! De data asta nimeni și nimic nu te mai poate salva!

Amfiteatrul începu din nou să vuiască:

— Să fie pedepsit! Să i se aplice pedeapsa imediat!

— Vă rog, liniște! Mai trebuie să adaug însă că, uneori, o pedeapsă severă poate fi comutată într-una mai blîndă, ba, în anumite împrejurări, condamnatul poate fi chiar grațiat.

— La auzul acestor vorbe, Alunel se mai liniști. Abia acum băgă de seamă că, în tulburarea care-l copleșise, uitase cu desăvîrșire să se ridice în picioare, de parcă sentințele se ascultă stînd comod pe scaun. Desigur, această necuviință îl iritase și mai mult pe profesorul Mateianu. Ca împins de un resort, sări în picioare. Pe loc își aminti de momentele similare din visul său, cînd îl condamnaseră pe rînd Gargantua și Pantagruel și perfidul baron Münchhausen. „Da, dar acum se pare că nu e vorba de un vis, că traversez aievea un moment greu, că sînt confruntat cu o realitate sumbră — e drept, cam ciudată, dar realitate! Trebuie să fac ceva să ies din această situație! Atunci, în vis, scăpasem cu cîteva versuri făcute la iuțeală, dar acum nu cred că e potrivit să m-apuc să debitez versuri. Îmi închipui ce figură ar face profesorul. Ar mai găsi un capăt de acuzare împotriva mea — neseriozitatea!"

Cu o voce puternică și sigură, pe care nici el nu și-o recunoscu în acest moment de bravadă, i se adresă profesorului Mateianu:

— Tovarășe profesor, vă rog să-mi spuneți cu ce m-am făcut vinovat și în ce fel pot să-mi ispășesc greșeala?

Părea șoricelul Jerry în fața motanului Tom. Auzindu-l vorbind astfel, duritatea profesorului Mateianu mai cedă, chiar și privirile i se mai îmblînziră, de parcă prin acționarea unui dispozitiv secret magistrul le modula intensitatea după voie.

— Dacă nu știi, atunci ascultă! Cei care, fără nici un merit, pătrund în sanctuarul lui Hipocrate și al zeiței Hygieia trebuie pedepsiți fără cruțare!

Alunel nu pricepu o iotă din spusele profesorului Mateianu, mai ales că despre această zeiță Hygieia nici n-auzise pînă acum. Dar Mateianu continuă:

— După cum te-ai purtat, meriți să ți se aplice pedeapsa capitală — în cazul tău, spînzurarea!

— Iar spînzurarea? se întrebă cu glas tare, plin de groază, Alunel.

Hohotele de rîs, pînă atunci cu greu potolite de Mateianu, izbucniră din nou. Alunel își dădu imediat seama de greșeala comisă. De unde să știe profesorul Mateianu și proaspeții săi „colegi" despre acel teribil vis al său?!*

— Ce vrei să spui?! Doar nu vrei să mă faci să cred că ai mai fost spînzurat cîndva și totuși stai acum de vorbă cu mine?!

— Nu, m-am exprimat greșit, vă sînt dator o explicație! Știți, eu . . . am avut un vis . . . , în care se făcea că . . .

— Lasă visele! Mai bine taci și ascultă! Uite despre ce e vorba: deși meriți să fii spînzurat, noi vrem să-ți dovedim că slujitorii lui Hipocrate sînt clemenți și oferă o șansă acuzatului. Dacă te angajezi să îndeplinești trei misiuni, mai bine zis să treci probele unui examen, ești absolvit de pedeapsă!

— Examen?! Bine, admit să fiu supus unui examen! De ce nu? Dar, vedeți, n-am fost prevenit și nu m-am pregătit deloc pentru așa ceva.

— Nu-i nevoie de nici o pregătire, ci doar de hotărîrea de a învinge unele greutăți și a îndeplini cele trei misiuni!

— Și care sînt aceste trei misiuni?

— Iată, ți le spun pe rînd: mai întîi de toate, va trebui să operezi un om, salvîndu-l astfel de la moarte . . .

Alunel înlemni. Nu se așteptase la așa ceva. Se simți din nou prins fără scăpare în raza nemiloasă pornită din ochii aprigi ai profesorului.

— A doua misiune este să găsești „Jurămîntul lui Hipocrate" și, ca probă că l-ai găsit, să ni-l aduci nouă, aici!

Alunel răsuflă ușurat. „Nimic mai ușor, doar maestrul Hipo e prietenul meu!" (Se referea, desigur, tot la faimosul său vis, pe tărîmul căruia se întîlnise cu părintele medicinii.)

— Și-acum, ultima, destul de grea pentru unul ca tine, care — ți-o spun în față — nu prea faci casă bună cu modestia: va trebui să nu sufli o vorbă nimănui despre aceste misiuni, chiar dacă-ți va veni să te fălești cu ele în fața cuiva! „Merge — își zise Alunel al nostru —, o nimica toată pentru mine să păstrez un secret! Profesorul Mateianu se înșală asupra felului meu de-a fi!"

Dar profesorul Mateianu nu terminase:

— Îndeplinind aceste trei misiuni nu numai că vei căpăta iertarea noastră, scăpînd de ștreang, ci vei fi liber să urmezi medicina!

Alunel oftă ușurat.

— Mă învoiesc!

* De fapt, nici cititorii acestei cărticele n-au cum să știe despre el, afară doar dacă au citit „Alunel și pofta de mîncare", în care sînt povestite peripețiile prin care a trecut eroul nostru într-o noapte populată de personaje fantastice.

— Prea bine! Atunci află că trebuie să pleci chiar acum, iar cel care te va însoți pretutindeni în drumul tău va fi Ossian!

Alunel se scutură ca de un vis rău. La una ca asta nu se aștepta; însoțitorul acesta nedorit, rău din fire cum a văzut că este, se va strădui în orice împrejurare să-i pună bețe-n roate.

Dar n-avea încotro, trebuia să plece la drum cu Ossian drept codiță! „Cine știe? S-ar putea, printr-o întîmplare, să scap la un moment dat de acest Ossian și să-mi văd liniștit de îndeplinirea celor trei misiuni . . ."

Dacă Alunel al nostru întîmpinase tot soiul de greutăți ca să pătrundă în clădirea facultății, acum, cînd o părăsea, totul îi mergea strună. Dacă atunci fusese nevoit să facă eforturi titanice, să-și pună iscusința și picioarele la grea încercare pentru a putea scăpa de urmăritori, acum calea i se deschidea ca-n palmă. Ar fi vrut să-l salute de profesorul Mateianu și să-l asigure că se va întoarce victorios, „sub scut", ca spartanii, cu misiunile îndeplinite, să-și ia rămas bun de la Despina și să-i înapoieze caietul și pixul care acum nu-i mai făceau trebuință, să-l măsoare din priviri pe Ossian și să-i dea de înțeles că nu are nevoie de-o asemenea călăuză. Totul însă s-a derulat fulgerător, așa că n-a mai putut face nimic din toate astea.

Se trezi dintr-o dată în fața porții masive a facultății, cu grilajul acela din fier negricios, ca un hotar de netrecut. O clipă i-a stat inima în loc, crezînd că aici i se va înfunda, că va fi reținut să dea socoteală de felul cum intrase. Numai că de data asta cerberul, Nea Haralambie, cu niște priviri blînde și încurajatoare, se înclină cu respect, deschizîndu-i larg poarta. Observînd gestul portarului, Alunel îl luă drept o manifestare de slăbiciune a acestuia, care, în sfîrșit, se dădea bătut în fața lui. După ce îi întinse cu îngăduință mîna, pe care Nea Haralambie abia îndrăzni să i-o strîngă, eroul nostru, cu fruntea sus, cu pieptul înainte, cum îi stă bine unui învingător, ieși pe poarta care-i dăduse atîta bătaie de cap.

Dar, ciudat, de cum se află în stradă, pe trotuar, cătînd în urmă, observă că întreaga clădire dispăruse, ca și cum n-ar fi existat niciodată acolo. Auzi doar, ca prin vis, rîsul impertinent al lui Nea Haralambie. Deși nu-l vedea, îi ghicea undeva, la doi pași, prezența. Repurtase și Nea Haralambie victoria lui — scăpase de acest țînc plin de ifose. Vorba aceea: „cine rîde la urmă, rîde mai bine" — și Nea Haralambie, se vede treaba, știa el de ce rîde. De fapt, băiatul se tot uita înapoi după Ossian — și asta nu pentru că-i simțea lipsa. Dar nici urmă de acel „geniu rău al Facultății de Medicină", cum îl socotea Alunel. O clipă crezu că acesta renunțase la urmărire, dar numai o clipă, pentru că imediat băgă de seamă că, deși nu-l vedea, parcă-l simțea prin apropiere, tulburîndu-l și sădindu-i neliniștea în suflet.

Se hotărî să meargă înainte, să ajungă la un mijloc de transport. Dar — vai! — nu se mai putea orienta, nu mai recunoștea nimic, dispăruse bulevardul cu castani, dispăruseră casele din jur — parcă le înghițise pămîntul. Un ținut straniu, cu o vegetație luxuriantă, sălbatică, i se înfățișă dinaintea ochilor.

Nu-i venea să creadă — nici nu era de crezut —, socotind că, desigur, pășise din nou pe tărîmul visului. Se frecă la ochi. Doar pe acolo trecuse la venire și ar fi fost imposibil, într-un

răstimp atît de scurt, să se producă o asemenea schimbare. Parcă nici nu se afla în România, ci pe alte meleaguri ... „Trebuie să nu pierd contactul cu realitatea! Ia să vedem ce-am făcut azi" — își zise eroul nostru, privindu-și mîinile și picioarele, de parcă se aștepta să nu le mai găsească la locul lor. Își aminti perfect tot ce făcuse în ziua aceea, secvență cu secvență, de parcă în fața ochilor i se derula un film: hotărîrea luată la trezirea din somn, plecarea de acasă, sosirea la Facultatea de Medicină, șicanele pe care i le făcuse Nea Haralambie cînd să pășească pe poarta facultății, goana pe culoare urmărit de cei doi cerberi, bunăvoința cu care l-a primit și ascultat decanul, prelegerea profesorului Mateianu, rechizitoriul acestuia, acceptarea condiției propuse de acesta — îndeplinirea celor trei misiuni —, plecarea și ... „Nu, hotărît, n-aveam cînd să adorm! Dar dacă Ossian, diabolicul, și-a băgat și aici codița? Prea mă privea ironic și insistent ... Fie ce-o fi, trebuie să acționez! Cine știe ce primejdii mă pîndesc aici, pe acest tărîm necunoscut?" Pentru o clipă îi păru rău că se angajase într-o asemenea aventură, dar, după cîte știm, n-avusese încotro. Și-acum, oricum, era prea tîrziu. Nu-i rămînea decît să ia taurul de coarne, de oriunde s-ar fi ivit el!

Pentru început, se gîndi că cele trei misiuni ar trebui îndeplinite într-o altă ordine, mai logică și mai în folosul lui, că doar pe profesor nu-l interesa altceva decît ducerea lor la bun sfîrșit.

Chibzui cît chibzui și, în cele din urmă, își spuse: „Mai întîi trebuie să ajung la maestrul Hipocrate — cine altul, decît el, ar putea să păstreze originalul faimosului «Jurămînt» ce-i poartă numele? Poate îl conving să mi-l dea, măcar cu împrumut, cît să i-l duc profesorului Mateianu să-l vadă, să-i cerceteze autenticitatea, obligîndu-mă să i-l aduc de îndată înapoi". (De îndată?!!! Sigur, Alunel al nostru se afla într-o situație cu totul specială, dacă se credea în stare să traverseze toate timpurile cu acest mesaj al trecutului către prezent și, pe deasupra, să mai facă și calea-ntoarsă ... de îndată! În cazul ăsta, trebuie să fim și noi în stare să ținem pasul cu el de-a lungul acestei călătorii pline de întîmplări neprevăzute.)

Deocamdată, numai gîndurile știau încotro s-o apuce, că picioarele îl duceau singure, fără știința lui: „Să mă văd eu ajuns în Kos, la maestrul Hipo, c-apoi celelalte două misiuni sînt ca și îndeplinite. Acolo, în modesta-i căsuță, văzîndu-mi hotărîrea de a păși pe drumul medicinii, susținută prin muncă și perseverență, maestrul Hipo mă va învăța multe lucruri folositoare, dezvăluindu-mi pe rînd tainele corpului omenesc. Și așa, într-o bună zi, voi ajunge să fac eu însumi o operație, salvînd viața unui om. În privința secretelor, pentru nimic în lume n-aș sporovăi despre o taină încredințată."

Un rîs sarcastic îi întrerupse aceste gînduri. Surprins, Alunel se-ntoarse brusc, și pe cine cre-

deţi că văzu? Pe Ossian în carne şi oase, stînd într-o rînă şi privindu-l de sus. După ce-l măsură o vreme, ca să-l fiarbă, i se adresă:

— N-ai să mai poţi ajunge niciodată acolo, la maestrul Hipocrate vreau să spun! Şi-apoi, chiar de vei ajunge printr-un miracol, mai mult ca sigur nu te va primi. După cîte ştiu — continuă Ossian pe un ton misterios — e supărat pe tine.

Alunel văzu roşu înaintea ochilor.

— Supărat pe mine?!!! Şi de ce-ar fi maestrul supărat pe mine?

— Pentru că nu l-ai ascultat atunci — ştii tu cînd. Nu i-ai urmat sfaturile înţelepte, ba chiar ai vrut să-i furi „Jurămîntul" şi să dispari cu el!

— Minciuni! izbucni Alunel. El însuşi mi l-a promis! Tocmai se pregătea să mi-l aducă şi, deodată, fără voia mea, am simţit că mă îndepărtez în fugă de modesta-i căsuţă. Ştii . . . totul se petrecea într-un vis!

— Lasă, lasă, ştiu eu!

— Ascultă, Ossian, tu eşti trimis de profesorul Mateianu să mă ajuţi sau să mă spionezi?

— Şi una, şi alta! Dar eu am hotărît altfel: mă voi aşeza de-a curmezişul în calea misiunilor tale, cu alte cuvinte voi face orice ca să împiedic îndeplinirea lor!

Desigur, Alunel îl credea în stare de multe răutăţi pe acest Ossian şi, oricum, nu s-aştepta la vreun sprijin din partea lui, dar acum, după această declaraţie făţişă de duşmănie, măsurile de precauţie trebuiau înzecite. Un lucru nu pricepea el: cum de îndrăznea acest mefistofelic Ossian să nesocotească spusele profesorului Mateianu, care-i poruncise cu totul altceva?! Sub un impuls greu de definit — amestec de teamă şi minie—, acţionă copilăreşte, adică potrivit cu vîrsta lui. Începu să alerge cît îl ţineau picioarele, socotind că astfel Ossian îi va pierde urma. De data asta nu mai privea înapoi, nici nu-l mai interesa dacă Ossian e sau nu pe urmele lui, dacă-l poate ajunge sau nu. Fugea întruna, din toate puterile. Nu mai alergase aşa, de cînd cu „crosul" de pe culoarele facultăţii. „Ei, dacă aş fi făcut exerciţii fizice mai des, n-aş gîfîi acum ca un moşneag. Însuşi maestrul Hipo mi-a dovedit efectele lor pozitive, nu numai prin vorbe, ci prin alura-i sprintenă, tinerească . . . !!"

Tot alergînd aşa, din nebăgare de seamă, se împiedică de-o piatră şi, greoi cum era, căzu lat la pămînt. O durere ascuţită îi fulgeră genunchii şi, tot căznindu-se să se ridice, nu mică îi fu mirarea cînd băgă de seamă că, de fapt, nu se împiedicase de-o piatră, ci de . . . piciorul unui om. Dar ce om! Niciodată nu mai văzuse un altul asemeni: înalt, musculos, păros, cu bărbia proeminentă — semăna mai mult cu o maimuţă decît cu un om din zilele noastre. Cum era şi firesc, Alunel al nostru se sperie. Dar omul acela îl prinse de mînă şi — cît ai zice peşte — îl ridică de la pămînt cu-atîta uşurinţă, de parcă ar fi ridicat un pai. După ce-l privi o clipă, se porni pe rîs. În cele din urmă, Alunel înţelese că rîdea de îmbrăcămintea lui; pesemne el nu mai văzuse aşa ceva şi, desigur, o socotea inutilă, lui ajungîndu-i acea blană de animal înfăşurată în jurul coapselor. Cînd în cele din urmă se opri din rîs, începu să vorbească, dacă aşa se poate spune despre acele sunete emise gutural, greoi, legate între ele după o lege necunoscută lui Alunel. Uneori, vorba era înlocuită prin gesturi largi sau semne discrete. Şi, totuşi, Alunel înţelese imediat că-l întreabă de unde vine şi ce vrea (!) Greu ar fi fost pentru eroul nostru să-i explice oricui l-ar fi întrebat în acel moment ce-i cu el, darămite unuia care mai mult „grăia" prin gesturi decît prin vorbe. Reuşi să-i spună totuşi ceva despre el, nu mare lucru. Dar, ciudat, omul îi înţelegea vorba. De fapt, pe grăsunul nostru îl preocupa acum altceva: ca de obicei, se simţea chinuit de nepotolita-i foame.

Aşa-zisa prezentare făcută, uriaşul îl luă pe Alunel de mînă şi porniră amîndoi pe o potecă. Nu după mult timp, ajunseră în faţa unei peşteri mari, care căsca spre lumină o gură mare, întunecoasă — intrarea. Le ieşi în întîmpinare o mulţime de bărbaţi şi femei, înconjuraţi de o droaie de copii, care mai mici, care mai mari.

— Cum te numeşti, băiete, şi de unde vii? îl întrebă o femeie cu blîndeţe în glas şi privire, care părea că deţine un rang în acea comunitate omenească.

— Mă numesc Alunel şi vin de departe, din România!

De fapt, nici el nu-şi dete seama pe moment de ce spusese că vine de departe, că, dacă socotea în timp, mai adineauri ieşise pe poarta facultăţii. Totuşi, un loc ca acela nu părea a fi din ţara lui. Cum de ajunsese aici?! Ciudat, la asta nu se gîndea! Femeia nu părea nici ea nedumerită — ca întotdeauna, nu te nedumereşte ceva necunoscut.

— Ai un nume frumos. Află că eu sînt Maha-cea-Mare, stăpîna acestor oameni vrednici. Fiecare face cîte ceva, după puterile lui: bărbaţii pleacă la vînătoare, femeile rămîn acasă, cu grija copiilor, a focului şi a altor treburi gospodăreşti. Cel care te-a adus aici este Irgu, cel mai straşnic vînător. El este Ciutu, băiatul nostru — continuă, arătînd spre un băiat cam de vîrsta lui Alunel. Jucîndu-te cu Ciutu, ai să înveţi multe lucruri noi şi folositoare . . . Dar, deocamdată, să mîncinci ceva . . . Ţi-o fi foame . . . Şi-apoi ai să te odihneşti puţin . . . După atîta drum, cred că eşti frînt de oboseală . . .

Vocea caldă, învăluitoare, şi felul de a vorbi al Mahăi, atît de diferit de al lui Irgu, îl liniştiră pe Alunel. Uită cu totul de Ossian, simţindu-se în siguranţă. Cum de ghicise această femeie că-i era o foame de lup?!

De îndată acei oameni ciudaţi se aşezară în cerc, în faţa peşterii, cu picioarele încrucişate sub ei. „Stau turceşte — observă Alunel al nostru —, dar n-au fes pe cap şi nici şalvari, aşa că nu-s turci. Ce neam or fi?"

Prietenos, Ciutu îl luă de mînă şi-l îndemnă să se aşeze alături deel.

În mijlocul acestei neobişnuite adunări se înălţau flăcările vesele ale unui foc, deasupra căruia, pe un fel de pirostrie, trona un vas mare de piatră, cioplit cu migală, din care ieşeau aburi cu miros îmbietor. „Se vede că-mi vor da o fiertură, care mai mult te umflă decît te satură — îşi spuse năzurosul Alunel —, dar, oricum, e bună şi asta, tot mi-e sete mie, că azi dimineaţă, la plecare, de grăbit ce eram, nici ceaiul nu mi l-am băut". Ar fi trebuit să se ruşineze de acest gînd, era o necuviinţă faţă de ospitalitatea cu care-l primiseră oamenii aceia. Dar nici n-avea motive de îngrijorare că, acolo unde focul aşternuse jăratic, deasupra unor pietre, se frigeau pe-ndelete hălci de carne, rumenindu-se atît cît trebuie pe deasupra, încît să rămînă mustoase şi fragede. Cînd dădu cu ochii de ele, se linişti de-a binelea, socotind că măcar una din ele avea să fie a lui. Îi lăsa gura apă. Uitase cu totul că-şi propusese cîndva cumpătarea. Ba se gîndea cu groază că, nefăcînd nimic în ziua aceea, îi vor da, acolo, o porţioară, că doar atît merita.

Deodată, Maha-cea-Mare ridică mîna şi începu să bolborosească nişte cuvinte stranii, din care Alunel nu înţelese nimic. Era un fel de cîntec tărăgănat, la auzul căruia, din grupul aflat în faţa lui Alunel, se detaşă un bărbat înalt, puternic, asemeni lui Irgu, dar mai în vîrstă, cu părul şi barba albe. Înaintă spre foc şi, dansînd în jurul lui, începu să scoată nişte strigăte ciudate din gîtlej, de parcă ar fi fost una dintre acele păsări de noapte. Alunel îl întrebă pe Ciutu ce-nsemnau toate astea, dar noul său prieten îi făcu semn să tacă. Abia după ce bătrînul îşi domoli mişcările şi strigătele, trecînd în cele din urmă la locul său, toţi începură să murmure ceva ce aducea a cîntec, dar care semăna mai degrabă cu foşnetul frunzelor cînd trece vîntul prin ele sau chiar cu clipocitul apelor reci ce vin de la munte spre cîmpie. Abia după ce se stinse şi acest murmur, de parcă s-ar fi pierdut undeva, în depărtare, Ciutu îi răspunse la întrebare:

— Să ştii că focul este zeul nostru atotputernic şi atoatebiruitor. El ne dă căldură şi ne apără de animalele fioroase, el ne fierbe şi ne frige bucatele. De aceea, înainte de a mînca, îi aducem mulţumiri prin cîntecele noastre!

— Dar el cine e? întrebă din nou Alunel.

— El e Ohubu, marele vraci, vindecătorul bolilor noastre. Tot focul îi dă puterea s-o facă!

Alunel se minună de toate astea şi, cum nedumerirea lui creştea, îl iscodi mai departe pe noul său prieten:

— Dar voi, de fapt, cine sînteţi?

— Oameni! îi răspunse simplu acesta.

Tot de la Ciutu, Alunel află că, în semn de respect faţă de atotputernicul foc şi darurile sale, cît avea să dureze acest ceremonial, prelungit cu masa propriu-zisă, nimeni nu avea voie să vorbească.

Între timp, fiecăruia i se puse în faţă cîte un blid — primi şi Alunel unul —, în care Maha împreună cu alte femei începură să toarne, cu un fel de căni, din fiertura luată direct din aşa-zisul cazan, aflat încă pe foc. Cînd băgă de seamă că cei din jur începuseră să soarbă din blidele lor,

lacomul Alunel se repezi să soarbă şi el din fiertura aflată în faţa lui. Imediat a scos un geamăt surd — se fripsese, bineînţeles. Înţelegînd ce se întîmplase, Ciutu zîmbi, pentru ca apoi, văzîndu-l pe Alunel cum se strîmbă la următoarele sorbituri, să ridă de-a binelea. Dar n-avea de ce să ridă, pentru că într-adevăr acea fiertură era departe de a fi gustoasă, amintindu-i lui Alunel mai degrabă de o doctorie amară luată cîndva. Salivînd în aşteptarea fripturii, era cit pe-aici s-o dea deoparte, dar Ciutu, ghicindu-i intenţia, ii spuse prin semne că nu e voie să refuzi darurile focului, că tot ce i se pune în faţă trebuie să mănînce pînă la ultima firimitură. Continuă aşadar, mai de voie, mai de nevoie, să soarbă din fiertura care se mai răcise, înghiţind cu greu. Nciodată nu i se păruse atit de mare „farfuria" şi atit de plină, de parcă un ocean de ciorbă se concentrase în blidul său.

În sfîrşit, isprăvi şi răsuflă uşurat. Chiar atunci, Ohubu se ridică şi-şi reluă dansul ritual în jurul flăcărilor, urmat de murmurul acela ciudat, întocmai ca-nainte. Abia după aceea, printre ceilalţi, primi şi Alunel al nostru o halcă de carne — dintre cele ce se rumeneau pe pietrele încinse în spuză. Prinzînd-o între degete, scoase din nou un geamăt surd şi, nemaiputind suporta usturimea — pentru că se arsese din nou —, lăsă să-i scape carnea din mînă. Ce să facă acum? Noroc că-i căzuse în iarbă, aşa că o culese de acolo, înţelegind că n-are încotro, fiind vorba de un . . . dar al focului. Trăgînd cu coada ochiului în dreapta şi-n stînga, băgă de seamă că ceilalţi îşi prindeau cu nădejde halca de carne. „Cum de nu-i frige?!! Se vede treaba că au pielea mai tăbăcită decît a mea" — îşi spuse Alunel.

Într-o tăcere desăvîrşită, toţi începură să înfulece cu lăcomie, apucînd bucata de carne cu mina şi trăgînd din ea cu dinţii. Privindu-i mai cu luare-aminte, Alunel băgă de seamă că mai toţi aveau dinţi sănătoşi şi albi, înfipţi în maxilare puternic dezvoltate. Din cînd in cînd îşi ştergeau cu dosul mîinii bărbia mînjită de grăsime. Ce urît mîncau! E drept că, din cauza lăcomiei, şi el uita uneori de cuţit şi furculiţă. „Mănîncă frumos! Aşa trăgeau din carne doar oamenii primitivi, pe cînd noi trăim într-un secol al civilizaţiei, nu în comuna primitivă!" — erau întocmai vorbele cu care-l mustra mama sa şi care, acum, ii sunau in urechi, de parcă ar fi fost alături deel.

„Cum de nu m-am gîndit?! Se vede că, printr-o ciudată întoarcere in timp, am ajuns în comuna primitivă! Oare nu cumva visez din nou? Bine, bine, dar cum se face atunci că văd şi simt totul de parcă aş fi treaz?!!! Uite, de pildă, simt că m-a cam umflat zeama pe care am sorbit-o adineauri . . . Cu toate astea, mi-e o foame de lup, aşa că mai bine să muşc din carnea asta cu nădejde, că doar toţi mănîncă aşa. Pînă şi mustrarea mamei ar fi nelalocul ei acum şi aici . . ."

Mîncă pînă la ultima firimitură, că doar aşa îl sfătuise Ciutu. În sfîrşit, se săturase. Abia atunci, sătul fiind, îşi dădu seama că niciodată nu mai mîncase astfel de carne, parcă avea cu totul alt gust decît cea cu care era el obişnuit. Aşa se face că, după terminarea mesei, pe cînd se îndreptau spre peşteră ca să se odihnească, Alunel pîndi un moment prielnic şi, plin de curiozitate, îl întrebă pe Ciutu:

— Ce fel de carne am mîncat adineauri?

— Asta-i bună! Cum, n-ai ghicit?!!! Era carne de mamut!

Alunel nu mai întrebă nimic. Îşi aduse aminte însă că, de curînd, cînd învăţase la istorie despre comuna primitivă, ajungînd la îndeletnicirile oamenilor din acea vreme, profesorul le pomenise şi despre vînătoarea de mamuţi. Nu, acum nu mai avea nici o îndoială — poposise în orînduirea primitivă!

Peştera se umplu pe dată de oameni, fiecare îndreptîndu-se către un loc dinainte ştiut. Rupţi de oboseală, se trîntiră apoi pe nişte piei de animale — paturile lor. Alunel găsi în cele din urmă un locşor, numai că Ciutu îl trase lîngă el, pregătindu-i un culcuş pe cinste.

— Să dormim, Alunele! Somnul te întăreşte şi îţi alungă grijile!

— Grijile? Ce griji puteţi avea voi?!

— Grija zilei de mîine. Dacă, mergînd la vînătoare, vom izbuti să doborîm un mamut sau o altă fiară cît mai mare, care să ne îndestuleze, grija zilei de mîine dispare!

— Aha! Dar e încă zi şi . . .

— Nu-i nimic, oricum luminai destul de slabă aici! Ne culcăm de pe-acum, ca să ne odihnim cît trebuie, pentru că mîine — ai să vezi — nici n-apucă să mijească zorile, că o şi pornim la vînătoare.

— Bine, dar eu nu sînt obişnuit să mă culc la ora asta . . . Mă tem că n-am să pot adormi . . .

— N-ai nici o teamă — îl încurajă Ciutu —, focul atotputernic te va ajuta! Abia simţite, degetele lui calde îţi vor închide imediat pleoapele.

Dîndu-i ascultare, Alunel se trînti pe blana moale şi pufoasă, pregătită de Ciutu anume pentru el.

N-apucă să-şi întindă bine mădularele, în căutarea unei poziţii cît mai comode, că cei din jur, căzuţi într-un somn adînc, începură să sforăie îngrozitor, pe diferite tonuri. Băgă de seamă că pînă şi Ciutu adormise, deşi abia-şi sfîrşise vorba. Numai ochii lui Alunel nu voiau să dea geană-n geană. „Cum s-adorm eu la ora asta? E drept, din cînd în cînd, în vacanţă, mai dorm eu

și după-amiaza, dar dormi dacă poți în sforăiturile astea!" Gîndurile începură să-i alerge care-ncotro. De pildă, se-ntreba cum și cînd va mai ajunge la maestrul Hipo . . . , că de data asta nu era vorba numai de o călătorie în spațiu, ci și de una în timp — cît mai grabnic, trebuia să pășească în orînduirea imediat următoare, sclavagistă.

Rămase cu ochii pironiți pe focul ce ardea în gura peșterii. Abia acum băgă de seamă că unul dintre oameni făcea de strajă, păzindu-l să nu se stingă. „Așadar, nu voi fi singurul de veghe în noaptea asta", își zise Alunel. Știa de la istorie că omul de strajă, găsit dormind alături de focul stins, era omorît pe loc.

Trecuseră cîteva ceasuri bune de cînd Alunel se răsucea în culcuşul lui, pradă gîndurilor negre şi sforăiturilor. Aşa îl găsiră umbrele serii, care se lăsară viclene, pe nesimţite. Apoi veni noaptea adevărată, apăsătoare şi densă. Ochii larg deschişi, cătînd întruna spre gura peşterii, erau atraşi ca de-un magnet de profilul omului care veghea, nemişcat, ca zeul protector — focul — să nu-şi piardă din vigoare. „Ce-ar fi să mă mişc puţin? După o scurtă plimbare în jurul peşterii, s-ar putea să mă prindă şi pe mine somnul". Zis şi făcut. Se sculă încetişor, ca nu cumva să trezească pe cei ce dormeau şi se strecură tiptil-tiptil afară. Ajuns în gura peşterii, băgă de seamă că străjerul moţăia cu capu-n piept, cît pe-aci s-adoarmă de-a binelea. Focul pîlpîia, gata să se stingă, ca un muribund ce-şi trăia ultimele clipe. Fără să piardă vremea, se repezi şi-l lovi de cîteva ori pe omul de veghe drept în pieptu-i păros, ca să-l trezească. De cum deschise ochii, acesta înţelese pe dată din ce situaţie îl salvase Alunel al nostru. Adună la iuţeală cîteva vreascuri din jur, scormoni jarul ce mocnea în cenuşă, pînă ce aţîţă din nou focul. În tot acest timp, Alunel îl urmărea plin de admiraţie, socotindu-l un adevărat maestru al focului. Vîlvătăile, mari şi luminoase, nu întîrziară să se înalţe spre tării.

Abia cînd sfîrşi această treabă, încredinţîndu-se pe deplin că nu mai era vreo primejdie ca focul să se stingă, se întoarse spre Alunel şi, completînd vorba-i greoaie cu gestul, întocmai ca Irgu, căută să-şi arate cît mai elocvent recunoştinţa:

— Băiete, tu mi-ai salvat viaţa, dar mai presus de orice mi-ai dat putinţa să nu săvîrşesc un păcat de neiertat! Prin fapta ta, ai ocrotit viaţa focului atotputernic, care, la rîndu-i, va ocroti viaţa noastră! Cu ce-aş putea să te răsplătesc?

— Cu nimic! îi răspunse Alunel, ştiind că ceea ce dorea el nu depindea nici de omul acela, nici de foc. Dar, privindu-l mai cu luare-aminte, băgă de seamă că, deşi vorbea cu el, picotea din nou, aproape că dormea de-a-n picioarele. Dintr-o dată lui Alunel i se făcu milă de el şi se gîndi că trebuie neapărat să-l ajute cumva, aşa că îi spuse direct, fără ocolişuri:

— Prietene, văd că eşti tare ostenit...

— Asta cam aşa este. Închipuie-ţi, de cîteva nopţi stau numai eu de strajă — ştii, am fost pedepsit, pentru că la vînătoare, mai deunăzi, m-am dovedit incapabil. Dacă mi s-ar îngădui să aţipesc puţin, mi-aş reveni, desigur, şi aş putea rezista în continuare.

Auzindu-l vorbind astfel, Alunel îşi făcu un plan. „Degeaba l-am ajutat cu o clipă mai-nainte, dacă acum îl părăsesc, îşi zise el. După atîtea nopţi de veghe, mai mult ca sigur că-l va prinde somnul, luîndu-l în stăpînire de-a binelea, focul se va stinge şi... şi s-a zis cu viaţa lui".

— Întinde-te colo şi dormi cît pofteşti, omule!

Te înlocuiesc eu pînă-n zori şi-ţi promit că voi avea grijă ca focul să nu se stingă!

Omul nu mai aşteptă a doua invitaţie, se culcă pe pămîntul gol şi, de îndată, căzu într-un somn adînc. Se vede treaba că ajunsese la capătul puterilor. Mulţumit că putuse să-l ajute, Alunel se aşeză lîngă foc şi, tot gîndind la fapta lui cea bună, i se păru că aceasta se materializează, luminoasă, în flăcările jucăuşe. Dar de la intenţie la faptă e cale lungă, aşa că Alunel trebuia să se ţină de cuvînt, adică să vegheze pînă-n zori ca focul să nu se stingă.

Nu trecu multă vreme şi, ca un făcut, ochii i se împăienjeniră, pleoapele îi deveniră din ce în ce mai grele, iar capul, cuprins parcă de o pîclă, abia şi-l mai ţinea cum trebuie. Pe nesimţite, se lăsă învăluit într-o toropeală dulce, din care, făcînd încă un pas, nimeri într-un somn adînc. De unde se temea că nu se va lipi somnul de el la ora aceea, adormi buştean tocmai cînd nu trebuia! Şi uite aşa, gîndul ne poartă la vorba aceea înţeleaptă: „uşor de făgăduit, dar greu să te ţii de cuvînt!"

Cît să fi dormit el aşa, nimeni n-ar putea şti. Se trezi într-un tîrziu şi spaima cel cuprinse îl făcu să se dezmeticească repede: focul se stinsese şi, lîngă el, cu un zîmbet pe buze, străjerul dormea liniştit. „Aşadar, în loc să-l ajut, am săvîrşit o fărădelege. N-am fost în stare să rămîn treaz — că doar aşa-i promisesem acestui biet om —, am lăsat focul să se stingă şi acum, mai mult ca sigur, ne aşteaptă moartea pe amîndoi!"

Pe cînd Alunel își făcea astfel de mustrări, din toate părțile veneau, alergînd, oameni cu privirile încruntate, plini de mînie. Îl înșfăcară însă doar pe omul care se trezise în zarva iscată, purtîndu-l în vorbe de ocară și cu gesturi de amenințare spre locul osîndei — celălalt foc, în jurul căruia mîncaseră. Acolo, un alt om veghea, și acesta se dovedise destoinic, dovadă că flăcările se înălțau sprintene, dogorind în jur. În tot acest timp, nimeni nu-l băgă în seamă pe Alunel, ca și cînd el n-avea nici un amestec în cele întîmplate.

Cuprins de remușcări, știind că de fapt el îl împinsese pe străjer în brațele somnului, Alunel alergă spre locul supliciului, unde oamenii, fără nici o judecată, începuseră să-l lovească pe vinovat cu bîte grele unde se nimerea. Ca scos din minți, începu să strige cît îl ținea gura:

— Nu-l loviți, oameni buni, el n-are nici o vină! Eu sînt adevăratul vinovat!

Se întîmplă însă ceva cu totul neprevăzut: se simți zgîlțîit cu putere de cineva și . . . se trezi. Îl zări pe Ciutu aplecat asupra lui.

— Ai avut un vis rău, te-am trezit ca să ți-l gonesc. Știi, la deșteptare visul fuge. Dacă te culci din nou, vine un vis frumos.

Deci, visase. Oftă ușurat și-l întrebă pe Ciutu:

— Dar voi, voi mai dormiți?

— Nici vorbă! S-au ivit zorile, așa că trebuie s-o pornim la vînătoare!

La auzul acestor vorbe, Alunel se învioră de-a binelea. „Trebuie să merg și eu cu ei, își zise Alunel, că doar din vînatul lor m-am înfruptat deunăzi. Trebuie să fac și eu ceva ca să-mi cîștig dreptul de a sta cot la cot cu ei în fața blidului cu de-ale gurii!"

— Ia-mă cu tine, Ciutule!

— Numai dacă Maha-cea-Mare încuviințează una ca asta. Tu n-ai mai fost la vînătoare și viața de vînător e pîndită la tot pasul de primejdii.

Alunel stătea ca pe ghimpi, așteptînd plin de nerăbdare sosirea Mahăi, care trebuia să dea semnalul de plecare. Cînd în sfîrșit aceasta apăru, însoțită fiind de Ohubu, care purta în mînă o torță aprinsă, Alunel alergă în întîmpinarea lor.

— Venerabilă stăpînă, rogu-te, îngăduie-mi și mie să pornesc, alături de oamenii tăi, la vînătoare! Știi, în țara mea se spune că nu se poate pîine fără muncă, după cum nici muncă fără pîine!

Maha-cea-Mare nu păru mirată de vorbele lui Alunel și, fără să stea pe gînduri, îi spuse simplu și direct:

— Du-te, Alunele, dar să nu te desparți o clipă de Ciutu! O să aibă grijă de tine, iar de voi va avea grijă Irgu, cel mai mare vînător!

Alunel se bucură din toată inima. Cînd auzise la istorie despre vînătoarea de mamuți, nici prin gînd nu i-ar fi trăsnit că va participa el însuși la una aievea.

În clipa următoare, Maha-cea-Mare ridică mîna, iar Ohubu înălță torța deasupra capului, rostind cuvinte neînțelese de Alunel, dar care cu siguranță însemnau binecuvîntarea focului asupra oamenilor. În fruntea vînătorilor, Irgu ridică și el brațu-i vînjos, ca semn că a sosit momentul plecării, și întreaga ceată se puse în mișcare.

Vînătorii străbăteau acum ținuturi întinse, în căutarea vînatului. Voiau să prindă, cu orice preț, mamutul uriaș, numit de ei Porih. Alunel căuta să se țină după Ciutu, dar acesta, subțire și sprinten, alerga cu o iuțeală neobișnuită. Vă puteți lesne închipui cît de greu îi era grăsunului nostru să țină pasul alături de el. Gîfîia din greu, amintindu-și cu regret de eșecul încercărilor lui de a deveni sportiv.

De la un timp, Ciutu băgă de seamă ce se-întîmplă cu Alunel, așa că încetini pasul. La un moment dat ajunseră într-un loc deschis, un luminiș, unde poposiră o clipă pentru a cerceta dacă groapa în care urma să se prăbușească Porih era adînc săpată și dibaci acoperită cu ramuri și frunze de copaci. Alunel își aduse aminte că auzise despre astfel de capcane făcute cu meșteșug, ba le văzuse rostul și-n unele filme. Deși de data asta nu-l întrebă nimic pe Ciutu — ca unul care știe despre ce e vorba —, acesta se porni să-i depene de-a fir-a-păr cum se fac și la ce folosesc aceste

gropi, cît de greu le e vînătorilor să hăituiască animalul pînă în dreptul lor și multe altele.

— Ai să vezi cu ochii tăi cum se va prăbuși Porih în această groapă, dar pînă atunci trebuie să mergem mai departe, s-ajungem în calea mamuților. Cînd sînt mai mulți laolaltă — pentru că așa merg de obicei, în turme —, nu-i nimic de făcut. Dar noi îi pîndim de după copaci. Ne așezăm în contra vîntului, să nu ne simtă, după miros, prezența. Cîteodată trece o zi, trec și două și ei nu mai apar. Alteori, sosesc imediat. Important este ca unul din ei să se răzlețească de ceilalți, să se rătăcească de turmă. Asta se întîmplă destul de des. De fapt, abia atunci începem să acționăm. Îl încolțim din toate părțile, îl hăituim, căutăm să-l istovim cît mai mult, pentru că, trebuie să știi, mamuții nu pot alerga prea mult. Fiind greoi, obosesc repede.

Pe cînd Ciutu îi spunea toate astea despre mamuți, Alunel se gîndi că și el e un fel de ... mamut, care, din cauza kilogramelor în plus, obosea destul de repede. „Da, da, trebuie să îndeplinesc cît mai grabnic cele trei misiuni care îmi deschid calea spre învățarea medicinii, numai astfel voi ști ce am de făcut!"

— Dar ia spune-mi, Ciutule, mamutul se oprește vreodată locului, lăsîndu-se prins?

— Uneori da. Atunci se proptește pe picioarele de dinainte și noi îl lovim cu bîte, cu pietre, cu tot ce avem la îndemînă. Alteori, cînd animalul e mai rezistent, trebuie să-l alergăm multă vreme. Scoatem strigăte și chiote care-l înspăimîntă de-a binelea, dar mamutului îi e frică mai ales de foc. Îl hăituim tot timpul, speriindu-l cu torțele aprinse, căutînd să-l îndreptăm spre groapa cea mare pe care ai văzut-o. Odată căzut acolo, Porih nu-și mai poate reveni. Acolo își află sfîrșitul. Îl lovim de sus cu bolovani, pînă ce-i sfărîmăm țeasta. Apoi, cu funii groase, împletite din nuiele tinere, îl tragem afară din groapă.

Alunel era numai ochi și urechi, captivat de vorbele lui Ciutu, care vădea talent de povestitor. Din ce în ce îl îndrăgea mai mult pe acest nou prieten — nu se mai dezlipea de Ciutu, deși greu ținea pasul cu el.

Deodată Irgu le făcu semn să se oprească. Se trînti pe burtă și își lipi urechea dreaptă de pămînt.

— Ascultă pămîntul, care-i vestește apropierea mamuților, îl lămuri Ciutu pe Alunel.

Nu trecu mult, și Irgu se ridică. Îi străluceau ochii de bucurie.

— Se apropie turma! anunță el cu vocea aceea aspră și groasă, care-l neliniștise pe Alunel al nostru la început. Trebuie să fie cam douăzeci.

Alunel se minună nu numai de auzul fin al acestui om primitiv, care izbutea nu numai să perceapă apropierea mamuților, ba, după călcătură, să-și dea seama și cam cîți sînt.

Atunci Irgu slobozi din gîtlej un strigăt ciudat — un strigăt de luptă —, la auzul căruia oamenii părăsiră poteca și se retraseră spre o pădu-

rice aflată în stînga, în partea opusă direcției de unde bătea vîntul. Alunel nu-l slăbea din ochi pe Ciutu — ce făcea acesta, făcea și el.

N-au așteptat prea mult, că pe cărare și-au și făcut apariția primii mamuți. Aceste uriașe animale ale trecutului, strămoși ai elefanților din zilele noastre, îl impresionară mult pe Alunel, dar nu-și trădă emoția. Continuă să rămînă tăcut și nemișcat lîngă ceilalți vînători, pentru că mamuții nu trebuiau să le simtă prezența. Ca la o sută de metri distanță, mamuții defilau prin fața lor unul lîngă altul. Se depărtau de ei simțitor, nici unul nu rămînea în urmă. „Dacă așa stau lucrurile — își spuse Alunel —, ce-o să se aleagă din vînătoarea asta?“ Ghicindu-i parcă gîndul, Ciutu îl liniști din pirviri. Și, într-adevăr, după ce turma se depărtase destul de mult de locul acela, Irgu sări peste hățișurile de la marginea pădurii și reveni în cărare. Vînătorii știau lecția, nu se clinteau din locurile lor. Ajuns acolo, Irgu se aplecă și-și lipi din nou urechea de pămînt, ascultînd încordat o clipă, două, trei... Cînd reveni lîngă tovarășii săi de vînătoare, oricine îi putea citi mulțumirea pe față.

— În sfîrșit, vine și Porihul nostru. După călcătură, este din cei mai mari, așa că ne va îndestula pentru cîteva zile!

Într-adevăr, după un timp de așteptare încordată, uriașul mamut își făcu apariția. Rămăsese în urmă din cauza corpolenței neobișnuite — întocmai ca Alunel, care, gras cum era, cu greu se putea ține după Ciutu. Animalul, deși cam obosit, părea să aibă o forță colosală.

Cătînd spre Irgu, Alunel citi pe fața lui un aer triumfător. „Nici n-a început lupta și el se și socotește învingător! Se vede că acest vînător vestit știe multe despre felul de a fi al mamuților, dacă gîndește că acest gigant e totuși o pradă ușoară“. Vînătorii, ca niște arcuri încordate, erau numai ochi și urechi. Așteptau semnalul atacului. Și semnalul nu întîrzie prea mult. Cînd Porih ajunse în dreptul lor, Irgu ridică mîna și scoase un strigăt puternic, care făcu să vuiască pădurea. Atunci vînătorii țîșniră de după copaci, scoțînd la rîndul lor strigăte sălbatice și înconjurîndu-l pe Porih din toate părțile. Agitînd bîte noduroase pe deasupra capului, cînd fură aproape de Porih, începură să-l lovească fără cruțare. Ciutu lua și el parte la această secvență a vînătorii. Numai Alunel nu se clintise de lîngă copacul protector. Totul se petrecuse atît de repede, încît rămase locului uluit. Nu știm dacă-i era frică, dar un lucru e sigur — nu se putea clinti din locul acela. Încremenit, privea acea teribilă încleștare pe viață și pe moarte. Băgă de seamă că oamenii loveau mai ales picioarele animalului. Loviturile erau pe cît de puternice, pe atît de iuți și precise. Se vede că vînătorii voiau mai întîi să-l imobilizeze pe Porih, pentru ca apoi să-l omoare, astfel încît să nu mai fie nevoie să-l hăituiască pînă la groapă. Abia atunci observă că

unii vînători purtau torțe aprinse, pentru a-l înspăimînta pe Porih. Dar cînd le aprinseseră și cu ce?

Tocmai cînd își punea această întrebare, Alunel observă cum unul dintre vînători, care pînă atunci izbise picioarele animalului cu bîta-i noduroasă, se trase pentru o clipă la o parte, scoase la iuțeală din brîul de piele ce-i înconjura mijlocul două cuțite de piatră, le frecă unul de altul, pînă ce apăru o scînteie, apoi apărură două, trei și în cele din urmă o puzderie. După ce-și aprinse torța, se-ntoarse pe „cîmpul de luptă". „Aha, așa stau lucrurile! — își zise Alunel. Cum de nu m-am gîndit, că doar despre cremene am auzit, ba în tabără la munte le-am și încercat puterea?!"

Urmări mai departe lupta, palpitînd de emoție. Porih, frînt pe picioarele dinainte, scotea răgete asurzitoare. Acum, cu cuțite de piatră, oamenii începură să-l lovească unde nimereau. Deodată, colosul acela plin de sînge scoase un răget prelung care-l înfioră pe Alunel și, cu o ultimă sforțare, nebănuită nici chiar de încercații vînă-

tori, izbuti să se pună din nou pe picioare, luîn-d-o din loc.

Cu strigăte sălbatice, vînătorii porniră pe urmele lui. Ţinînd-o tot aşa într-o fugă, cîţiva, mai iuţi de picior, ajunseră în faţa animalului, agitînd torţele aprinse pe dinaintea lui. Focul atotputernic trebuia să-i vină de hac, făcîndu-l să se dea bătut. Dar animalul, probabil speriat peste măsură de ameninţarea focului, se întoarse brusc şi-l lovi cu trompa pe unul dintre vînători, apoi îl călcă drept pe coşul pieptului, sfărîmîndu-i cît ai zice peşte oasele! Îngrozit, Alunel închise ochii. Nu mai putea să suporte atîta cruzime. Cînd, într-un tîrziu, îi deschise din nou, chiar lîngă el zăcea un altul ce se zvîrcolea în luptă cu moartea.

Dar şi sfîrşitul lui Porih era pe-aproape, abia de-şi mai aduna ultimele puteri să mai scoată, din cînd în cînd, răgete tot mai stinse. Dar şi vînătorii îşi adunau acum ultimele puteri, ca să-i poată aplica acele lovituri decisive care să-l doboare la pămînt. După aproape un ceas, Porih în sfîrşit se prăbuşi. Părea o masă de carne sîngerîndă. Mirosul acela fad de sînge, purtat de vînt, ajungea pînă la Alunel, îngreţoşîndu-l. „Si totuşi — gîndea băiatul — trebuie să-mi înving această repulsie, că doar vreau să devin medic". Ieşind din ascunzătoarea lui, Alunel porni să-l caute pe Ciutu. Îl găsi în rîndul celor ce se luptaseră cu fiara. Avea în mînă un cuţit mînjit cu sînge, dovadă că şi el luase parte la teribila confruntare, contribuind după puterile lui la doborîrea lui Porih.

Ei, dar pentru Alunel al nostru nu se terminase „proba sîngelui" — după părerea lui un fel de testare a aptitudinii de a deveni medic. Chiar atunci, sub ochii lui, vînătorii, ajutîndu-se de cuţitele lor primitive cioplite din piatră sau os, începură să-l hăcuiască pe Porih, pentru a-l putea transporta mai lesne spre peşteră. Pe măsură ce carnea era tăiată în bucăţi mari, sîngele şiroia din belşug, peste tot răspîndindu-se acea miasmă neplăcută. Aşezară carnea apoi pe un fel de sănii, care semănau întrucîtva cu cele ale eschimoşilor, o fixară zdravăn cu nişte funii groase, după care porniră către peşteră. Cînd primele sănii, trase de oameni, începură să alunece pe iarbă, cîţiva se îndreptară spre rănit şi, purtîndu-l pe braţe, îl aşezară cu grijă pe ultima sanie.

— Ce se va întîmpla cu acest om? îl întrebă Alunel pe Ciutu.

— Îl vom lăsa în grija lui Ohubu, vindecătorul nostru!

Odată ajunşi la peşteră, oamenii încredinţară vînatul Mahăi. Lăudîndu-i pentru destoinicia lor, aceasta le mulţumi totodată pentru treaba făcută cum trebuie — carnea avea să le ajungă cîteva zile.

De cum rămase singur cu Ciutu, Alunel îl întrebă din nou ce se va întîmpla cu rănitul. Ciutu îl privi cu nedumerire:

— Asta ştie numai Ohubu! Dar ce te priveşte?!

— Mă priveşte, cum să nu mă privească?! Şi eu voi vindeca oameni!

De data aceasta Ciutu se arătă de-a dreptul îngrijorat:

— Nici în glumă să nu mai spui aşa ceva! Dacă te aude Ohubu, o păţeşti! Noi n-avem voie să pătrundem această taină a lui. Te asigur însă că-i va tămădui rănile acelui om . . . Dar cum? Asta numai el ştie!

„Ciudat «secret profesional»! — îşi spuse Alunel. Cînd te gîndeşti, la noi, cine vrea să-nveţe medicină, învaţă! Cel dornic să afle cum să aline suferinţele oamenilor îi va smulge pe rînd tainele — pentru că, mai mult ca sigur, medicina are încă destule necunoscute, care trebuie descifrate spre binele omului".

Frămîntat de aceste gînduri, băiatul rămase cu ochii căţind în zare, fără o ţintă anume. Dar imediat atenţia îi fu atrasă de doi oameni, care, înhămaţi la acea sanie improvizată de care am amintit, îl transportau pe omul rănit. Se îndreptau acum către un fel de cort, aflat ceva mai departe de peşteră. „Cum de nu l-am observat pînă acum?! — se întrebă, înciudat, Alunel. Mai mult ca sigur că acolo îi îngrijeşte Ohuhu pe cei vătămaţi; cu alte cuvinte, acolo îşi exercită el rolul de vindecător al tribului. Cu orice preţ, trebuie să văd ce se petrece înăuntru!"

Zis şi făcut, doar un pas mai despărţea gîndul de faptă!

Cum Ciutu fusese chemat de Maha-cea-Mare, Alunel rămase de unul singur, liber să acţioneze după cum îl taie capul. Se strecură printre oameni, străduindu-se să ajungă într-un loc mai ferit, unde tufe mari mascau drumul spre cort. Apucînd-o pe acel drum, se trezi în faţa acestuia, care — acum băgă de seamă —, spre norocul lui, era făcut dintr-o împletitură de nuiele.

Furişîndu-se în spatele cortului, lărgi la iuţeală un spaţiu între nuiele, numai bun să privească în voie, fără a fi văzut dinăuntru. Ochii îi căzură mai întîi pe faţa gravă, înnegurată de îngrijorare, a lui Ohubu, abia apoi observîndu-l, aşezat pe nişte piei de animale, pe vînătorul rănit. Nimeni altcineva, decît ei doi! Jur împrejur, în parii de susţinere ai cortului, erau înfipte torţe aprinse, care împrăştiau o lumină puternică. „Întocmai ca într-o sală de operaţii" — observă Alunel.

Orînduite pesemne după scopul și momentul întrebuințării lor de însuși Ohubu, pe o bucată de piele bine întinsă, la căpătîiul bolnavului, Alunel văzu tot soiul de instrumente făcute din piatră, lemn și os; erau acolo cuțite de felurite forme și dimensiuni, toporiști, răzușe, dălți, ace din os de grosimi diferite ... Ce mai încoace-încolo, cam tot ce trebuie pentru o intervenție chirurgicală.

Fără să mai stea pe gînduri, Ohubu se puse pe treabă. De cum începu, Alunel băgă de seamă că vindecătorul avea temeinice cunoștințe practice, dar, în loc să-și vadă de treabă cu folos, se oprea din cînd în cînd, invocînd focul atotputernic, de parcă fără ajutorul lui ar fi fost un nevolnic. „Pierdere de timp! — își spuse Alunel. Vindecarea acestui om stă în priceperea lui, și nu în puterea focului. De fapt, nu focul e stăpînul omului, ci omul trebuie să-l stăpînească pe el, folosindu-l după trebuințele sale!“

După ce-și spălă mîinile cu apă din belșug, Ohubu rămase cu ele așa, ridicate. — „Își usucă mîinile pesemne, întocmai ca chirurgii“ își spuse Alunel. Dar imediat băgă de seamă că vindecătorul începu să-și miște imperceptibil buzele, bolborosind ceva de neînțeles. — „Aha, deci așa stau lucrurile! Își ține mîinile așa, ridicate ca pentru rugăciune, invocînd desigur ajutorul atotputernicului foc“.

Apoi, fără a conteni ciudata-i înșiruire de vorbe, se aplecă asupra rănitului și începu să-l cerceteze cu atenție. O cută de îngrijorare se adînci între sprîncenele-i stufoase. Îl pipăi cu blîndețe, luînd la rînd fiecare mădular. Începu cu pielea, mușchii, continuă cu oasele și organele interne, oprindu-se din cînd în cînd, după o socoteală a lui, vrînd parcă să se încredințeze că fiecare e la locul său. După o îndelungată cercetare, ochii lui Ohubu se luminară, iar cuta dintre sprîncene dispăru ca prin farmec, semn că i-a dat de capăt situației, știind acum ce are de făcut ca să salveze viața bietului om. Prinse la iuțeală unul dintre acele obiecte ascuțite și, după ce-l trecu prin flacăra unei torțe, începu să ardă una cîte una rănile de pe trupul chinuit de suferință. Omul indura cazna cu bărbăție, doar din cînd în cînd scotea niște gemete surde. De cîte ori vîrful silexului atingea rana și carnea începea să sfîrîie, Alunel închidea ochii, dar îi deschidea imediat, dornic să nu-i scape nici unul din gesturile vraciului. „Trebuie să fiu tare, doar mi-am propus să devin medic. Și-apoi, poate că am ceva de învățat chiar și de la acest vraci“ își spuse în sinea lui.

După ce termină de ars toate rănile, punînd stavilă hemoragiei și infecției, Ohubu se opri o clipă, îndreptîndu-se din șalele ostenite. Din locul lui de taină, Alunel îl privea cu admirație și căldură. Ar fi vrut să-i strîngă mîna, să-l îmbrățișeze ca pe un prieten vechi și de nădejde, dar își aduse aminte de vorbele lui Ciutu și-și stăpîni pornirea la timp.

După ce-și mai trase sufletul, Ohubu începu să panseze, una cîte una, cu răbdare și măiestrie, toate rănile. Așa-zisele pansamente erau de fapt niște frunze moi și proaspete, adunate din vreme, cu grijă și pricepere, de însuși Ohubu, care pesemne le cunoștea temeinic virtuțile tămăduitoare. Între două bețișoare, pe care le scosese dintr-un fel de căuș cu apă clocotită, lua cîteva frunze, pe care le așeza apoi, în straturi, peste rană, acoperind-o cu grijă. Punea apoi deasupra — întocmai ca o peliculă protectoare — un petic de piele fină, după care, cu băgare de seamă, înfășura totul cu lungi fibre vegetale.

Cînd Ohubu sfîrși această treabă, pacientul lui părea o păpușă făcută din petice, la vederea căreia Alunel mai-mai să pufnească în rîs. Dar imediat își dădu seama cît de nelalocul lui ar fi fost rîsul în această împrejurare. Doar un țînc fără minte — cum îl socotise Nea Haralambie —, nepricepînd rostul acelor petice, ar fi făcut haz de momîia cîrpăcită. Dintr-o dată deveni serios, cu ochii pe mîinile și fața lui Ohubu, căutînd să-i afle gesturile și să-i surprindă destinderea trăsăturilor cînd totul va fi gata, socotindu-l pe rănit în afara pericolului. Dar se vede că Ohubu mai avea multe de făcut, ba parcă lăsase anume la urmă tocmai ce era mai greu. De pildă, acum, după ce pipăi încă o dată fiecare os și oscior, trecu

Surprins, Ohubu scăpă silexul din mînă.

— Cum de-ai îndrăznit să intri aici?!!!

Alunel n-avea timp de explicații, așa că nu-i răspunse la întrebare, ci continuă:

— Stai! Nu începe operația! De fapt, nu tu, ci eu trebuie să-l operez pe acest om! Știi..., una din misiunile încredințate mie de profesorul Mateianu este tocmai aceasta. Află că sînt student în medicină și... și viitor medic, așa că...

Că Ohubu înțelesese sau nu ceva din spusele lui Alunel, nimeni nu știe. Descumpănit, pentru o clipă Ohubu rămase stană de piatră. „L-am intimidat, gîndi băiatul. Acum, că știe cine sînt, mă va lăsa, desigur, să fac eu această operație. El, cel mult, mă va asista". Dar, nici vorbă de așa ceva!

Minios, Ohubu ieși din cort și, din toate băierile, slobozi un strigăt aspru, metalic. Nici nu se stinsese bine ecoul acestui strigăt, că doi oameni și apărură ca din pămînt. La un semn al vraciului, pătrunseră în cort și unde mi-l înșfăcară pe Alunel, luîndu-l pe sus, de parcă ar fi fost un fulg, și nu un poloboc. O apucară pe o cărare ce șerpuia pînă în pădure. Ajunși acolo, îl legară pe băiat de un pom, după care plecară, lăsîndu-l singur.

Descumpănit și revoltat la început, după un timp Alunel își aduse aminte de vorbele lui Ciutu: „Noi n-avem voie să pătrundem această taină a lui..." Dîndu-și seama de gravitatea faptei sale, Alunel se cutremură: „Cum de-am nesocotit spusele lui Ciutu?! Iată-mă intrat într-o nouă încurcătură, care poate mă va costa viața!"

la imobilizarea micilor fracturi într-un fel de atele primitive, pe care le fixă tot cu ajutorul unor fibre vegetale.

În sfîrșit, veni și clipa marii încercări a măiestriei vraciului — cercetarea, aflarea și tratarea rănilor de la cap. Alunel ghici că-i vorba de ceva important după încordarea pe care o citi pe fața lui Ohubu.

Chiar în acel moment, vraciul luă una din torțe și o apropie de fața rănitului — se vede că avea nevoie de cît mai multă lumină —, după care, aplecîndu-se, îi prinse capul în mîini și începu să-i pipăie cu atenție fruntea, tîmplele — țeasta în întregime.

Se lăsase o liniște apăsătoare, densă... Alunel al nostru stătea pe ghimpi: „În clipa asta, pînă și respirația mi-ar putea trăda prezența". Băgă de seamă că fața lui Ohubu se înnegurează și că îngrijorarea se strecoară în privirea-i scormonitoare. Curînd, însă, aceasta se transformă în hotărîre și, cît ai zice pește, vraciul înșfăcă, dintre instrumentele aflate la îndemînă, o bucată de silex lungă și foarte ascuțită — adevărat bisturiu. După ce o trecu de cîteva ori prin flacăra torței — bineînțeles bolborosind întruna acele ciudate cuvinte —, se apropie și mai mult de rănit, pînă ce ajunse în dreptul capului său. Dădu să-nceapă intervenția chirurgicală, cînd, nemaiținînd seama de sfatul lui Ciutu, Alunel dădu buzna înăuntru.

— Stai!

Din locul unde era legat, Alunel putea vedea tot ce se întîmplă în jurul peșterii. Oamenii mișunau încoace și încolo, fiecare cu treburile lui, dinainte știute. Fascinat, ochii nu i se puteau dezlipi mai ales de pe focul cel mare, pe care se pregăteau acum bucatele. „Nu peste mult timp — își spuse Alunel — oamenii vor începe să mănînce, pe cînd eu... Dacă m-au lăsat aici, legat, în semn de pedeapsă, mai mult ca sigur că nu-mi vor da nici să mănînc". Asta cam așa era și, dacă ne gîndim bine, cu greu ne putem imagina o pedeapsă mai aspră pentru veșnic flămîndul Alunel. Simțindu-și nările ațîțate de aroma îmbietoare a cărnii care tocmai se frigea, începu să saliveze. Dar cine lua seama la pofta lui?

Chiar atunci, din cortul aflat în buza pădurii, apăru Ohubu. Agita pe deasupra capului o torță aprinsă, semn că-i izbutise operația și că focul atotputernic a fost de partea lui și a rănitului. Dacă ar fi ieșit fără torță, asta ar fi însemnat că mintea și mîinile i-au fost neputincioase, vlăguite de puternicul zeu, care „n-a vrut" ca omul să fie salvat. Dar, deocamdată, nimeni nu putea să-l vadă pe destoinicul vînător. Țintuit pe patul de suferință, adică pe... pieile de suferință — dacă se poate spune așa, că doar nu era vorba de vreun

pat, ci de nişte piei de animale —, n-avea pe nimeni în preajma lui, afară de Ohubu, care avea să-l îngrijească pînă la deplina-i însănătoşire.

Clocotind de furie, Alunel se zbătea zadarnic să-şi desfacă legăturile. „Ah, dacă Ohubu m-ar fi lăsat să-l operez pe acest om, acum măcar una din misiunile mele era îndeplinită! Aşa, după ce că n-am făcut nimic, mă văd şi legat fedeleş de acest copac, neputincios şi încolţit din toate părţile". (Ciudat acest fel de a gîndi al lui Alunel. O ţinea una şi bună cu misiunile sale, cind, de fapt, nu cine l-a salvat pe bietul om avea vreo însemnătate, ci însăşi salvarea lui.)

Pe cind grăsunul se frămînta cu ale lui, numai ce-i văzu pe toţi strîngîndu-se în jurul lui Ohubu şi, ca la semnul unei baghete magice, toate acele făpturi slobozîră urale puternice, de prinse a vui văzduhul. Aşa înţelegeau ei să-l cinstească pe Marele Ohubu, şi asta nu era decît un început, că unde se repeziră spre el şi, luîndu-l pe braţe, îl purtară aşa, în triumf, pînă lîngă focul cel veşnic, unde-l aşteptau Maha-cea-Mare şi Irgu, mai-marele vînătorilor.

Cînd uralele se mai domoliră, Maha-cea-Mare, îndreptîndu-se spre Ohubu, i se adresă solemn:

— Slavă ţie, Mare Ohubu, harul tău a salvat încă un om al nostru, oprindu-l să treacă înfricoşătorul hotar al morţii!

— Nu eu l-am salvat pe Marato — aşa se numea bietul om —, ci focul nostru atotputernic. Lui i se cuvine slava, şi nu mie, eu sînt doar un slujitor umil al lui!

Zicînd acestea, îşi ridică miinile în semn de rugă, mulţumind focului pentru ajutorul primit.

Din locul lui de osîndă, aflat la oarecare distanţă, băiatul nu desluşea prea multe vorbe din bolboroseala vraciului. De fapt, nu i se părea cîtuşi de puţin ciudat acest ritual, că doar aflase şi el, la orele de istorie, cîte ceva despre mentalitatea omului primitiv, dominat de forţele oarbe ale naturii. Aşa stînd lucrurile, nu-i era greu să ghicească ce conţine rugăciunea lui Ohubu.

Dar n-avu timp să se piardă în astfel de reflecţii, că numai ce-l zări pe Ohubu întorcîndu-se spre el şi, arătîndu-l cu degetul, tună ameninţător:

— Băiatul ăsta a făptuit un păcat de neiertat: a încălcat voinţa focului şi legile noastre! M-a spionat pe mine, Marele Ohubu, căutînd să afle secretul puterii mele de vindecător. Mai mult decît atît — a vrut să mă dea la o parte, susţinînd sus şi tare că numai el îl poate vindeca pe Marato! Cu alte cuvinte, a nesocotit voinţa atotpu-

ternicului foc, care, știți bine, numai prin mine vindecă beteșugurile voastre de tot felul.

Noi l-am primit cum se cuvine, prietenește, iar el ne-a înșelat simțămintele. Astfel, însăși Maha-cea-Mare l-a întîmpinat ca o mamă, l-a ospătat și l-a adăpostit, iar viteazul Irgu l-a luat cu el, alături de Ciutu, fiul său, la vînătoarea lui Porih, arătîndu-i astfel că-l primește în marea noastră familie. Și, după toate astea, cum socotește acest băiat să arate că-i demn de încrederea noastră? Dînd năvală în cortul meu sacru și poruncindu-mi să-l las pe Marato în grija lui, ca unul care știe mai bine ce are de făcut!!! Priviți la el! Deși cam rotofei, nu-i decît un copil! La vîrsta lui, nici eu nu știam mare lucru. Abia mai tîrziu, atotputernicul foc m-a ales pe mine ca discipol, socotind de cuviință să-mi lumineze mintea și să-mi dea priceperea unui mare vindecător.

Tăcu o clipă, căutind să citească pe fețele oamenilor efectul vorbelor lui. După ce-și drese glasul, continuă:

— Dacă aș fi fost cuprins de slăbiciune și l-aș fi lăsat pe Marato pe miinile lui, știți ce s-ar fi întîmplat?

Un freamăt de curiozitate făcu să tălăzuiască făpturile adunate acolo, în jurul focului atotputernic.

— Spune-ne, Ohubu! Spune-ne cît mai degrabă și fără ocolișuri!

— Iată ce s-ar fi întîmplat: focul s-ar fi mîniat pe noi toți, socotindu-ne nevrednici de ocrotirea lui. Pe bună dreptate, de vreme ce i-am încălcat voința ca numai eu, discipolul său, să mă apropii de omul aflat în suferință și, în taină, prin puterea pe care mi-a dat-o el, să-l îngrijesc pînă ce-l pun pe picioare. Depășind marginile mîniei, focul s-ar fi răzbunat pe noi — focul se răzbună întotdeauna cînd nu se ține seama de vrerea lui! Mai întîi, l-am fi pierdut pe bunul Marato, unul dintre cei mai destoinici vînători ai noștri, apoi furia dezlănțuită a focului s-ar fi abătut asupra noastră, prefăcînd totul în cenușă!

Ca la un semn, toți cîți erau de față strigară într-un singur glas:

— Fii binecuvîntat, Ohubu! Ne-ai deschis ochii la timp, salvîndu-ne viețile!

Din locul lui de osîndă, Alunel vedea și auzea totul. „Ia te uită — își zise el — cum știe acest Ohubu să-ntoarcă lucrurile în așa fel, încît să-și sporească prestigiul! Mai multă modestie nu i-ar strica. Nu cred o iotă din tot ce-nșiră el! Ce amestec să aibă focul în vindecarea lui Marato? Și-apoi, bietul om o fi cu adevărat în afara orl-

cărui pericol? Tare aş vrea să văd cum îi merge".

O voce puternică, autoritară, îi întrerupse aceste gînduri:

— Aşadar, oameni buni şi drepţi ai gintei noastre — tună glasul lui Ohubu —, focul să vă lumineze minţile pentru a-l judeca după faptă pe cel vinovat! Dar, mai întîi, s-o întrebăm pe Maha-cea-Mare, stăpîna noastră, ce crede despre Alunel şi cum socoteşte de cuviinţă să-l pedepsim după cele întîmplate!

Cătînd spre Maha-cea-Mare, în speranţa unui ajutor, Alunel mai să n-o recunoască. Înăsprite, trăsăturile i se ascuţiseră, iar fulgerele de mînie din privirea ei numai îndurare nu vesteau.

— Să-l pedepsim după legea noastră! Să fim necruţători, altminteri nici focul nu ne va cruţa pe noi!

— Prea bine, stăpînă!

— Să fim necruţători! se auzi glasul puternic al lui Irgu, întărind bărbăteşte cele spuse de Maha-cea-Mare.

— Şi totuşi, oameni buni — le spuse mai departe Ohubu —, legea noastră, plină de înţelepciune, ţine seama dacă vinovatul e un om în toată firea sau un ţînc. Aşa stînd lucrurile, nu credeţi de cuviinţă că în cazul lui Alunel ar trebui să recurgem la „ajutorul focului"?

Din toate părţile izbucniră strigăte de bucurie. Femeile strigau ceva mai tare — mai ales cele care erau mame —, în ochii lor dolofanul Alunel fiind înainte de toate un copil.

Fulgerîndu-l cu privirea, Ohubu îi făcu un anume semn lui Ciutu. Pe dată, acesta pricepu porunca şi, cît ai zice peşte, fu lîngă Alunel. Văzîndu-l atît de aproape, grăsunul prinse curaj, în sufletul său licărind din nou speranţa.

— Ascultă, Ciutule, dacă îmi eşti prieten cu-adevărat, ajută-mă! Taie-mi legăturile astea blestemate! Pînă să se dumirească oamenii voştri, eu mă afund în desişul pădurii, unde, mai mult ca sigur îmi vor pierde urma. Dacă vrei, sînt sigur că...

Dar — ce să vezi? — nici Ciutu nu mai era de recunoscut. Privindu-l tăios, îi răspunse răstit:

— Ţi-am fost prieten, dar tu ai nesocotit această prietenie! Încălcînd legea noastră, ai călcat în picioare şi legătura de care vorbeşti acum. Eu mi-am făcut datoria de prieten şi te-am prevenit, dar tu n-ai ţinut seama de vorbele mele. Cum s-ar spune, te-am ajutat la timpul potrivit. Ce-mi ceri acum, mi-e peste putinţă să fac! Ar însemna să încalc legea strămoşească şi, de dragul unui străin, să-i înşel pe-ai mei. Trebuie să-ţi înduri pedeapsa cu demnitate! Oricum, ţi s-a promis „ajutorul focului". Dacă-l primeşti, Ohubu însuşi te va ajuta!

— De fapt, în ce constă acest „ajutor al focului"? întrebă sincer nedumerit eroul nostru.

— Ai dreptate, n-ai de unde să ştii, despre asta am uitat să-ţi spun... Ştii, nu-mi trecea prin minte că tocmai tu, prietenul meu, nu vei ţine seama de sfaturile mele binevoitoare..., că vei ajunge să... Dar să nu mai lungim vorba! Uite cum stau lucrurile: Ohubu, cel împuternicit de foc să ne vindece beteşugurile, ştie ce şi cum să facă să îndepărteze din trupul omului tot ce este străin — de pildă, o aşchie de lemn, o ţandără dintr-o piatră, ţărîna din ochi, un duh rău şi cîte şi mai cîte. Rămase în corpul omului, toate acestea devin vătămătoare, ameninţîndu-i pînă şi viaţa. Vezi tu, focul atotputernic socoteşte că un copil n-are încă mintea coaptă, de multe ori fiind nesăbuit în faptele sale, aşa că, prin Ohubu, te va ajuta să scapi de duhurile rele ce s-au cuibărit în tine, că doar ele te-au împins să faci ce-ai făcut. Într-un fel, şi tu eşti bolnav, aşa că Ohubu te va duce în cortul său, unde, în taină, va purcede la scoaterea răului din tine.

Alunel se cutremură, dar căută să-şi ţină firea, cîntărind pe toate feţele spusele băiatului: „Nu ştiu ce crede Ciutu despre puterea lui Ohubu, dar eu unul nu cred o iotă din povestea asta cu duhurile rele. E prea gogonată! Un lucru e sigur: Ohubu urmăreşte să mă ia cu sine în cort,

unde, rămași singuri, fără nimeni de față, în numele așa-zisului «ajutor al focului», mai mult ca sigur va încerca să se răzbune pe mine. Decît răzbunarea lui Ohubu, mai bine «răzbunarea focului»!"

— Și dacă nu vreau să primesc „ajutorul focului" ce se-ntîmplă?

— Nu te sfătuiesc! Vei simți pe pielea ta că răzbunarea focului nu-i o vorbă goală! Focul se răzbună întotdeauna!

— Uite ce e, Ciutule! Tu singur mi-ai spus că trebuie să-mi primesc pedeapsa cu demnitate, așa că refuz categoric „ajutorul focului"!

Văzînd că nu poate să-l înduplece, Ciutu pleca să ducă răspunsul lui Ohubu.

Rămas singur, Alunel căzu pe gînduri. Nu se așteptase ca Ciutu să-l părăsească tocmai acum, cînd avea atita nevoie de el. Dacă ar mai fi zăbovit, poate l-ar fi făcut să priceapă că, de fapt, el nu-i o iscoadă oarecare, ci un băiat care vine dintr-o țară în care dorința de a învăța, de a ști cît mai mult, nu-i pedepsită, ci încurajată, că de fapt el vrea să-nvețe medicina și că nu urmărise altceva decît să vadă, cu ochii lui, cum îl îngrijește Ohubu pe Marato.

Furat de aceste gînduri, nici nu băgase de seamă că oamenii se adunaseră, între timp, la masă. Văzîndu-i cum înfulecă, Alunel al nostru simți un gol dureros în stomac. Mai-mai să leșine, dar, cum era legat fedeleș de pom, rămase în capul oaselor. Îi era atit de foame, că ar fi implorat și „ajutorul focului" — i-ar fi dat prilejul să-și dovedească puterea, rumenind bine o bucată de carne și făcînd în așa fel, incit să aprindă în mintea cuiva ideea de a i-o aduce acolo, la locul de pedeapsă.

Bineînțeles, masa se desfășura după ritualul știut, dar nimeni, nici măcar Ciutu, nu se gindea să-i aducă și lui ceva de-ale gurii. Vă închipuiți prin ce chinuri trecea pofticiosul nostru cînd adierea vîntului făcea s-ajungă pînă la el aroma îmbietoare a cărnii fripte. Înțelegea că-i pedepsit, dar în ruptul capului nu pricepea de ce-l lăsaseră flămînd. În cele din urmă, plin de năduf, își zise: „Pînă și condamnaților la moarte, zvîrliți în închisoare, li se dă, acolo, un blid de fiertură!"

După ce isprăviră de mincat, oamenii începură să mișune de colo-colo, fiecare, după puterile lui, cătînd să adune vreascuri cît mai multe și cît mai uscate. Se îndreptau apoi spre focul cel mare, le zvîrleau în flăcări cu dibăcie, făcînd să

crească vîlvătaia spre tăria cerului. Ba, la un moment dat, după ce-l înteţiră, începură să dănţuiască sălbatic în jurul lui, în ritmul unui cîntec ciudat, ale cărui cuvinte îl îngroziră pe osîndit:

„Alunel e vinovat,
Focul că l-a înfruntat!
Să-l dăm gurii focului,
Răpindu-l norocului,
Aşa cum spus-aOhubu,
Uhu-hu, uhu-hu!“

Cum era legat de pom, Alunel nu întrezărea nici o scăpare. Un fior rece îl străbătu pe şira spinării. „Nu-i de glumă — îşi zise —, ăştia vor să mă ardă de viu! O clipă am crezut că vor doar să mă sperie, nădăjduind că pînă la urmă mă vor ierta, cu condiţia să nu mai încalc vreodată legea lor, dar văd că m-am înşelat". Neavind mîinile libere, nici măcar nu-şi putea astupa urechile, să nu mai audă acea sentinţă spusă pe şleau:

„Să-l dăm gurii focului,
Răpindu-l norocului . . .“

Abia atunci îl zări pe Ohubu înaintînd solemn spre el. Necutezînd să-l mai privească, Alunel îi auzi doar vocea batjocoritoare:

— Îi auzi? Înteţesc focul pentru tine. Focul atotputernic te va purifica. La miez de noapte, cu torţe aprinse la focul cel sacru, vom veni să te luăm!

Un rinjet răutăcios schimonosi faţa lui Ohubu, pentru ca apoi să se transforme într-un rîs sonor, sarcastic. „Sînt sigur că, nu de mult, am mai auzit pe cineva rîzînd întocmai!“ îşi zise Alunel şi, biruindu-şi teama, cuteză să-l privească drept în faţă pe vraci. Dar — ce să vezi? — în locul lui apăruse . . . Ossian! Hohotea întruna, părînd că-şi va da duhul de-atîta rîs. Cînd în cele din urmă se mai potoli, îi spuse:

— S-a zis cu misiunile tale! Ia-ţi rămas bun de la ele şi de la . . . viaţă! La miezul nopţii, vei pieri!

Nu mai era mult pînă la miezul nopţii. Oamenii aveau să iasă curînd din peşteră şi, aţîţaţi de Ohubu, îşi vor pune planul în aplicare. Timp de cîteva ceasuri, băiatul trăise sub o tensiune greu de descris. Se simţea întocmai ca atunci cînd Gargantua, Pantagruel şi Münchhausen îi trecuseră ştreangul în jurul gîtului. Numai că atunci fusese vorba de un vis, care, odată cu ivirea zorilor, se destrămase. „Nu cumva visez şi-acum? Trebuie să se-ntîmple ceva care să mă smulgă din situaţia asta blestemată!“ — îşi spuse cu un licăr de nădejde.

Noaptea era neagră ca şi gîndurile lui. Deodată, un fulger brăzdă cerul. Urmă un tunet asurzitor, care se prăvăli din înălţimi cu atîta furie, de parcă voia să mălure totul în calea lui. Pradă surescitării, lui Alunel i se păru că fulgerele

tunetele glăsuiau omenește, repetînd întruna, ca un ecou, înfricoșătoarea sentință:

„Să-l dăm gurii focului,
Răpindu-l norocului . . .
Așa cum spus-a Ohubu,
Uhu-hu, uhu-hu!"

Fulgerele și tunetele se înteţiră, încît urechile lui Alunel nu mai puteau desluşi decît acel „uhu-hu", care făcea să vuiască văzduhul. Deodată, un fulger uriaș săgetă inima pădurii și flăcări mari izbucniră dintr-acolo. „Dacă nu izbutesc să-mi rup legăturile astea blestemate, care mă ţintuiesc de copac, voi pieri ars de viu și fără ajutorul lui Ohubu", își zise înspăimîntat Alunel.

O masă compactă de licurici ieșiră din peșteră, răspîndindu-se care încotro. Bărbaţi, femei, copii agitau pe deasupra capetelor torțe uriașe, strigînd ca ieșiți din minți: „Focul se răzbună! Focul se răzbună!" Însuși Ohubu, rotind prin aer o torță mai mare decît toate, cu părul vîlvoi și ochii scînteietori, îi călăuzea. Da, era într-adevăr Ohubu, și nu Ossian! Să fi avut mîinile libere, Alunel s-ar fi ciupit să-și dea seama de-i treaz ori visează: „Și totuși era rîsul lui Ossian . . . Se vede că, de frică, am fost pradă unei halucinaţii de moment". Tocmai se gîndea că au uitat de el, cînd numai ce-l auzi pe Ohubu:

— Să mergem să-l înșfăcăm pe vinovat! Trebuie să-l ardem degrabă, să isprăvim cu el, altfel focul nu se va potoli, pîrjolind tot ce-i stă în cale!

La auzul acestor vorbe, Alunel se cutremură. Pradă disperării, la gîndul că pînă aici i-a fost, prinse a se smuci din răsputeri, cătînd să-și rupă funiile. Nu izbuti decît să-și sfîșie carnea. Îngrozit, cu ochii dilatați de spaimă, vedea cum oamenii se apropiau din ce în ce mai mult. Cîţiva pași, și-ar fi fost lîngă el. Cînd orice nădejde îl părăsise, simţi cum pe la spate cineva îi taie legăturile, eliberîndu-i mai întîi mîinile, apoi picioarele. Îl cuprinse o bucurie fără margini și, întorcîndu-se să-și vadă salvatorul, pe cine credeţi că văzu? Pe fata lîngă care se așezase în amfiteatru! Își aminti pe dată numele ei.

— Despina!

Dar fata începu să rîdă:

— M-ai uitat, Alunele? Sînt Getia! Și, luîndu-l de mînă, îl călăuzi spre o potecă tainică ce șerpuia printre arborii neajunși încă de foc.

Bietul Alunel, prin cîte emoții îi fu dat să treacă! Uite-așa, de pildă acum, nici nu-i pierise bine spaima, că rămase buimac: „Într-adevăr e Getia, dar ce să caute Getia aici?! Și-apoi, dacă mă gîndesc bine, nici Despina n-avea cum să-mi răsară drept în faţă și la nevoie, că doar am lă-

sat-o în amfiteatru, la facultate... Dar, oricum, un lucru e sigur: nu le pot deosebi una de alta, şi asta nu întîmplător, poate bunătatea le îngemănează trăsăturile".

Şi, uite-aşa, cătînd să ţină pasul cu sprintena Getia, rotofeiul Alunel era din ce în ce mai nedumerit. După un timp, cînd se îndepărtaseră îndeajuns de acel loc, socotindu-se în afară de orice primejdie, Alunel nu se mai putu abţine:

— Nu pricep, buna mea Getia, cum de-ai aflat că sînt aici şi ce primejdie mă paşte?!!!

— Vezi tu, Alunele, eu exist în afara timpului..., înţelegi?

— Nu prea.

— Cum de nu-nţelegi?! Nu eu, ca fiinţă, exist în afara timpului, ci trăsăturile mele morale sînt cele care vor dăinui, şi trebuie să dăinuiască!

— Încep să pricep. Acum îmi explic de ce-ţi seamănă Despina. Şi ea mi-a sărit în ajutor, tocmai cînd aveam nevoie de sprijin...

— Cine e Despina?

— O fată bună, ca şi tine.

— Da, oamenii trebuie să se ajute între ei la nevoie... şi asta întotdeauna, în afara unui timp anume...

— Acum, că m-ai salvat de la moarte — şi nu ştiu cum să-ţi mulţumesc —, îţi pot spune păsul meu: trebuie să ajung la maestrul Hipo! De la început am vrut să ajung acolo, la căsuţa din Kos. Am nevoie grabnică de ajutorul lui. Am vrut..., numai că...

— Nu, de data asta nu poţi. Vezi tu, timpul îşi are şi el legile lui. Cîndva ai pornit, cu dorinţa ta de cunoaştere, din epoca maestrului Hipo spre viitor. De data asta, ca să ajungi în epoca noastră, ai pornit-o mai din trecut, din comuna primitivă. A fost spre folosul tău, cu toate că...

— Folosul ăsta era să mă coste scump!

— De multe ori setea de cunoaştere cere sacrificii, ai să vezi!

— Şi-acum mă poţi conduce la maestrul Hipo?

— Încă nu, n-a sosit vremea! Vei ajunge din nou în epoca noastră, te asigur! Ba, mai mult, o vei depăşi. De fapt, din această călătorie în trecut vei învăţa multe lucruri de trebuinţă în viitor. Că — uitasem să-ţi spun — tu trebuie să slujeşti viitorul! Cum? Singur vei găsi drumul, cînd va veni timpul. Acum te las cu bine. Mă duc să-i vestesc maestrului Hipo sosirea ta. S-ar putea să nu ne mai întîlnim...

Getia avusese dreptate. Abia lăsase în urmă pădurea în flăcări, cînd Alunel observă că se și făcuse ziuă. Se pomeni într-un ținut straniu, cum nu mai văzuse altul pînă atunci. Un fluviu larg, măreț, cu ape gălbui, tălăzuia prin mijloc, înverzind luxuriant malurile de-a dreapta și de-a stînga, pînă hăt departe. Dintr-un ochi imens, cerul săgeta fierbinte tot ce-i cădea sub privire — pămînt și apă. Nici o adiere, nimic nu mișca, totul părea toropit de căldură.

Că scăpase de „răzbunarea focului" era limpede, dar nu înțelegea unde se află. Totul îi părea necunoscut. Scormonitor din fire, Alunel își puse tot felul de întrebări, dar, degeaba, nu le găsi un răspuns cît de cît lămuritor.

În cele din urmă se hotărî s-o ia pe firul apei, mergînd încotro curgea aceasta. Ideea s-a dovedit bună, pentru că nu după mult timp în față îi apăru un oraș mare și plin de strălucire. Grăbi într-acolo și, odată ajuns, se amestecă printre oameni. Abia atunci luă seama la îmbrăcămintea lor. Majoritatea purtau straie albe, ușoare, țesute din borangic. Nici că se putea altfel sub soarele acela arzător. De fapt, erau mai mult dezbrăcați decît îmbrăcați. Îi atrase atenția, cu deosebire, părul lor negru, lucios, cu reflexe albăstrii, și felul cum îl purtau — retezat deasupra umerilor și cu breton. Unde mai văzuse el așa ceva? Își aminti pe dată, dar vag, de niște poze din cartea de istorie antică. Încercă să facă legătura cu marele fluviu ce-i călăuzise pașii pînă într-acolo, dar se împotmoli în presupuneri: putea fi Egiptul străbătut de Nil, dar tot atît de bine putea fi ținutul Mesopotamiei, cuprins între Tigru și Eufrat, sau India, cu Indul, Gangele și Brahmaputra, sau . . .

În cele din urmă se apropie de unul din oameni și-l întrebă:

— Fiți bun și spuneți-mi unde mă aflu?

Surprins, omul îl măsură din creștet pînă-n tălpi și, văzîndu-i straiele, ghici că-i străin de acele meleaguri.

— Mă mir că n-ai auzit de vestitul Memfis, băiete! Dar, oricum, ești născut sub o stea norocoasă de vreme ce te afli acum, aici, în acest oraș plin de măreție.

— Dar fluviul ce curge pe-aici ce nume poartă?

— Cum se face că nici atîta lucru nu știi?!!! E Marele Hapi.

— Hapi ați zis? Vă mulțumesc că mi-ați spus unde mă aflu și vă cer iertare pentru neștiința mea care, desigur, v-a răpit din timp.

Omul își văzu mai departe de drum, pierzîndu-se în mulțimea pestriță. În sfîrșit, Alunel al nostru respiră ușurat, ca omul care știe, în cele din urmă, pe ce lume e: „Mă aflu deci în Egiptul antic, își spuse, că doar, din cîte știu de la orele de istorie, Memfis e prima capitală a Regatului Vechi. Cît despre Hapi, n-am auzit pînă

acum, dar, dacă mă gîndesc bine, judecind după cît este de mare, acest fluviu nu poate fi altul decît Nilul. Se vede că cei de pe-aici îl numesc Hapi, manifestîndu-și astfel venerația față de apele lui dătătoare de viață pentru acest pămînt veșnic însetat. Dacă stau și mă gindesc, Egiptul nu-i altceva decît un dar al Marelui Hapi".

În sfirșit, Alunel al nostru prinse curaj. Ce privilegiu pentru el, un băietan, să străbată istoria așa, dintr-o orinduire în alta, să poată învăța cite ceva din fiecare, și asta nu din cărți, ci pe viu, cum se spune! O umbră de îngrijorare îi întunecă pentru o clipă privirea, gîndindu-se că, dacă el ajunsese atît de repede în Egipt, poate și Getia ajunsese în Kos, vestindu-i maestrului Hipo apropiata lui sosire. Avea să-l întrebe atîtea pe Hipocrate... Poate că-l așteaptă acolo, în fața modestei sale căsuțe, așa cum îl lăsase cindva... „Sînt sigur că n-a uitat ce mi-a făgăduit: celebrul său «Jurămînt». Acum, cînd m-am decis să pășesc pe drumul medicinii, am nevoie mai mult ca oricînd de o călăuză de nădejde. Dar să nu mai pierd timpul, că n-am vreme să zăbovesc prea mult în trecut, menirea mea fiind, după spusele Getiei, să slujesc viitorul!" Se hotărî deci să-i afle cît mai repede pe slujitorii medicinii de pe aceste meleaguri. Auzise el multe și bune lucruri despre știința lor de a-i îngriji pe bolnavi, că în Egipt medicina era practicată cu meșteșug din cele mai vechi timpuri.

Tot gîndind ce și cum să facă, ajunse într-o piață. Cît vedeai cu ochii, într-o risipă de culoare, erau înșirate toate darurile pămîntului, văzduhului și ale apei. Găseai acolo ce prin minte nu-ți trăsnea: cereale, fructe parfumate îmbietor, păsări de tot soiul, pești și crustacee de tot felul și de toate mărimile, unele uriașe, podoabe ce-ți luau ochii cu luciul lor, unele incrustate cu pietre prețioase ce scînteiau în lumina soarelui, valuri-valuri de pînzeturi care de care mai fine, unelte folositoare agricultorului și păstorului... și cîte și mai cîte. Privirile năucite ale lui Alunel alergau de la una la alta, fără putința de a se opri asupra unui lucru anume. În cele din urmă, cum era și firesc, pofticiosul Alunel se opri ca hipnotizat în fața unei tarabe cu dulciuri. Își aduse aminte că nu mîncase cam de multicel, de o... epocă întreagă, dar calea spre cunoaștere e presărată cu multe sacrificii și, dintre toate, abținerea în fața unor astfel de bunătăți i se părea lui Alunel un fel de piatră de încercare a voinței.

Așadar, se mulțumi doar să le privească, spunîndu-și că, dolofan cum e, mult mai bine îi prinde cumpătarea. Vi-l puteți imagina pe Alunel al nostru rezistînd eroic în fața aromelor ispititoare? Așa-i că nu? Și totuși grăsunul a reușit această „performanță". Cum? Căutînd s-ajungă cît mai departe de tot ce-i ațîța nesățioasa-i poftă de mîncare.

Așa se face că, iuțind pasul, Alunel ajunse într-o clipă în cealaltă parte a pieței. Tocmai atunci, văzu îndreptîndu-se spre el un bătrîn cu

o barbă mare, albă, semănînd mai degrabă cu Avicenna şi Averroes decît cu oamenii de prin părţile acelea. Purta un fel de cămaşă albă, lungă pînă la pămînt, şi era încins cu o panglică lată, ca un brîu, tot de culoare albă. Cînd ajunse în dreptul lui, Alunel îl salută cu respectul cuvenit. Mirat la rîndu-i de înfăţişarea băiatului — pesemne băgase de samă că-i străin de acele meleaguri—, bătrînul îl întrebă:

— Care ţi-e numele şi de unde vii, că nu pari de pe-aici?

Cum putea el să-i spună că vine din viitor, cătînd să-nveţe cît mai multe din trecut? Respectabilul bătrîn l-ar fi socotit, mai mult ca sigur, într-o ureche. După ce se gîndi preţ de-o clipă, îi răspunse, alegînd acele cuvinte, care, după părerea lui, puteau să trezească interesul unui astfel de personaj:

— Numele meu este Alunel. Vin din lumea medicinii şi caut aici, la Memfis, să întîlnesc aceeaşi lume a medicinii.

Într-adevăr, la auzul acestor vorbe bătrînul făcu ochii mari şi, aplecîndu-se spre el, îl întrebă din nou, cu vădit interes:

— Lumea medicinii?! Ce-nţelegi tu, la vîrsta ta, prin „lumea medicinii", din care pretinzi că vii? Cînd ai avut timp s-o colinzi?

„Altul care mă ia drept un puşti oarecare, îşi zise Alunel. Cînd i-am spus că vin din lumea medicinii, n-am urmărit altceva decît să-i spun adevărul, cît mai pe scurt. Ce rost avea să-i înşir toate prin cîte am trecut? Cum m-ar fi putut crede că-i cunoscusem îndeaproape pe Hipocrate, Avicenna, Averroes, Pasteur şi pe Koch, că pînă mai adineauri mă aflam într-un amfiteatru, la Facultatea de Medicină din Bucureşti? Dacă i-aş fi spus aşa ceva, m-ar fi socotit un mare mincinos, frate bun cu baronul Münchhausen. Şi pe bună dreptate, de vreme ce acest bătrîn simpatic trăieşte acum, aici, cu mult înaintea tuturor celor despre care i-aş fi pomenit eu. Pesemne, setea mea de cunoaştere, care nu trebuie să-i părăsească nicicînd pe oameni, a făcut şi din mine un personaj în afara timpului — ca Getia, de pildă. Dar, oricum, chiar aşa să fie, tot mi se pare ciudat ce se-ntîmplă cu mine: pînă mai ieri mă aflam încă în comuna primitivă şi azi . . ., azi mă trezesc aici, în Egiptul antic!!! Am zis «trezesc»? Dar oare sînt treaz? Nu cumva visez din nou?"

Văzînd că Alunel nu-i răspunde la întrebare şi citindu-i pesemne frămîntarea în priviri, bătrînul continuă:

— Află, Alunele, că şi eu sînt medic — reprezint lumea medicinii, aici, la Memfis!

— O, îmi pare nespus de bine, nici că se putea să-mi iasă în cale cineva mai nimerit! Dacă nu vă e cu supărare, dumneavoastră cum vă numiţi?

— Mi se spune Menhorep şi sînt ultimul reprezentant al vechii şcoli de medicină. Înaintaşii

mei făceau o medicină laică, știința lor despre diferitele suferințe ale omului bazîndu-se pe observația directă. După ani de trudă, reușiseră să afle cauza multor îmbolnăviri, și de-aici și pînă la tratarea și vindecarea lor n-a mai fost decît un pas. Dar ce pas! De uriaș! Ei, bine, află că l-au făcut, prin știința lor fiind cu-adevărat niște uriași!

— Dar asta e minunat! Ce bucurie că v-am întîlnit!

— Și pe mine mă bucură întîlnirea noastră, dar bucuria asta e umbrită de tristețe.

— Cum așa?!

— Mă bucur că am întîlnit, în sfîrșit, pe cineva care să-mi asculte păsul, cu care să împărtășesc necazul meu — știi, în doi, chiar și necazului îi poți veni de hac. Și-acum, ca să n-o mai lungim, să-ți spun despre ce este vorba: medicina de azi, cea oficială, e o medicină de templu, care nu mai ține seama de comoara de cunoștințe lăsată de înaintași.

— Fă-mă să-nțeleg mai bine spusele tale, înțelepte Menhorep!

Dar Menhorep tăcu, închizîndu-se parcă în sine. Cumpănea cum să-i istorisească, în cuvinte cît mai puține, dar pline de miez, ce se petrecuse de la o vreme cu medicina, pe mîinile cui încăpuse. În cele din urmă, un licăr de hotărîre îi aprinse privirea, cuprinzîndu-i apoi, cu statornicie, întregul chip. Luîndu-l pe Alunel de mînă, străbătură împreună piața, îndreptîndu-se spre ieșirea din oraș. După ce merseră așa un timp, în tăcere, bătrînul îi arătă, pe o colină ce se profila în zare, o clădire maiestuoasă, construită din blocuri uriașe de piatră.

— Iată, acela este templul despre care vreau să-ți vorbesc, pricina necazului meu! Așa cum ți-am spus, deși nu-ți vine a crede, astăzi medicina Egiptului se practică într-un ... templu! Acolo s-au strîns slujitorii sănătății — după mine, mai degrabă ai templului, pricină pentru care îi și numesc „templiști" —, grupîndu-se după priceperea de a îngriji felurite boli: de dinți, de ochi, de cap, de stomac, de plămîni și cîte mai șubrezesc trupul omului ... Ba, unii se servesc chiar și de cuțite pentru a îndepărta ce este vătămat.

— Înțelepte Menhorep, vreau s-ajung cît mai degrabă acolo!

Dacă în clipa aceea Alunel s-ar fi uitat în ochii bătrînului, ar fi citit numai dezamăgire. Dar el căta numai spre impunătorul templu, așa că nu băgă de seamă nimic.

Am spus „clipa", pentru că numai atît a durat înnegurarea din privirea lui Menhorep, care imediat își zise că-i mai bine ca băiatul să vadă cu ochii lui ce se petrece în templu. Numai astfel va pricepe necazul ce-l macină.

— Prea bine, băiete! Dar de ce vrei s-ajungi acolo?

Pe moment, Alunel se simți cam încurcat, dar în cele din urmă îi răspunse:

— Bunule Menhorep, după această călătorie în trecut, eu trebuie să mă întorc acasă, într-un prezent pe care tu, cu toată înțelepciunea ta, nu-l poți pricepe. După cum nu poți pricepe nici lumea medicinii din care vin eu. Această lume caută în trecut numai ceea ce poate sluji viitorului. Ca unul care m-am hotărît să devin medic, mă pregătesc de pe-acum, încercînd *să aflu cît mai multe*, pentru această nobilă profesiune. Și-apoi mai e ceva ... Ca să mă pot întoarce în lumea medicinii timpului meu, trebuie să-ndeplinesc trei misiuni.

— Și care sînt aceste trei misiuni, Alunele?

— Nu pot să-ți spun, n-am voie! E o taină a mea.

— Bine, să lăsăm asta! Dar tot nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Cum de n-ai înțeles din cele spuse adineauri?! Setea mea de cunoaștere e aceea care mă mînă spre templu.

— Dacă-i așa, mă voi strădui să te fac să-nțelegi unele lucruri.

— Sînt numai ochi și urechi! Pătrunzînd acolo în templu, poate voi putea și eu să-ți fiu cumva de folos.

— Sigur că ai putea. Deci, ascultă-mă cu atenție! Ți-am spus de la început că eu slujesc medicina laică, acea medicină care caută să afle cauza bolilor printr-o cercetare temeinică a corpului omenesc, *cercetare a omului asupra omului*. „Templiștii" nu se mai socotesc oameni obișnuiți, ci un fel de aleși ai zeilor, singurii în măsură să tămăduiască bolile. De aici, tot soiul de ritualuri, de practici religioase, în așa-zisele lor acte medicale. De aștepți să te vindece o zeitate, e de la sine înțeles rezultatul! Orice fac acești „templiști", numai știință nu! De pildă, mumificarea. Și noi o facem, dar folosim prilejul pentru a studia mai bine organele și funcțiile lor. Și-apoi, toate faptele noastre de observație le-am consemnat pe un papirus, care, pînă nu de mult, se afla în biblioteca orașului, așa încît orice știutor al slovelor putea să-l consulte, pentru trebuința lui sau pentru tămăduirea altora. „Templiștii" l-au luat, punîndu-l sub protecția zeului Thot. I-au dat un caracter secret, astfel încît numai ei îl pot consulta. Cît privește interpretarea pe care o dau ei consemnărilor noastre, nu poate fi alta decît mistică.

Uitasem să-ți spun, printre alte ticăloșii ale lor, că au făcut din îngrijirea bolnavilor o sursă de înavuțire.

Multe ar mai fi de spus, dar toate la timpul potrivit!

Deși uluit de tot ce auzise, Alunel spuse hotărît:

— Și totuși, înțelepte Menhorep, eu vreau să mă duc la templu!

— Îmi place stăruința ta, Alunele, și, pentru că mi-ai devenit simpatic, vreau să te ajut. Cînd vei ajunge acolo, „templiștii" te vor primi, dar asta nu înseamnă mare lucru. Cum ai de îndeplinit acele misiuni, sînt sigur că le vei cere ceva. Ca să-ți satisfacă cererea, te vor supune unui examen.

— Unui examen?! Ar fi primul pînă acum.

— Ei, ai ocazia să vezi că nu-i chiar atît de ușor, mai ales dacă nu ești pregătit! Îți vor pune 11 întrebări — unele mai ușoare, altele mai grele. Eu cunosc aceste întrebări, așa că ți le voi spune, împreună cu răspunsurile pe care trebuie să le dai. Asta, ca să reușești la examen!

În ochii lui Alunel sclipeau zeci de luminițe jucăușe. Simțea că-i devine din ce în ce mai drag acest Menhorep, care, la început, îl cam intimidase cu felul lui de a vorbi. „De vreme ce voi răspunde la cele 11 întrebări, își spuse Alunel, mi se va îngădui să operez un om, salvîndu-l astfel de la moarte. De-aici, calea pînă la maestrul Hipo — care desigur mă așteaptă — nu cred că-i prea lungă. Și-apoi, păstrînd secretul, iată îndeplinite cele trei misiuni!"

Ascultă, deci, cu luare-aminte toate cele 11 întrebări și răspunsurile pe care trebuia să le dea „templiștilor". Cînd Menhorep isprăvi, lui Alunel totul îi părea limpede ca apa de izvor. Un lucru nu pricepea: de ce se ostenise atîta Menhorep cu el?! Fără să mai stea pe gînduri, după ce-i mulțumi cum se cuvine, îl întrebă direct:

— Aș vrea să știu, înțelepte Menhorep, ce pot face pentru tine ca să-ți răsplătesc truda? Că doar nu m-ai pregătit atît de temeinic numai pentru nevoile mele, pe care de altfel nici nu le știi?

— E foarte adevărat, recunoscu Menhorep, numai că ceea ce te rog eu să faci nu-i în folosul meu, ci al oamenilor!

— Dacă-i așa, orice osteneală nu-i prea mare. Dar spune-mi despre ce e vorba!

— Adaugă, te rog, la ceea ce vei cere „templiștilor" și propria-mi cerere. Dacă răspunzi corect la cele 11 întrebări, n-au încotro, trebuie să-ți satisfacă orice dorință — asta e legea! Ca să nu mai lungim vorba, cere-le vestitul papirus cu scrieri medicale! Această comoară de învățătură trebuie să ajungă din nou la îndemîna oamenilor. Dacă reușești să-l smulgi din mîinile „templiștilor", faci o faptă demnă de laudă. Medicina și omenirea îți vor fi recunoscătoare!

— Am să reușesc, sînt sigur, înțelepte Menhorep!

Dacă cineva l-ar fi întîlnit pe Alunel în drumul său spre templu, tare s-ar fi minunat de expresia lui preocupată, ce-i săpa chiar două cute între sprîncene. Într-adevăr, eroul nostru scormonea cu disperare în tainițele memoriei, întrebîndu-se întruna: „Oare unde am mai auzit eu despre acest papirus pe care Menhorep ține atît de mult să-l redea oamenilor? Purta parcă un nume . . . Da, îmi amintesc că odată, la o lecție de istorie, profesorul ne-a pomenit, așa în treacăt, despre un papirus celebru, subliniind importanța lui pentru medicină . . . Purta numele cuiva . . . Evrika! Gata, mi-am amintit! Sigur, e vorba de faimosul papirus Ebers! Dacă am auzit despre el la istorie, dacă Ebers l-a descoperit pe la o mie opt sute și . . . dacă eu trec atît de lesne dintr-o orînduire în alta, nu cumva visez din nou? Dar nu, nu se poate, totul îmi pare aievea! Uite, de pildă acum, cînd urc treptele acestui templu, simt în creștet dogoarea răspîndită de astrul zilei".

Treptele templului erau cam abrupte, încît, urcîndu-le, grăsunul Alunel pufăia ca o locomotivă. Și cînd te gîndești că avusese cîndva veleități de sportiv! Cu toate că fiecare treaptă scurta distanța ce-l mai despărțea de intrarea în măreţul edificiu, lui Alunel i se părea că acesta, în loc să se apropie, se îndepărtează, de parcă Ra, zeul soarelui, atotputernic în Țara Marelui Hapi, îl trăgea spre sine într-un năvod țesut din mii de raze aurii.

Și, uite așa, iavaș-iavaș, în cele din urmă Alunel ajunse la templu. Dintr-o dată se simți mic — o biată furnică năucită de căldură în fața unui colos de piatră. Cum căta, cu capul pe spate, către înălțimea coloanelor, nu văzu la început că intrarea era păzită de două namile tuciurii, înarmate cu săbii mari, ascuțite, lucind amenințător în soare. Cînd în cele din urmă dădu cu ochii de ele, tresări, dar imediat își zise, ca unul ce trecuse prin atîtea peripeții, că-i va da el de capăt și acestei situații. Privindu-l fioros pe sub sprîncenele-i stufoase, unul din cerberi îl săgetă cu vorba, gîndind pesemne că piciul nu-i demn de sabia lui:

— Cine ești, străine, și cum cutezi să tulburi liniștea acestui locaș, miniind astfel pe Marele Ra?

— Sînt vestitul Alunel, mă mir că n-ați auzit încă de mine! Mă aflu aici ca să-mi adăp ochiul cu frumusețe și urechea cu înțelepciune, nicidecum să tulbur liniștea templului. Cu alte cuvinte, voiesc și eu, după puterile mele, să-l slujesc pe Marele Ra!

Răspunsese întocmai cum îl povățuise Menhorep. Nici n-apucă bine să sfîrșească vorba, că — ce să vezi? — cei doi uriași se și dădură în lături, lăsîndu-i calea liberă.

De cum păși înăuntru, Alunel simți răcoarea păstrată între zidurile groase — adevărată binefacere după arșița de-afară. După ce clipi de cîteva ori din ochi, ca să-și obișnuiască privirea cu clar-obscurul de-aici, băgă de seamă că se află într-o sală imensă, mărginită de o parte și de alta de coloane uriașe, pe care erau săpate tot soiul de desene. Unele îi erau familiare, doar le întîlnise în cartea de istorie. Reprezentau divinități egiptene, care, din înălțimea copleșitoare a coloanelor, parcă se-ntrebau mirate ce caută puștanul ăsta durduliu într-un locaș de taină. Cu ochii aceia mari și negri îl urmăreau pretutindeni, de parcă voiau să afle cu ce gînduri venise.

Neluîndu-le în seamă, Alunel străbătu sala pînă ce-i dădu de capăt, dar se trezi la un fel de răspîntie, de unde porneau mai multe coridoare. O apucă, la întîmplare, pe unul din ele, dar imediat își dădu seama că și din acesta se făceau altele, în diferite direcții, alcătuind un fel de labirint fără ieșire. Aducîndu-și aminte de legendarul rege Minos din Creta, de faimosul său labirint în care temerarul Teseu a răpus Minotaurul, Alunel își zise: „Tare aș fi vrut să văd cum s-ar fi descurcat Teseu aici, fără nici o Ariadnă pe-aproape, care să-l ajute cu un fir călăuzitor!"

Cînd o apuca pe un culoar, cineva parcă îi șoptea derutant: „Ce-ar fi s-o iei pe dincolo? Nu crezi că ar fi mai bine?" După ce rătăcea așa preț de cîteva clipe, auzea din nou acel glas misterios, care-l îndrepta în cu totul altă direcție. La un moment dat, băgă de seamă că uneori ajungea din nou în culoarul de unde abia ieșise. De un lucru era sigur: la capătul acestui labirint nu va

da de Minotaur, ci de medicii „templiști"! Și chiar așa se întîmplă.

Tocmai cînd nu mai știa cum să iasă din impas, nimeri într-o sală imensă, unde, așezați pe douăzeci de jilțuri impunătoare, se aflau cei douăzeci de membri ai Colegiului templului, fiecare reprezentînd o secție vindecătoare de boli. Nu exista ramură a medicinii care să nu fie reprezentată în acest Colegiu. În mijloc, pe jilțul cel mai înalt, trona mai-marele lor. „Acesta trebuie să fie decanul", își zise Alunel, ca unul care abia aflase și el ce-i acela un decan. Simți că-l cuprinde un fel de sfială, ca atunci cînd dăduse cu ochii de Vasile Pastor, decanul Facultății de Medicină.

— Bine ai venit la noi, străine! — i se adresă cu bunăvoință mai-marele „templiștilor". Cu ce gînduri și în ce scop te-ai ostenit pînă aici?

Socotind că aceasta nu-i una dintre întrebările menite să-i pună la încercare ascuțimea minții, Alunel răspunse pe dată și cît se poate de firesc:

— Mă aflu aici ca să răspund la faimoasele unsprezece întrebări, pentru că, din cîte am aflat, numai astfel mi se pot îndeplini unele năzuințe.

— Așaaa?! făcu mai-marele „templiștilor".

— Așaaa?! repetară servil, ca un ecou, vocile celorlalți.

— Chiar așa! răspunse cu hotărîre Alunel.

— Dacă așa stau lucrurile, glăsui personajul ce trona în jilțul cel mai înalt, atunci eu, Semorah, mai-marele slujitorilor acestui templu, îți promit solemn, în fața distinșilor mei confrați, vindecători ai feluritelor beteșuguri omenești, că, dacă vei răspunde fără greș la *toate* întrebările, îți voi îndeplini tot ceea ce voiești! Jur pe lumina atotputernicului Ra și pe curgerea veșnică a Marelui Hapi că mă voi ține de cuvînt!

Tare se bucură Alunel al nostru la auzul acestui jurămînt de onoare, dar de scurtă durată îi fu această bucurie, pentru că, după o pauză, făcută parcă anume, Semorah adăugă:

— Dar — ia seama! — e de ajuns să nu răspunzi la o singură întrebare, ca viața să-ți fie în primejdie. Pentru neputința ta, vei fi închis în Turnul Tăcerii, unde nu vei primi nici hrană, nici apă atît timp cît vom socoti noi de cuviință! Apoi, într-o bună zi, pe care tot noi o vom hotărî, te vom jertfi Marelui Crocodil!

Alunel se cutremură de spaimă, de parcă și-ar fi simțit aievea, chiar în acel moment, carnea sfîșiată de dinții fioroasei reptile. Dar imediat își veni în fire, ca unul care știa că n-are de ce se teme, de vreme ce Menhorep îl pregătise temeinic.

Dar Semorah mai avea ceva de spus, așa că, aplecîndu-se din înaltul jilțului către băiat, îi zise cu oarecare bunăvoință:

— Și-acum, ca să vezi că nu sîntem haini la suflet, îți vom face un hatîr: mai înainte de a-ți pune noi întrebările, să ne pui tu una. Dacă nu vom fi în stare să-ți răspundem, atunci îți vom pune doar două întrebări, scutindu-te de celelalte.

Cu fața radiind de bucurie, Alunel își zise: „Sînt mai aproape de victorie decît mi-aș fi închipuit! Dar ce-aș putea să-i întreb eu, ca ei să nu fie în stare să-mi răspundă? Dacă le-aș cere să-mi spună cum mă cheamă? Mai mult ca sigur că n-au de unde să-mi știe numele".

Ridicîndu-se pe vîrfuri, ca să pară mai mare, li se adresă cu hotărîre:

— Prea bine! Iată și întrebarea: care este numele meu?

La auzul acestei întrebări, cei douăzeci se porniră pe rîs.

— Nu înțeleg de ce rîdeți! se arătă nedumerit Alunel. Abia stăpînindu-și hohotele, Semorah se făcu purtătorul de cuvînt al celorlalți:

— Cum să nu rîdem? Nici că se putea întrebare mai simplă. Numele tău e atît de cunoscut! Cine n-a auzit de mîncăciosul Alunel?

Alunel se împăună la gîndul că-i atît de cunoscut pretutindeni, deși mult mai bine i-ar fi stat modestia. Cu atît mai mult, cu cît a ți se duce vestea că ești un mare mîncău nu-i ceva de laudă. De fapt, nu dură prea mult zborul prin înălțimile trufiei, că Alunel se și trezi la realitate: scăpase prilejul de a răspunde numai la două întrebări! Dar n-avea de ce să-și piardă cumpătul, Menhorep îi dăduse doar mură-n gură, cum se spune, cele unsprezece răspunsuri așteptate de „templiști".

Chiar atunci, dregîndu-și glasul printr-o tuse ușoară, Semorah îi puse prima întrebare:

— Dragă Alunele, tu știi care sînt zeii noștri vindecători?

— Zeii vindecători ai Țării Marelui Hapi sînt Isis, Osiris, Seth și Sekhet.

— Într-adevăr, aceștia sînt! încuviință Semorah cu o nuanță de mulțumire în glas. De altfel, întrebarea a fost cît se poate de ușoară, ca și aceea pe care ți-o voi pune acum: cărui zeu îi este închinat templul în care te afli?

— Zeului Thot, răspunse prompt Alunel.

— Bine, bine, mormăi Semorah. Să trecem la întrebarea a treia: cum se numește zeul medicinii?

— Zeul medicinii în Țara Marelui Hapi este Imhotep. De fapt, acest Imhotep a fost un om ca toți oamenii, voi l-ați ridicat la rangul de zeu!

— Într-adevăr, Imhotep e zeul medicinii! Dar cum poți tu, un țînc, să-i tăgăduiești originea divină?

— Nu eu i-o tăgăduiesc, ci istoria! Acest Imhotep a fost nu numai un medic priceput, ci și un talentat arhitect. De pe urma cărui zeu, oricît de puternic, a rămas o construcție ca aceea de la Saqqara — vestita piramidă în trepte a faraonului Zoser? Omul, prin creațiile sale care înfruntă timpul, e mai puternic decît orice zeu!

La auzul acestor vorbe, ochii negri ai lui Semorah luciră tăios.

— Blasfemie! Cum poți rosti aceste vorbe în templul marelui Thot?!

Băiatul își dădu seama imediat că, prin completarea adusă, ieșise din tiparul răspunsurilor — și doar Menhorep îl sfătuise să n-o facă. Dar cînd Alunel avea de apărat o cauză dreaptă, un principiu, nu mai ținea seama de nici un tipar, așa că, plin de curaj, i-o spuse de la obraz, răspicat, lui Semorah:

— Adevărul poate fi rostit oriunde și în fața oricui!

„Ia te uită! își zise mai-marele «templiștilor». Obrăznicia acestui puști n-are margini! Cum de-ndrăznește să mă-nfrunte pe mine, Semorah, chiar aici, în sacrul templu al puternicului Thot?! Las'pe mine, am eu ac și de cojocul lui scorțos!" Numai zîmbet și bunăvoință, Semorah se aplecă din ce în ce mai mult către băiat, scrutindu-l curios cu privirea, de parcă pînă atunci nu-l văzuse prea bine. Acum, cînd fața înaltului personaj era atît de aproape, Alunel băgă de seamă că în locul acelui zîmbet binevoitor apăruse un rînjet ironic.

— Bine, bine, șuieră ca un șarpe Semorah. Să te văd cum răspunzi la cea de-a patra întrebare, ceva mai complicată decît cele de pînă acum. Și-apoi, de vei răspunde cum trebuie, singur îți vei da seama c-ai greșit afirmînd că Imhotep n-a fost decît un om ca toți oamenii, un muritor de rînd. Deci, ascultă cu atenție! Cum ni-l imaginăm noi pe Imhotep și ce semnifică această reprezentare? Și-apoi — foarte important pentru

cunoştinţele tale din ... cartea de istorie — cine îi sînt părinţii?

Într-adevăr, această întrebare — care de fapt conţinea trei — era mult mai grea, şi-ar fi pus pe oricine la grea încercare. Nu însă pe Alunel al nostru, care răspunse fără să stea prea mult pe gînduri:

— Voi, egiptenii, vi-l imaginaţi pe Imhotep sub înfăţişarea unui adolescent, aproape un copil, care citeşte un papirus. Această reprezentare simbolizează, deopotrivă, ştiinţa şi puritatea. Imhotep este fiul zeului Thot şi al zeiţei Sekhet.

— Bravo! *Se vede că ai fost pregătit temeinic*. Ei, vezi? Cum s-ar fi putut ca doi zei să aducă pe lume un muritor de rînd, un om ca toţi oamenii, cum susţii tu?!

— Susţin, pentru că ştiu! O să vi se pară ciudat, dar există lucruri pe care eu le cunosc mai bine decît voi, pentru că ..., pentru că eu vin dintr-o altă epocă ..., fac un fel de călătorie în trecut ...

Vă puteţi imagina furia ce-l cuprinse pe Semorah la auzul acestor vorbe. Dar nici Alunel al nostru n-avea de gînd să se dea bătut, cu toate că un clopoţel de alarmă sunase în glasul lui Semorah cînd ii spusese cu subînţeles: *„se vede că ai fost pregătit temeinic"*.

Dar Semorah, care ştia să se stăpînească, continuă imperturbabil:

— Dacă eşti atoateştiutor, să te vedem cum răspunzi la cea de-a cincea întrebare: care este principala metodă pe care o folosim noi, slujitorii lui Imhotep, pentru vindecarea bolnavilor?

— Somnoterapia, pe care o aplicaţi chiar aici, în templu. Voi pretindeţi că Imhotep le apare bolnavilor în vis, învăţîndu-i tot ce trebuie să facă pentru a se vindeca. E un fel de-a spune, pentru că de fapt, nu ştiu cum se face, dar acest Imhotep îi îndeamnă să vi se supună orbeşte.

— Şi de data asta ai răspuns bine, cu toate că ... Dar să trecem la întrebarea a şasea: care sînt mijloacele de care dispunem noi, sacerdoţii acestui templu, pentru a practica medicina?

— Mi se pare cît se poate de simplă această întrebare. Mai întîi de toate, voi, preoţii, sînteţi oamenii cei mai însemnaţi ai Egiptului. Casta voastră se bucură de mari privilegii, iar averile de care dispuneţi sînt de neimaginat. Faraonul însuşi e un fel de instrument în mîinile voastre. Iată de ce templele pe care le slujiţi sînt foarte bogate, iar influenţa voastră, puternică. De pildă, în templul acesta, închinat zeului Thot, aţi adunat multe bogăţii, dar cea mai de preţ mi se pare a fi biblioteca ce adăposteşte valoroase papirusuri. Mai există aici şi nişte încăperi secrete, un fel de laboratoare, în care preparaţi, după formule numai de voi ştiute, diferite leacuri. Ce mai încoace-ncolo, o adevărată şcoală de medicină, la care au acces însă numai fiii voştri, pe care îi iniţiaţi în această rentabilă profesiune.

La aceste vorbe, Semorah schimbă priviri pline de înțeles cu ceilalți membri ai Colegiului.

— Da, răspunsul e bun, aprecie în cele din urmă mai-marele medicilor „templiști". Iată-te ajuns la cea de-a șaptea întrebare: ce poți să ne spui despre zeița Sekhet, mama zeului Imhotep? Poate știi ce anume ocrotește ea.

— Nimic mai simplu! Zeița Sekhet este ocrotitoarea chirurgiei și a celor aflați în slujba ei. E drept, chirurgii alcătuiesc o categorie secundară de vindecători, care, oricum, nu se bucură de privilegiile voastre. Poate tocmai de aceea zeița i-a luat sub aripa ei ocrotitoare, adăugă cu ușoară ironie Alunel.

— Hm! Ai răspuns și de astă dată fără cusur. Pentru că veni vorba de chirurgi, pot să-ți spun că de multe ori intervenția lor a salvat vieți omenești sau a scăpat de neputință pe cei ce-au suferit o vătămare. De pildă — și asta e cea de-a opta întrebare — poți să ne spui ce face un chirurg cînd vine la el un om cu o mînă ruptă?

— Sigur, doar știe oricine! Îi va imobiliza într-o atelă gipsată mîna cu pricina. De altfel, de oasele vătămate se ocupă o anumită ramură a chirurgiei: ortopedia.

— Orto... Cum?!!! se mirară într-un glas cei douăzeci de acest cuvînt necunoscut lor.

— Cum prea bine ați auzit: or-to-pe-dia!

— Bine, bine, nu-i nevoie să silabisești ca pentru cei de-o seamă cu tine!

— Rog să-mi fie cu iertare, dar mai am ceva de zis. Un lucru nu pricep eu: de ce atîta grijă pentru trupul fără viață, cînd mult mai înțelept ar fi, cu aceeași grijă, să ocrotiți viața, mai ales cînd e primejduită de vreo boală?! Cum pot să cred eu, Alunel, că Osiris al vostru, zeul „celuilalt tărîm", al morților, îl ia pe răposat în primire numai dacă a fost „preparat" cum trebuie? În ruptul capului nu pot pricepe toată această osteneală pentru conservarea corpului omenesc după moarte! Dacă prin asta s-ar urmări progresul științei — de pildă studierea mai temeinică a organelor și aparatelor din corpul omenesc —, aș mai înțelege și eu rostul acestei practici.

Cu fiecare vorbă rostită de Alunel, mînia lui Semorah creștea întruna. După un schimb de priviri cu colegii săi, socoti că, deocamdată, e mai bine să-și țină firea. Strîngînd din dinți, își zise: „cine rîde la urmă, rîde mai bine".

Apoi, întorcîndu-se spre Alunel, rosti cu voce tunătoare:

— Răspunsul tău a fost complet..., „prea complet". Iată și întrebarea a noua: cum socotim noi că se desfășoară circulația sîngelui în corpul omenesc?

— Din cîte știu, voi socotiți că sîngele, după ce se încarcă, în plămîni, cu un fel de duh al vieții, ajunge la inimă, care-l trimite mai departe, prin vase, în tot corpul.

— Bravo, Alunele! Mă mir că, la vîrsta ta, cunoști atîtea! Pe nesimțite, ai ajuns și la întrebarea a zecea.

— Sînt numai ochi și urechi!

— Ce știi tu despre așa-numiții vindecători amatori?

— Vindecătorii amatori, începu școlărește Alunel, mișună pe lîngă temple. Ei vînd, oricui dorește, leacuri preparate de ei — tot soiul de alifii, hapuri și elixire —, amulete „aducătoare de noroc" și cîte și mai cîte. Din cunoștințele lor empirice se pot desprinde totuși unele observații interesante pentru medicină. De cele mai multe ori, însă, practicile lor sînt simple șarlatanii.

— Mda, mormăi înciudat Semorah, ai răspuns bine și la această întrebare. De fapt, nici n-apuc să sfîrșesc bine întrebarea, că răspunsul e gata pe buzele tale! Dacă ai fost „pregătit" atît de bine — zîmbi cu subînțeles Semorah —, sînt sigur că știi răspunsul și la cea de-a unsprezecea întrebare.

— S-ar putea, dar mai întîi s-o aud!

— Știi, era cît pe-aci să cred că... nici de întrebare n-ar mai fi nevoie, îl șfichiui mai departe, cu vorba și privirea, Semorah. Dar pînă la urmă mi-am zis că nu se cade ca tocmai eu să încalc ritualul, așa că ascultă și întrebarea a unsprezecea: ce este lepra, Alunele?

— Lepra este o boală infecțioasă de temut, care, cînd se ivește, face ravagii. Apariția unei astfel de molime impune măsuri drastice de izolare a bolnavilor în leprozerii, pentru a nu veni în contact cu cei sănătoși. Din cîte știu, primele leprozerii au apărut pe vremea faraonului Meneptah, fiul lui Ramses al II-lea.

— Ai răspuns ca la carte! conchise Semorah.

— De răspuns, am răspuns corect la toate cele unsprezece întrebări. Acum e rîndul vostru, puternici sacerdoți, să satisfaceți modestele-mi cereri, că doar așa ne-a fost vorba dintru început.

După un schimb de priviri viclene cu ceilalți, Semorah se întoarse către Alunel. Băiatul simți că nu-i de-a buna tăcerea care se lăsase, și-apoi se simțea stînjenit sub privirea aceea fixă, răutăcioasă, de parcă Semorah voia să-i afle cele mai ascunse gînduri.

În cele din urmă, cu un zîmbet perfid, Semorah rupse tăcerea:

— E drept, ai răspuns foarte bine la cele unsprezece întrebări, dar să te vedem acum, la ultima întrebare, a douăsprezecea, care — ți-o spun din capul locului — e ceva mai subtilă.

— A douăsprezecea întrebare?!!! Dar ne-a fost vorba că sînt numai unsprezece!

— Cum adică *ne-a fost vorba?! Că vorba asta a fost doar a ta!* Nu ne-ai spus tu, de cum ai pășit pragul acestui sfînt locaș, că ai venit pînă aici numai și numai ca să răspunzi la cele unsprezece întrebări?

Înțelegînd manevra „templiștilor", Alunel se mînie cumplit: „Mai mult ca sigur că au introdus acum, în ultimul moment, această a douăsprezecea întrebare, ca să nu-mi dea posibilitatea să cîștig. Nu m-ar mira s-o introducă și pe-a treisprezecea, care... tot ultima va fi. Dar, fie

și așa! Numai acela e om întreg, care primește lupta în orice condiții și luptă pînă la capăt!"

Îi privi pe rînd, cu îndrăzneală, și spuse răspicat:

— Fie, treacă de la mine! Sînt gata să răspund și la această ultimă întrebare!

E drept, la una ca asta nu se așteptau vicleniii sacerdoți. Oricare alt copil s-ar fi fîsticit în fața unei asemenea surprize și, temător, nici că ar mai fi vrut să asculte această ultimă întrebare. Ar fi fost mai simplu și pentru ei dacă băiatul ar fi părăsit competiția de bunăvoie, înainte de întrebarea a douăsprezecea.

Cu scaun cu tot, Semorah se întoarse către colegii săi. După ce șușoti cu aceștia preț de cîteva clipe, își îndreptă privirea scormonitoare asupra băiatului, glăsuind mieros:

— Această ultimă întrebare, Alunele, este menită să încununeze strădania ta de pînă acum. Noi nu ne îndoim că vei răspunde cum trebuie, mai ales dacă vei fi sincer. Pentru că, vezi tu, de data asta, ca să răspunzi corect, trebuie să faci dovada unei sincerități depline.

— Nimic mai simplu, se pripi ca de obicei Alunel al nostru, de felul meu sînt sincer. Și-apoi, de vreme ce m-am hotărît să învăț medicina, cum aș putea s-apuc pe calea falsității?

— Bine, e foarte bine dacă ești într-adevăr așa! Dar, ca să ne convingi, va trebui să făgăduiești, *sub jurămînt*, că vei răspunde cinstit la această ultimă întrebare.

— Asta-i bună! Cum să jur că voi răspunde cinstit la o întrebare ce încă nu mi-a fost pusă, care nu știu ce ascunde, de vreme ce-i nevoie de un asemenea jurămînt?! De unde să știu eu dacă acest jurămînt cu care mă leg aici, în fața voastră, nu anulează un legămînt mai vechi? Cum m-aș mai uita eu în ochii unui vechi prieten care mi-a încredințat o taină, dacă aș încălca jurămîntul ce ne leagă?

Eu zic să nu mai pierdem vremea și să-mi puneți și această ultimă întrebare! Singuri ați spus că nu vă îndoiți de corectitudinea răspunsului meu, cu alte cuvinte nu vă îndoiți de sinceritatea mea — dacă asta-i calitatea pe care se sprijină ultimul răspuns.

— Hm! Fie! Oricum, pentru noi e limpede ca lumina zilei că buzele îți sînt pecetluite, că te-ai legat cu jurămînt să nu sufli o vorbă despre taina pe care o porți în suflet. Dar — bagă de seamă! — noi știm să citim și în suflete, și în ochi, care, se spune, sînt oglinda acestora. Ei, acum să te vedem, Alunele! Ha-ha-ha! hohoti sarcastic mai-marele sacerdoților.

— Sînt gata să ascult ultima întrebare! îl înfruntă plin de curaj Alunel.

— Vino mai aproape, băiete, să-ți pot citi în privire „sinceritatea"!

Lui Alunel i se păru că apăsase anume, batjocoritor, pe cuvîntul „sinceritate".

Cînd băiatul ajunse în dreptul lui, și atît de aproape că-i auzea inima bătînd, Semorah îl trăsni cu întrebarea drept în moalele capului:

— Spune drept, Alunele, cunoști pe un anume Menhorep? Sau mai bine să te întreb altfel, că poate nu i-ai aflat numele: n-ai întîlnit în drumul tău pe unul care ți-a îndrugat vrute și nevrute despre noi, despre „medicina adevărată", pe care, după părerea lui, numai el și alți neisprăviți ce-i sînt de-o teapă o practică?

Alunel rămase uluit: „Așadar asta era faimoasa întrebare-capcană! Se vede cît de colo că au ticluit-o chiar acum, anume pentru mine. Și cînd te gîndești că tocmai acești sacerdoți perfizi pretind din partea mea deplină sinceritate! Hotărît, eu trebuie să-mi țin făgăduiala față de Menhorep! Numai de mine depinde ca faimosul papirus cu învățături medicale s-ajungă din nou la îndemîna oamenilor".

Cu glas sigur, se pomeni spunînd:

— N-am auzit în viața mea de acest nume și nici nu mi-a fost dat să mă întîlnesc cu omul descris de voi.

La auzul acestor vorbe, Semorah scoase un strigăt înspăimîntător, care, după ce se sparse în înaltul sălii, zgîlții parcă pînă și uriașele coloane de susținere. În acel moment, mai-marele sacerdoților nu se deosebea cu nimic de oamenii primitivi ai Mahăi. În cele din urmă, mîniosul Semorah reuși să articuleze o frază, din care Alunel prinse numai sfîrșitul acuzator:

— Mincinosule! Trădătorule! Iscoadă netrebnică!

La toate astea, Alunel găsi — nu știu de unde — puterea să surîdă, ba să-l și descoasă cu mult calm:

— Dar pe ce vă bazați cînd mă faceți mincinos, trădător și iscoadă?

Ca prin farmec, Semorah se liniști și el. Gîndea pesemne că dacă acest copil, care se afla într-o situație disperată, reușise să-și păstreze calmul, cu atît mai mult se cuvenea ca el, om în toată firea, să se stăpînească. Așa se face că, respirînd rar de cîteva ori, ca să-și domolească furia, în cele din urmă răspunse la întrebarea lui Alunel:

— Pe propriile tale vorbe. Tu însuți te-ai de-

mascat. De cum ai venit, ne-ai spus că vrei să răspunzi la cele unsprezece întrebări. De unde pînă unde?! Toţi ştiu cît de greu se pătrunde în acest templu, dar nimeni nu ştie că, ajuns aici cu vreo dorinţă, pentru îndeplinirea ei trebuie să răspunzi la unsprezece întrebări. E de prisos să-ţi mai spun că nimeni nu cunoaşte conţinutul acestor întrebări, cu atît mai puţin răspunsul la ele. Nimeni, în afară de unul singur: Menhorep! De cum ai deschis gura, ne-am dat seama că l-ai întîlnit. Te-a învăţat totul de-a f i r-a-păr, începînd cu parola ce ţi-a deschis calea spre noi şi sfîrşind cu răspunsul la cea de-a unsprezecea întrebare. Şi-apoi, află că noi ştim ce te-a sfătuit să ne ceri acest duşman înverşunat al nostru. Şi nu pe degeaba spun că ne e duşman. Cum găseşte pe cineva gata să-l asculte, îi toarnă numai venin în urechi. Da, Menhorep e un şarpe veninos pe care l-am adăpostit la sîn, pentru ca acum să ne acopere cu vorbe de ocară!

— Să zicem că-i aşa! Dar dacă aceste întrebări sînt secrete, iar Menhorep e duşmanul vostru, de unde le-a aflat el?

Semorah surise cu oarecare îngăduinţă.

— Află, băiete, că Menhorep a făcut parte din Colegiul nostru, care, de-a lungul timpului, a mai adresat şi altora cele unsprezece întrebări. Dar, la un moment dat, noi l-am exclus din Colegiu pentru ideile sale îndrăzneţe ce nu se potriveau cu ale noastre. Şi-apoi, ca să pătrundă şi să rămînă în casta noastră trebuia să fie preot. Or, el s-a lepădat de asemenea cinste, ca să poată practica o medicină laică!

— Deci recunoaşteţi că omul pe care l-aţi numit Menhorep nu pretinde a fi medic, ci chiar este, de vreme ce practică medicina!

— Adevărata medicină o practicăm numai noi, sacerdoţii! Aşadar, iată adevărul! Dar tu, cu mintea ta necoaptă, nu poţi să pătrunzi acest adevăr. În schimb, faci casă bună cu minciuna. Ne-ai minţit spunîndu-ne că nu-l cunoşti pe Menhorep, deci pe bună dreptate te-am făcut mincinos! Şi-apoi, cine altul decît Menhorep te-a trimis la noi ca să ne iscodeşti şi să smulgi din miinile noastre sacrul papirus Ebers? Cu alte cuvinte, te-ai dovedit a fi o iscoadă netrebnică şi, pe deasupra, înşelîndu-ne încrederea cu care te-am primit, un trădător viclean!

Pricepînd că prin vorbe meşteşugite sacerdoţii nu urmăreau altceva decît să răstălmăcească adevărul, Alunel nu-şi mai putu înăbuşi simţul de dreptate. Oricum nu mai avea ce pierde, aşa că hotărî să le-o zică de la obraz:

— Voi ziceţi că practicaţi adevărata medicină? E părerea voastră! Dar adevărata medicină înseamnă căutare neobosită, dorinţa de a cunoaşte cît mai multe lucruri noi, pe care să nu le păstrezi doar pentru tine, ci să le împărtăşeşti oamenilor, pentru a şti cum să se ferească de boală şi neputinţă. Medicul adevărat trebuie să aibă mintea deschisă spre învăţătură şi inima simţitoare la suferinţa celui bolnav, să nu-şi precupeţească timpul atunci cînd e nevoie de ajutorul lui şi să nu-şi umple buzunarele pe seama celor atinşi de boală. Care dintre voi este un astfel de medic? Nici unul! Gîndirea voastră e închistată, nu urmăriţi altceva decît ca ştiinţa să rămînă pe loc, în miinile voastre şi în folosul castei voastre, nimănui nefiindu-i îngăduit să vă pătrundă tainele. Pînă şi întrebările pe care mi le-aţi pus sînt aceleaşi de ani şi ani de zile, neschimbate, le-aţi pus şi altora înaintea mea şi aţi aşteptat răspunsurile dinainte stabilite — „adevăruri" date odată pentru totdeauna. Voi striviţi Omul, făcînd din el un papagal care repetă întocmai, fără să gîndească, vorbele voastre: zeul medicinii este Imhotep . . . , zeii vindecători sînt Isis, Osiris şi Sekhet . . . , casta preoţilor e atotputernică . . . şi cîte şi mai cîte. Eu nu cred o iotă din toate astea. A văzut-o cineva pe Isis la căpătîiul vreunui bolnav, îngrijindu-l? N-a văzut-o nimeni, după cum nu i-a văzut nici pe Osiris, nici pe Sekhet. De fapt, nu voi sînteţi instrumentul acestor zeităţi — cum pretindeţi —, ci chiar ele, zeităţile, sînt instrumentul vostru prin care vă menţineţi puterea şi vă sporiţi avuţia. Le-aţi băgat în cap oamenilor că numai prin voi — slujitori „umili" ai lor — zeii vindecători îi pot ajuta cînd se îmbolnăvesc. Dimpotrivă, Menhorep caută să le sădească credinţa în puterea *Omului* de a vindeca bolile, învăţîndu-i totodată şi cum să se ferească de ele. Aşa cum singuri aţi spus-o, el practică o medicină laică, în folosul oamenilor. Iată pentru ce-l socotiţi duşmanul vostru de moarte! Şi-apoi, dacă voi ştiţi totul despre toate, ce nevoie aveţi de papirusul pe care l-aţi furat de la străbunii lui?! Că doar acel papirus nu-i scris de zei, ci de oameni, pentru oameni. Voi aţi pretins că-i sacru, ca să puneţi mîna pe el, după care l-aţi zăvorît aici, în templu, numai pentru trebuinţa voastră.

Dacă stau şi mă gîndesc, faimosul papirus este cumva sacru, dar nu după socotinţa voastră, ci prin învăţăturile medicale pe care le transmite oamenilor, înarmîndu-i împotriva bolilor de tot felul. E sacru şi pentru că oglindeşte toate strădaniile şi căutările multor generaţii de Menhorepi, hotărîţi să nu se mai lase în voia zeilor vindecători. Şi, dacă aşa stau lucrurile, Menhorep are dreptate cînd spune că papirusul trebuie să

ajungă din nou la îndemîna oamenilor, că doar pentru ei a fost scris!

Nemaiputîndu-se stăpîni, Semorah se ridică în picioare, repezind un deget acuzator către Alunel:

— Cu vorbele lui neobrăzate, acest băiat a întrecut orice limită! El a cutezat să înfrunte, chiar în acest sfînt locaş, pe zei, pe faraon, casta noastră şi însăşi ordinea publică! De mii de ori e vinovat!

La auzul acestei sentinţe, ceilalţi membri ai Colegiului se ridicară şi ei în picioare, repetînd cu indignare:

— De mii de ori e vinovat!

Lui Alunel această sentinţă i se păru de-a dreptul năstruşnică. Se minuna că, prin vorbele sale, se făcuse vinovat de mii de ori, cînd o singură dată era de ajuns ca să fie pedepsit.

În sinea lui se bucura că, în sfîrşit, le spusese sacerdoţilor ce-i stătea pe suflet — destul ca ei să-l condamne.

Tremurînd de furie, Semorah bătu din palme. De îndată îşi făcu apariţia un om tuciuriu. Unul singur, dar era uriaş şi avea în mînă o sabie cît toate zilele. Ca scos din minţi, Semorah porunci cu voce tunătoare:

— În Turnul Tăcerii cu el! Acolo e locul lui! Acolo să-i putrezească oasele!

Omul care îl conducea pe Alunel către faimosul Turn al Tăcerii avea figura aspră și privirea încruntată. După culoarea pielii, părea că-i de prin părțile Etiopiei. Știa că toți acei care erau trimiși în sinistrul Turn se făcuseră vinovați de încălcarea gravă a legilor impuse de Colegiul sacerdoților. Se simțea cît de colo că-i solidar cu stăpînii săi. Cum pășea țanțoș, cu trupul rigid, neslăbindu-l o clipă din ochi pe condamnat, părea o marionetă manevrată de o mînă nevăzută — „Mîna lui Semorah", își zise Alunel. Puțin înaintea lui, ca zdrahonul să-l aibă tot timpul sub privire, mergea voinicul nostru. Părea muncit de gînduri. Să nu credeți că se gîndea la viitorul lui de deținut, cu atît mai puțin la cum va arăta celula sa. Va avea destul timp s-o cerceteze în voie — o viață!

Tot timpul avea înaintea ochilor chipul expresiv al lui Menhorep, privirea lui sinceră și plină de simpatie atunci cînd îi încredințase nobila misiune. Și-acum ... Nu-i părea rău că le spusese sacerdoților tot ce avea de spus. De fapt, dacă le-ar fi zis că-l cunoaște pe Menhorep — adică dacă ar fi răspuns direct, „sincer", la cea de-a douăsprezecea întrebare —, medicii templului l-ar fi acuzat de complicitate cu cel mai mare dușman al lor. Așa că tot pe acest drum ar merge acum, cu namila tuciurie după el. Se frămînta la gîndul că Menhorep îl va socoti un trădător, de vreme ce nu se-ntorsese nici cu papirusul, nici cu mîinile goale. Putea să-l creadă în stare de orice — că doar nu-l cunoștea prea bine —, chiar și de pactizare cu sacerdoții, dușmanii săi de moarte. Parcă-i citea aievea mîhnirea pe față, socotind că, deși om în toată firea, îl înșelase un copil. Dar mai mult ca orice îl chinuia gîndul că nu fusese în stare să le smulgă hrăpăreților sacerdoți faimosul papirus, atît de trebuincios oamenilor.

Pe cînd urca treptele ce duceau la Turn, Alunel avu aceeași senzație ca atunci cînd suia treptele templului. Părea că o forță perfidă sporea numărul acestor trepte, că locul de supliciu se îndepărtează. Nu-i vorbă, nu era nici o pagubă! Și totuși, ciudat, deși acest urcuș nu se mai sfîrșea, Alunel al nostru nu dădea semne de oboseală. Mergea demn, cu fruntea sus, ca unul ce nu se simte vinovat. Mai vinovat ar fi trebuit să se simtă namila tuciurie, care executa întocmai o poruncă nedreaptă. Deodată, goana aceea înapoi a treptelor se opri și Alunel se trezi față-n față cu Turnul Tăcerii. Chiar în dreptul lui se căsca o gură neagră ce-și arăta în afară dinții ascuțiți — gratiile ce-l așteptau pe Alunel al nostru cu „brațele deschise", cum se spune. Cum privea buimac spre gaura aceea neagră, Alunel se simți împins de la spate, așa că, fără să poată schița vreun gest de împotrivire, se trezi înăuntru. Și, deodată, ca la un semn, gratiile se închiseră în urma lui. Un rîs sarcastic îi biciui auzul. Tresări, amintindu-și că nimeni nu rîdea astfel decît

Ossian. Se-ntoarse şi — ce să vezi? —, în locul tuciuriului, Ossian în persoană! Încerca din răsputeri să-şi stăpînească rîsul, vrînd pesemne să spună ceva, dar nu putea. Cînd, în cele din urmă, hohotele sarcastice se mai domoliră, pe faţa lui apăru un rînjet. Cum deschise gura, nu făcu altceva decît să pună sare pe rană:

— Aici ţi s-au înfundat drumurile, Alunele! S-a zis cu misiunile tale! Numai o minune te poate scoate din hruba asta, că de nu, aici au să-ţi putrezească oasele!

Mînios, Alunel dădu să scoată pumnul printre gratii ca să-l izbească între ochi pe-acest netrebnic. Numai că acum, în locul lui Ossian, apăruse din nou namila tuciurie. Privindu-l aspru, repetă, ca un ecou, ultimele vorbe ale lui Ossian:

— Aici au să-ţi putrezească oasele!

După ce se mai obişnui cu întunericul celulei, Alunel fu cuprins de spaimă. Avea şi de ce. Unde-ţi aruncai ochii, un schelet! „Deci asta va fi şi soarta mea!" îşi zise cu groază băiatul.

Într-un ungher, pe un pat de scînduri, părea că doarme cineva. „În sfîrşit, un tovarăş de suferinţă!" îşi spuse. cu o licărire de speranţă, Alunel. Dar, cînd se apropie, băgă de seamă că vederea îl înşelase — era tot un schelet. Se vede că boala îl slăbise într-atît pe bietul om, că n-a mai fost în stare să părăsească patul, aşa că moartea, mai miloasă decît sacerdoţii, îl scăpase de chinuri pe cînd dormea.

Revolta lui Alunel nu mai cunoştea margini: „Iată opera făţarnicilor sacerdoţi! Şi mai pretind că practică medicina adevărată! Ce fel de adevăr ascunde această medicină? Şi-apoi ei, sacerdoţii, sînt cu-adevărat iubitori de adevăr? Sînt sigur că toţi care şi-au găsit moartea în această celulă au fost oameni cinstiţi, care, ca şi mine, le-au spus pe şleau ce gîndesc ei despre medicina practicată în templu. Halal iubitori de adevăr! Cum le-o spui verde-n faţă, s-a zis cu tine! Calea spre Turnul Tăcerii e liberă!"

Gîndurile îi fură întrerupte de un fîşîit. La lumina slabă ce venea pe-o ferestruică zăbrelită, văzu cu groază cohorte de şobolani, de toate mărimile, mişunind care-ncotro. Nici că se sinchiseau de el. Pînze groase de păianjen atîrnau în falduri, pînă şi-n dreptul ferestruicii păienjenii ţesuseră o perdea deasă, prin care abia de mai trecea o dîră de lumină. Şi gîndurile lui păreau prinse într-un păienjeniş. Alergau de la una la alta şi, după ce goneau nebuneşte, fără putinţă de fixare asupra unei întîmplări, asupra unuia dintre oamenii cunoscuţi, se opreau într-un punct mort — situaţia fără ieşire în care se afla. Cel puţin aşa i se părea lui în acel moment. Pe ecranul minţii se perindau pe rînd, ca-ntr-un caleidoscop al figurilor. cînd Maha-cea-Mare, cînd cei de-acasă, cînd Menhorep — uneori chiar alături de Semorah, fiecare susţinîndu-şi punctul de vedere —, cînd Ohubu ... Ba, la un moment dat, simţi aţintită asupra-i privirea profesorului său de română, Ilie Mirea. Apoi, apăreau din nou Maha-cea-Mare, cei de-acasă ..., într-o ordine ciudată, care nu ţinea seama nici de timp, nici de spaţiu. Dar — n-o să vă vină să credeţi — aceste imagini aveau şi un fond sonor: rîsul sarcastic al lui Ossian, care-i repeta întruna, cu stăruinţă: „Ha-ha-ha! S-a zis cu misiunile tale! Numai o minune te poate scoate din hruba asta, că de nu, aici au să-ţi putrezească oasele!"

„Chiar aşa să fie? Trebuie să existe o portiţă de scăpare, că doar am scăpat eu dintr-atîtea!" îşi zise Alunel al nostru, care nu se lăsa aşa, cu una, cu două. Se gîndi că după un somn bun, cu mintea limpezită, va putea să cîntărească mai bine situaţia în care se află. Era mai mult ca sigur că şi de data asta va găsi soluţia salvatoare. Se îndreptă instinctiv spre patul de scînduri, dar, îngrozit, dădu din nou cu ochii de schelet. Îşi învinse spaima şi-l cercetă mai cu luare-aminte. Aşa se face că abia acum băgă de seamă că ţinea strîns, între falangele mîinii drepte, un sul de papirus. Cu băgare de seamă, îl trase încetişor şi-l desfăşură. Cuprindea un text lung, redactat într-o scriere ciudată, dacă scriere puteau fi numite acele desene făcute cu migală. După o clipă de descumpănire, îşi dădu seama că acele desene nu erau altceva decît faimoasele hieroglife, descifrate pentru prima oară de Champollion, care a pus astfel bazele egiptologiei ştiinţifice moderne.

Dar, mai ciudată decît această scriere i se păru ușurința cu care începu să citească textul, pricepînd fiecare cuvînt, de parcă pînă acum numai hieroglife ar fi buchisit. Pe măsură ce-l parcurgea, sprîncenele lui Alunel o luaseră în susul frunții, a mirare, mai-mai s-ajungă la rădăcina părului.

Cum știu că voi, copiii, sînteți din cale-afară de curioși, m-am hotărît să reproduc în întregime conținutul senzațional al papirusului. Iată-l:

„Necunoscutule, nu știu ce nume vei fi avînd. Dar simt că, odată și-odată, vei sosi aici dintr-o zi a ta către o noapte a noastră. Eu, cel care scriu aceste rînduri, sînt medicul Menhorep. Cînd le vei citi tu, necunoscutule, eu nu voi mai fi în viață, ci pe tărîmul neființei, aflat sub puterea Marelui Osiris. Dacă vei întîrzia prea mult, vei găsi doar scheletul meu — semn că am existat — și acest papirus — semn că am gîndit, și nu doar în folosul meu. Să nu mă urnești din loc, dorind să te întinzi puțin, oricît ai fi de obosit, că altminteri somnul morții va pune stăpînire și pe tine. Mai bine învinge-ți oboseala și spaima și citește degrabă acest papirus, că n-ai timp de pierdut!

Află că străbunii mei — un șir întreg de Menhorepi — s-au străduit din tată-n fiu să afle cît mai multe despre sănătate și boală, cum s-o păstrezi pe prima și cum să te lupți cu a doua. Prin cercetarea îndelungată a trupului omenesc și a bolilor ce-l macină cînd se cuibăresc în el, au ajuns să știe atîtea, încît au devenit celebri, ducîndu-se vestea despre priceperea cu care îi îngrijesc, pînă la vindecare, pe cei bolnavi. Dar, vezi tu, ei n-au făcut o taină din cele aflate cu atîta trudă, ci au socotit că trebuie să le împărtășească și altora, care aveau să vină după ei, spre folosul oamenilor. Așa se face că unuia dintre strămoșii mei i-a venit ideea să consemneze în scris tot ce-i lăsaseră moștenire înaintașii săi și ce aflase el însuși, într-o viață de om, de teamă ca nu cumva, pe cale orală, învățătura dobîndită cu strădanie să fie știrbită în vreun fel. Și, uite-așa, a apărut faimosul papirus! De-atunci, fiecare Menhorep s-a ostenit, după puterile sale, să continue și să îmbogățească, prin propriile-i căutări, învățătura lăsată ca moștenire. Știința e o putere, poate cea mai de temut pentru cei care vor ca totul să rămînă neschimbat, în folosul lor. Iată de ce sacerdoții, temîndu-se că această putere va ajunge la îndemîna oamenilor, ne-au furat prin vicleșug papirusul. Ca să-l ferească de ochi curioși, l-au ascuns într-o tainiță. Nimeni n-are voie să-i cerceteze, afară de ei. Așa se face că, încăpută pe mîna preoților, știința nu numai că nu progresează, ba încetează de a mai fi știință. Pentru că trebuie să știi, necunoscutule, sacerdoții se străduiesc să schimbe înțelesul însemnărilor de pe acest papirus după bunul lor plac, transformîndu-le într-un șir de dogme religioase. Și asta nu le-a fost de-ajuns. Temîndu-se de noi, cei care practicăm o medicină laică din tată-n fiu, au pornit o adevărată prigoană împotriva noastră. Unii au izbutit să scape cu viață, fiind nevoiți s-apuce calea pribegiei sau să se ascundă.

Necunoscutule, află că am un fiu — medicul Menhorep —, care nu-și dorește altceva decît să continue opera înaintașilor. Ultima oară cînd l-am văzut, sacerdoții tocmai îl alungaseră din templu — fusese o vreme membru al Colegiului —, ideile lui nepotrivindu-se cu ale lor. N-am apucat să-l mai văd, că m-au închis aici, în Turnul Tăcerii, unde-mi trăiesc acum ultimele clipe, în tovărășia celor mai destoinici străbuni — biete schelete neputincioase — și a șobolanilor. De vreme ce nu se află aici, înseamnă că fiul meu e încă liber. Sînt sigur că-i zi și noapte cu ochii pe Turn. Știi . . . am avut o înțelegere cu el . . .

Necunoscutule, ți-aș spune mai multe, dar mă lasă puterile, așa că uite ce ai de făcut: cînd Isis, luna cea plină, se va-nălța în creștetul cerului, tu să cați către peretele ce prinde culoare sub razele sale. Măsurînd pe acest perete cinci palme de jos în sus și de la dreapta spre stînga, vei afla, la încrucișarea celor două linii închipuite, un punct. De îndată ce vei apăsa cu degetul în acel punct, peretele se va da în lături. Pe calea ce ți se va deschide, te va călăuzi un scarabeu uriaș de aur. La un moment dat se va opri și, de îndată, va dispărea, ca înghițit de pămînt. O clipă vei rămîne în întuneric, dar imediat alt perete se va colora, pîlpîind fosforescent, de parcă scarabeul i-ar fi împrumutat ceva din strălucirea sa. Să măsori întocmai cum ai măsurat și prima oară. Și de data asta vei afla un punct, pe care trebuie să apeși cu nădejde. Dacă ai apăsat unde trebuie și cît trebuie, peretele se va da la o parte. Vei nimeri într-o sală cu pereții de aur. Într-unul din ei, se află o firidă. Acolo, într-un sipet din lemn de sicomor, vei găsi prețiosul papirus. Ia-l degrabă și întoarce-te în celulă, cît mai ai calea de-ntoarcere deschisă și luminată. De-ndată ce vei trece pragul celulei și ultimul perete se va închide în urma ta, caută să te cațări pe vreo muchie de piatră în așa fel, încît să poți ajunge în dreptul ferestruicii. Nu departe, vei vedea unduind apele Marelui Hapi. Nu mai zăbovi, și-aruncă papirusul printre gratii, către fluviu. Nu va cădea la întîmplare, te asigur, că doar fiul meu, cum ți-am spus, e zi și noapte cu ochii pe Turn. Odată ajuns în mîinile lui, papirusul va apuca drumul cel drept, spre oameni. *Medicina laică va triumfa!*

Cînd vor afla că papirusul a dispărut, sacerdoții vor turba de furie. Grăbește-te să ieși din celulă pînă nu prind de veste!. Cum? O lumină puternică îți va arăta calea spre libertate.

Necunoscutule, te vei întreba, desigur — şi pe bună dreptate —, de ce n-am făcut eu toate astea? De ce a trebuit să te-aştept pe tine, care, poate, nici nu eşti de pe-aceste meleaguri? Pentru că, vezi tu, acum, cînd am aflat cheia misterului, e prea tîrziu. Din îndepărtatul tărîm al umbrelor, Osiris şi-a trimis deja mesagerii săi. Nu mă mai pot ridica din acest pat blestemat, nu mă mai ţin picioarele, iar sîngele abia de mai circulă prin vinele-mi istovite. Simt cum mă scufund, ca într-o apă liniştită, în somnul din care nimeni nu s-a mai trezit vreodată.

Rămîi cu bine, necunoscutule, şi fii cu băgare de seamă! Recunoştinţa mea şi a celor mulţi aflaţi în suferinţă să te însoţească pretutindeni!

Menhorep-tatăl"

După ce termină de citit, tulburat, băiatul stătu o clipă pe gînduri. Trăsăturile-i de copil se înăspriră, pînă şi obrajii bucălaţi păreau mai supţi. Revolta lui nu mai cunoştea margini. Acum, cînd aflase drama Menhorepilor, care-şi închinaseră, fiecare în parte, întreaga viaţă îngrijirii bolnavilor, nu-şi mai putea găsi liniştea decît îndeplinind întocmai rugămintea lui Menhorep-tatăl, rugăminte ultimă, făcută cu limbă de moarte, cum se spune. Cu orice preţ, trebuia să pună mîna pe papirus!

Acum îşi dădu seama că Menhorep-fiul ştiuse dinainte tot ce-avea să i se întîmple din momentul în care va păşi în templu. Dar faptul că acesta îi încredinţase o misiune atît de importantă îl făcu să nu-şi mai încapă în piele de mîndrie:

„Așadar, deși nu mă cunoștea, m-a socotit demn de încrederea lui. Nu-mi rămîne decît să-i dovedesc că nu s-a înșelat!"

Privind din nou scheletul, lui Alunel nu i se mai păru hidos, ba parcă, prin forma craniului, îi amintea de celălalt Menhorep, fiul, cel care adăsta acum jos, cu ochii pe Turn. Se aplecă și, cu băgare de seamă, vîrî la loc, între oasele mîinii, papirusul. Nu mai avea nevoie de el, îi știa conținutul pe dinafară.

Se cățără să vadă dacă ajunge în dreptul ferestruicii. Ajungea. Nu departe văzu lucind apele Marelui Hapi, dar pe Menhorep-fiul nu-l zări. Îl cuprinse neliniștea. „Dacă nu va sosi la timp? Dacă prețiosul papirus va încăpea pe mîini străine, poate chiar vrăjmașe? Toată strădania mea ar fi zadarnică".

Căută să-și înăbușe frămîntarea privind de-a lungul apei. Umbrele înserării se lăsau molcom, îmblînzind conturul palmierilor. Domnea o liniște deplină. Arareori urechea mai prindea tălăzuirea mătăsoasă a Marelui Hapi. Tot privind așa, fără o țintă anume, Alunel al nostru era cît pe-aci s-adoarmă. Se scutură din toropeala ce-l cuprinsese și, ridicîndu-și ochii, văzu cum Isis, luna cea plină, ajunsese în creștetul cerului. Se trezi de-a binelea. Își roti privirea prin celulă și văzu că, într-adevăr, unul dintre pereți se învăpăiase sub razele piezișe. Cînd ajunse roșu ca focul, se dădu jos de-acolo de unde se cocoțase și, dintr-un salt, fu în dreptul lui. Se porni să măsoare cu palma de jos în sus și de la dreapta spre stînga, întocmai cum fusese povățuit. În punctul unde se întretăiau cele două drepte imaginare ținu degetul, ca să nu piardă urma, iar apoi apăsă cu putere. Dar zidul nici gînd să se clintească. În primul moment se gîndi că-i victima unei înșelătorii, dar imediat își spuse că nu-și folosește cineva ultimele puteri numai ca să joace un renghi cuiva. Și-apoi, zidul s-a colorat într-adevăr, așa că... În cele din urmă îl străfulgeră o idee: „Sigur — cum de nu m-am gîndit?! —, mîna mea e mai mică, e doar o mînă de copil!" Începu să pipăie, apăsînd încetișor, cînd mai sus, cînd mai jos de punctul găsit mai înainte. Și, deodată, tocmai cînd pierduse orice nădejde, dădu peste o mică ridicătură. Cum apăsă pe aceasta, peretele începu să se miște încet, pînă ce se dădu cu totul în lături. Pradă unei emoții puternice, păși temător în gura neagră ce se căscase. Dar imediat fu orbit de o lumină aurie. Părea că răsărise soarele, dar ce să caute astrul zilei aici, într-un culoar fără sfîrșit? Sînt sigur că ați ghicit: era uriașul scarabeu de aur! Cum nu mai văzuse așa ceva pînă atunci, Alunel al nostru rămase cu gura căscată. Se dezmetici imediat, că — ce să vezi? — scarabeul, pe cît era de mare, pe-atît era de sprinten. O și luase la sănătoasa, că Alunel al nostru, grăsun cum era, abia de se mai putea ține după el. Merse ce merse în urma scarabeului, pe culoarul îngust ce părea că n-are sfîrșit, cînd, deodată, scarabeul pieri. Un întuneric de nepătruns se așternu peste tot. Dar numai pentru o clipă, că imediat unul dintre pereți deveni fosforescent. Era peretele pe care Alunel trebuia s-înceapă din nou măsurătoarea cu palma, ca să afle punctul ce-i deschidea calea mai departe. De data asta nu s-a mai speriat că nu-l găsește — și-a plimbat palma pe perete, în zona de întîlnire a celor două drepte imaginare, pînă a dat de el. A apăsat cu putere și, uimit, văzu cum peretele se dă la o parte, întocmai cum glăsuia mesajul lăsat de Menhorep-tatăl. De data asta nimeri într-o încăpere ce strălucea de-ți lua ochii. Privind mai cu luare-aminte, băgă de seamă că pereții, din aur curat, erau împodobiți cu basoreliefuri executate cu multă măiestrie. Reprezentau divinități egiptene în acea atitudine nefirească, rigidă, cu capul privit întotdeauna din profil și corpul din față, întocmai ca în pozele manualului de istorie antică. Sub privirea acelor ochi mari și migdalați, băiatul nu prea se simțea la largul lui. Oriunde se uita, dădea de cîte un zeu: dintr-o parte îl spiona Ra, zeul soarelui, din cealaltă, zeii protectori ai medicinii — Imhotep, Isis, Osiris, Sekhet. Drept în mijlocul unuia dintre pereți zări faimoasa firidă, în care dădu cu ochii de sipetul din lemn prețios de sicomor. Îl deschise în grabă, dar fu nevoit să se dea doi pași înapoi. Lumina ce venea dinăuntru era mai puternică decît strălucirea aurului. Cînd se apropie din nou, băgă de seamă că pe fundul prețioasei cutii, pe o bucată de mătase, se afla faimosul papirus. Deși pare de necrezut, dar papirusul era sursa acelor raze strălucitoare, care luminau mai puternic decît aurul pereților. „Sînt înseși razele vieții și ale sănătății", gîndi poetic Alunel al nostru.

Fără să mai stea pe gînduri, Alunel înşfăcă papirusul şi-o porni degrabă înapoi, pe-acelaşi culoar, spre celula sa. Ajuns aici, se cățără pînă-n dreptul ferestruicii, cătînd spre apele Marelui Hapi, pe care lumina lunii pline brăzda o potecă aurie şi mişcătoare. Din apele fluviului, apăru însuşi Menhorep-fiul. Mergea lin, pe poteca de lumină, îndreptîndu-se spre Turn. Cu ochii strălucind de bucurie, întinse o mînă spre ferestruica zăbrelită. Fără să mai stea pe gînduri, Alunel aruncă papirusul pe fereastră. Deşi, de emoţie, îl zvîrlise cam la-ntîmplare, Menhorep-fiul izbuti să-l prindă.

Apele Marelui Hapi începură să murmure. Păreau că îngînă un imn de mulţumire. Dar, în clipa următoare, totul reintră într-o linişte desăvîrşită. Simţind cum îi dă tîrcoale îndoiala, Alunel se frecă la ochi: „Sînt treaz ori visez din nou? Şi, totuşi, mulţumirea şi bucuria care îmi încălzesc acum sufletul le simt aievea, parcă de-acolo, din dreptul inimii, se răspîndesc în tot trupul, făcindu-mă să mă simt atît de bine, că-mi vine să zbor. Şi într-adevăr trebuie să zbor, că n-am timp de pierdut!“

Privind peste umăr, Alunel zări lumina aceea puternică, menită să-l călăuzească spre libertate. Părea că un uriaş nevăzut păşeşte înaintea lui, purtînd o lanternă pe măsura-i. Mergînd după ea, Alunel ajunse într-o încăpere asemănătoare celei în care găsise papirusul, numai că aceasta avea în mijloc, pe pardoseală, un luminator circular, făcut cu mult meşteşug din sticlă colorată. Cum ajunse în dreptul lui, lumina se stinse şi Alunel al nostru ar fi rămas în beznă, dacă pilpîirea ce străbătea prin sticla colorată n-ar fi făcut să strălucească aurul pereţilor.

Cu o sprinteneală greu de închipuit la kilogramele sale, Alunel se trînti pe burtă ca să poată privi mai lesne prin luminator. Şi ce credeţi că văzu? Dedesubt se afla o încăpere cum nu credea că există alta mai înaltă — de fapt, luminatorul era încastrat în plafonul ei, care era atît de sus, că lui Alunel i se părea că locul de unde priveşte e undeva la cel de-al 13-lea etaj al unui bloc-turn. Dar, ciudat, de la această mare distanţă vedea totul ca-n palmă, nu-i scăpau nici cele mai mici amănunte. Astfel, în mijlocul încăperii, ai cărei pereţi erau acoperiţi cu măşti, amulete şi tot felul de obiecte de cult, trona o masă pe care era culcat un om acoperit pînă la mijloc cu un cearşaf alb. În jurul acestei mese zări cîteva măsuţe, pe care se aflau, rînduite cu grijă, tot soiul de instrumente destinate unei operaţii. Ceva mai la o parte erau nişte saci de nisip, cîteva vase cu vopseluri şi apă, nişte cutii frumos ornamentate — un fel de dulăpaşe — şi alte obiecte, al căror rost nu-l cunoştea.

Nici că se putea s-o nimerească mai bine Alunel al nostru, că doar asta căuta el: un om pe care să-l opereze! „În sfîrşit — îşi zise băiatul — iată că s-a ivit prilejul să-mi îndeplinesc prima mi-

siune. Să le-o iau înainte sacerdoţilor şi să încep operaţia. Dar cum să cobor de-aici?"

Tot uitîndu-se în dreapta şi-n stinga, de data asta mai cu atenţie, zări o scăriţă ce ducea spre încăperea de jos. Cum de nu o observase pînă atunci?! Fără să mai stea pe gînduri, dădu să coboare, dar se trase înapoi. În încăperea de jos, îmbrăcat în straie albe imaculate, îşi făcu apariţia Semorah, urmat de ceilalţi membri ai Colegiului. Alunel îşi muşcă buzele de ciudă: „Mi-au luat-o înainte! Dacă soseam aici mai devreme, acum operaţia era terminată. Oricum, bine că nu mi-au descoperit prezenţa. Nu-mi rămîne decît să fiu numai ochi şi urechi".

— Cinstiţi membri ai Colegiului sacerdotal al medicilor templului atotputernicului Thot, slăvitul nostru stăpîn, faraonul Amenohmat al XXV-lea, a încetat din viaţă. Corpul i-a îngheţat, singele i-a stat în loc şi buzele i-au fost pecetluite de mina lui Horus. După sacrele noastre obiceiuri, trebuie să-l pregătim pentru lungul drum spre tărîmul umbrelor, unde îl aşteaptă Marele Osiris, ca să-i cîntărească faptele. Dar, după cum ştiţi, pentru ca puternicul stăpîn al umbrelor să-l recunoască şi să-l treacă în rîndul zeilor, ca vrednic fiu al lui Ra, chipul şi trupul trebuie să-i rămînă neschimbate, s-arate întocmai ca pe vremea cînd duhul vieţii le însufleţea. Nouă, slujitorilor acestui templu, ne-a revenit cinstea, din tată-n fiu, să-i pregătim pe drepţii faraoni pentru ultimul lor drum. Aşa că trebuie să ne facem datoria sfintă de a-l îmbălsăma, după ritualul şi cunoştinţele noastre, pe slăvitul nostru stăpîn, Amenohmat al XXV-lea, numai aşa putîndu-şi ocupa locul în camera mortuară din piramida regală.

Oamenii viitorului se vor întreba ce mijloace foloseam şi cum făceam noi această îmbălsămare. Nu vor afla însă niciodată taina meşteşugului nostru, care, cum bine ştiţi, trebuie pecetluită printr-un sacru jurămînt. Aşadar, fiecare, pe rînd, să vină în faţa mea pentru rostirea jurămîntului!

În clipa următoare, cei nouăsprezece sacerdoţi au venit pe rînd în faţa lui Semorah, rostind fiecare, solemn, faimosul jurămînt:

„Eu, cinstit membru al Colegiului sacerdotal al medicilor templului atotputernicului Thot, jur pe propria-mi suflare că voi folosi toată iscusinţa şi pregătirea mea medicală în sacrul act al îmbălsămării slăvitului faraon Amenohmat al XXV-lea, menită să-l treacă în rîndul zeilor, ca fiu al Marelui Ra.

Jur ca buzele mele să nu împărtăşească nimănui taina acestui act sacru, astfel încît el să rămînă înconjurat de mister cît timp va dăinui omul pe pămînt!

De voi încălca acest jurămînt, dovedindu-mă un netrebnic sperjur, să-mi fie luat titlul de membru al Colegiului sacerdotal şi să fiu aspru pedepsit. Jur!"

Deci nici vorbă de intervenţia chirurgicală visată de Alunel „De fapt, îşi spuse Alunel, ce numesc ei «îmbălsămare» nu-i altceva decît faimoasa mumificare despre care am învăţat la isto-

rie. Se vede că termenul «mumificare» a apărut mult mai tîrziu. Dar, oricum s-ar numi această operaţie, e bine că mă aflu aici, de unde pot privi în voie, fără să fiu văzut". Curiozitatea pusese stăpînire pe grăsunul nostru. Voia să vadă totul, cît mai bine, să nu-i scape nici un amănunt.

După ce ultimul sacerdot isprăvi de rostit jurămîntul, se apropiară toţi, cu paşi solemni, de cadavru. Ca la un semn, capetele rase chilug ale preoţilor se aplecară asupra mesei şi, după ce traseră cearşaful, cercetară cu atenţie corpul neînsufleţit.

Mai întîi, unul dintre ei îşi înmuie mîinile într-un vas cu ulei şi, aplecîndu-se asupra feţei faraonului, începu s-o ungă. Un altul aplică apoi pe faţa unsă o ceară caldă şi, după ce aşteptă preţ de cîteva minute, Alunel văzu cum ridică un mulaj, care reprezenta întocmai chipul regal. Un sacerdot mai tînăr puse acest mulaj pe o tăviţă, cu care dispăru într-o încăpere alăturată. Apoi, sacerdoţii începură îmbălsămarea propriu-zisă. Lucrau pe tăcute, trecîndu-şi unul altuia, după trebuinţă, tot soiul de cuţitaşe — un fel de bisturie —, pense şi tampoane de pînză. De n-ar fi ştiut unde se află şi despre ce e vorba, Alunel ar fi crezut că asistă la munca în echipă a unor chirurgi celebri, într-o modernă sală de operaţii. Atîta risipă de meşteşug într-o „operaţie" pe un cadavru i se părea băiatului o absurditate. „Să te străduieşti atita pentru salvarea unei vieţi omeneşti, mai înţeleg, îşi spuse Alunel, dar să faci toate astea pentru un mort — fie el şi faraon —, nu pricep în ruptul capului!"

Alunel băgă de seamă că toţi, chiar şi cei foarte bătrîni, aveau mîini îndemînatice şi gesturi sigure. Se vedea cît de colo că nu făceau pentru prima oară această treabă. După ce tăiară cît trebuie şi unde trebuie, goliră corpul de conţinut, chiar şi cutia craniană, cufundînd apoi cu grijă, fiecare organ în parte, în cîte un vas anume pregătit, plin cu un lichid aromatic — aroma uşor înţepătoare răzbea pînă sus, unde se afla Alunel. Trecură apoi la tratarea corpului cu apă cu sare şi tot soiul de balsamuri, stropindu-l din abundenţă cu acelaşi lichid cu miros înţepător, astfel încît soarele şi aerul să nu-l mai atace vreodată. Odată sfîrşită şi această treabă, umplură golurile rămase cu un fel de argilă roşiatică, aşa încît corpul îşi reveni la forma lui iniţială, după care netezirā pielea, lipind-o cu grijă peste acel conţinut modelat cu măiestrie. Dar mai erau multe de făcut. Amenohmat al XXV-lea trebuia pregătit pentru întîlnirea cu Osiris potrivit rangului său — cel mai înalt pe malurile Marelui Hapi. Astfel, după ce i se fardară obrajii, sacerdotul tînăr veni din camera de-alături cu o mască de aur, făcută întocmai după mulajul de ceară, pe care i-o aplică pe faţă. Îi puseră şi nişte unghii din acelaşi metal preţios, după care îi înfăşurară mai întîi mîinile şi picioarele, apoi tot corpul, cu nişte feşe lungi şi late.

Sacerdoţii începuseră să îngîne un cîntec ciudat, un fel de litanie, în care Amenohmat însuşi, prin gura lor, îşi enumera virtuţile pe care le avusese pe cînd trăia. Tocmai în acel moment solemn îşi făcu apariţia unul din oamenii de strajă şi, după ce se înclină în faţa lui Semorah, zise:

— Stăpîne, fiu al zeului Thot, papirusul ne-a fost furat! Se află acum desigur în mîinile lui Menhorep!

La auzul acestei veşti, Semorah urlă ca o fiară încolţită, pe cînd ceilalţi sacerdoţi, rămaşi împietriţi şi fără glas, păreau fraţi buni cu mumia lui Amenohmat.

— Sîntem pierduţi! Sîntem pierduţi! strigă disperat mai-marele sacerdoţilor.

— Sîntem pierduţi! repetară ca un ecou ceilalţi membri ai Colegiului.

— Dar nu de tot — îşi mai veni în fire Semorah după prima lovitură —, de vreme ce ştiu cine-i hoţul. Nu poate fi altul decît Alunel, că doar cu acest gînd a venit aici, din îndemnul lui Menhorep, duşmanul nostru de moarte. Nu-mi rămîne decît să pun mîna pe el, şi . . . şi nu cred că-mi va fi prea greu . . . îl simt pe-aici, pe-aproape.

Ridicînd privirile în sus pentru a invoca ajutorul atotputernicului Ra, Semorah dădu cu ochii de Alunel, care, cu inima cît un purice, se afla la postul său de observaţie — luminatorul.

— Priviţi-l! E acolo sus! L-am simţit tot timpul pe undeva pe-aproape!

Ca acţionaţi de un resort, toţi membrii Colegiului priviră în sus.

— Iată, acest băiat se face încă de două ori vinovat: mai întîi, pentru că a furat papirusul cel sfînt şi-apoi, pentru că, iscodindu-ne în timp ce-l îmbălsămam pe slăvitul faraon, a aflat taina sacrului ritual. Cine află această taină, trebuie să moară!

— Trebuie să moară! repetară membrii Colegiului.

Pradă unei furii de neînchipuit, Semorah puse mîna pe un cuţit mare cît toate zilele, cu o lamă lucitoare. La fel făcură şi ceilalţi.

Douăzeci de lame lucitoare erau îndreptate acum, ameninţător, spre Alunel.

— Dă-ţi drumul de sus! îi porunci Semorah. Dacă vei avea norocul să nu cazi într-unul din aceste cuţite, eşti liber! Degeaba te împotriveşti, n-are rost! De nu-ţi dai drumul, voi trimite un om al meu după tine şi nu-ţi va fi pe plac ce-o să urmeze. Părea să-l invite la o „plimbare" printre cuţitele ce luceau ameninţător.

Dar lui Alunel nici că-i păsă de ameninţările lui Semorah şi-l înfruntă plin de curaj:

— Nici prin gînd nu-mi trece să-mi dau dru-

mul de-aici. Şi-apoi — că aţi adus vorba —, nu ştiu cum puteţi voi ţine socoteala altuia de cîte ori e vinovat, cînd mai bine v-aţi ţine-o pe-a voastră. Mai întîi, aţi luat oamenilor, prin vicleşug, papirusul şi-apoi n-aţi fost cinstiţi cu mine cînd mi-aţi pus cea de-a douăsprezecea întrebare. Voiaţi să mă pierdeţi cu orice preţ. Dar acum puterea voastră se năruie. Papirusul Ebers se află din nou în mîini bune, cu-adevărat cinstite!

La aceste cuvinte sfidătoare, sacerdoţii agitară, ameninţător, cuţitele. Deşi îşi dădea seama că situaţia lui nu era de invidiat, Alunel, care nu se dădea bătut cu una cu două, se hotărî să reziste pînă în ultima clipă. Dar cum? Ochii îi căzură pe o uşă, pe care pînă atunci n-o zărise. N-avea timp de pierdut, aşa că, fără să mai stea pe gînduri, încercă s-o deschidă. Zadarnic, uşa era ferecată, Şi-apoi, se vede că dădea tot pe-o scăriţă, pe care, chiar în acel moment, se-auzeau nişte paşi suind. „Oamenii lui Semorah! îşi zise Alunel. Numai bine le-aş fi picat în mîini dacă izbuteam să ies pe uşă" Un hohot de rîs sarcastic răsună, batjocorindu-i neputinţa. Se-ntoarse, şi dădu cu ochii — de cine credeţi? — de Ossian!

— Cînd gheara pisicii sacre te-a înşfăcat, degeaba cauţi să scapi, şoarece neputincios!

Zicînd aceste vorbe pline de respect faţă de animalul adorat de egipteni, Ossian îi făcu vînt prin luminator. Îngrozit, Alunel închise ochii. Se simţi plutind în aer, dar, ciudat, era o plutire lentă, care-i dădea senzaţia că pînă jos mai e cale lungă. Cînd îi deschise din nou, văzu dedesubt cuţitele lucitoare ale sacerdoţilor — toate îndreptate spre el. Deci, nici că se putea mai bine: sus, duşmanul său neîmpăcat, Ossian; jos, cuţitele sacerdoţilor! Distanţa care-l despărţea de cuţitele ameninţătoare se micşora încet, dar se micşora. Cînd mai avea un metru sau chiar mai puţin pînă jos, închise din nou ochii, gîndindu-se că numai o minune îl mai poate salva. Dar, cum nu credea în minuni, se hotărî să nu-i mai deschidă, ca să nu-şi vadă, cum se spune, moartea cu ochii.

Dar o minune tot se-ntîmplă. O bubuitură puternică zgîlţîi din temelii sacrul edificiu. Părea că un trăsnet pustiitor se abătuse din înaltul cerului. Curiozitatea îl făcu pe Alunel să deschidă totuşi ochii. Şi ce credeţi că văzu sau mai bine zis nu mai văzu? Nici urmă de templu. Parcă îl înghiţise pămîntul acela nisipos, cu sacerdoţi cu tot. El însuşi, care pînă acum plutea într-o cădere lină, se simţi proiectat în sus de o forţă uriaşă, care îl purta acum departe de Ţara Marelui Hapi.

N-ar fi putut spune cît a durat plutirea aceea peste mări și țări, dar, la un moment dat, Alunel al nostru se trezi din nou pe pămînt.

La început, nu-și dădu seama unde se află, dar, cu toate astea, se hotărî să meargă înainte, mai ales că singurul drum pe care putea s-o apuce era o cărăruie ce șerpuia printre hățișuri. Părea fără început și, mai ales, fără sfîrșit. Merse ce merse, cînd, deodată, la o răspîntie, recunoscu drumul ce ducea la căsuța din Kos, unde locuia părintele medicinii, Hipocrate. La gîndul că-l va întîlni din nou pe maestrul Hipo, cum îl numea el, inima începu să-i bată năvalnic. Cuprins de nerăbdare, iuți pasul. Și, într-adevăr, nu după mult timp, în fața îi apăru poarta de fier, pe unde, odinioară, încercase să pătrundă în grădina casei. „Oare cei doi cerberi, Menandros și Hector, mă vor recunoaște? se întrebă Alunel cu îngrijorare. Nu se poate să mă fi uitat, doar un timp am locuit împreună"

Dar, cînd ajunse în dreptul porții, băgă de seamă că îngrijorarea lui fusese fără temei. Poarta era întredeschisă — cît să treacă un om — și nici vorbă să fie păzită de cineva. Intrînd pe poartă, îl întîmpină răcoarea parfumată a grădinii. Recunoscu fiecare tufă de trandafiri, fiecare arbust, iarba mătăsoasă de un verde proaspăt, strălucitor, dar totul îi părea pustiu, părăsit, de parcă cei ce-și duseseră cîndva viața aici plecaseră undeva departe . . . Umbra unei neliniști i se strecură în suflet.

Traversă grădina și ajunse în fața modestei căsuțe albe, pe zidurile căreia, de jur împrejur, ca un brîu, erau săpate faimoasele cuvinte: „*Parva domus, magna quies*", care acum știa că înseamnă „*Casă mică, liniște mare*". De îndată ce trecu pragul casei, păși în culoarul larg, mărginit de coloane zvelte și albe. Cum locuise cîndva aici, știa și cu ochii închiși unde se află fiecare încăpere. Așa că, fără să mai bîjbîie, ca prima dată, se-ndreptă spre ușa mare, de culoare roșie, în spatele căreia știa că se află camera de lucru a maestrului Hipo.

Dar cine credeți că păzea cu străşnicie ușa cea roșie? Ossian în persoană! Dînd cu ochii de el, Alunel intră în panică. La una ca asta nu s-așteptase. Nici oamenii de pază ai templului egiptean nu-l înfricoșaseră într-atît. Și pe bună dreptate, doar știa că Ossian nu urmărește altceva decît să-l împiedice în îndeplinirea misiunilor sale. Pînă și cîinele Hector s-ar fi dovedit mai omenos, înțelegînd că trebuie să-l ajute. Or, Ossian nu făcea altceva decît să-i pună bețe-n roate. Fără doar și poate, era un dușman declarat.

Cu mîinile în șolduri și picioarele ușor îndepărtate, Ossian îl întîmpină pe Alunel cu binecunoscutul lui rîs batjocoritor, dîndu-i să-nțeleagă prin această atitudine că nici prin gînd nu-i trece să-l lase să treacă pragul. Băiatul fu cuprins de revoltă: „Ce ghinion pe capul meu!

Să fac atîta drum pînă aici, să-nfrunt atîtea primejdii, ca să dau acum nas în nas cu Ossian!" Nemaiputîndu-se stăpîni, îl încolţi pe Ossian cu două întrebări:

— De fapt, cine eşti tu, Ossian, şi ce vrei de la mine?

Hohotele de rîs ale lui Ossian se îndesiră.

— Cine sînt?! Ai spus-o singur. Sînt Ossian, cine altcineva să fiu?! Ce vreau de la tine? Să pleci de-aici, şi asta cît mai degrabă!

— Te-am întrebat cine eşti nu ca să-mi spui cum te cheamă. Asta ştiam şi eu. Voiam să aflu cine eşti cu-adevărat, ca să pricep cum de reuşeşti tu să te strecori printre secole, să sari peste epoci cu iuţeala fulgerului şi să-mi răsari în faţă cînd nici nu gîndesc, tocmai în momentele hotărîtoare pentru îndeplinirea misiunilor mele.

— Cum de nu pricepi? Tu nu treci peste epoci şi secole? Ce poţi face tu, pot face şi eu, vezi bine! Noi doi aparţinem acum timpului în desfăşurarea lui continuă şi apărem împreună acolo unde este cazul. Apărem împreună, e drept, dar fiecare cu rostul său: tu, ca să-ţi îndeplineşti cele trei misiuni; eu, ca să te împiedic să le duci la bun sfîrşit.

— Aşaaa? Orice piedică în calea progresului trebuie înlăturată şi, cum în situaţia de faţă tu eşti piedica, fă bine şi dă-te la o parte! Lasă-mă să trec! Trebuie să-l reîntîlnesc pe maestrul Hipo! De altfel, cred că mă aşteaptă.

— Nici în ruptul capului nu te las să treci! Şi-apoi, ilustrul Hipocrate n-are timp de tine acum, e foarte ocupat.

Văzînd că n-o scoate la capăt cu Ossian, Alunel recurse la o stratagemă, care, cîndva, în uşa decanului, se dovedise eficace: se porni să strige cît îl ţinea gura. În acea clipă, uşa cea roşie se deschise şi, în cadrul ei, apăru Hipocrate.

— Ce se petrece aici? Cine îmi tulbură liniştea?

— Acest ţînc, zise Ossian, accentuînd ironic apelativul ce-l scotea din sărite pe Alunel, vrea să intre la dumneavoastră, îndrăznind astfel, pentru nimicurile lui, să vă întrerupă din lucru.

Stînjenit, Alunel lăsă privirea în jos. Şi de data asta, Ossian făcuse ce făcuse şi-l pusese într-o lumină proastă. Dar, întorcîndu-se spre el, maestrul Hipo îl recunoscu imediat. Cu faţa luminată de un zîmbet cald, se aplecă şi-i trecu un braţ ocrotitor pe după umeri.

— Bine ai venit, Alunele! Te aşteptam. Apoi, rotindu-şi capul spre Ossian, continuă, vrînd parcă să pună lucrurile la punct:

— Acest băiat vioi şi simpatic este un vechi prieten al meu. Ştii, Ossiene, era cît pe-aci să-mi devină asistent. Casa mea va fi totdeauna deschisă pentru el!

Cuprins de furia neputinţei, Ossian scrîşni atît de tare, că Alunel auzi desluşit această frecare nervoasă a dinţilor. Întoarse capul spre el, dar ia-l de unde nu-i! Dispăruse pur şi simplu,

de parcă îl înghițise pămîntul. Totuși, Alunel îl simțea pe undeva pe-aproape, stînd veșnic la pîndă, cu ochii pe el. Dar, chiar în acel moment, trecînd de la vorbă la faptă, cu un gest larg, maestrul Hipo îl pofti în camera sa de lucru.

De cum intră, pe Alunel îl izbi un miros greu de lucruri vechi, de parcă timpul s-ar fi tolănit aici să doarmă fără să-i mai pese de scurgerea zilelor. Băiatul căută cu privirea balonul de sticlă în care știa că se află licoarea aceea de culoare albastră — „elixirul optimismului" Cînd dădu cu ochii de el, mai să nu-l recunoască. Părea o altă licoare — tulbure, vîscoasă, nu mai era efervescentă ca odinioară. Se liniștise într-atît, că aducea cu o apă stătătoare, fără viață.

Maestrul Hipo ghici motivul nedumeririi lui Alunel, dar rămase tăcut, cu un zîmbet trist în colțul gurii.

— Spune-mi, maestre Hipo, ai izbutit în cele din urmă să afli formula definitivă a „elixirului"?

— Da și nu, Alunele. Vezi tu, există anumite lucruri pe care mai lesne le poți face decît le poți explica. Și-apoi, mi-e teamă că la vîrsta ta nu m-ai înțelege.

„Așadar și maestrul Hipo mă socotește un ... țînc", își zise cu amărăciune băiatul. Se cazni să nu-și arate mîhnirea.

— Totuși, mă voi strădui să înțeleg.

— Bine, fie! Am să-ncerc să-ți explic. Află că niciodată nu voi găsi formula ultimă, definitivă, a acestui „elixir". De fapt, nici nu există o astfel de formulă. Și asta, pentru că însăși viața nu stă pe loc, nu cunoaște un tipar fix, definitiv. Viața este într-o continuă mișcare și urmează linia ascendentă a progresului. Fiecare, la timpul lui, îmbogățește după puterile sale zestrea trecutului. Cînd un om a isprăvit ce avea de spus sau de făcut, în jurul lui totul devine încremenit, vechi, fără viață. Vezi tu, eu unul nu mai am nimic de spus, toată experiența mea de-o viață am turnat-o în acest „elixir al optimismului". Într-o vreme — și asta nu demult —, în fiecare zi mai adăugam ceva acestei licori albăstrii, ceva din mintea și inima mea. Pe-atunci, știi bine, era într-o continuă fierbere, părea ea însăși chinuită de febra căutării. Acum, cînd am isprăvit ce aveam de spus, vezi bine, s-a liniștit. Pare adormită, dar cînd va sosi vremea, sînt sigur, se va găsi un altul care s-o trezească ...

Alunel îl asculta ca fermecat. De un lucru era sigur: fiecare cuvînt era plin de înțelepciune, dar nu se putea lăuda c-ar fi priceput totul.

Rămase un timp pe gînduri, cu fruntea ușor încrețită, întrebîndu-se întruna cum de-i cu pu-

tință ca un om, la un moment dat, să nu mai aibă nimic de spus sau de făcut. Mintea lui de copil nu găsi vreun temei acestei stări. În cele din urmă, puse capăt nedumeririi, spunîndu-și că, deocamdată, pentru altceva se afla el acolo. Și-apoi mai era ceva: de cum pășise pe poartă, un fel de îngrijorare i se strecurase în suflet. Temător, se hotărî totuși să pună întrebarea ce-l chinuia:

— Maestre Hipo, cum se face că nu i-am întîlnit încă pe Getia, Menandros și pe ciinele Hector? Mă așteptam ca Menandros să mă ia în primire de la poartă, ca rîndul trecut, apoi mi-am zis că-i prin grădină, dar . . .

La această întrebare a băiatului, o nostalgie amară înnourǎ chipul lui Hipocrate. Căutînd să se stăpînească, nici nu-l lăsă să isprăvească și răspunse scurt:

— Au murit!

Vestea căzu ca un trăsnet, lovind în plin sufletul lui Alunel. După ce-și făcură loc printre gene, lacrimi fierbinți porniră să curgă pe obrajii-i bucălați. Cu greu se stăpîni, și asta după ce, rușinat, repetă în sinea lui, de cîteva ori, că nu se cade să-și manifeste astfel durerea, în văzul tuturor.

După ce-l lăsă să se liniștească, într-un tîrziu Hipocrate îi spuse:

— Întrebarea ta mă îndreptățește să continui cele spuse mai înainte, și asta ca să-nțelegi mai bine vorbele mele. Mare dreptate a avut prietenul meu întru știință, Heraclit din Efes, cînd, într-un moment de revelație, a rostit adevărul devenit celebru: „*Panta rhei! Panta rhei!*"

— *Panta rhei?!* Cum se poate să încapă un adevăr în două cuvinte?!

— Ca să ajungi la înțelegerea lor, îți voi spune mai întîi că aceste două cuvinte alcătuiesc o expresie, care, tradusă din grecește, înseamnă „*totul curge*". Prietenul meu Heraclit din Efes, vestit filozof materialist, a privit lumea, necreată de vreun zeu, în veșnica ei devenire, asemenea unui rîu pe care curg mereu alte ape. „Nu te poți scălda de două ori în același rîu", spunea acest reprezentant de seamă al dialecticii antice. Și pe bună dreptate. Rîul, prin curgerea continuă a apelor sale, nu mai poate rămîne același — e altul în fiecare clipă. Apa în care te-ai scăldat ieri, azi poate s-a și vărsat în mare, alte ape luîndu-i locul acolo unde te-ai scăldat tu cu o zi în urmă. Nimic în univers nu stă o clipă locului. Totul se schimbă, într-o mișcare continuă, de la o zi la alta, de la un an la altul, ba chiar de la un ceas la altul. Oamenii, animalele, plantele, lucrurile — totul este supus unei veșnice transformări. Oamenii se nasc, își trăiesc viața lor — aducînd tinere vlăstare pe lume — și mor. La fel și animalele, și plantele, și chiar sentimentele. Da, da, nu te uita așa la mine! Uite, de pildă tu, după un timp, ai poposit din nou aici, cu alte gînduri, cu alte sentimente. Și nu te-ai schimbat numai tu, m-am schimbat și eu, s-a schimbat și casa, alta e și grădina . . . Cît privește pe cei trei . . . , pe ei nici nu i-ai mai găsit. În schimb, ai dat peste acel tînăr ciudat, pe care, trebuie să-ți mărturisesc, nici eu nu l-am mai văzut pînă azi. E și asta o schimbare, nu tocmai plăcută pentru tine — am observat din prima clipă. Și-apoi, trebuie să-ți mai spun ceva. Vezi tu, Alunele, timpul, în curgerea lui neostoită, nu iartă pe nimeni. Odată cu trecerea sa, oamenii îmbătrînesc, devin neputincioși și apoi mor — unii mor, însă, înainte de a îmbătrîni, secerați de vreo boală. Așa s-a întîmplat cu prietenii noștri, Getia și Menandros, cît privește pe ciinele Hector, acesta a murit de bătrînețe. Acum ei trăiesc doar în amintirea noastră, care i-am cunoscut, dar asta numai un timp, pînă ce ne vom afla și noi sfîrșitul. Eu, de pildă, îl simt pe-aproape. De mi-ar da răgaz să mai pot stărui asupra unor scrieri ale mele, pe care nu le-am terminat . . .

— Bine, dar . . . „totul curge", așa că . . .

— Da, văd că ai priceput. E un fel de-a spune că trebuie să-mi termin opera . . . , de fapt mă străduiesc să termin ce am eu de spus, împărtășind astfel și altora, care vor veni după mine, experiența mea de-o viață. Dar scrierile mele sînt o verigă a unui lanț neîntrerupt, pentru că opera mea va cunoaște și ea un fel de „curgere", de-a lungul timpului, către urmași. Aceștia o vor îmbogăți cu propriile lor cunoștințe și o vor transmite mai departe.

— Maestre Hipo, dar prietenul Heraclit mai trăiește?

— Vezi bine, și-acum e lîngă noi, de vreme ce concluzia la care a ajuns, cuprinsă în celebra expresie „*panta rhei*", e prezentă în discuția noastră. Cu toate că a murit cu cîtva timp înainte de a mă fi născut eu, el nu poate fi doar o amintire, păstrată în memoria a doi-trei cunoscuți — ca Getia, de pildă —, ci o prezență vie, de-a lungul veacurilor. Și asta, numai datorită operei sale filozofice. De altfel, ți-am spus că mi-e prieten prin felul de a gîndi lumea în devenirea ei. Noi, oamenii de știință, sîntem uniți ca frații prin idealurile

noastre puse în slujba vieţii! Această concepţie străbate ca un fir roşu şi „Jurămîntul" meu. Îţi mai aminteşti de el?

— Dacă-mi mai amintesc? Tocmai pentru acest „Jurămînt" mă aflu aici, dar . . . , bineînţeles, şi pentru plăcerea de a te reîntîlni, maestre Hipo, de a-ţi sorbi cu nesaţ vorbele pline de înţelepciune. Şi de data asta mi-ai spus atîtea lucruri interesante, că, dacă s-ar putea, aş sta să te ascult zi şi noapte . . .

Hipocrate, modest din fire, nu lua în seamă vorbele mari, laudele, de cele mai multe ori lipsite de conţinut, aşa că i-o tăie scurt:

— Cum adică te afli aici pentru „Jurămîntul" meu?

— Nu vreau să te supăr, maestre Hipo, dar trebuie să-ţi mărturisesc că-mi trebuie acest „Jurămînt"! Mi-e atît de necesar . . .

— Bine, dar pentru ce?

— Pentru a-mi îndeplini o misiune, pe care mi-a încredinţat-o . . . Îmi pare rău, dar n-am voie să spun *nimănui* despre ce e vorba, e o taină . . .

— Guraliv cum te ştiu, nu te-aş fi crezut în stare să păstrezi un secret. Dar e bine, e foarte bine, mai ales dacă te-ai hotărît să devii medic! La timpul potrivit, vei afla că cel ce profesează medicina trebuie să respecte principiul „secretului profesional". Dar, hai să vorbim despre ce te doare. Zici că vrei să intri cu orice preţ în posesia „Jurămîntului", dar spune-mi ce merite deosebite ai, la vîrsta ta, în nobila profesiune de medic? Ce-ai făcut tu pentru medicină?

În sfîrşit, o întrebare pe placul lui. De mîndrie că avea ce să-i răspundă, Alunel nu-şi mai încăpea în piele. Alegîndu-şi cuvintele, grăi răspicat:

— Maestre Hipo, socotesc, fără falsă modestie, că am făcut şi eu ceva pentru medicină. Cum altfel aş fi îndrăznit să vin aici, să apar în faţa ta, ilustre învăţat, şi pe deasupra să-ţi cer faimosul „Jurămînt"? Află că eu, aşa mic cum sînt, am reuşit să smulg, din mîna preoţilor templului zeului Thot, papirusul Ebers! L-am înfruntat plin de curaj pe mai-marele lor, Semorah, şi mi-am ţinut făgăduiala faţă de Menhorep, ultimul reprezentant al şcolii laice de medicină din Ţara Marelui Hapi. Acum papirusul e în miini sigure, spre folosul oamenilor.

— Dacă o asemenea faptă îţi aparţine într-adevăr, eşti demn de toată lauda! Dar parcă nu-mi vine să cred ce mi-ai povestit. Spui că nu demult ai făcut această ispravă. Dar cum poate să-ţi aparţină ţie, care ai vîrsta pe care o ai?!!! Luptele astea dintre medicii laici şi sacerdoţi s-au purtat cu secole în urmă şi faimosul papirus se află de mult în mîna adevăraţilor slujitori ai medicinii — nu ai vreunui zeu! —, spre binele oamenilor.

— Cum, ilustre învăţat, se poate să nu-i cunoşti pe Menhorep şi Semorah?!!!

— N-am auzit în viaţa mea de ei! În schimb, nu numai c-am auzit despre celebrul papirus, ba chiar l-am studiat. Multe dintre teoriile mele au ca punct de pornire preceptele înscrise în acest papirus.

— Aşadar, maestre, socoteşti că sînt un lăudăros, care, deşi n-am nici un merit, vin aici ca să-ţi cer, cu neobrăzare, textul „Jurămîntului"?

Dîndu-şi seama că vorbele lui l-au rănit pe băiat, lui Hipocrate i se îmblînziră trăsăturile şi, privindu-l cu căldură drept în ochi, îi spuse:

— Nu, Alunele, nu cred nimic rău despre tine, dar parcă o îndoială în suflet tot mi s-a strecurat. Vezi tu, eu, ca om de ştiinţă, sînt iubitor de adevăr, de exactitate. Să nu înţelegi prin asta că dispreţuiesc fantezia. Îşi are şi ea rostul ei, chiar în ştiinţă, dar ce mi-ai povestit tu nu mi se pare de crezut. Afară doar dacă n-ai visat toate astea sau n-ai fost cumva bolnav şi, pradă febrei, halucinaţiile te-au purtat în Egiptul antic. Da, da, aşa trebuie că s-a-ntîmplat, că de mincinos nu te ştiu!

Şi-acum, să ne-ntoarcem la subiectul dorinţei tale: „Jurămîntul". Cu părere de rău, trebuie să-ţi spun, Alunele, că nu-l mai am sau, mai bine zis, nu-mi mai aparţine.

— Cum adică nu-ţi mai aparţine, maestre Hipocrate, doar îţi poartă numele?!!!

— Ei, numele mi-l poartă doar aşa — şi, ştii bine, că nu după vrerea mea —, ca să afle cei ce vor veni după mine că eu sînt acela care a ticluit textul lui. De fapt, acest „Jurămînt", împreună cu toate scrierile mele, reprezintă moştenirea pe care o las eu slujitorilor medicinii din toate timpurile ce vor să vină. Nu-l mai am la mine, pentru mine. Întocmai ca şi papirusul Ebers, el se află printre scrierile medicale antice care au luat drumul viitorului. Şi-apoi, acest viitor este şi al tău, aşa că acolo trebuie să-l cauţi. Ţine minte, Alunele: *panta rhei!*

Îngrozit, Alunel îşi dădu seama că totu-i pierdut. „Sigur, înţeleptul părinte al medicinii are dreptate, îşi zise băiatul, dîndu-se oarecum bătut. Se vede că «Jurămîntul» ce-i poartă numele a străbătut deja multe secole, de vreme ce profesorul Mateianu, om al secolului XX, mi-a dat, prin-

tre cele trei misiuni, şi pe aceea de a-i aduce «Jurămintul lui Hipocrate». Deci, ştie de el. *Panta rhei! Panta rhei!* . . ."

Timid, Alunel făcu o ultimă încercare:

— Şi totuşi, maestre Hipo, de vreme ce eşti autorul „Jurămîntului", înseamnă că-l ştii pe de rost. Spune-mi-l, te rog, de două-trei ori, ca să-l pot reţine!

— Nu, Alunele, nici asta nu se poate!

Şi-apoi, acum, nu ţi-ar folosi la nimic. Mai ai multe de învăţat. Dacă te-ai hotărît s-o apuci pe calea medicinii, mergi drept înainte şi nu te abate niciodată! Într-o zi vei da de „Jurămîntul" meu şi, după ce-l vei rosti cu solemnitatea ce se cuvine, va trebui să-l respecţi întocmai de-a lungul vieţii tale de medic. Dar, toate astea la vremea lor!

Maestrul Hipo vorbea întocmai ca profesorul Ilie Mirea, sfătuindu-l acelaşi lucru. Alunel rămase pe gînduri, cu privirea în depărtări. Nu cumva căuta calea despre care-i vorbise maestrul Hipo? Cu mintea lui de copil, poate îşi închipuia că-i vorba de un drumeag oarecare. Chiar aşa gîndea, pentru că numaidecît se-ntoarse spre părintele medicinii, vrînd să-l întrebe pe unde s-o apuce ca să dea de . . . faimosul „Jurămînt". Dar ia-l pe venerabilul medic de unde nu-i! Dispăruse de parcă îl înghiţise pămîntul şi, odată cu el, dispăruse şi căsuţa aceea albă, cu grădină cu tot. Acum, în faţă, i se deschidea într-adevăr un drum. Vocea blîndă a Maestrului Hipo îi stăruia în auz:

— Dacă te-ai hotărît s-o apuci pe calea medicinii, mergi drept înainte şi nu te abate niciodată! Dar, toate la vremea lor!

Vocea maestrului Hipo se auzea din ce în ce mai slab. La un moment dat nu se mai auzi deloc, acoperită fiind de un vacarm de voci omenești. Vrînd să vadă de unde vine, Alunel zări, nu prea departe, un amfiteatru. Iuți pasul într-acolo și, cît ai zice pește, se trezi lîngă prima treaptă, chiar în buza arenei. De-acolo porneau în sus celelalte trepte de piatră, pline ochi de spectatori.

Pe cîmpul vast al arenei, tocmai se înfruntau, într-o luptă crîncenă, doi gladiatori. Deși în ultima vreme pașii îl purtaseră pe unde nici cu mintea nu gîndești, fiindu-i astfel dat să întîlnească tot soiul de oameni, Alunel al nostru nu mai văzuse pînă atunci — și atît de aproape — gladiatori în carne și oase. E drept, era în cartea de istorie o poză cu gladiatori, dar, fiind mică și neclară, mare lucru nu se distingea. Tot acolo scria că numele le vine de la *gladium* — o sabie romană dreaptă, cu două tăișuri. Observă că fiecare din cei doi avea în mînă cîte o astfel de sabie. Luptau pe viață și pe moarte, și asta numai și numai ca să-i distreze pe oamenii aceia, veniți din toate părțile ca să asiste la un spectacol sîngeros. Alunel era atît de aproape, că le auzea respirația șuierătoare și, cînd se încrucișau, prindea cu urechea pînă și zăngănitul săbiilor ce sclipeau în soare. Cei doi protagoniști aveau trupuri robuste, atletice, clădite parcă din piatră, și nu din carne. Mușchii lungi păreau niște coarde de oțel în tensiune. Erau amîndoi atît de bine făcuți, că, la început, Alunel nici nu băgă de seamă că unul dintre ei era destul de în vîrstă. Abia cînd văzu pe fruntea acestuia mari broboane de sudoare, își dădu seama ce eforturi făcea ca să-i țină piept tînărului care-l presa tot timpul și din toate părțile. Dar vîrstnicul nu se lăsa, se lupta vitejește și cu pricepere. La un moment dat, tînărul, cu o lovitură viguroasă, reuși să-i rănească brațul drept. Și asta n-a fost decît începutul, loviturile succedîndu-se apoi una după alta — și toate își atingeau ținta. La vederea sîngelui, mulțimea se dezlănțui, cuprinsă de frenezie. Din toate părțile izbucniră strigăte violente de îmbărbătare, dar, din cauza interferenței, urechea nu putea prinde cuvintele, totul transformîndu-se într-un vacarm asurzitor. Nu departe de Alunel erau două străji, care, cu obrajii stacojii de efort, strigau întruna, mai-mai să le plesnească plămînii. Băiatul se furișă tiptil lîngă ei ca s-audă mai bine ce spun.

— Lovește, Salvius, lovește fără cruțare! țipau amîndoi într-un glas. E porunca lui Hercule, fiul lui Jupiter! Trebuie să-l dobori pe Murceneu! Cum sfîrșeau, acest îndemn era reluat de mulțime și amplificat.

„Cum vine asta, să susții un tînăr viguros împotriva unui bătrîn?!!!" se minună băiatul. Se redeșteptă în el simțul acela de dreptate care, nu de puține ori, îl făcuse, la școală, să ia întotdea-

una apărarea vreunui coleg nedreptățit. Și, de data asta, nedreptățitul — se vedea cît de colo — era Murceneu. După ce că era pus să lupte cu unul mult mai tînăr decît el — deci în condiții fizice inegale —, mulțimea aceea dezlănțuită găsea cu cale să-l încurajeze tot pe acesta, părtinindu-l vizibil. Un sentiment de fraternitate cu cel slab îi încălzi inima, făcîndu-l să treacă definitiv, cu toată ființa lui, de partea bătrînului gladiator. Dar asta nu era de-ajuns. Trebuia să și facă ceva pentru el. Și cît mai degrabă, pînă n-apuca Salvius să-l pună la pămînt. „Cum să fac să-i vin în ajutor? se întrebă, presat de timp, Alunel al nostru. Și-apoi, de vreme ce sînt singurul de partea lui, cum voi izbuti să țin piept întregului amfiteatru? Din cîte văd, toți, dar absolut toți, sînt de partea lui Salvius. A fost de-ajuns ca cei doi oameni de strajă să-și răcnească îndemnul, ca toți ceilalți, întocmai ca oile, să-i urmeze. Dacă așa stau lucrurile, trebuie să-mi susțin și eu favoritul, că doar știu, de la întrecerile sportive la care am asistat, cît de importantă este uneori galeria!"

Sub acest impuls, Alunel mai făcu un pas spre arenă și, umflîndu-și pieptul, strigă din răsputeri:

— Nu te lăsaaaa, Muuurceeeneeuuu! Lovește și învinge! Lovește și învinge! Hai, Murceeeneuuu! Trebuie să învingi!

Vrînd să vadă dincotro veneau aceste vorbe de încurajare, Murceneu își roti privirea peste mulțimea aceea pestriță, pînă cînd dădu cu ochii de un copil, care, în buza arenei, striga cît îl ținea gura, înfruntînd masa aceea de susținători ai lui Salvius. Și — ce să vezi? —, ca la un semn, un freamăt cuprinse acea mare de oameni, fiecare căutînd cu privirea pe cel care striga altceva decît strigaseră ei pînă atunci. Imediat, cîțiva se și alăturară lui Alunel, începînd să-l susțină pe Murceneu, pentru ca apoi, din toate colțurile, să izbucnească glasuri din ce în ce mai ațîțate:

— Nu te lăsaaa, Muurceneuuu! Lovește și învinge! Ba, la un moment dat, cineva din mulțime reluă îndemnul celor doi străjeri, numai că, de data asta, favoritul era Murceneu:

— Lovește, Murceneu, lovește fără cruțare! E porunca lui Hercule, fiul lui Jupiter! Trebuie să-l dobori pe Salvius!

Plini de recunoștință, preț de-o secundă, ochii bătrînului gladiator se oglindiră în ochii băiatului. Acea secundă, cît li s-au încrucișat privirile, a fost de-ajuns ca să-i înfrățească pe cei doi.

Chiar în acel moment, lui Alunel al nostru îi fu dat să asiste la un miracol. Pe nesimțite, sub lumina speranței, fața lui Murceneu prinse viață, se coloră, devenind de-a dreptul tînără. Animat de o forță interioară, nici că-i păsa de rănile ce-i acopereau trupul. Prinse cu nădejde spada și, dintr-un salt, cît ai zice pește, fu lîngă adversarul său, Salvius. O clipă acesta rămase descumpănit. Cu ochii cît cepele, se uita la Murceneu de parcă nici că-l mai văzuse pînă atunci. Dar clipa e clipă, așa că, de-ndată ce trecu, Salvius își reveni și lup-

ta începu din nou. Săbiile păreau nişte fulgere luminoase, care, în încrucişarea lor, îţi orbeau privirea. Cei doi se luptau aprig, pe viaţă şi pe moarte, într-o încleştare dură. Mulţimea, în picioare, urla ca scoasă din minţi — bineînţeles, de astă dată favoritul continua să fie Murceneu.

După ce luptară aşa un timp, ca şi cînd fiecare ar fi vrut să afle cît mai multe despre forţele celuilalt, Murceneu, parînd o lovitură a lui Salvius, izbuti totodată să-i înfigă acestuia sabia în braţul drept. Se vede că lovitura fusese dată cum trebuie şi unde trebuie, că, în clipa următoare, Salvius, scăpînd arma din mînă, se prăbuşi. Fără să mai stea pe gînduri, Murceneu puse un picior pe pieptul lui şi, ridicînd mîna, aştepta acum ca spectatorii să hotărască soarta celui învins. Aşa era obiceiul: cel învins putea fi lăsat în viaţă sau ucis pe loc!

Îngrozit, Alunel închise ochii. Mulţimea dezlănţuită striga cu nepăsare:

— Să moară! Vrem moartea lui Salvius!

La una ca asta băiatul nu se aşteptase. E drept, tot timpul voise să cîştige Murceneu. De la început se arătase de partea lui, ca fiind nedreptăţit cînd fusese pus să se lupte cu unul mult mai tînăr decît el. Credea că la sfîrşit, ca după orice întrecere sportivă, învinsul şi învingătorul îşi vor strînge mîinile. Luîndu-şi inima în dinţi, într-un tîrziu Alunel deschise ochii. Chiar atunci, Murceneu ridica din nou braţul, de data asta cerînd lăsarea în viaţă a lui Salvius. Pentru acest gest nobil, Alunel îl îndrăgi şi mai mult pe bătrînul gladiator. Dar acelei gloate însetate de sînge puţin îi păsa de nobleţea caracterului lui Murceneu şi cu atît mai puţin de dorinţa acestuia — un necunoscut pierdut în vasta arenă — ca Salvius să nu fie omorît.

Văzînd însă insistenţa lui Murceneu — care cerea acum, pentru a nu ştiu cîta oară, cu braţul ridicat, lăsarea în viaţă a lui Salvius —, toate capetele, într-o tălăzuire întrebătoare, se îndreptară spre un loc anume, aflat mult mai sus. Curios, Alunel privi şi el într-acolo. Locul către care cătau acum toate privirile era pesemne un loc privilegiat, de vreme ce acolo trona, în mijlocul altor persoane de seamă, un bărbat învăluit într-o somptuoasă hlamidă de purpură cusută pe margini cu pietre preţioase. Purta în mînă un caduceu*, întocmai ca Mercur. Alături, la loc de cinste, pe un mic scaun de aur, se afla o piele de leu — pielea leului din Nemeea, care, potrivit legendei, fusese răpus de viteazul Hercule. De altfel, lîngă pielea de leu se odihnea şi măciuca faimosului semizeu.

Lui Alunel nu-i fu greu să-şi dea seama că acel personaj era un împărat roman. Dar care

* Sceptrul lui Mercur (Hermes), reprezentat printr-un baston cu două aripioare în vîrf, înconjurat de doi şerpi, care în antichitatea greco-romană simboliza pacea şi comerţul.

era numele acelui împărat? Avea să afle în curînd.

Pînă una-alta, mulţimea striga întruna:

— Hercule, fiu al lui Jupiter, rosteşte-ţi voinţa ta!

„Fiul lui Jupiter" se ridică în picioare şi, zvîrlind hlamida cît colo, rămase într-o tunică. Bătu de trei ori din palme şi, ca din pămînt, se ivi un sclav ce purta un arc şi o tolbă cu săgeţi. Împăratul luă arcul şi o săgeată, doar una singură, după care coborî în fugă treptele amfiteatrului, pînă la ultima. Aici rămase nemişcat preţ de-o clipă — aşa, ca scena să fie mai de efect —, apoi încordă arcul şi, ţintind, slobozi săgeata, care străpunse pe dată inima bietului Salvius.

În tot acest timp, mulţimea aceea de zurbagii amuţise. Era atîta linişte, că urechea lui Alunel prinse pînă şi vîjîitul sinistru al săgeţii în drumul ei spre inima sărmanului Salvius. Dar cînd acest mesager al morţii şi-a atins ţinta, din toate piepturile izbucniră urale puternice:

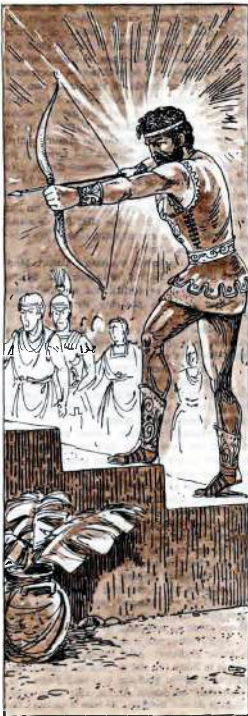
— Slavă ţie, Hercule, fiu al lui Jupiter! Slavă împăratului nostru!

Întocmai ca acele flori mari şi galbene care poartă numele soarelui, toţi cei de faţă se îndreptară către „astrul" lor — împăratul. Privirile lor pline de o admiraţie servilă păreau să spună: „Fiul lui Jupiter ne-a dovedit, încă o dată, că un ţintaş ca el nu poţi afla în tot imperiul".

„Aşadar nu m-am înşelat — se dumiri de-a binelea Alunel al nostru —, arcaşul care abia şi-a lepădat hlamida nu-i altcineva decît împăratul acestor oameni! Dar de ce-l numesc, oare, «Hercule, fiul lui Jupiter»?! Ce să caute Hercule aici şi acum?! Şi-apoi Hercule, viteazul, ar fi săvîrşit el această ticăloşie?!!! Că doar acest «fiu al lui Jupiter» nu l-a doborît pe Salvius într-o luptă dreaptă, ci a tras în inima lui — ţintă vie — ca-ntr-un copac!"

În mijlocul arenei, copleşit de durere, Murceneu stătea nemişcat lîngă trupul neînsufleţit al lui Salvius, pînă mai adineauri adversarul său. Faţa lui dîrză era brăzdată acum de lacrimi mari, ca de copil, iar mîinile-i mari, puternice, îi atîrnau neputincioase, inerte. Numai în pumnii strînşi se putea citi truda cu care încerca să-şi domolească revolta. Se vedea cît de colo că numai năduful îl mai ţine în picioare, că altminteri, cum sîngele îi şiroia întruna din rănile ce-i acopereau tot corpul, de mult s-ar fi prăbuşit alături de Salvius.

În timpul ăsta, plin de el — fudul nevoie mare, cum se zice — „fiul lui Jupiter" îşi rotea privirile peste gloata supuşilor, de parcă cine ştie ce faptă vitejească ar fi săvîrşit. În cele din urmă, şi le opri asupra lui Murceneu. Aceasta a fost picătura ce-a umplut paharul. Insolenţa din căutătura împăratului l-a făcut pe bătrînul gladiator să pălească de mînie şi, întocmai ca un stejar, căzu din picioare, parcă retezat de-o mînă vrăjmaşă.

Nemaiținînd seamă de nimic și de nimeni, nici chiar de împărat, ca împins de-un resort, inimosul Alunel țîșni din locul său și, cît ai zice pește, fu în mijlocul arenei. O clipă se gîndi să-l scoată de-acolo pe Murceneu, să-l ducă undeva la umbră, într-un loc ferit, să încerce deocamdată să-i spele măcar sîngele, că așa, năclăit cum era, nici nu-i puteai dibui rănile — era tot o masă însîngerată. „Cu orice preț, trebuie să-i salvez viața!" își spuse cu înflăcărare băiatul. Se și vedea îndeplinind una din cele trei misiuni pentru care pornise la drum. Încercă să-l apuce de picioare, dar nici vorbă să-l clintească din loc. „Nu mi-aș fi închipuit că sînt atît de nevolnic! își zise cu ciudă grăsunul. Dar, poate că tot rău-i spre bine. Cine știe dacă, apucînd să-l tîrăsc, nu i-aș fi înrăutățit starea în care se află? Bag de seamă că numai ce l-am mișcat puțin, și sîngele a început să curgă mai tare".

Simțind o prezență omenească alături, Murceneu deschise ochii și, recunoscînd în băiatul aplecat asupra-i pe susținătorul său de-adineauri, i se adresă cu glas stins, dar plin de căldură:

— Cine ești, copile, și de unde vii? Ce zeu ți-a călăuzit pașii spre mine, ca să-mi fii alături în acest moment de cumpănă?

— Eu sînt Alunel și vin din România.

— România? N-am auzit de această țară, dar, dacă tu ești unul dintre fiii ei, nu mi-o pot închipui decît ca pe o țară de basm, în care trăiesc oameni pașnici, buni și drepți.

— Viteazule gladiator, n-avem timp de pierdut! Îți voi povesti altă dată despre minunata mea țară — ți-o promit! Acum trebuie să te scot de-aici, și asta cît mai repede! Vezi bine că nici un zeu nu ne ajută. Să-ți iasă din cap că vreunul din ei mi-a călăuzit pașii pînă aici! Dacă mă aflu lîngă tine, este pentru că eu ascult întotdeauna de un „zeu" cuibărit în inima mea, care îmi poruncește să nu stau pe gînduri cînd trebuie să ajut pe un om aflat în primejdie. Dacă ar trebui să-i găsesc un nume, l-aș numi „zeul prieteniei și al întrajutorării frățești".

Să lăsăm zeii, și mai bine spune-mi ceva despre tine! Ce s-a întîmplat, prietene, de-ai ajuns să-ți riști viața într-o arenă, spre distracția unei gloate avide de asemenea spectacole sîngeroase?

— Povestea mea e simplă, ca a mai tuturor sclavilor gladiatori. Află, băiete, că deși m-am născut la Roma, eu sînt de felul meu dac. („Așadar, acest bătrîn gladiator este unul dintre strămoșii mei!" se dumiri Alunel, abia acum explicîndu-și de ce-l îndrăgise de cum îl văzuse.) Dacii — neamul din care mă trag eu — își duceau

traiul lor paşnic pe acele meleaguri cuprinse, ca într-un căuş de lumină, între munţii împăduriţi dăruitori de bogăţii, apele învolburate ale Dunubiului şi cele tălăzuitoare ale Pontului Euxin. Părintele meu — care se numea tot Murceneu — acolo a văzut lumina zilei. Din păcate eu, într-o viaţă de om, n-am apucat să-mi văd vatra strămoşească. Nu ştiu de ce simt nevoia să-ţi împărtăşesc ţie acest simţămînt nostalgic, pe care aici, printre străini, îl tăinuiesc cu grijă...

— Poate pentru că m-ai simţit frate cu tine... Află că România — ţara de unde vin eu — se află chiar pe acele meleaguri de vis după care tînjeşti tu. Toate astea le-am învăţat la istorie, dar, vezi tu, nu ştiu cum se poate una ca asta: eu, Alunel, băiat din România, mă aflu acum aici, la Roma, şi stau de vorbă cu un dac!!! Mă bate gîndul că tot ce mi se-ntîmplă, deşi pare aievea, nu-i decît un vis... Ştii, mi s-a mai întîmplat să... Dar, să lăsăm toate astea! Dacă puterile nu te-au părăsit cu totul, mai bine continuă-ţi povestirea de unde ţi-am curmat-o eu. Ca să te-ajut să-i înnozi firul, îţi amintesc că-mi vorbeai de tatăl tău.

— Era un bărbat vînjos, un uriaş cu muşchi de oţel şi inimă de copil. La 16 ani se lua la trîntă cu fiarele codrului şi le biruia. Cam la vremea aceea, rege al Daciei era neînfricatul Decebal, care le stătea romanilor ca un ghimpe-n coastă. Tare mai rîvneau romanii bogăţiile ţării lui, dar viteazul rege îi veghea cu străşnicie hotarele. Pînă-ntr-o zi, cînd romanii, trecînd din nou fluviul cel mare, s-au năpustit asupra acestui popor paşnic. Luptînd eroic pentru salvarea Sarmizegetusei — inima statului dac —, tatăl meu a căzut în mîinile lor. Adus la Roma, din dac liber a devenit sclav şi, cum era bine clădit, i-a fost sortit să intre în rîndul gladiatorilor. Mama mea, Amis tena — şi ea adusă ca sclavă de pe meleagurile Daciei — a murit cînd mi-a dat viaţă, aşa că tata a fost nevoit să mă crească singur, fiindu-mi şi mamă şi tată, deopotrivă. De mic am cunoscut viaţa arenei. Nu se născuse gladiator care să-l învingă pe tata, faima lui depăşind hotarele imperiului. Dar niciodată nu-şi omora adversarul; întotdeauna cerea mulţimii — întocmai ca mine adineauri — să-i lase celui învins viaţa. Parcă îl aud şi-acum spunîndu-mi: „Fiule, trebuie să lupţi atît, cît să nu-l laşi pe adversar să te omoare! Să-i faci cît mai puţine răni şi să nu-l ucizi niciodată! Vezi tu, el ţi-e adversar cît ţine lupta, dar, odată sfîrşită această luptă, nu-l poţi socoti altfel decît fratele tău întru suferinţă, că pînă acum n-am văzut patricieni în rîndul gladiatorilor. La aceste vorbe, Murceneu, cu ochii scăldaţi în lacrimi, se-ntoarse spre trupul neînsufleţit al lui Salvius — se vede că, întocmai ca tatăl său, şi el avea un suflet de copil. O clipă privi către locul unde se afla împăratul şi, pe dată, în locul durerii, pe faţa lui se aprinse revolta. Ca prin minune, sub impulsul acestui sentiment, trăsăturile i se însufleţiră, obrajii prinseră culoare, iar vocea îi suna acum mai clar. Rămase o clipă tăcut, dar Alunel, scormonitor din fire, nici gînd să termine cu întrebările:

— Şi ce s-a întîmplat pînă la urmă cu tatăl tău, viteazule Murceneu?

— Ei, ca să-i pricepi sfîrşitul, trebuia să-l fi cunoscut. Tata era nemaipomenit, era unic! spuse cu mîndrie Murceneu. După ce lupta corp la corp cu unul, doi sau chiar trei gladiatori, ieşind totdeauna învingător, urma confruntarea cu fiara. La sfîrşitul spectacolului, în arenă îşi făcea apariţia un urs — o matahală. Tata se lupta pe viaţă şi pe moarte cu dihania şi nu se lăsa pînă ce n-o răpunea — de fapt era supranumit „Ursul Dac". Nici un gladiator nu era în stare de-o asemenea performanţă. Nu putea fi biruit nici de om, nici de fiară! Dar într-o zi...

— A fost, cumva, biruit?

— În luptă dreaptă, niciodată! Deci, cum îţi spuneam, în ziua aceea tocmai răpusese ursul cu care se luptase, ca de obicei, pe viaţă şi pe moarte, cînd, deodată, un altul îi sări în spate. Tata nu se-aştepta la una ca asta, dar, deşi ostenit, n-avu încotro şi începu să se lupte şi cu acesta. De unde să-şi închipuie că nu era singurul? Nu ştiu prin ce întîmplare, în clipa aceea, cu intenţie — ca să se distreze — sau din nebăgare de seamă, cineva dădu drumul în arenă la toţi urşii. Erau ca turbaţi. Tata căuta, cu dibăcie şi curaj, să le ţină piept. Eforturile lui erau supraomeneşti, dar nu-i stătea în fire să se dea bătut. La un moment dat, unul dintre urşi i-a înfipt colţii în gîtlej. Plin de sînge şi sleit de puteri, văzîndu-şi sfîrşitul cu ochii, tata continuă lupta. Nu ştiu prin ce miracol, poate printr-un şiretlic numai de el ştiut de la străbunii lui — fraţi buni cu desişul codrilor —, tata a reuşit să-i domolească, mînîndu-i cu băgare de seamă îndărătul gratiilor. Cînd acestea s-au închis în urma lor, viteazul Murceneu, „Ursul Dac", s-a prăbuşit, ca retezat, într-un lac de sînge, odihnindu-se în sfîrşit — dar pentru totdeauna! Niciodată biruit în luptă dreaptă, i-a fost dat să moară sfîşiat de nişte fiare sălbatice!

După acea însufleţire de scurtă durată, pe Murceneu îl cuprinse din nou slăbiciunea. Acum, glasul îi suna din ce în ce mai stins. Cu privirea în depărtări, după o scurtă pauză, continuă cu nostalgie:

— Şi cît ar fi dorit să se întoarcă pe meleagurile acelea de basm, unde se născuse! Ştii, noi, dacii, socotim că bunul cel mai de preţ e pămîntul strămoşesc. Nici o jertfă nu ni s-a părut prea mare cînd a fost să-l apărăm cu străşnicie. Romanii înşişi au fost uimiţi de vitejia acestui popor. Ei, care spun că *„ubi bene, ibi patria“*, adică „unde e bine, acolo e patria“, n-au putut pricepe niciodată dragostea fierbinte a dacilor pentru o anume patrie — patria lor. Deşi m-am născut aici, la Roma, tot dac mă simt în străfundul sufletului meu. Măcar o dată să fi pus şi eu piciorul pe pămîntul strămoşesc, dar . . .

— Te voi ajuta să-ţi vezi visul cu ochii, îl încurajă inimosul Alunel. Îţi voi îngriji rănile şi, pînă nu te-oi vedea vindecat, n-am să te părăsesc!

— Eşti un prieten de nădejde, Alunele! Dar tare mă tem că acum nu mă mai poate salva nici marele meu prieten, medicul Galenus.

— Medicul Galenus? De ce-ţi trebuie neapărat un medic? Te îndoieşti de priceperea mea?

— Nu de tine mă îndoiesc, dar eu ştiu ce ştiu şi tare mi-e teamă! Tatăl meu a trăit pe vremea unor împăraţi luminaţi, cînd cinstea luptei în arenă era respectată. Aşa au fost împăraţii de pînă acum din familia Antoninilor şi, dacă îţi voi spune cum a fost supranumit fiecare în parte, singur îţi vei da seama ce fel erau. De pildă, lui Marcus Ulpius Traianus i se spunea „Cel mai Bun“, Publius Aelius Hadrianus era supranumit „Împăratul Călător“, Antoninus Pius — „Lăudabilul Împărat“, Marcus Aurelius Antoninus — „Împăratul Filozof“. Dar, vezi tu, această familie a Antoninilor l-a dat şi pe acest Lucius Aelius Aurelius Commodus, care domneşte acum, născut mai degrabă pentru a făptui ticăloşii care întinează faima înaintaşilor săi!

— Lui i se spune „Hercule, fiul lui Jupiter“?

— De fapt, el şi-a zis aşa, pretinzînd că-i tot atît de viteaz ca şi faimosul semizeu. Urăşte pe toţi gladiatorii înzestraţi, neadmiţînd că cineva ar putea să-l întreacă în vitejie. Pe mine m-a duşmănit întotdeauna, pentru că m-am dovedit tot atît de destoinic ca şi tatăl meu, „Ursul Dac“. Pînă acum, nimeni nu m-a învins. Dar, ce-i drept, cu el nu m-am luptat pînă acum. Poate a aşteptat

ca bătrinețea să-mi șubrezească forțele, socotind că astfel nu voi mai fi pentru el un adversar de temut. Vezi tu, Alunele, e atît de plin de sine, că a poruncit să fie înlocuit capul statuii celei mari a zeului Apolo cu propriul său cap, sculptat cu măiestrie în chip de gladiator. Și asta n-a fost de ajuns. A poruncit ca pe soclul statuii să fie săpate următoarele cuvinte: „Învingătorul a o mie de gladiatori". Pînă azi, a învins însă nouă sute nouăzeci și nouă. Poporul îl aclamă, dar din cînd în cînd se mai aud voci care spun: „Degeaba scrie pe soclul statuii că-i «învingătorul a o mie de gladiatori» dacă el n-a învins decît nouă sute nouăzeci și nouă!" Știi cu cine vrea să-și încununeze victoriile de pînă acum, atingînd astfel cifra de pe soclul statuii?

— Drept să-ți spun, nu știu.

— Cu mine! De fapt, nici azi, așa bătrîn cum sînt, n-a avut curajul să mă înfrunte în arenă. L-a pus mai întîi pe Salvius să se lupte cu mine. Potrivit legii nescrise a gladiatorilor, învingătorul trebuie să se lupte apoi cu el. Era sigur că nu voi rezista confruntării cu Salvius — mult mai tînăr decît mine și excelent gladiator. Și n-aș fi rezistat dacă nu erai tu, inimosul meu prieten, care ai reușit, ca prin minune, cu glasul tău de copil, să schimbi vrerea mulțimii în favoarea mea. Nici nu știi ce înseamnă susținerea moralului într-o clipă grea! Dacă eram învins de Salvius, ar fi poruncit acestuia să mă omoare. Dacă bunul Salvius s-ar fi împotrivit — și sînt sigur de asta —, inima mea ar fi devenit pentru el, după cum ai văzut, o țintă vie.

— Nemernicul! zise scrîșnind din dinți Alunel.

— Acest deznodămînt i-ar fi fost pe plac, socotindu-l pe Salvius lesne de învins — cea de-a mia victorie!

— Lașul!

— Desigur, Commodus s-a gîndit și la situația în care aș învinge eu — cum s-a și întîmplat de altfel. Ei bine, un bătrîn rănit și sleit de puteri după confruntarea cu unul ca Salvius nu-i o pradă ușoară? Deci, oricum, socotește că, în sfîrșit, a sosit momentul celei de-a mia victorii!

— Vrei să spui că va coborî aici, în arenă, să te provoace la luptă?!

— Iată-l că a și sosit! Tot mi-a făcut un hatîr, lăsîndu-mă să stau de vorbă cu un prieten adevărat.

Într-adevăr, în aclamațiile mulțimii, înalt și musculos, în tunica sa sclipitoare, „Hercule, fiul lui Jupiter" venea către ei.

— Îndepărtează-te, prietene! A sosit vremea despărțirii. Fiecare trebuie să-și urmeze drumul său!

Vorbele astea, spuse pe șoptite și cu căldură, vădeau teama bătrînului gladiator ca nu cumva să i se întîmple ceva băiatului. La rîndul său, Alunel într-atît îl îndrăgise, că acum îl durea inima, întocmai ca la despărțirea de un vechi prieten.

Neavînd încotro, se trase în locul acela mai ferit, de unde urmărise mai înainte lupta dintre Murceneu și Salvius. Sugrumat de emoție, aștepta să vadă ce se va întîmpla. Și ce să vezi? Plin de sînge, Murceneu sări sprinten în picioare. Așa îl găsi „Fiul lui Jupiter" — drept ca un copac falnic. Împăratul avu o ușoară tresărire. Se aștepta să dea ochii cu un muribund, și cînd colo . . . O clipă de rumoare, dar imediat mulțimea amuți. Abia acum înțelegea Alunel de ce, tot timpul cît stătuseră de vorbă, Murceneu rămăsese culcat într-o rînă — ca să-și refacă forțele, că doar știa ce-l așteaptă.

Fără să mai piardă vremea, împăratul trase sabia și se năpusti asupra lui Murceneu. Într-o clipă, la rîndul său, acesta ridică sabia la înălțimea pieptului și reuși să evite, printr-o contralovitură, lovitura adversarului. Și asta se întîmplă o dată și încă o dată, de mai multe ori. Murceneu, cu toate că rănile-i continuau să sîngereze, părea în formă. Dar Alunel nu se amăgea cu o astfel de aparență. Slăbit cum era, i se păru aidoma cu omul rănit la vînătoarea marelui Porih. Dacă lupta avea să dureze mult, Alunel se temea că bătrînul gladiator nu va mai găsi puterea să reziste.

Chiar în acel moment de încordare, auzi un chicotit în spatele său. Nici nu se mai osteni să se întoarcă. După rîs, il recunoscu de îndată pe Ossian, dușmanul înverșunat care-l urmărea pas cu pas. Nici nu-l băgă în seamă, atenția lui fiind concentrată asupra fiecărei mișcări a lui Murceneu. Dacă nu-l putea ajuta altfel, măcar cu o privire de încurajare.

Ciudat, cu toate astea, speranța continua să licărească în sufletul băiatului. Știa că dacii luptă pînă în ultima clipă a vieții și mor, demni, cu sabia în mînă. Se simțea mîndru de obîrșia sa, iar gîndul că-l ajutase la nevoie pe acest străbun al său îl umplea de bucurie. Dar chiar atunci Murceneu păli, clătinîndu-se pe picioare. Mare mirare că nu se prăbuși, ba chiar izbuti să întîmpine cum se cuvine loviturile date întruna de împărat.

Se vede că împăratul băgase şi el de seamă ce se intîmplă cu Murceneu, că numai ce se năpusti ca fulgerul asupra lui şi, cu o lovitură dibace, îi înflori o rană adîncă drept în braţ.

Nemaiputîndu-se stăpîni, Alunel năvăli în arenăşi, fără să mai ţină seama de luciul ameninţător al săbiilor, se strecură între Murceneu şi împărat.

Suveranul rămase cu ochii căscaţi de uimire.

— Cine eşti şi ce cauţi aici, ţîncule?

— Eu sînt Alunel. Mă aflu aici ca să-l ajut pe viteazul Murceneu. De vreme ce vine de pe meleagurile ţării mele, România, adică . . . Dacia, mă simt frate cu el. Legea vitejiei te opreşte, oricine ai fi, să te lupţi cu un om rănit. Dacă pofteşti, măsoară-te cu mine!

După ce-l cîntări o clipă cu privirea, împăratul începu să rîdă ca scos din minţi. Toţi cîţi erau de faţă se porniră şi ei pe rîs, ţinîndu-i hangul. Numai pe chipul lui Alunel nu se clintea nici un muşchi. Văzîndu-l atît de serios şi hotărît, Commodus se opri din rîs. Chibzuind la repezeală, îşi dădu seama că, dacă nu ţine seama de vorbele drepte ale băiatului şi va continua lupta cu bătrînul gladiator, toţi cei de faţă îşi vor da seama de mişelia lui. Se hotărî să amîne momentul cînd avea să devină „învingătorul a o mie de gladiatori".

Se întoarse către mulţimea înmărmurită de curajul băiatului şi, ca şi cînd ar fi făcut un hatîr tuturor, rosti cu îngîmfare:

— Cum o să lupt cu tine, abia un copilandru?! Ar însemna să te dobor din prima lovitură. Şi-apoi, dacă mă gîndesc la îndrăzneala ta, nu meriţi să-ţi acord această cinste. Cît despre Murceneu, ai dreptate. Eu nu lupt cu un neputincios, care abia se ţine pe picioare. Aştept să se înzdrăvenească, şi atunci nimic nu mă va opri să-l dobor în luptă dreaptă!

Fericit că-l salvase pe Murceneu, Alunel nu mai luă seama la vorbele umflate ale împăratului. Se înclină uşor, cu demnitate, în faţa lui şi-i zise:

— Împărate, rogu-te fă-mi un hatîr: lasă-l în grija mea pe acest om, pînă la deplina lui însănătoşire!

— În grija ta?!!! Şi împăratul se porni din nou pe rîs. Apoi, fără să mai stea pe gînduri, bătu din palme şi, la apariţia străjilor, le porunci:

— Luaţi-l pe Murceneu şi duceţi-l la „Marele Nebun", adică la doctorul Galenus! Şi, ca să nu fie singur — chicoti împăratul —, duceţi-l tot acolo şi pe-acest băiat! E cel puţin tot atît de nebun ca şi . . . „Marele Nebun"!

Murceneu stătea drept, ca un copac falnic, în mijlocul arenei. Cu ce eforturi, numai el știa. Rămase așa pînă ce împăratul, urmat de alaiul său strălucitor, părăsi amfiteatrul. Cum, din grijă pentru el, băiatul nu-l slăbea o clipă din ochi, nu-i fu greu să observe cum bătrînul gladiator, pălind, începu să se clatine, pentru ca în clipa următoare să se prăbușească. Numai voința îl ținuse pînă atunci în picioare — nu voia și pace să se dea bătut în fața împăratului!

Imitîndu-l fără să vrea pe Commodus, Alunel se pomeni bătînd din palme, poruncind străjilor s-aducă degrabă o targă. Nu mică i-a fost mirarea cînd acestea i-au îndeplinit porunca pe loc, dar imediat își dădu seama că, de fapt, executau porunca împăratului, și nu a lui.

Pe cînd oamenii îl așezau binișor pe targă, Murceneu întoarse capul spre băiat, vrînd parcă să se asigure că acesta nu-l va părăsi. După ce îl învălui într-o privire caldă, închise ochii — semn că voia să se odihnească, să poată rezista pînă ce-l va lua în primire doctorul Galenus. În sfîrșit, micul și ciudatul cortegiu se puse în mișcare. E de la sine înțeles că Alunel nu numai că nu l-a părăsit pe bătrînul gladiator, dar tot drumul nu l-a slăbit o clipă din ochi, gata în orice moment să-i sară în ajutor. Cuprins de îngrijorare, îi privea mai ales fața, atît de palidă, că părea însăși masca morții. Se mai liniști cînd, după un timp, surprinse pe chipul lui o vagă culoare. „O, de-am ajunge mai repede la doctorul Galenus! își zise chinuit de nerăbdare băiatul. Dar cine o fi, oare, acest faimos doctor Galenus? Să fie într-adevăr nebun, cum spus-a trufașul «Fiu al lui Jupiter»? Oricum, întîlnirea cu un doctor nu poate decît să mă bucure. Poate mă va ajuta să-mi îndeplinesc misiunea de a salva o viață omenească, viața lui Murceneu, pe care l-am îndrăgit din prima clipă".

Cum tocmai treceau printr-un loc plin de farmec, Alunel rămase puțin în urmă, rotindu-și privirea de jur împrejur. Că se afla în vestita cetate de pe malurile Tibrului, nu se mai îndoia. Dar tot ce știa el despre Roma, de la istorie, pălea în fața realității. De pildă, știa că-i risipită pe șapte coline, că-i întemeiată, potrivit legendei, de cei doi frați, Romulus și Remus, dar ca să treacă acum prin fața acelor construcții monumentale celebre nu s-aștepta. Într-un fel de piață — de fapt Forumul lui Traian —, drept în mijlocul ei, se înălța, zveltă, Columna lui Traian — căruia Murceneu îi zicea Traianus —, acoperită de jur împrejur cu un basorelief în spirală, înfățișînd scene din războaiele daco-romane. Alunel își aminti că văzuse copia desfășurată a acestui basorelief la Muzeul de Istorie, dar aici, pe Columnă, ritmul în care se succedau scenele era de-a dreptul ametitor. Un sentiment de mîndrie puse stăpînire pe el. Îi venea să strige în gura mare: „Priviți această Columnă! Pe ea sînt zugrăvite faptele de vite-

jie ale străbunilor mei — dacii și romanii —, aici se află cheia virtuților noului popor pe care l-au format — poporul român!" Dar se abținu, de teamă ca străjile să nu spună despre el că-i... „Micul Nebun".

Trecură apoi pe lîngă Templul Vestei, al Fortunei Virilis, pe lîngă Panteon, pe lîngă vestitele terme ale lui Augustus și Caracalla, pe lîngă arcurile de triumf ale lui Titus, Septimius Severus și Constantin, pe lîngă monumentalul amfiteatru Colosseum, pe lîngă multe alte temple și statui, care mai de care mai frumoase, de parcă nu erau făcute de mînă omenească.

La un moment dat, abătîndu-se pe un alt drum, micul cortegiu înconjura acum o impunătoare construcție. Aflată nu departe de apele Tibrului, de formă circulară, părea un fel de turn masiv și înalt, adevărată cetate înălțîndu-se spre azur. Ca să ajungă la ea, trebuiră să treacă apele fluviului peste un pod grandios, construit din blocuri mari de peperin (un fel de bazalt specific Italiei), cu cinci arcade egal dimensionate. Alunel, nemaiputîndu-și stăpîni curiozitatea, întrebă pe unul dintre oameni cum se numea acea construcție ciudată. Așa află că-i vorba despre Mausoleul împăratului Hadrianus — sau, cum îi spunea Murceneu, „Împăratul Călător". De la același om află și unele amănunte, ca de pildă faptul că Mausoleul adăpostea urnele împăratului, soției acestuia și fiului lor adoptiv — Aelius Caesar și că podul peste care tocmai trecuseră purta numele acestuia din urmă — Podul lui Aelius.

În spatele Mausoleului se deschidea o cale largă, străjuită de construcții monumentale și somptuoase. O apucară pe-acolo și, după ce merseră cîteva sute de metri, se opriră în fața unei căsuțe, rătăcită nu se știe cum printre vilele acelea de-un lux ostentativ. Era de-ajuns să-i privești fațada, ca s-o-ndrăgești din prima clipă, poate tocmai datorită simplității ei pline de farmec, care o singulariza printre suratele ei trufașe. Simțeai pe dată dorința de a-i trece pragul, fiind sigur că cei ce-o locuiesc te vor primi cu brațele deschise. Aici, în această căsuță modestă, locuia Galenus. Pe Alunel nu-l miră cîtuși de puțin faptul că un medic atît de vestit locuia, întocmai ca Hipocrate, într-o căsuță, și nu într-un palat. Peripețiile prin care trecuse îl ajutaseră să-nțeleagă că valoarea unui om nu se măsoară nici după haina pe care o poartă, nici după casa în care locuiește.

Ajunși aici, oamenii puseră binișor targa jos, după care unul din ei bătu cu sfială în ușă, în semn de respect față de cel ce locuia acolo și care, mai mult ca sigur, la ora aceea era adîncit în munca sa. Nu trecu mult, și ușa se deschise, în pragul ei făcîndu-și apariția un bărbat în vîrstă, cu părul complet alb, dar ai cărui ochi își păstraseră o căutătură tinerească. Cu greu puteai ascunde ceva acelei priviri vii și scormonitoare, căreia nimic nu-i scăpa. De statură mijlocie, gesturile lui erau tot atît de simple ca și îmbrăcămintea pe care o purta. După ce-i cercetă cu privirea pe fiecare în parte, fără să scoată o vorbă, ochii îi căzură pe omul ce zăcea pe targă.

— Dar ăsta-i chiar viteazul Murceneu! Duceți-l degrabă înăuntru! Eu o voi lua înainte, ca să vă arăt unde să-l puneți. Mai repede, mai repede, în situația în care se află el, orice clipă e prețioasă și trebuie folosită din plin!

Mergînd sprinten înaintea lor, Galenus — pentru că el era bărbatul cu păr alb — îi conduse într-o încăpere mică și curată, în care stăruia un miros ciudat, ca de farmacie. Drept în mijloc se afla un pat simplu, acoperit cu un așternut de un alb strălucitor.

La un semn al medicului, cei doi oameni care-l purtau pe Murceneu, apropiind targa de pat, printr-o mișcare dibace de translație, îl depuseră drept în mijlocul așternutului imaculat. Odată treaba terminată, după ce-l salutară pe Galenus cu respectul cuvenit, cei doi oameni ieșiră din încăpere și, străbătînd în grabă curtea interioară, ajunseră în stradă, pierzîndu-se în mulțime. Nici nu băgaseră de seamă că Alunel rămăsese cu Murceneu.

În vremea asta, Galenus începu să-și spele mîinile într-un vas, întocmai ca un chirurg din zilele noastre, pregătindu-se să-i acorde lui Murceneu primele îngrijiri. Era atît de preocupat, că la început nu-l observă pe băiat, dar cînd dădu cu ochii de el, surprins de prezența lui, i se adresă aproape răstit:

— Dar tu cine mai ești și ce vrei de la mine tocmai acum, cînd n-am timp de nimeni?

Fără să-și piardă cumpătul, cu respectul cuvenit, Alunel tocmai se pregătea să-i răspundă,

cînd numai ce-l auzi pe Murceneu, cu glasu-i stins, făcînd prezentarea:

— Pe băiatul care m-a însoţit pînă aici îl cheamă Alunel şi vine dintr-o ţară numită România. Mi-a sărit în ajutor la nevoie, aşa că-l socotesc un bun prieten. E un băiat şi jumătate, mi-a dovedit-o!

Întorcîndu-se spre Alunel, de data asta Galenus îl învălui într-o privire caldă, plină de simpatie.

— Bravo, băiete! Socotesc cu-atît mai demnă de laudă fapta ta, cu cît cel căruia i-ai sărit în ajutor e un om obidit, un sclav.

Spunîndu-i aceste vorbe, îl mîngîie uşor, părinteşte, pe creştet, după care i se adresă din nou bătrînului gladiator:

— Dacă spui tu, Murceneu, aşa trebuie să fie! Din cîte ştiu, cunoşti la oameni, dar n-aş zice că-ţi cunoşti tot atît de bine propriile interese. Uite, vezi tu, dacă mă ascultai la timp, acum n-ai fi ajuns aici. Ştii bine că, folosindu-mă de autoritatea mea asupra lui Commodus, puteam oricînd să-ţi obţin statutul de libert. Am prevăzut că într-o bună zi, bătrîn şi ostenit de amarul unei vieţi chinuite, te vei prăbuşi.

— Nu, bunule Galenus, nu m-am prăbuşit nici de data asta! Ca unul ce mă trag dintr-un neam de oameni mîndri, am rămas în picioare pînă după plecarea împăratului, abia pe urmă... Şi eu aş fi dorit să devin libert, pentru ca apoi să pornesc spre pămîntul strămoşesc, dar... Ziua asta trebuia s-o trec... Nu se putea altfel... Am să-ţi povestesc totul de-a fir-a-păr...

— Nu-mi mai povesti nimic acum! Lasă asta pe mai tîrziu! Nu mai vorbi deloc, şi-aşa te-ai ostenit destul şi-ai pierdut mult sînge! Închide ochii şi stai liniştit! Deocamdată o să încerc să-ţi stăvilesc hemoragia.

— Prea iscusite Galenus, dă-mi voie să-ţi povestesc eu toate prin cîte a trecut Murceneu astăzi, ca unul ce-am fost de faţă acolo, în amfiteatru!

Auzind glasul subţiratic al băiatului, Galenus tresări surprins, de parcă uitase cu totul de prezenţa lui şi-acum îl descoperea din nou. Că Alunel îi devenise simpatic i se citea lesne în ochi. Îi plăceau mai ales firea deschisă, fără ascunzişuri, vorbirea limpede şi directă a băiatului, care arătau cu prisosinţă ce fel de om va deveni cu trecerea anilor.

Galenus, unul dintre cei mai de seamă medici ai antichităţii, avea un caracter nobil şi o mîndrie ieşită din comun. Îşi cunoştea propria valoare şi era mîndru de tot ce înfăptuise pînă la vîrsta aceea, afirmînd adesea că, *uneori, la unii oameni*, modestia e haina făţarnică a unui orgoliu nemăsurat. Dar vestitul Galenus avea şi o neostoită sete de cunoaştere şi tare-i părea rău că vremea se grăbeşte şi el mai are atîtea de aflat. Acum, de pildă, în timp ce avea să îngrijească rănile lui Murceneu, din povestirea acestui copilandru va căuta să afle cîte ceva despre firea omenească în devenire. Aşadar, îi făcu semn lui Alunel să-nceapă. Băiatul nu băgă de seamă, fiind preocupat de fiecare gest al lui Galenus, care tocmai rînduia tot felul de tampoane, pansamente, sticluţe şi instrumente, care de care mai ciudate. „Cum vine asta — gîndi inimosul nostru erou —, eu să stau degeaba şi să spun poveşti, în timp ce Galenus nu mai pridideşte, luptîndu-se cu fiecare clipă ca să-i salveze viaţa lui Murceneu?!" Aşa că nu scoase o vorbă.

— Parcă voiai să-mi istoriseşti ce i s-a întîmplat lui Murceneu...

— Da, dar mai înainte vreau să te rog ceva, iscusite Galenus.

— Spune! Dacă-mi stă în putinţă, sînt gata să-ţi îndeplinesc rugămintea. Ştii cum se spune: „prietenul prietenului meu e şi prietenul meu".

Încurajat de aceste vorbe, Alunel îşi spuse vrerea:

— Bunule Galenus, doresc să te ajut, după puterile mele, în munca ta de lecuire a lui Murceneu.

— Să mă ajuţi?!!! Dar ce pregătire ai tu? N-aş crede că, la vîrsta ta, ai ajuns să pătrunzi măcar o parte din tainele medicinii.

Fîstîcit, Alunel începu să se bîlbîie, înşirînd vorbe ce păreau fără noimă.

— Eu..., eu, învăţate, am umblat mult... Am adus servicii însemnate medicinii... Ştii, maestrul Hipo mi-a promis... Şi-apoi faimosul papirus Ebers... L-am recuperat... I-am înfruntat pe sacerdoţi, ba — ce spun eu? — chiar i-am învins... Menhorep mă aştepta...

— Destul, băiete! Nu pricep o iotă din bîiguiala ta. Învaţă-te să-ţi ordonezi gîndirea, să te exprimi clar, mai ales dacă — aşa cum spui — te afli în slujba medicinii! Vezi tu, priceperea asta a lecuirii beteşugurilor omeneşti este o ştiinţă — deloc uşor de pătruns —, dar în acelaşi timp este şi o artă, un har. Cine înţelege acest lucru e cu-adevărat medic. Eu l-am înţeles, şi toată viaţa am căutat să ţin seama atît de ştiinţa vindecării, cît şi de arta îngrijirii celor aflaţi în suferinţă. Aşa se face că aici, la Roma, sînt considerat cel mai bun medic, cel mai priceput în vindecarea bolnavilor. Ca să mă cunoşti mai bine, îţi voi povesti viaţa mea — uluitoare aventură a căutărilor continue, a muncii fără odihnă. După cum vei vedea, n-am trăit pe roze. Am cunoscut şi vremuri de restrişte, şi pizma unor oameni.

Cînd termină aceste vorbe, Galenus sfîrşi de rînduit şi cele trebuincioase îngrijirii lui Murceneu. Îşi începu povestirea odată cu primele gesturi chirurgicale. Alunel, cu ochii pe mîinile-i dibace şi cu urechile ciulite la vorbele lui, nici nu mai sufla. Galenus îşi istorisea viaţa detaşat, de parcă nu era propria lui viaţă, ci a altuia. De fapt, toată atenţia lui era concentrată asupra lui Murceneu. Aplecat uşor peste trupul acestuia, îi spăla cu grijă fiecare rană şi nu mai prididea să

stăvilească sîngele. Schimba tampon după tampon şi, cu blîndeţe, curăţa minuţios fundul fiecărei plăgi. În timpul ăsta, într-un ritm egal, derula „filmul" vieţii sale:

— M-am născut acum 60 de ani în Pergam, cîndva renumit centru al culturii elenistice. Medicina a fost pentru mine o dragoste timpurie, aşa că la nici 20 de ani am plecat în lume, însetat de a cunoaşte cît mai multe din tainele ei.

(„Dacă mă gîndesc — îşi zise plin de sine Alunel —, eu am pornit-o mai devreme pe calea medicinii, la numai 11 ani".)

Am călătorit astfel — continuă Galenus — prin majoritatea centrelor medicale ale lumii civilizate. De zăbovit, am zăbovit mai mult în Alexandria, marele oraş întemeiat de Alexandru Macedon, cunoscut prin celebrul său Far — una din cele şapte minuni ale lumii noastre —, prin faimoasa lui Universitate şi prin nu mai puţin celebra sa Bibliotecă, unde îmi petreceam ceasuri întregi cufundat în studiu. Aici, la Alexandria, am studiat la Şcoala vestitului anatomist Marinos, care se află în Muzeion. Sub conducerea lui, făceam cercetări de interes medico-biologic, recurgînd şi la disecţii. Trebuie să ştii, băiete, că anatomia a fost pasiunea mea cea mare. Anatomist celebru, acest Marinos era, deopotrivă, şi un excelent dascăl, pricepîndu-se ca nimeni altul să te facă să-nţelegi structura organismului uman şi raporturile dintre diferitele organe ce-l constituie. Şi-apoi Marinos s-a dovedit şi un practician tenace. Parcă-l aud spunînd: «Am verificat toate descoperirile legate de corpul omenesc cu propriile mele mîini». Să ştii, Alunele, înainte de toate, anatomia se întemeiază pe studiul practic, pe disecţie.

La 28 de ani m-am întors la Pergam, unde am fost numit medic al gladiatorilor.

(Orgolios, Alunel simţea nevoia în permanenţă să compare viaţa lui Galenus cu propria lui viaţă, aşa că şi de data asta îşi spuse: „Cînd voi împlini eu 28 de ani, s-ar putea să-l întrec pe Galenus în iscusinţă".)

Ca medic al gladiatorilor, aveam de lucru, nu glumă. Mi-am făcut mîna, cum se spune. Am vindecat răni adînci, periculoase, după cum nu le-am neglijat nici pe cele superficiale, de multe ori perfide în evoluţia lor. Pe mulţi i-am salvat de la moarte, dar trebuie să recunosc că, uneori, n-am izbutit. În acest caz, pe cadavrele nefericiţilor pe care nu i-am putut scăpa de la moarte am făcut disecţii, adică le-am deschis trupul printr-o tăietură meşteşugită, separînd şi cercetînd apoi fiecare organ în parte, atent fiind la legătura dintre diferitele componente ale organismului. Numai prin cunoaşterea directă şi amănunţită a lor poţi pricepe cum funcţionează această complicată alcătuire care e corpul omenesc. Am făcut disecţii dintr-o nepotolită sete de cunoaştere, cu toate că cercetarea pe dinăuntru a unui corp omenesc nu e permisă, fiind socotită un sacrilegiu.

(„Multe ciudăţenii mai sînt pe lumea asta! se minună Alunel. Cînd te gîndeşti, egiptenii deschideau trupurile celor morţi tocmai ca să-i mulţumească pe zei, pe cînd aici asta ar stîrni mînia lor!

Neapărat trebuie să asist şi eu la o disecţie. Abia acum îmi dau seama că, de fapt, n-am habar nici de cele mai elementare cunoştinţe de anatomie. Aşa stînd lucrurile, cum să mă încumet eu să operez pe cineva?")

La 32 de ani am plecat la Roma ca anatomist — îşi continuă Galenus povestirea, în timp ce mîinile lui aducătoare de sănătate îndeplineau, rapid şi cu siguranţă, gesturile chirurgicale perfecţionate întruna de-a lungul unei vieţi. Cinci ani încheiaţi am practicat medicina la Roma. În acea vreme am ţinut şi prelegeri de anatomie în faţa unor oameni care m-au urmărit cu interes, dornici să afle cît mai multe despre structura organismului uman. Cu toate că aveam cunoştinţe temeinice în acest domeniu, n-am încetat o clipă să-l aprofundez printr-un studiu zilnic, chinuit fiind de mereu alte întrebări — corpul omenesc e plin de surprize. La un moment dat am observat că fiecare organism are un fel de „personalitate" a lui, cu toate că organele şi aparatele ce-l alcătuiesc, ca şi funcţiile acestora sînt în general aceleaşi la toţi oamenii. De pildă, printre altele, am băgat de seamă că în condiţii vitrege de viaţă un organism poate rezista, pe cînd altul se îmbolnăveşte. Ei, multe ar fi de spus pe marginea observaţiilor mele de-o viaţă, dar mă tem că la vîrsta ta nu vei pricepe mare lucru!

Aici, la Roma, pentru că eram cel mai bun

dintre cei buni, mulţi au început să mă pizmuiască, socotindu-mă un rival de temut. Şi azi aşa, miine aşa, ţesînd o plasă de intrigi şi calomnii în jurul meu, în cele din urmă s-au unit şi, cum unii dintre ei erau persoane influente, m-au silit să părăsesc Roma. Tocmai izbucnise o epidemie de ciumă. Nici unul dintre rivalii mei nu s-a gîndit o clipă că-i mai bine să rămîn la Roma. Sînt sigur că, acţionînd rapid şi cu pricepere, aş fi reuşit să stăvilesc această groaznică epidemie. Se vede că invidia le-a întunecat cugetul: prezenţa ciumei la Roma li s-a părut mai lesne de îndurat decît prezenţa mea!

Întrebîndu-mă încotro s-o apuc, am luat drumul Pergamului, ca omul care, la nevoie, tot la vatra lui trage. Dar n-am putut să-mi văd liniştit de studii pe meleagurile natale, că împăratul din acea vreme — Marcus Aurelius Antoninus — mi-a poruncit să mă alătur armatei, ca medic, într-o campanie împotriva unor triburi germanice. M-am grăbit să-i dau ascultare, şi gîndul că voi veni în ajutorul atîtor răniţi mi-a dat aripi, făcîndu-mă să zbor spre cîmpul de luptă. Am străbătut Tracia şi Macedonia, unde se făceau pregătirile în vederea confruntării. Dar ciuma a izbucnit şi aici, aşa că pregătirile de luptă au fost întrerupte. De data asta, avînd mînă liberă din partea împăratului, am acţionat rapid, astfel încît am reuşit să curm destul de repede epidemia, stăvilind întinderea ei.

Împăratul Marcus Aurelius era un om înţelept, care se conducea numai după raţiune, ţinîndu-şi în frîu pornirile. Cum una din preocupările lui era filozofia, a fost supranumit „Împăratul Filozof". Preţuia foarte mult pe învăţaţii timpului său şi-i acoperea de onoruri. Pe mine, de pildă, după ce-am stăvilit epidemia de ciumă, salvînd de la moarte sute de fiinţe, m-a întrebat ce doresc drept răsplată pentru fapta mea. Mi-aduc aminte că a fost foarte plăcut impresionat cînd, în loc de aur, pietre scumpe şi alte lucruri de preţ, l-am rugat să încuviinţeze întoarcerea mea la Roma, unde să-mi duc mai departe o viaţă tihnită, închinată numai si numai medicinii.

Şi aşa am ajuns din nou la Roma. Cum mă pasionau anatomia şi chirurgia, am început din nou să acord îngrijiri gladiatorilor. Uneori coboram chiar în arenă, ca să pot interveni cît mai degrabă în cazul unor grav răniţi. Aşa l-am cunoscut, într-o bună zi, pe acest luptător neasemuit, minuitor neîntrecut al gladiumului, bărbat curajos şi de caracter. Dibuindu-i firea nobilă, am început să-l îndrăgesc şi, cu timpul, mi-a devenit prieten.

La aceste vorbe, Alunel observă o tresărire pe faţa lui Murceneu, semn că, deşi nu luase parte la discuţia lor, fusese tot timpul conştient, auzind vorbă cu vorbă tot ce povestise Galenus.

Doctorul tocmai cerceta cu luare-aminte o rană mai adîncă a lui Murceneu, cînd Alunel, vrînd s-arate că nu-i chiar străin de lumea medicinii, îi puse o întrebare fără nici o legătură cu cele discutate pînă atunci:

— Ilustre doctor Galenus, îl cunoşti cumva pe maestrul Hipocrate?

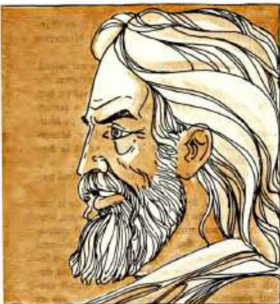
— Dacă-l cunosc? Nimeni nu-l cunoaşte mai bine. De fapt, sîntem buni prieteni, deşi multe din concepţiile noastre ne deosebesc. Cu unele am fost de acord de la bun început, cu altele însă nu. După ce le-am studiat pe toate părţile, mi-am dat seama de erorile pe care le conţin şi am preferat să merg pe propriul meu drum. Dar ce-ţi veni să mă întrebi de Hipocrate?

— Mai adineauri m-am despărţit de el şi sînt încă sub impresia vorbelor sale. Chiar acum vin de la el, din Kos.

La aceste vorbe, Galenus se opri din treaba sa şi, îndreptîndu-se spre Alunel, plin de îngrijorare, îi puse o mînă pe frunte.

— Văd că nu eşti cuprins de fierbinţeală, pari complet sănătos! Şi totuşi ... vorba asta ... Tare mă tem că minţi de-ngheaţă apele. Hipocrate e mort de-aproape şase sute de ani şi tu îmi spui că abia te-ai despărţit de el. E o minciună prea gogonată!

— Nu sînt cîtuşi de puţin mincinos! Dacă e adevărat ce-mi spui, că au trecut şase sute de ani de la moartea lui Hipocrate, nu ştiu ce să mai cred. Şi totuşi ... Dar chiar tu, cunoscător al corpului omenesc, ai afirmat adineauri că ţi-e

bun prieten. Or, tare mă îndoiesc că cineva încă în viață ar putea fi prieten cu un dispărut.

— Cu mine e altceva. Știi ... eu sînt medic ..., om de știință. Noi, oamenii de știință, sîntem uniți prin idealurile care ne animă, idealuri puse în slujba vieții și progresului științei. Maestrul Hipocrate mi-e prieten întru știință!

Alunel își aminti că la fel îi vorbise și Hipocrate despre prietenia lui cu Heraclit din Efes. Rămînînd pe gînduri, își spuse: „Deci există și prietenii care nu țin seama de hotarele timpului. Cît de greu pricep, cîteodată, unele lucruri! S-ar putea să aibă dreptate cei care mă numesc «băietaș», socotindu-mă necopt la minte". Luă hotărîrea să nu mai povestească nimănui peripețiile sale, să nu mai scoată o vorbă despre acei oameni deosebiți cu care-i fusese dat să se întîlnească. Care cum îi auzea poveștile lui îl și credea mincinos. Dar de lămurit, tot trebuia să se lămurească într-o privință, așa că, la un moment dat, îl întrebă pe Galenus:

— Încep să pricep sensul acestei prietenii întru știință care te leagă de Hipocrate, dar, dacă așa stau lucrurile, cum se face, doctore, că multe din concepțiile sale le socotești greșite?!

— Dragă Alunele, a-i trece cu vederea prietenului greșelile pe care le face nu înseamnă prietenie. Cu-atît mai mult unui prieten întru știință, ale cărui concepții greșile pot deveni, la un moment dat, o frînă în calea progresului științei însăși. Vezi tu, Alunele, Hipocrate n-a putut înțelege, la vremea lui, anumite lucruri, dîndu-le o interpretare greșită. Dacă n-aș fi arătat unde a greșit și de ce a greșit el — prin aceasta urmărind îndreptarea acelei greșeli —, m-aș fi socotit un trădător al prieteniei ce ne leagă peste secole. De fapt, asta înseamnă să aduci un serviciu științei — în cazul nostru, medicinii. Așa socotesc eu să-mi manifest prietenia față de Hipocrate și respectul față de opera lui. Multe din teoriile lui au fost pentru mine puncte de plecare în cercetările mele. Uite, de pildă, eu sînt adeptul teoriei umorale a doctorului Hipocrate, care susține că funcțiile organismului sînt reglate prin intermediul umorilor, socotind că sănătatea și boala sînt rezultate ale echilibrului sau dezechilibrului celor patru umori — sîngele, bila, limfa, flegma.

— Da, îmi aduc aminte că maestrul Hipo mi-a vorbit și mie despre umori și rolul lor ... Parcă-l văd înaintea ochilor, explicîndu-mi totul pe-ndelete ... Cum văd, pe negîndite, încep să-nvăț medicină ...

Galenus nu luă în seamă această întrerupere, continuîndu-și ideea:

— Numai că eu trăiesc în altă epocă și propriile mele cercetări mi-au îngăduit să depășesc concluziile lui Hipocrate, să-mi aduc contribuția, cu totul originală, la aprofundarea patologiei umorale.

— Doctore Galenus, rogu-te, împărtășește-mi și mie cîteva din problemele care te-au frămîntat și pe care le-ai expus în vasta-ți operă scrisă.

— Află că-mi place să vorbesc despre preocupările mele, despre scrierile de valoare pe care le las celor ce vor veni după mine. Invidioșii mă consideră lipsit de modestie, dar cînd spun că-s de valoare, știu ce spun! Nu mă laud, ci le cîntăresc conținutul de parcă n-ar fi ale mele. De fapt, după ce le-am scris, parcă s-au rupt de mine, întocmai ca niște copii care, crescînd, pornesc în lume să-și afle rostul. Și cărțile, ca și oamenii: fiecare cu rostul ei! De pildă, scrierea „Despre locurile afectate" este un îndrumar pentru cei ce vor să afle cum se instalează boala în diferitele organe ale corpului omenesc, în „Despre metoda terapeutică" arăt care este tratamentul specific fiecărei boli în parte — de altfel, sînt și autorul unor tratate de farmacologie, în care am descris aproape cinci sute de substanțe cu acțiune terapeutică. Am și un tratat de fiziologie normală și patologică, intitulat „Despre facultățile naturale", în care fac și o amplă analiză a diverselor malformații. De fapt, descoperirile mele în domeniul anatomiei, bazate pe aprofundate experimente pe animale, sînt de o importanță covîrșitoare. Concepția mea în legătură cu alcătuirea corpului omenesc, cu starea de boală și de sănătate fiind solid argumentată, sînt sigur că va dăinui multă vreme. Nu există domeniu în medicină de care să nu mă fi ocupat: am studiat

structura şi funcţiile sistemului nervos central, ale nervilor periferici şi organelor de simţ, m-au preocupat funcţiile muşchilor, ritmul şi frecvenţa contracţiilor inimii, digestia, mecanismul respiraţiei, patologia pulmonară, activitatea normală şi patologică a rinichilor, mecanismul apariţiei icterului, procesele inflamatorii, stabilind totodată un tratament al supuraţiei, reţinerea apei de către ţesuturi, cu alte cuvinte edemele, chiar şi forma lor generalizată, am făcut şi o clasificare a febrelor... etc. etc. etc. etc., stabilind legături între tulburările de la nivelul diferitelor organe şi apariţia bolilor. Uite ce-i, băiete, în timp ce eu, aplecat asupra studiilor mele practice şi experimentale, trudesc din zori pînă seara — uneori şi noaptea —, alţii n-au altceva mai bun de făcut decît să-mi scoată vorbe — toate izvorîte din pizmă. Astfel mi s-a dus vestea că-s trufaş, că nu suport contrazicerile, de la oricine ar veni ele. Greşit! Eu unul iubesc sincer schimbul de păreri, din care fiecare poate învăţa cîte ceva, dar resping violent părerile pseudoînvăţaţilor, care aduc în sprijinul celor susţinute de ei argumente şubrede, fanteziste.

Alunel îl asculta cu gura căscată. Cei patru *etc.* îi dădură de-nţeles că Galenus avea cunoştinţe temeinice şi în alte domenii ale medicinii. Privindu-l cu admiraţie, băiatul se-ntreba întruna, de parcă ar fi fost vorba de o întrecere sportivă: „Oare Galenus o fi mai mare decît Hipocrate?" Zadarnic se chinuia să afle un răspuns.

Multe din vorbele lui Galenus îi erau străine, niciodată auzite de el, puţine fiind cele care-i mai ajunseseră cîndva la ureche. Îşi dădea seama că, de fapt, nu ştie mai nimic şi că, dacă vrea s-o apuce pe calea medicinii, trebuie să se străduiască, nu glumă, s-o ia cu învăţătura de la litera *A* — pînă la Z fiind cale lungă. Ba, observîndu-l pe Galenus cu cîtă pricepere şi siguranţă lucra, se socoti de-a dreptul un nevolnic.

Cum nedumeririle lui Alunel erau de tot felul, după un timp îşi luă inima în dinţi şi-i spuse lui Galenus:

— Multe gînduri nu-mi dau pace în clipa asta, dar, sînt sigur, la vremea potrivită se vor limpezi. Oricum, nu-i timp de aşa ceva acum, cînd soarta lui Murceneu e în joc. Sînt sigur că a încăput pe mîinile cele mai bune. Un lucru nu pricep în ruptul capului.

— Ce anume, Alunele?

— Adineauri, învăţate, l-ai mustrat pe Murceneu că nu te-a ascultat, spunîndu-i că, dacă ar fi făcut-o, acum era scăpat din lanţurile sclaviei.

— Da, este adevărat!

— Eşti atît de sigur că împăratul ţi-ar fi îndeplinit rugămintea de a-i conferi lui Murceneu statutul de libert?

— De asta sînt convins! Nimic nu-mi refuză.

— Asta ar însemna că te socoteşte prieten, dar atunci cum se face că te numeşte, de faţă cu toţi, în batjocură, „Marele Nebun"?!!! Cînd a poruncit străjerilor să-l ia şi să-l aducă încoace pe Murceneu, li s-a adresat astfel: „Luaţi-l pe Murceneu şi duceţi-l la «Marele Nebun», adică la doctorul Galenus!"

Zîmbind subţire, aproape amuzat, ilustrul medic zise:

— Mai întîi de toate, băiete, să ştii de la mine că împăraţii nu pot avea prieteni! Şi-apoi, vorbele lui nu mă miră cîtuşi de puţin. Îl cunosc atît de bine..., din fragedă pruncie. Înţeleptul împărat Marcus Aurelius Antoninus, care mi-a îngăduit să mă reîntorc la Roma, pentru a-mi dovedi consideraţia ce-mi poartă, m-a numit medicul personal al fiului său, Commodus, aşa că am avut timp berechet şi prilejuri destule ca să-mi dau seama că are o minte bolnavă.

— Cu alte cuvinte, el e... aşa cum spune că eşti tu, adică...

Neluînd în seamă această întrerupere, Galenus continuă:

— Pretinde că-i urmaşul glorioşilor Antonini, dar n-a moştenit nimic din virtuţile acestora. De mic am băgat de seamă că poartă în el morbul nebuniei şi-al extravaganţelor de tot felul. Cum am căutat să-l disciplinez, să-i dezvolt acele virtuţi necesare unui viitor împărat, e de la sine înţeles că a început să mă duşmănească, neştiind cum să scape de mine. Prilejul i s-a ivit la moartea tatălui său, cînd, urcîndu-se pe tron, m-a alungat de la palat, împreună cu alţi cărturari. S-a înconjurat numai de tîlhari, bufoni şi saltimbănci. Cînd se plictiseşte de vorba mieroasă a acestora, caută compania gladiatorilor. Pe aceşti bieţi oameni îi forţează, pentru propria-i distracţie, să se lupte cu el, fiecare victorie completîndu-i palmaresul de pe soclul celebrei statui, despre care probabil ai auzit.

— Am auzit, cum să nu, chiar Murceneu mi-a povestit despre această faptă izvorîtă dintr-o minte bolnavă.

La aceste vorbe, Murceneu deschise ochii şi, cu o voce stinsă, încuviinţă:

— Da, da, i-am spus cîte ceva, dar n-am avut vreme să...

— Ei, dar cîte n-ar fi de spus despre el! De pildă, cînd pleacă la plimbare, poruncește ca în jurul său să se împrăștie o lumină orbitoare, pentru ca poporul să creadă că el o emană, socotindu-l zeu. În vanitatea sa fără margini, a numit senatul *commodianus*, după propriul său nume, soldaților le zice *commodiani*, cît despre lunile anului, ce să mai vorbim ... Le-a schimbat vechile denumiri cu numele sau diferitele sale supranume. După toate aceste trăznăi, strigă cît îl ține gura: „Sînt urmașul lui Marcus Ulpius Traianus!" Halal urmaș al acelui mare și vrednic împărat roman! Cu toate că-și disprețuiește supușii, pe mine, deși nu mă poate suferi, nu îndrăznește să mă înfrunte. De fapt, e fericit că a scăpat de mine, că nu mă mai vede în preajma lui, că nu mai aude vorbele mele pline de mustrare. Dar dacă i-aș cere ceva, el, care a renunțat la adevăratul său nume, zicîndu-și „Hercule, fiul lui Jupiter", n-ar fi în stare să nu țină seama de rugămintea mea. Sînt sigur că mi-ar îndeplini-o!

Să știi, băiete, nu-mi pasă cîtuși de puțin că mă numește, de față cu toți, „Marele Nebun". De fapt, visurile unui om de știință, ca și căutările lui pe căi neumblate încă, rareori sînt pricepute de contemporani. Îndeobște fiind socotite produsele unei minți ce a luat-o razna.

Iscoditorul Alunel tare ar fi vrut să-l mai descoasă pe Galenus, dîndu-şi seama că nu-i va fi dat să se întîlnească de multe ori în viaţă cu un astfel de om, de la care să aibă atîtea de învăţat, dar fu nevoit să tacă. Băgă de seamă că nu de întrebările lui îi ardea acum doctorului. Cu faţa înnegurată de îngrijorare, Galenus, aplecat asupra lui Murceneu, cerceta în acel moment rana adînc crestată în braţul drept de ultima lovitură dată de Commodus. Uitînd cu totul de prezenţa băiatului, bolborosi ceva ca pentru sine.

— Mi-ai spus ceva, doctore? Ai cumva nevoie de ajutorul meu? întrebă copilăreşte Alunel al nostru.

Părînd că vine dintr-o altă lume, a suferinţei şi durerii, Galenus se întoarse către băiat, zicîndu-i cu tristeţe:

— Privind rana asta urîtă a lui Murceneu, mi-a venit în minte un dicton: *„Omnia vulnerant, ultima necat!"*, adică „Toate rănesc, ultima omoară!"

— Într-adevăr, învăţate, aceasta-i ultima rană. Cum de ţi-ai dat seama?!

— După înverşunarea cu care a fost făcută. Sabia lui Commodus a ajuns pînă în straturile profunde. Hemoragia, vezi bine, n-am putut s-o stăvilesc, aşa că e nevoie de o intervenţie chirurgicală. Unde mai pui că, de obicei, lama săbiei împăratului e otrăvită. Şi chiar dacă de data asta n-a fost, există pericolul unei infecţii generale. Trebuie să tratez atent această rană, să dau de rădăcina răului şi s-o smulg, dar mai întîi de toate, ca să pot lucra, trebuie să stăvilesc hemoragia. Voi face în aşa fel, încît ultima rană să nu fie cea care omoară. Ţi-o promit!

Alunel tăcea şi asculta. Ce-ar fi putut face altceva? Că doar nu era să-i ceară maestrului Galenus să-l lase pe Murceneu pe mîna sa, că, vezi doamne, el avea de îndeplinit, printre altele, faimoasa misiune de a salva viaţa unui om, operîndu-l el însuşi. Îşi dădea seama din nou că, de-şi punea în joc propria „experienţă", numai bine îl trimitea pe bietul Murceneu pe lumea cealaltă.

„Dar, dacă mă gîndesc bine — îşi zise ambiţiosul grăsun —, simplul fapt că-l asist la operaţie pe marele Galenus, ajutîndu-l de-mi va cere sprijinul, înseamnă că particip şi eu la salvarea vieţii acestui om. Şi-apoi, acolo jos, în arenă, mai mult ca sigur, de n-aş fi intervenit eu, Commodus l-ar fi ucis. Cu alte cuvinte, de-atunci mi-am început misiunea de salvator al unei vieţi omeneşti! Cred că nici Ossian, duşmanul meu înverşunat, n-ar fi în stare să tăgăduiască acest adevăr. După ce se va înzdrăveni, am să-l iau pe Murceneu cu mine şi am să-l duc pe meleagurile mult visate. Vom merge împreună şi la profesorul Mateianu, căruia îi voi prezenta mărturia vie a îndeplinirii uneia din cele trei misiuni, spunîndu-i cu mîndrie: «Iată omul pe care l-am salvat de la moarte, împreună cu ilustrul medic Galenus!»"

Se apropie de Galenus, căutînd să vadă cît mai bine, fără să-l stingherească, rana adîncă din braţul drept.

— Iscusite Galenus, lasă-mă te rog să-ţi stau alături în această grea încercare! Din cîte ştiu, orice chirurg are nevoie de ajutoare, chirurgia fiind o treabă de echipă.

— Ascultă, Alunele, pentru mine această intervenţie chirurgicală nu-i o grea încercare, cum spui tu, ci de-a dreptul o bagatelă. Dacă cineva e greu încercat, apoi acela e Murceneu, care, pe lîngă că nu mai e tînăr, e istovit după lupta din arenă şi sleit prin pierderea masivă de sînge. Dacă ţii morţiş să m-ajuţi, voi găsi eu o treabă şi pentru tine. Deocamdată, stai aici lîngă Murceneu şi ţine apăsat acest bandaj deasupra rănii! Eu merg să mai aduc ceva care îmi trebuie neapărat pentru această intervenţie.

Fericit că-i poate fi de folos vestitului doctor, Alunel se execută cu însufleţire. Simţindu-l aproape, Murceneu deschise ochii, privindu-l cu căldură:

— Mulţumesc, prietene! Te osteneşti prea mult pentru mine.

— E de datoria oricărui om s-ajute pe un semen al său aflat în primejdie. Şi-apoi află că eu mă pregătesc de pe-acum ca într-o bună zi să devin un medic priceput, întocmai ca maestrul Galenus. Pînă una-alta, stai nemişcat şi caută să-ţi cruţi forţele! Doctorul Galenus împreună cu mine te vom opera. Cînd te vei înzdrăveni, ne vom întoarce amîndoi în Dacia, adică în . . .

— În Dacia?! Dar tu eşti dac?! Nu mi-ai spus-o pînă acum. Şi-apoi, după cum eşti îmbrăcat, nu s-ar zice.

— Nu ţi-am spus-o, pentru că n-am avut răgaz. Eu m-am născut pe meleagurile după care tînjeşti tu. Numai că acum acest pămînt se numeşte România. Fă-te bine, Murceneu, şi o vom porni amîndoi spre vatra noastră strămoşească!

Faţa bătrînului gladiator se lumină, imaginîndu-şi în cele mai feerice culori pămîntul strămoşilor săi. Ostenit de toate întîmplările de peste zi, liniştea ce-i picura acum în suflet îi destinse fiecare muşchi. Nu mai simţea parcă nici o durere, doar o împăcare dulce a visului cu realitatea. În cele din urmă se scufundă într-un somn adînc.

Galenus reveni degrabă. Privind chipul destins al lui Murceneu, care respira uşor şi regulat, întocmai ca un copil, doctorului îi mai veni inima la loc.

— Alunele, în astfel de cazuri somnul e un aliat de nădejde. Să profităm de acest moment şi să trecem la treabă! Află că s-a ivit prilejul să-mi dai o mînă de ajutor. Uite despre ce e vorba: înainte de a începe intervenţia propriu-zisă, trebuie să ung braţul lui Murceneu cu o substanţă care îl face să amorţească, astfel încît bietul om

să nu mai simtă nimic în timpul operației. Știam că mai am puțină într-o sticluță, dar se vede că s-a isprăvit de vreme ce n-am găsit-o, așa că te rog pe tine să dai o fugă în cartierul spițerilor să-mi cumperi substanța de care am nevoie. Zicînd acestea, puse în palma băiatului o monedă strălucitoare.

— Pe unde s-o iau ca să ajung în cartierul spițerilor și care este denumirea acelei substanțe?

— Cartierul spițerilor e pe colina din față. Mergi în direcția indicată de mine și, dacă nu nimerești, mai întreabă și tu trecătorii. Oricine te va lămuri. Cît despre substanța cu pricina, aceasta nu are nici un nume, dar e de ajuns să-i spui oricărui spițer că te-am trimis eu și la ce vreau s-o folosesc, și va pricepe imediat despre ce e vorba. Să nu uiți să spui că ești trimisul medicului Galenus — orice ușă ți se va deschide!

Bucuros că i s-a ivit prilejul să mai facă ceva pentru salvarea lui Murceneu și mîndru că vestitul Galenus îi acorda atîta încredere, socotindu-l trimisul său, Alunel se înclină plin de respect în fața doctorului, după care o porni, tot într-o fugă, spre cartierul spițerilor.

După cîțiva pași, Alunel se trezi din nou în fața masivului Mausoleu al lui Hadrianus. După ce-l înconjură, ținu calea dreaptă, cum îl povățuise Galenus. Trecu Podul lui Aelius de peste Tibru și, cînd tocmai se pregătea să urce colina din față, urechea îi fu izbită de un chicotit pe care parcă îl mai auzise cîndva. Se întoarse și zări o matahală, un om atît de burduhos, că ți se făcea milă de bietele-i picioare care trebuiau să poarte încoace și încolo atîta greutate. Fața-i, ca o lună plină, era brăzdată de zbîrcituri, iar părul lui era complet alb. De văzut, băiatul era sigur că nu-l mai văzuse vreodată pînă atunci pe acest grăsan, așa că tare se miră cum de-i pare cunoscut chicotitul său. Cum era în toane bune, pe dată înjghebă o poezioară, pe care și-o spuse în gînd:

„Cîți oameni îs pe pămînt,
Tot atîtea firimai sînt,
Însă cîte de multe firi
Și tot pe-atîtea simțiri,
Dele numeri pas cu pas,
Unii seamănă la glas".

Şi-o spuse de mai multe ori, căutînd s-alunge gîndul că l-ar mai fi întîlnit vreodată pe burtosul ce chicotea întruna în urechea lui. „Decît să mă întreb unde şi cînd l-am mai văzut, îşi zise Alunel al nostru, mai bine l-aş întreba cum s-ajung mai repede în cartierul spiţerilor. Poate ştie el un drum mai scurt". Zis şi făcut.

Precipitat în vorbă, grăbit cum era, Alunel i se adresă necunoscutului:

— Fii bun, omule, şi spune-mi dacă ştii pe unde s-o apuc ca să ajung mai repede în cartierul spiţerilor?

Cituşi de puţin grăbit, burduhănosul întîrzia să-i dea un răspuns, ba, indiscret, îi puse şi el o întrebare băiatului:

— Şi de ce vrei s-ajungi atît de repede în cartierul spiţerilor?

— Am nevoie acum, şi nu mai tîrziu, de ajutorul unui spiţer, oricare ar fi el . . .

— Aşaaa! Şi de ce atîta grabă?

— Pentru că un om grav rănit trebuie operat de urgenţă. Îmi trebuie acea substanţă care amorţeşte carnea, făcîndu-l pe pacient să nu mai simtă durerea, să suporte mai uşor operaţia, fără să se zbată, astfel încît chirurgul să poată lucra în linişte.

— Şi cine e, mă rog, acest chirurg?

— Chirurgul este vestitul Galenus, cît despre mine, află că sînt şi eu destul de cunoscut. Mă numesc Alunel, şi iscusitul medic mi-a făcut cinstea de a mă numi asistentul său!

— Formidabil! Şi de ce n-ai spus de la început?

— N-am crezut că te interesează . . . Şi apoi nu de prezentări îmi arde mie acum, cînd, de fapt, nu ştiu cum să obţin mai repede sticluţa şi să mă întorc în goana mare. Mai bine arată-mi degrabă pe unde s-o apuc. Prietenul meu Murceneu este în primejdie şi fiecare clipă e preţioasă pentru salvarea lui.

— Nu-i nevoie, am să te însoţesc chiar eu. Trimisul vestitului Galenus — ba, mai mult, asistentul celui mai mare dintre medici — trebuie servit de cel mai mare dintre spiţeri.

— Cineesteacela?

— Chiar eu. Mă numesc Livius Petronius Agrippa Muncasa.

— Bucuros de cunoştinţă! Numai o întîmplare fericită mi te-a scos în cale.

— Să nu mai pierdem vremea cu fleacuri! zise grăsanul. Cu o sprinteneală pe care nu i-ai fi bănuit-o, începu să urce colina, trăgîndu-l pe băiat după el. Cum eroul nostru era la rîndu-i destul de dolofan, abia se ţinea de însoţitorul său. Dar nu merseră prea mult, că şi ajunseră în punctul cel mai înalt al colinei, unde, pe o stîncă, se afla o casă. Privită de-acolo de sus, apa Tibrului scînteia de-ţi lua ochii.

— Fii binevenit în casa mea, Alunele! zise burduhănosul şi, cu un gest larg, îl pofti să intre. Cum trecu pragul, băiatul se pomeni într-o odaie scundă, în care plutea un miros sufocant de medicamente. Ca omul care intră prima oară într-o încăpere, rămase în picioare stingherit. Imediat gazda îl pofti să ia loc, rugîndu-l să aştepte cîteva minute pînă ce prepară substanţa. Vă închipuiţi „bucuria" lui Alunel cînd a aflat că abia acum urma să fie preparată.

În schimb, proaspătul cunoscut al eroului nostru nu părea deloc grăbit. Abia mişcîndu-se — deşi adineauri urcase colina cu paşi sprinteni —, părăsi odaia, închizînd uşa în urma lui cu un gest leneş.

Rămas singur, lui Alunel fiecare clipă îi părea oră. Se hotărî să înceapă să numere în gînd — citise el undeva că în felul ăsta reuşeşti să te calmezi şi, în plus, ţi se pare că timpul trece mai repede: „Unu, doi, trei . . . zece . . . cincizeci . . . optzeci . . . o sută. Degeaba! Mai bine să-mi aduc aminte cum îl cheamă pe stăpînul casei. Dacă îmi amintesc toate numele lui, stau bine cu memoria. Aşadar, mă aflu în casa lui Livius Petronius Agrippa . . . Şi mai cum? Sînt sigur că avea un al patrulea nume, dar nu mi-l amintesc şi pace! Oricum, tot încercind să mi-l aduc aminte, timpul a trecut parcă mai repede".

După vreo zece minute, spiţerul îşi făcu apariţia. Într-una din miini, Alunel zări sclipind sticluţa cu faimoasa substanţă.

— Dă-mi-o degrabă! Şi aşa am zăbovit prea mult, Livius Petronius Agrippa . . .

— Muncasa!

— Chiar aşa! işi dădu una peste frunte Alunel al nostru.

— Mai întîi plata, Alunele!

— Fireşte că-ţi plătesc, zise băiatul, întinzîndu-i spiţerului moneda primită de la Galenus.

Spiţerul o luă, o cîntări o clipă în mîna liberă, părînd nemulţumit.

— E drept, e aur curat, dar atît nu-i de-ajuns!

— Îmi pare rău, dar alţi bani n-am la mine . . . Acum te rog să-mi dai sticluţa şi-ţi promit că, în curînd, îţi aduc şi restul datorat.

— Uite ce e, Alunele, eu nu sînt un spiţer de rînd — sînt cel mai mare spiţer al Romei! Cînd am spus că „atît nu-i de-ajuns", m-am gîndit la o altfel de valoare decît cea a monedelor — la valoarea cauzelor drepte. Aşa sînt eu: trebuie să ştiu de ce fac un lucru şi cui foloseşte acel lucru. Uite, eu îţi dau sticluţa, mulţumindu-mă şi cu această monedă, dar mai zăbovesc cu dăruirea, pentru că vreau să ştiu cui serveşte ceea ce am preparat eu, adică . . .

— Ţi-am spus de la început, iscusite spiţer! Murceneu, vestitul gladiator, urmează să fie operat de doctorul Galenus, care are neapărată nevoie de substanţa pe care mi-ai preparat-o adineauri. Deci, strădania pe care ai depus-o serveşte unei cauze nobile.

— Ştiu, stimabile, dar de fapt aceasta e mai mult cauza doctorului Galenus. Eu pe-a ta vreau

s-o știu, ca unul ce-i ești „asistent"! Cum se face că ai ajuns la Galenus și de ce ții atît să-l salvezi pe Murceneu? Cu alte cuvinte, care e propria ta cauză?

Nedumerit, Alunel rămase o clipă pe gînduri: „Cum o fi izbutit să-mi citească în suflet acest Livius Petronius Agrippa . . . , că doar abia m-a cunoscut?! De unde o fi aflat că am și eu o cauză sau mai bine zis trei cauze pentru care lupt, altele decît ale doctorului Galenus?! Cu alte cuvinte, nu-mi dă sticluța, dacă nu-i divulg secretul meu. Doamne, în ce încurcătură am intrat!"

— Deci, reluă întrebarea spițerul, care e cauza ta?

— Ți-am spus doar: cauza doctorului Galenus în ce-l privește pe Murceneu e și cauza mea!

— Cît timp nu-mi spui adevărul, marfa rămîne la mine, aici, și-ți înapoiez moneda!

— Foarte bine! Dă-mi moneda și mă voi duce la alt spițer. Și-așa m-ai făcut să pierd destul timp, de parcă eu de-asta mă aflu aici, ca să stau la taclale cu tine!

— Nici un spițer nu-ți va vinde substanța după care te-a trimis Galenus cînd va afla că eu te-am refuzat.

— Atunci?

— Nu-ți rămîne decît să-ți deschizi sufletul.

Alunel se înnegură la chip, frămîntîndu-se cum să facă să scape din această încurcătură în care singur intrase. Abia acum își dădea seama că acest om nu era nici pe departe așa cum îl crezuse el la început. Gîndul că Murceneu ar putea muri din cauza lui îl făcea să se cutremure. Se gîndi, se răzgîndi și, în cele din urmă, birui hotărîrea de a-și îndeplini măcar una din cele trei misiuni: salvarea vieții unui om.

— Prea bine, stimabile Livius Petronius Agrippa . . .

— Muncasa.

— Mereu uit acest Muncasa. Află că am trei misiuni importante de îndeplinit: să operez un om, salvîndu-i astfel viața, să intru în posesia „Jurămîntului lui Hipocrate" și . . .

— Și? îl iscodi cu nerăbdare Livius Petronius Agrippa Muncasa.

— Și să păstrez secretul acestor misiuni.

La auzul acestor ultime cuvinte, spițerul se porni pe rîs. Era un rîs plin de răutate, care îl nelinişti pe băiat.

— Ha! Ha! Ha! Află, Alunele, că de data asta ai sfeclit-o! Chiar în acest moment ai divulgat secretul misiunilor tale.

Alunel se cutremură. Parcă cineva îi turnase o găleată cu apă rece în cap. Sub masca omului cumsecade, spițerul ascundea o fire rea și perfidă. Sufocat de furie, băiatul îi strigă cu asprime:

— Măcar eu am făcut-o ca să salvez viața unui om! Dar tu, om în toată firea, în numele cărei „cauze nobile" cauți prin orice mijloc să-mi zădărnicești gestul plin de omenie. De fapt, cine ești cu-adevărat, mizerabile?

— Cine sînt? Iată! Zicînd acestea, grăsanul își smulse o mască de pe față.

Stupoare! Alunel rămase cu gura căscată: drept în fața lui, rînjind batjocoritor, nu se afla altul decît perfidul baron Münchhausen, cel care, cîndva, împreună cu Gargantua și Pantagruel, voise să-l atîrne în ștreang! Își reveni imediat și, înciudat, se tot întreba cum de nu-l recunoscuse de la început. E drept că n-ar fi fost ușor să-i ghicească chipul sub acea mască fără cusur. Dar dacă i-ar fi studiat mai cu luare-aminte gabaritul depășit, mersul ciudat de sprinten, indiscreția cu care punea tot soiul de întrebări și, mai ales, chicotitul acela perfid, era imposibil ca ceva din toate astea să nu-l fi pus pe gînduri. Furios pe baron, dar mai ales pe sine însuși, Alunel porni ofensiva:

— Mizerabile, nu ți-e de-ajuns că sub propriul nume ai comis atîtea ticăloșii? Te-ai gîndit că dacă îți pui o mască pe față și-ți iei alt nume, oamenii au să-ți piardă urma? Ți-a mers cu mine, care, oricum, nu-s chiar un ... om în toată firea, dar ...

— E mai ușor să te superi pe altul, decît pe tine însuți. Ha! Ha! Ha! Vrei să înveți medicina și, cînd colo, ești credul ca un țînc! Cum ți-ar plăcea un doctor dus de nas de oricine? Și-apoi, dacă erai mai perspicace — cum i-ar sta bine unui viitor medic —, m-ai fi dibuit înainte de a-mi scoate masca, după nume. Dacă ai fi știut că în germană la casă se zice *Haus*, cel de-al patrulea nume al meu, pe care tot îl uitai, putea să-ți spună ceva. Iată cît e de simplu: Mun-casa=Münchhausen!

— Perfidule, crezi că la germană îmi este mintea cînd un prieten al meu se află în primejdie? Destul, nu-ți mai merge să mă îmbrobodești cu balivernele tale!

— Mi-a și mers! chicoti baronul.

— Ba nu, nu ți-a mers! replică Alunel ca un copil ce era. Cine o să te creadă pe tine, cel mai mare mincinos din lume, cînd vei povesti în

dreapta şi-n stinga că ţi-am divulgat secretul misiunilor mele?

— Pe mine poate că nu, dar am un martor, care cu siguranţă va fi crezut!

Alunel se îngrijoră, ştiindu-l pe baron în stare de orice, dar bravă în continuare:

— Ce martor? Că doar n-am văzut pe nimeni cît am stat noi doi de vorbă. Asta înseamnă că vrei să-ţi tocmeşti un martor mincinos, ca şi tine, deşi ştii bine, că asta se pedepseşte prin lege.

Baronul începu să rîdă în hohote şi, pe loc, numai ce începu să declame, ca la teatru, o poezioară făcută la repezeală — una din acele poezii ocazionale, potrivite unui anumit moment, dar altminteri fără valoare:

„Legea-i lege şi e dură,
Dac-o sorbi peste măsură.
Dar eu ştiusă mă strecor
Şi cu ea să mă măsor.
Vorbe dulci, meşteşugite,
Fraze neasemuite,
Mintea mea întruna ţese
Şi învingătoare iese!
Născocesc minciuna-n păr
Şi ea pare adevăr,
Adevărul mă-ncunună
Fiind searbădă minciună
Şi minciuna prea uşor
Mă va scoate-nvingător!"

Lui Alunel îi venea să turbeze. Simţul dreptăţii şi dragostea de adevăr — bineînţeles, nu acel adevăr trîmbiţat de baron în poezia sa neobrăzată — îi înaripară imaginaţia, aşa că-i răspunse baronului imediat, şi tot în versuri:

„Adevărul e al meu,
Nu va fi nicicindal tău!
El sfărîmă munţi şi trece.
Doboară ca tine zece,
Voi lupta astfel mereu,
Oricît îmi va fi de greu
Adevărul eu slujesc
Şi cu el te biruiesc!"

Dar, cum era de aşteptat, baronul minciunilor nu era să se lase cu una cu două biruit de adevăr, aşa că, privindu-l de sus pe Alunel, îi zise:

— Slabă inspiraţie poetică! Dar, ca să-ţi dovedesc generozitatea mea, te iert pentru vădita-ţi lipsă de talent. În schimb, martorul meu, mincinos-nemincinos, va depune mărturie împotriva ta, dezvăluind totul, mai ales în faţa lui . . . Mateianu. Ei, să te vedem atunci pe unde scoţi cămaşa ajutat de . . . adevărul tău „adevărat"!

— Dar cine e acest faimos martor al tău? În-

trebă intrigat, cuprins de presimţiri sumbre, Alunel al nostru.

— Eu! se auzi din spate o voce binecunoscută băiatului.

Nu se mai osteni să se-ntoarcă. Se mira doar cum de apăruse acolo, ca din pămînt, Ossian. Halal cuplu: Ossian şi „martorul minciunilor"!

— Deci t u eşti martorul mincinos! Cum ar putea să te considere cineva altfel, de vreme ce te afli in slujba celui mai mare mincinos din lume — Münchhausen?

— Mincinos-nemincinos, voi depune mărturie împotriva ta, scumpe Alunel!

— Unde? începu să se îngrijoreze băiatul.

— Acolo unde trebuie: în fața profesorului Mateianu! Ţi-am spus de la început că voi face ce voi face şi tot îţi voi pune beţe-n roate sau, mai bine zis, piedici multe, cît mai multe, în calea pe care te încăpăţînezi s-o urmezi. De fapt, dacă tot eşti pentru adevăr, suportă-l: „Eşti tu de medicină, ca toporul de trecut apa".

— S-ar putea ca alţii să fie de altă părere, dragul meu „protector".

Chiar atunci interveni şi baronul:

— Asta n-ar fi nimic, dar eu am să te chem in judecată în faţa unui tribunal adevărat!

— Şi ce vină îmi găseşti?

— Ai să vezi la timpul potrivit!

— Şi unde va avea loc judecata?

— Şi asta ai să vezi!

Încolţit, Alunel îşi dădu seama că n-o va scoate la capăt, singura cale de a scăpa de cei doi infami părîndu-i-se fuga. „Dar cum să fug? se mustră în sinea lui. Cum adică, pentru asta am venit pînă aici, ca să-i văd pe-aceşti doi ticăloşi? Cum vine asta: eu s-o iau la sănătoasa încotro voi vedea cu ochii, în timp ce bietul Murceneu, chinuit de dureri, m-aşteaptă cu substanţa fără de care nu poate fi operat?! Mă mir că mi-a trecut prin minte aşa ceva! Şi-apoi, spusele lui Ossian şi Münchhausen n-au nici un temei. Nu cred să existe vreo lege pe lumea asta care să te condamne că ai vrut să salvezi viaţa unui om. Chiar profesorul Mateianu va înţelege condiţiile care m-au silit să divulg secretul misiunilor încredinţate".

Gîndind astfel, Alunel al nostru prinse curaj şi, întorcîndu-se spre baron, îl sfredeli cu privirea şi-l tăie cu vorba:

— Despre judecata asta o să mai vorbim noi! Doar atît pot să vă spun: cine vor fi „acuzaţii". De ce vă uitaţi aşa la mine? Am spus „acuzaţii", şi nu „acuzatul"! N-aţi ghicit?! Tu, baroane, împreună cu Ossian, tovarăşul tău de minciuni şi de ticăloşii! Deocamdată, hai să lichidăm socotelile!

— Să lichidăm! încuviinţă senin baronul.

— Deci să facem o socoteală cinstită: ţi-am plătit preţioasa substanţă şi în bani, şi prin dezvăluirea cauzei mele. Din moment ce am plătit-o, e a mea! Dă-mi-o imediat, ca să pot pleca mai repede!

— Ei, da, aici ai dreptate! După cum ai observat, eu nu-s un zgîrcit ca Galenus al tău, aşa că nu numai că-ţi dau sticluţa cu faimoasa substanţă, dar îţi înapoiez şi moneda. N-am ce face cu ea.

Cînd dădu să ia sticluţa din mîna baronului, Alunel citi în ochii lui o batjocură dispreţuitoare.

— Nu cumva ai turnat în sticluţa asta altă substanţă, decît cea care îmi trebuie mie?

— Ce întrebare?! Mă cunoşti de ieri, de azi? Nu cumva ţi-a trecut prin minte că eu, baronul Münchhausen, am ajuns spiţer? Şi se puse pe-un rîs, de-i tremura osînza pe el.

— Dar ce e de fapt în sticluţă? întrebă cu deznădejde Alunel.

— *Aqua destillata*, cu alte cuvinte . . . apă chioară, băieţaş!

— Ai să mi-o plăteşti, mizerabile!

— Mai uşor cu apelativele astea! Iar de plătit, am să-ţi plătesc cu o palmă zdravănă, dreptul unui copil obraznic!

Spumegînd de furie, instinctiv, Alunel se feri din calea lui. Trebuia să plece cît mai repede de-acolo, să caute un spiţer adevărat şi, cu substanţa pe care i-o va da acesta, s-o ţină tot într-un suflet pînă la casa doctorului Galenus. „De n-ar fi prea tîrziu", se îngrijoră băiatul.

Uşurel, începu să se retragă strategic spre uşă. Ghicindu-i intenţia, baronul îl şfichiui cu vorba:

— Ar trebui să fii iepure ca s-ajungi la uşă înaintea noastră.

Fără să mai stea pe gînduri, Alunel îşi imagină că-i iepure şi — ţuşti! — dintr-un salt fu la uşă. Cînd, ce să vezi? Baronul şi Ossian erau deja postaţi în faţa ei, de-i luai drept santinele!

„S-au dovedit a fi ogari, îşi zise băiatul. Cum de-au ajuns înaintea mea?! Să zicem că Ossian, suplu şi tînăr, ar fi putut, dar burduhănosul Münchhausen?!!! Văd că n-o scot la capăt cu ei. Nu-mi rămîne decît să-i iau cu binişorul".

— Oameni buni, nu cîştigaţi nimic dacă mă ţineţi aici. Lăsaţi-mă să plec şi, pentru judecata

de care tot vorbiți, vă stau la dispoziție oricînd!

Cei doi nici gînd să se clintească din fața ușii.

— Dragă Alunele, din partea mea poți să pleci cînd vrei, eu nu te țin închis aici. Numai că . . . , numai că pe această ușă nu vei ieși decît trecînd peste cadavrul meu!

— Și peste al meu! întări Ossian vorbele baronului.

— Dacă printr-un miracol vei izbuti să fugi de-aici, te voi găsi și-n gaură de șarpe! Trebuie să-mi dai socoteală pentru obrăzniciile tale!

Disperat, Alunel își roti privirea prin încăpere, cînd, deodată, ochii îi căzură pe o altă ușă. Se miră că n-o observase pînă atunci. Fără să mai stea pe gînduri, deveni „iepure-fulger" și, cît ai zice pește, ajunse în dreptul ei. Văzîndu-i pe cei doi că nu schițează nici un gest să-l oprească, se gîndi cu teamă că ușa ar putea fi încuiată. Apăsă totuși pe clanță. Ușa se deschise și, bucuros, băiatul ieși din odaie.

În acea clipă simți însă că se prăbușește în gol. Acum pricepu de ce Ossian și Müncbhausen nici nu se clintiseră din dreptul celeilalte uși, dar era prea tîrziu. Închise ochii, așteptînd cu bărbăție clipa cînd se va zdrobi de vreo stîncă sau se va prăbuși în apele Tibrului. Auzea deslușit în urma lui rîsetele triumfătoare ale celor doi. Ba, la un moment dat, deslusi chiar amenințarea baronului.

— Te voi găsi și-n gaură de șarpe!

Cu ochii închişi, Alunel continua acea cădere liberă, atît de lină, că la un moment dat i se păru că pluteşte. Îşi dădea seama că n-avea cum să evite deznodămîntul fatal — era la cheremul gravitaţiei.

Se ştie că, uneori, numai situaţiile disperate scot la iveală curajul unui om. Aşa se face că Alunel al nostru, aflat şi el într-o situaţie fără ieşire, îşi zise că n-are rost să-şi mai ţină ochii strîns închişi, că dacă tot o să moară, măcar să privească moartea în faţă cu bărbăţie. Ce-i fu dat să vadă? La numai cîţiva metri sub el, scînteia de-ţi lua ochii apa Tibrului. Orbit, era cît pe-aci să-i închidă din nou. Cuprins de panică, Alunel îşi zise: „Ce mă fac? Dacă aş fi învăţat la timp să înot, acum eram salvat, dar aşa mă voi duce la fund întocmai ca toporul. Pînă aici mi-a fost!" Abia de-şi termină această reflecţie, cînd — pleosc! — se trezi în valurile Tibrului. Apa îi năvăli în ochi, în nas, în urechi, ba, încercîndu-l sufocarea şi deschizînd gura, îi alunecă fără oprelişti pe gît.

Deodată simţi un fel de gheară în dreptul taliei. După cîtă apă înghiţise, un altul în locul lui, mai puţin robust, n-ar mai fi rezistat. Un altul, dar nu eroul nostru! Şi-apoi — cred că aţi băgat de seamă —, norocul a fost întotdeauna de partea lui Alunel. E drept, nici el nu s-a lăsat în voia soartei. Întotdeauna a dat din mîini şi din picioare şi a ieşit la liman — asta la figurat. Acum făcea la fel, dar la propriu. Dînd dezordonat din mîini şi din picioare, ca omul care-i gata-gata să se-nece, la un moment dat nimeri peste un fel de cîrlig agăţat de cureaua pantalonilor — gheara pe care o simţise în dreptul taliei. O licărire de speranţă sfîşie norul spaimei ce-l cuprinsese pe Alunel al nostru, făcîndu-l să se întrebe: „Ce să fie asta? O gheară salvatoare? Dar dacă e gheara ucigaşă a unui monstru al apelor?" Dar n-apucă să-şi dea seama despre ce e vorba, că-şi pierdu cunoştinţa.

După un timp, se trezi, ud leoarcă, pe podeaua unei cămăruţe înguste, care aducea cu o cabină de vapor. Buimăcit, clipi de cîteva ori. Lîngă el se afla un om care, la prima vedere, ai fi zis că-i destul de bătrîn. O frunte înaltă, proeminentă, îi domina figura expresivă, contopindu-se lin cu creştetul pleşuv. De mai sus de tîmple porneau, revărsîndu-se pe umeri, plete ondulate, de un alb strălucitor, care se uneau cu o barbă bogată de toată frumuseţea. I-ai fi dat vreo 60 de ani sau chiar mai mult, dacă nu băgai de seamă căutătura lui vioaie, pătrunzătoare şi plină de curiozitate. Privea lumea cu ochii tinereţii fără astîmpăr, cu o neostoită sete de cunoaştere. Din prima clipă Alunel fu cucerit de acest om cu privirea francă, în care se citea firea-i loială, deschisă, aşa că imediat ce-şi reveni vru să afle cum îl cheamă.

— Eu sînt Leonardo da Vinci, vestitul Leonardo da Vinci, îl lămuri bătrînul cu privirea tînără. Mi se spune aşa pentru că m-am născut la Vinci, lîngă Florenţa. De fapt, la Florenţa — mama mea spirituală — mi-am început ucenicia artistică sub îndrumarea unor vestiţi dascăli. Frămîntat de căutări şi de setea de cunoaştere, la Florenţa am găsit mediul ideal pentru dezvoltarea personalităţii mele creatoare. Dar, vezi tu, copile, tot la Florenţa mi-am aflat şi primii duşmani.

Alunel îl asculta stînjenit, pentru că, deşi îşi storsese creierii, nu-şi amintea să fi auzit pînă atunci de acest personaj — desigur important şi vestit pentru talentul şi cunoştinţele sale. Cînd omul din faţa lui făcu o pauză, băiatul îi spuse ceea ce, de fapt, trebuia să-i vină pe buze din prima clipă:

— Gîndul că am cunoscut un om ca tine, vestite Leonardo, îmi umple sufletul de bucurie. Cum nu găsesc vorbe pe măsura gestului tău, îţi voi spune doar atît: îţi mulţumesc că mi-ai salvat viaţa!

— Era de datoria mea.

— Într-adevăr, e de datoria oricărui om de a salva viaţa cuiva aflat în primejdie, dar . . .

— Altceva am vrut să-ţi spun cînd am afirmat că era de datoria mea, dar acum n-avem timp de destăinuiri. Cum duşmanii mei nu cunosc odihna, sînt sigur că în acest moment mă caută pretutindeni.

— Pretutindeni poate însemna și aici . . . Dar, de fapt, unde ne aflăm noi acum?

— În cabina unui submersibil, pe care trebuie să-l ducem degrabă în portul lui.

— Cum adică? Ne aflăm sub apă?!

— Firește, ne aflăm cufundați în adîncimea apelor Tibrului, plutind sub suprafața liberă a acestora. Tocmai te-ndreptai ca bolovanul spre fund, cînd te-am tras în submersibilul meu, salvîndu-te de la o moarte sigură. Îți amintești?

— Nu numai că-mi amintesc, dar și-acum simt o senzație ciudată în dreptul taliei, în locul unde a fost prins cîrligul „undiței" cu care m-ai pescuit . . . Așadar, mă aflu într-o cabină a submarinului tău, vestite Leonardo.

— O, nu! Deocamdată nava asta nu-i decît un simplu submersibil, care pînă acum nu s-a scufundat decît în apele Tibrului. Dar va veni ziua cînd, te asigur, se va putea numi submarin. Eu însumi am de gînd să-l lansez în Marea Tireniană, să trec apoi în Mediterana și s-ajung cu el pînă pe coastele Africii . . . Ca să te convingi că te afli sub apă, privește pe fereastră!

Pe măsură ce vorbea, omul cu plete albe se înflăcăra tot mai tare, încît, privindu-l, lui Alunel i se păru că întinerește sub ochii lui, cu fiecare vorbă despre proiectele sale.

Curios, băiatul cătă printr-un ochi de geam și, într-adevăr, dădu cu privirea de o masă de apă prin care abia răzbea o rază firavă de soare. În acea lumină auriu-verzuie, printre grațioase plante subacvatice, se zbenguiau în voie pești și peștișori, care de care mai lucitor cînd trecea prin fasciculul luminos. Păreau frați buni, de-o mamă și de-un tată, cu peștișorul de aur din poveste.

— Ei, te-ai convins? îl trezi din visare glasul lui Leonardo da Vinci.

— Pe deplin! Ce întîmplare norocoasă să mă observi și să mă pescuiești la timp din apele Tibrului! Îți mulțumesc încă o dată! Dar acest încă și încă o dată socotesc că nu-i de-ajuns. Tare aș vrea să fac ceva pentru tine, să-mi arăt și eu, după puterile mele, recunoștința.

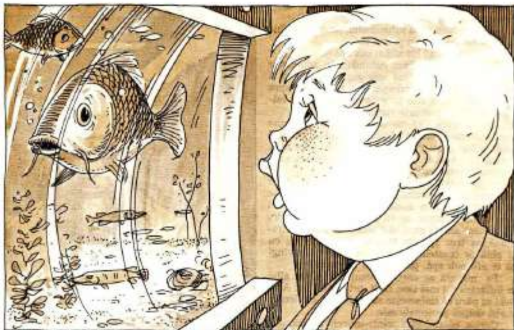
— Dacă-i pe-așa, ajută-mă în cele ce am de gînd să fac! Dacă vom fi amîndoi, poate . . . Vezi tu, dușmanii mei . . .

Pripit cum era, Alunel îl întrerupse și, fără să mai aștepte ca Leonardo da Vinci să-și spună gîndul, se grăbi să-l întrebe:

— Și ce trebuie să fac?

În loc de răspuns, Leonardo îl luă de mînă și-l scoase pe o ușiță care dădea într-o cabină mică de tot, ca o carlingă de avion. Acolo erau instalate comenzile de navigație, aparatele de bord, dintre ele nelipsind volanul, mic și el, aproape pierzîndu-se printre atîtea instrumente cărora Alunel al nostru căuta să le ghicească rostul. Deasupra acestora, drept în față, se arcuia un geam prin care vedeai ca-n palmă lumea subacvatică. Băiatul privea fascinat. I se părea uluitoare situația în care se afla: deși sub apă, nu-i era teamă că s-ar putea îneca, simțindu-se în deplină sigu-

ranță pe faimosul submersibil creat de Leonardo da Vinci. „Cum vine asta?! — se minună în sinea lui eroul nostru. Eu, Alunel, tînăr al secolului XX, să trebuiască să mă-ntorc în trecut ca să călătoresc cu un submersibil?!! Nu cumva visez și de data asta?"

Dar chiar în acel moment Leonardo apăsă pe un dispozitiv, pe care Alunel abia acum îl observă, și, manevrînd cu pricepere volanul, puse în mișcare nava. Într-un duduit surd, ca de motor înfundat, încet-încet, submersibilul începu să se ridice.

— Fii cu ochii în patru cînd se deschide în fața noastră canalul, îi spuse Leonardo da Vinci eroului nostru. Mie mi-a cam slăbit vederea și, dacă nu te-ntîlneam, mă descurcam, ca de obicei în ultima vreme, după acel simț particular al orientării,care la mine e foarte dezvoltat.

Înțelegînd că, deocamdată, ăsta-i ajutorul pe care i-l poate da salvatorului său, Alunel își concentră privirea asupra masei de apă din față, străduindu-se să ghicească umbra mai densă a gurii de pătrundere în canal. Avea impresia că submersibilul nu prea înaintează și că se deplasează mai mult în altitudine. Deodată, privirea lui ageră, de copil, zări drept în față intrarea în canal. Se-ntoarse spre Leonardo da Vinci, vrînd să-l avertizeze, dar acesta i-o luă înainte:

— Am ajuns la canal. Vom pătrunde în el, dar să nu-ți fie teamă de întunericul dinăuntru. Simțul meu de orientare s-a dovedit mai eficace decît privirea ta tînără. De altfel, eu am construit acest canal, așa că-l cunosc atît de bine . . . Îl cunosc cu ochii minții, cum s-ar spune, ai minții care l-a creat și-i știe toate tainele.

— De fapt, bunul meu salvator, să știi că și eu am zărit canalul, dar pînă s-apuc să-ți spun . . .

— Ssst! Acum trebuie să fiu foarte atent.

Submersibilul pătrunse ușor în canal și, preț de vreo trei minute, printr-un întuneric dens, înaintă lin, după care se mai înălță puțin. În acel moment, vestitul Leonardo încetă să mai acționeze comenzile de navigație și, deodată, duduitul surd al motorașului nevăzut încetă.

Imediat, Leonardo aprinse o feștilă, a cărei lumină generoasă birui întunericul dens din jur, după care deschise ușița din dreapta a cabinei și-l trase imediat pe băiat după el. Pricepînd cum stau lucrurile, Alunel își zise: „Deci adineauri, cînd am simțit acea ușoară înălțare, nu făceam altceva decît să ne îndreptăm spre suprafața apei, iar încetarea bruscă a duduitului surd era semn că nu ne mai aflam sub apă. Acest om ori e marinar, ori constructor de nave, ori . . . Oricum e grozav!"

Într-adevăr, închizînd ușița în urma lor, se treziră afară. Acum pășeau pe uscat. Urcară trei trepte săpate în zid, la capătul cărora era o ușă masivă de fier. Vrînd să știe unde se află, Alunel privi peste umăr și înțelese că locul unde oprise Leonardo submersibilul era de fapt capătul tunelului și, totodată, portul despre care îi

vorbise. Dar Leonardo n-avea vreme de pierdut, şi imediat scoase dintr-unul din buzunarele hainei sale o cheie, cu care deschise la iuţeală uşa. Pătrunseră într-un culoar îngust, pe care îl străbătură unul în spatele celuilalt. Nu trebui să meargă prea mult, că la un moment dat dădură de capătul lui. În acel moment, Leonardo stinse feştila şi, ridicînd un capac metalic, cu o agilitate nebănuită, se săltă puţin şi ieşi afară în stradă. Întinzîndu-i o mînă, îl trase cu uşurinţă şi pe Alunel.

Băiatul simţi cum îl învăluie boarea răcoroasă a nopţii. Privi mai întîi spre bolta înstelată, apoi în jur şi-şi dădu seama imediat unde se află. Peste apa scînteind sub lună a Tibrului, îşi etala silueta elegantă Podul lui Aelius, cu cele cinci arcade, iar în imediata apropiere se afla masiva construcţie a Mausoleului lui Hadrianus. Dar, ciudat, şi Podul, şi Mausoleul parcă îmbătrîniseră, parcă trecuseră secole peste ele, şi nu doar cele două-trei ceasuri cîte se scurseseră de cînd căzuse el în apa Tibrului. Îşi aminti pe dată ce se întîmplase cu el şi, deodată, înaintea ochilor îi apăru faţa palidă, chinuită de suferinţă, a lui Murceneu. „Ce caut eu aici? se întrebă Alunel. Ar trebui să fiu de partea cealaltă a Podului lui Aelius, în cartierul spiţerilor, că doar nu m-oi întoarce la doctorul Galenus cu mîinile goale, fără substanţa după care m-a trimis. Trebuie să mă despart degrabă de acest om!"

Dar Leonardo da Vinci îl trase din nou după el. Cum o apucase spre Mausoleu, crezu că au acelaşi drum. Dar se înşelase. Cum mîna fermă a lui Leonardo nu-l slăbea, Alunel n-avu încotro şi-l urmă. Gîndea pesemne că — cine ştie? — poate omul cu plete albe îl va ajuta într-un fel să-şi îndeplinească misiunea încredinţată de doctorul Galenus.

— Ştii ce construcţie e aceasta? îl întrebă Leonardo pe cînd tocmai înconjurau monumentala clădire.

— Desigur, Mausoleul lui Hadrianus.

— E drept, numai că acum se numeşte Castelul Sant'Angelo.

— Cum aşa?!!! Abia de-au trecut două-trei ceasuri şi şi-a schimbat numele?!

Leonardo da Vinci nu-i răspunse. Poate, grăbit cum era, tot luînd-o înaintea băiatului, n-auzise vorbele lui. Cînd ajunseră în spatele Mausoleului, Alunel se frecă la ochi, buimăcit de-a binelea. Nu mai recunoştea nimic. Nici urmă din vechile clădiri. Altele noi, ridicate aşa peste noapte, cum se spune, le luaseră locul. Noi, nu doar ca dată de construire, ci şi ca stil, cu totul altă concepţie arhitecturală stînd la baza înălţării lor. Nu mai înţelegea nimic.

— Ce s-a întîmplat aici? Acum cîteva ceasuri, pe aceste locuri erau alte case, cu totul altele, şi . . . şi-acum nu mai recunosc nici una, nici măcar casa pe care o caut!!!

De data asta nu mai încăpea îndoială că ves-

titul Leonardo îi auzise vorbele. După ce-l privi o clipă mai cu luare-aminte, îl întrebă:

— Dar ce casă cauţi tu, băiete?

— Casa doctorului Galenus.

La auzul acestor vorbe, Leonardo îl privi mai atent pe Alunel al nostru, dar, negăsind răspunsul căutat în ochii băiatului, se hotărî să afle din spusele lui dacă-i teafăr la cap sau nu.

— Casa doctorului Galenus?!!! Dar bine, băiete, această casă nu mai există din antichitate. Însuşi acest mare om de ştiinţă îşi doarme de vreo douăsprezece secole somnul din care nu s-a trezit încă nimeni!

— Douăsprezece secole?!!! Peste putinţă! Doar acum cîteva ceasuri... Asta înseamnă că Murceneu...

Întîlnind privirea lui Leonardo, Alunel nu mai îndrăzni să continue.

— Nu ştiu cine este acest Murceneu, dar dacă vrei să ştii locul unde a fost casa doctorului Galenus, citeşte vorbele săpate pe această placă de marmură!

Din ce în ce mai nedumerit, Alunel se apropie de plăcuţa de marmură prinsă pe peretele de la stradă al unei impunătoare case, pe care i-o arătase Leonardo. Surprins, nevenindu-i să creadă, Alunel citi de cîteva ori inscripţia săpată în albul ei strălucitor:

„Pe acest loc a fost casa în care a locuit, între anii 180—201, Galenus, marele medic al antichităţii, *om între oameni*, care a visat la fericirea oamenilor şi care, pînă în ultima clipă a vieţii, a trăit pentru oameni. Fie ca amintirea lui luminoasă să dăinuie peste veacuri!"

Uimit, Alunel nu mai scoase o vorbă, dar gîndurile i se involburară mai tare, fără putinţă de limpezire: „Cum să fi trecut douăsprezece secole în cîteva ceasuri?!!! Poate cele scrise aici sînt un fel de mustrare peste timp a celor doi care m-au aşteptat îndelung... De multe ori cîteva ceasuri de aşteptare pot însemna secole pentru cei care scrutează zarea, nădăjduind să apară cel aşteptat".

Îi veni în minte figura chinuită de suferinţă a lui Murceneu, apoi aceea a doctorului Galenus, aplecat cu îngrijorare peste trupul însingerat al bătrînului dac. La un moment dat i se păru că aude aievea vocea vestitului medic, spunîndu-i sentenţios: „Alunele, n-ai fost în stare să îndeplineşti misiunea pe care ţi-am încredinţat-o!" De fapt, era vocea propriei sale conştiinţe. Şi-apoi — culmea! —, ca un făcut, peste toate aceste gînduri, parcă bătîndu-şi joc de ele, desluşea aproape, foarte aproape, hohotele sarcastice ale lui Ossian şi ale baronului.

Dar chiar în acea clipă, smulgîndu-l din frămîntarea lui, Leonardo da Vinci îl luă de mînă pe Alunel, conducîndu-l, în liniştea nopţii înstelate, de-a lungul unor străduţe, pînă în dreptul unei case modeste. Abia atunci, după ce-i trecu pragul, Alunel a aflat cine era de fapt vestitul Leonardo din Florenţa!

Casa vestitului Leonardo, prin modestia ei, îi aminti lui Alunel de căsuţa lui Galenus. Nu părea să aibă prea multe încăperi — să mai fi avut una, cel mult două, în afara celei în care se aflau. Oricum, această încăpere făcea cît douăzeci la un loc. Şi asta, nu pentru că ar fi fost deosebit de spaţioasă sau mobilată cu mobile de preţ, încărcată de argintărie şi covoare scumpe. Dimpotrivă, era destul de strîmtă; cît despre mobilă, nu se zărea altceva decît o masă, un scaun şi un pat îngust, pentru o singură persoană. Nici măcar un dulap, straiele atîrnînd pe ici-pe colo în cîteva cuie bătute la întîmplare.

În schimb, de-ndată ce-ţi roteai privirea, ochii ţi se umpleau de culoare şi frumuseţea formelor. În mijlocul camerei trona un şevalet, pe care se afla o lucrare abia începută. Peste tot de altfel, pe unde apucase creatorul lor să le găsească un loc, erau risipite tablouri care de care mai frumoase. Nu ştiai la ce să te uiţi mai întîi. Pironit locului, Alunel trecea cu privirea de la unul la altul, fără să-şi poată ostoi setea de frumos. Cu deosebire atenţia îi fu atrasă de portretul unei femei care zîmbea ciudat. Putea să jure că-l mai văzuse. Unde? Nu-şi amintea. De un singur lucru era sigur: în nici un caz nu-l vedea atunci şi acolo pentru prima oară. Abia apoi, la o a doua privire, fu surprins de varietatea lucrărilor şi obiectelor din acea încăpere. Risipite la întîmplare, într-o dezordine de nedescris, Alunel putu să vadă tot soiul de scule de atelier, instrumente de măsurat, mătăsuri, foarfece, cuţite, pînzeturi, vopsele, pensule şi cîte şi mai cîte. „Ce meserie să aibă acest ciudat personaj?" se întrebă plin de curiozitate Alunel, nefiind în stare să-i atribuie vreuna după toate cîte vedea în dreapta şi-n stînga.

— Acum, că am ajuns acasă, între aceşti patru pereţi, a sosit vremea să ne cunoaştem! îi curmă dilema vestitul Leonardo.

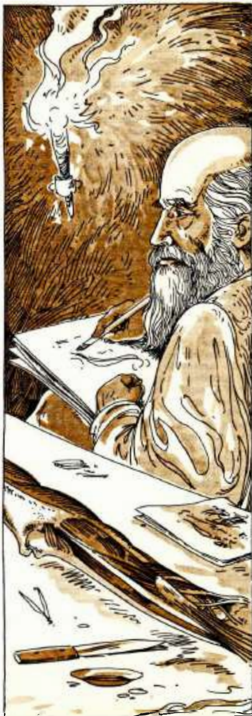
Într-adevăr, Alunel nu ştia mai nimic despre omul cu plete albe, afară doar de dibăcia cu care-l pescuise din apele Tibrului şi de îndemînarea cu care pilotase submersibilul, pînă în portul tainic.

— Da, într-adevăr, a sosit vremea să ne cunoaştem! încuviinţă Alunel.

— Mai întîi, băiete, oricine ai fi, îţi urez bun venit în casa mea! Şi-acum, dacă mi-ai trecut pragul, vreau să ştiu şi eu cum te cheamă şi de unde vii, că nu pari să fii de pe-aici.

Cum omul din faţa sa i se prezentase atunci sub apă ca fiind „vestitul Leonardo da Vinci", băiatul, nevrînd să fie mai prejos, îşi bombă pieptul, trase o gură de aer şi rosti solemn:

— Eu sînt vestitul Alunel şi vin din Bucureşti! Se uită repede în ochii lui Leonardo, vrînd să vadă ce impresie i-a făcut această pompoasă prezentare. Deziluzie! Părea că nici n-a băgat de seamă că puştanul din faţa lui, vrînd să-şi dea importanţă, se şi socotea vestit. Altceva îl preocupa

pe el. Se citea pe figura lui că vrea să-și amintească ceva. În cele din urmă îl întrebă pe băiat:

— Ia stai, unde se află acest București, vestite Alunel?

— În România.

— În România?!!!

Alunel surprinse din nou pe fața lui Leonardo aceeași frămîntare. Era limpede că-și cercetează cu stăruință feluritele cunoștințe. Cînd părea că dă de capătul unui fir, o lumină îi traversa chipul, pentru ca imediat ce băga de seamă că nu-l duce nicăieri să se înnegureze. Nu după mult timp însă, surise triumfător, semn că în sfîrșit aflase ceea ce căuta, și-i spuse dintr-o suflare lui Alunel:

— România nu poate fi alta decît Țara Românească sau Valahia, de care mi-a vorbit cu mult mai tînărul meu prieten, Nicolaus Olahus sau Nicolae Valahul, cum i se spune pe meleagurile sale de origine, scăldate de fluviul pe care grecii îl numeau Istros și căruia noi, italienii, urmașii direcți ai latinilor, îi spunem Danubius. Bucureștii trebuie să fie capitala acestei țări, atestată de curînd ca atare de voievodul Vlad Țepeș! I se mai spune „Cetatea Dîmboviței", fiind așezată pe apa cu același nume. Da, da, sînt sigur că e vorba despre acest oraș, menționat de curînd în documente ca reședință a lui Vlad Țepeș. După părerea mea, formată după îndelungi discuții cu Nicolaus Olahus, Bucureștii au o existență mult mai veche.

Alunel rămase, cum se spune, cu gura căscată. Mulți oameni de seamă întîlnise el pînă atunci, dar nici unul n-avea habar de țara lui, cu atît mai puțin de capitala ei. Pentru prima oară cineva îi vorbea competent, ca un istoric, despre meleagurile sale de origine. Nu punea la îndoială cunoștințele acestui om, care, desigur, era o personalitate remarcabilă, dar îl nedumerea acea situare într-un timp foarte apropiat a atestării Bucureștilor, că doar auzise foarte bine acel „de curînd". Poate avea să se lămurească pe parcurs. Deocamdată, socoti de datoria lui să vină cu unele precizări:

— Da, într-adevăr, în Țara Românească a domnit *cîndva* un voievod cu numele de Vlad Țepeș. Dar, vestite Leonardo, Țara Românească era doar o părticică din vastul teritoriu pe care locuiau oameni ce vorbeau aceeași limbă, aveau aceleași obiceiuri și care, de-a lungul istoriei, s-au străduit să se unească într-un stat unitar. Și au izbutit. Azi acest teritoriu poartă numele de *România*. O, cîte aș putea să-ți povestesc despre minunata mea țară, despre oamenii ei vrednici și pașnici! Și-apoi, cum te văd îndrăgostit de frumos, sînt sigur că țara mea ți-ar desfăta ochiul.

Zicînd acestea, Alunel își plimbă din nou privirea peste ciudata adunătură de obiecte, adăstînd cu nesaț asupra tablourilor. Nu putea ghici în ruptul capului cu ce se îndeletnicește omul din fața sa. Fire directă, Alunel îi spuse:

— Vestite Leonardo, cum nu-ți știu decît numele, tare aș vrea să aflu cît mai multe despre tine, despre preocupările tale, despre felul cum trăiești, despre primejdiile care te pîndesc — că doar mi-ai pomenit de niște dușmani.

Leonardo îl privi cu îngăduință. Pesemne gîndea că unui copil trebuie să-i treci cu vederea ignoranța și, decît să te supere neștiința lui, mai bine să-i împărtășești din cunoștințele tale cele potrivite cu vîrsta lui. Așa se face că luminatul Leonardo da Vinci începu să-i istorisească despre sine și epoca sa, fapte și întîmplări felurite. Zugrăvind epoca, zugrăvea și oamenii ei, moravurile lor, încît, la un moment dat, lui Alunel i se păru că-i vede aievea. Băiatul era numai ochi și urechi, captivat de tot ceea ce-i istorisea vestitul Leonardo. Timbrul cald al vocii sale imprima povestirii un ton de confesiune, presărată pe nesimțite, acolo unde era cazul, cu sfaturi dintre cele mai prețioase.

— Mai întîi să-ți spun cîte ceva despre epoca mea, pentru că, vezi tu, eu nu sînt singurul reprezentant al concepției care poartă numele de *umanism* și care domină vremea în care trăiesc — *Renașterea*. E drept, Renașterea s-a conturat la inceput în Italia, dar a devenit apoi un fenomen general european, animînd prin idealurile sale progresiste și alte popoare. Această epocă luminoasă reprezintă un progres față de epoca întunecată a feudalismului, care încă mai are slujitori de nădejde. E de la sine înțeles că aceștia sînt dușmanii mei, dar despre cel mai înverșunat dintre ei îți voi povesti la timpul potrivit. Cum să se împace ei cu noua concepție, care așază *Omul*, cu toate frămîntările și aspirațiile lui, la locul de cinste ce i se cuvine, în centrul atenției, smulgîndu-l din bezna feudalismului. Vezi tu, Alunele, epoca în care trăiesc mi se pare minunată! Cum altfel aș socoti-o, de vreme ce a făcut să crească interesul pentru om și natură, de vreme ce e dominată de o concepție optimistă despre demnitatea și măreția omului, despre puterea lui de a-și făuri singur destinul, făcîndu-și un ideal din dezvoltarea multilaterală a personalității umane? Îngustimii de gîndire îi opune lumina cunoașterii, învățăturii dogmatice impuse de biserică, frumusețea adevărurilor științei. Nici nu-ți dai seama, băiete, cîte progrese s-au făcut în ultima vreme în știință, în artă și literatură, în toate domeniile. Uite, de pildă, în arhitectură și artele plastice, de care sînt interesat — sigur ai băgat de seamă acest interes, de cum mi-ai trecut pragul —, viziunea artistică medievală este înlocuită cu o viziune întemeiată pe cunoașterea concretă, sistematică, a realității — prin dezvoltarea metodică a perspectivei, opticii, anatomiei artistice, tehnologiei culorii —, arta tinzînd să devină un mijloc de supunere a naturii la legile gîndirii. Alunele, artele plastice evidențiază cum nu se poate mai bine umanismul și realismul Renașterii prin tratarea predilectă a chipului uman. Artistul, adesea anonim în evul mediu, se afirmă ca personalitate creatoare originală, multilaterală, completă, angajată în epocă. În întreaga Italie au re-

înviat tradițiile filozofiei clasice a antichității. Și nu numai în Italia, ți-am mai spus-o. Renașterea a cuprins Spania, Anglia, Franța, Belgia, Olanda, statele germane și ... chiar țara ta, Țara Românească, Alunele. Uite, de pildă, Olahus e un exponent de seamă al umanismului Renașterii. E un mare învățat, a cărui faimă a trecut de mult hotarele țării sale.

Fascinat, Alunel nu-și mai putea dezlipi privirea de pe chipul lui Leonardo. Aprins de patosul povestirii, strălucea de-a dreptul, iradiind în jur un fel de ... tinerețe fără bătrînețe. Băgă de seamă o undă de visare în ochii lui Leonardo. Părea că scrutează ceva în depărtări, ceva întrezărit numai de el. Deodată, vocea-i caldă, învăluitoare, se înălță, ușor voalată de emoție, în liniștea încăperii:

— „Virtutea spintecăurgia,
Lupta e scurtă, dar aprinsă,
Străvechea Romei vrednicie
În inimi italice nu-i stinsă ..."

— Frumoase stihuri, pline de optimism! exclamă Alunel.

— Sînt ale poetului Francesco Petrarca și glăsuiesc cum nu se poate mai bine despre năzuința de înălțare a Italiei, prin unificarea ei. Ți-am spus toate astea despre epoca în care trăiesc, pentru ca să-nțelegi mai bine cine sînt. Vezi tu, Alunele, toate trăsăturile omului renascentist sînt întrunite și în personalitatea mea. Eu, ca mulți alții, fac parte din uriașul torent de forțe care cred și luptă pentru idealul de universalitate al acestei epoci, pentru unirea tuturor orașelor-republici într-un singur stat. Tocmai pentru că m-am identificat cu idealul epocii mele, fiind o întruchipare a tipului de „om universal" al Renașterii, mi se spune „vestitul Leonardo din Florența". De fapt, m-am născut la Vinci, lîngă Florența, dar în această „republică a florilor", de numele căreia se leagă crearea și dezvoltarea uneia dintre cele mai celebre școli de artă, am pășit, prin muncă pasionată, pe drumul cunoașterii. Aproape că nu există domeniu al artei sau științei care să nu-mi trezească un viu interes, chiar și acum, la cei 65 de ani pe care-i am.

(„Asta-i secretul tinereții fără bătrînețe!" gîndi Alunel al nostru.)

Trebuie să știi, băiete, că eu nu sînt numai pictor — cum probabil înclini să crezi văzînd aceste tablouri —, deopotrivă sînt și sculptor, și arhitect, și poet, totodată inginer și medic — într-un cuvînt, artist și om de știință!

— Medic?! țîșni uimirea de pe buzele lui Alunel.

— Da, medic anatomist! Nu înțeleg de ce te-a uimit tocmai faptul că sînt și medic?!

— Pentru că și eu sînt ..., adică vreau să fiu ..., de fapt sînt student sau ..., sau mai bine zis vreau să pătrund eu însumi tainele medicinii ...

— Bravo! Te admir sincer, băiete, pentru năzuința ta nobilă! Să știi, însă, că pînă s-ajungi la cele ce ți-ai propus, trebuie să străbați un drum care, vei vedea, nu-i presărat cu roze. Nu-ți spun asta ca să te descurajez, ci ca să te previn. Ca să ajungi, cum singur ai spus-o, să pătrunzi tainele medicinii, trebuie să muncești, nu glumă!

— Nimeni nu s-a născut învățat! răspunse ambițiosul Alunel.

— E foarte adevărat ce spui. De pildă, eu, ca s-ajung la cunoștințele de anatomie pe care le am acum — și la care nu m-am oprit —, am început să învăț temeinic, de la A cum se spune, anatomia. Maestrul meu a fost marele anatomist Marcantonio della Torre, de la care am avut ce învăța. Nu-ți pot spune cîtă muncă cere cunoașterea amănunțită a corpului omenesc. Împreună cu Marcantonio della Torre am făcut și primele disecții ale unor cadavre.

— Cadavre? întrebă, înfiorat, Alunel al nostru, vrînd parcă să se convingă că auzise bine acest cuvînt.

— Desigur, cum s-ar putea altfel? Numai printr-o practică îndelungată poți să-ți însușești temeinice cunoștințe de anatomie. Îți spuneam că Renașterea, epoca mea, situează *Omul* în centrul atenției. Să știi, băiete, că omul este un interesant subiect de studiu. Dar pe om trebuie să-l cunoști nu numai pe dinafară, ci și pe dinăuntru, *mai ales pe dinăuntru.* (La aceste vorbe, spuse cu un tîlc anume, Leonardo surise într-un fel ciudat.) Ei, dar

ce te faci cu biserica? Disecţia e socotită un mare păcat, iar celui care o practică, dacă e prins asupra faptului, nu-i rămîne decît să aleagă între rug şi ştreang — e un fel de-a spune, pentru că nimeni nu-l pune să facă o astfel de alegere, de obicei pentru o asemenea vină fiindu-i hărăzit rugul.

Şi-apoi, pentru că te văd curios să-mi ştii duşmanii, află, băiete, că duşmanii mei sînt de fapt duşmanii vremurilor noi. Cum ar putea fi altfel, de vreme ce preceptului biblic „crede şi nu cerceta!", noi, cei care avem aceleaşi idealuri cu epoca în care trăim, îi opunem pe cel raţional: „mai întîi cercetează şi apoi încrede-te în ceea ce ai descoperit tu însuţi!"

Pornind de la acest principiu, am izbutit eu, prin disecţia pe cadavre, să descopăr multe taine ale corpului omenesc. După o cercetare atentă şi amănunţită, am socotit necesar să pun pe hîrtie cele observate. Aşa am ajuns să fac tot soiul de schiţe, mai întîi ale întregului corp, apoi ale părţilor componente, care, desigur, vor folosi celor interesaţi să studieze anatomia. Dar nu m-am oprit aici şi, pe baza lor, am imaginat procedee tehnice noi, menite să aprofundeze cunoştinţele dobîndite pînă acum, conducîndu-le pe calea progresului. De pildă, după ce am secţionat cîteva viscere, am fost curios să văd cum funcţionează. Le-am umplut, prin injectare, cu ceară topită, care, solidificîndu-se, le-a reprodus întocmai, cu toate meandrele lor. Apoi, după ce am studiat inima, m-a interesat aparatul circulator în întregime şi, ca să-i depistez hăţişul de vase din care e alcătuit, am injectat în ele substanţe colorate, urmărindu-le drumul plin de ramificaţii, cu nebănuite şi întinse reţele. Am făcut şi secţiuni în creierul omenesc, reuşind astfel să descriu ventriculii cerebrali, am studiat ochiul şi legăturile sale prin nervi cu centrii nervoşi din creier, am încercat să explic mecanismul văzului şi auzului şi cîte şi mai cîte. Cum în primul rînd sînt pictor şi sculptor, e lesne de înţeles că m-a pasionat studierea minuţioasă a oaselor, a grupurilor de muşchi, care se încordează, scurtîndu-se, la efort sau se alungesc în repaus. E inutil să-ţi spun că muşchii, mai ales, i-am cercetat în cele mai felurite mişcări ale corpului, trecîndu-le apoi viaţa pe hîrtie, într-o serie de desene grăitoare. Nu ştiu dacă ai auzit de faimoasele mele *„Carnete anatomice"*, dar trebuie să-ţi spun că am ajuns să am 1 800 de astfel de *„Carnete"*.

— Dar, vestite Leonardo, de ce ai făcut toate aceste studii pe cadavre, şi nu pe oameni vii, în timpul unor intervenţii chirurgicale?

— Pentru că pe un om viu nu poţi să rişti. În lupta cu moartea, orice secundă e preţioasă. Operezi cît poţi de repede ca să-l salvezi de la pieire. O cît de mică întîrziere, o clipă de ezitare, un gest chirurgical necugetat, şi viaţa omului e pierdută! O adevărată crimă din ignoranţă. Altfel stau lucrurile cînd studiezi pe un cadavru. În cazul ăsta nu mai răspunzi de viaţa unui om. Nu mai ai ce salva, aşa că poţi lucra fără grabă, străduindu-te să observi cît mai multe lucruri folositoare cînd va fi să le aplici pe omul viu, în cazul unei intervenţii chirurgicale menite să-i salveze viaţa.

— Cum de nu m-am gîndit eu însumi la acest lucru, atît de la mintea oricui?!

— Mai ai timp, băiete! Ai timp berechet în faţa ta! Să tot te gîndeşti la multe şi felurite aspecte ale vieţii şi, dacă-ţi stă în puteri, caută mai întîi tu însuţi un răspuns la întrebările pe care ţi le pui şi-apoi întreabă pe altul. E şi asta o şcoală a gîndirii . . .

Alunel era stînjenit. Se simţea atît de mic şi neînsemnat în faţa bărbatului cu plete albe, că un timp nu mai scoase o vorbă. Într-un tîrziu, păru că-şi aminteşte de ceva şi, uitînd de la mînă pîn'la gură sfatul de-adineauri, hop cu o altă întrebare:

— Mi-ai spus că ai nişte duşmani, maestre Leonardo. Dar cine poate duşmăni pe cineva care-şi pune gîndirea, viaţa chiar, în slujba omului?

— Ei, ei, iar te-ai pripit! Din cîte ţi-am spus, sînt sigur că tu însuţi puteai să afli un răspuns la această întrebare. Cum cine, Alunele?! Dar Roma e plină de astfel de duşmani. Duşmanii Renaşterii sînt şi duşmanii mei, om al Renaşterii. Primul şi cel mai de temut e papa, capul bisericii catolice, care se teme de Renaştere ca noaptea de soare. Urăşte tot ce e nou, tot ce înseamnă progres, şi-apoi e puternic şi are iscoade peste tot, plătite cu aur greu. El urmăreşte şi-i prigoneşte pe oamenii de ştiinţă, temîndu-se de puterea acesteia de a împrăştia întunericul în care sînt ţinuţi oamenii. După cum, în Spania, Inchiziţia îi arde pe „eretici" pe rug, tot aşa şi la noi cei ce nu se supun dogmelor bisericii riscă să piară mistuiţi de flăcări. Îţi poţi da singur seama în ce primejdie mă aflu, mai ales că împrejurările mă silesc să rămîn o vreme aici, la Roma, la îndemîna papei cum s-ar spune.

— Şi ce vină ţi-ar putea aduce?

— Numai una?! Ar fi în stare să-mi arunce în spinare toate blestemăţiile, pe deasupra socotindu-mă în cîrdăşie cu diavolul. Vezi tu, băiete, eu nu numai că vreau să salvez viaţa oamenilor, dar vreau să le-o şi înfrumuseţez, să-i fac să stea demni, cu fruntea sus, în faţa oricui, să le uşurez condiţiile de trai. Cum o să fie toate astea pe placul papei? Ca pictor, de pildă, înfăţişez oameni cu chipul senin, descătuşaţi, în ochii cărora se poate citi puterea de judecată. Chiar în tablourile cu subiect religios am zugrăvit oameni robuşti, frumoşi — modele alese din poporul viguros şi vesel al Italiei —, care n-au nimic din uscăciunea şi lipsa de vlagă a feţelor bisericeşti. De fapt, sînt şi autorul unui celebru „Tratat de pictură". Ca arhitect, am un mare număr de schiţe şi proiecte — unele materializate, altele nu. Visez,

încă, să-nalţ construcţii nemaiîntîlnite pînă azi, de care să se bucure orice om. Dar arta şi ştiinţa sînt strîns legate între ele. Ca să realizezi un portret sau un peisaj cît mai trăitor, trebuie să ai simţul proporţiilor, să cunoşti legile echilibrului, ale perspectivei, să ştii cum să obţii transparenţa culorilor... Ei, da, eu mai sînt şi matematician, şi fizician. Am subliniat mereu, şi o fac şi acum, pentru tine, rolul matematicii în artă.

S-a spus despre mine că sînt întruchiparea tipului de „om universal al Renaşterii", aşa că să nu te mire că m-au preocupat şi legile mişcării, ale echilibrului şi căderii corpurilor, probleme de mecanică, de hidrotehnică, optică şi cîte şi mai cîte. Uite, de pildă, am formulat teoria formării şi propagării undelor, am construit mori şi maşini hidraulice de tot felul, canale şi stăvilare în Lombardia, maşini de dragat canale. Cu această ocazie am studiat debitul marilor fluvii, trăgînd concluzii folositoare pentru realizarea submersibilului pe care l-ai văzut. Îţi dai seama ce-ar gîndi papa despre submersibilul meu, dacă ar şti de existenţa lui? Ar spune că am făcut un pact cu diavolul, de vreme ce pot merge pe sub apă, unde le este hărăzit doar peştilor să-şi ducă viaţa. Ca să mă feresc de oamenii lui, am construit canalul şi portul pe care le-ai văzut şi de care nu ştie nimeni. Sînt o taină a mea.

Dar să ştii, Alunele, tot atît cît mă preocupă plutirea pe apă sau sub apă, mă pasionează şi plutirea în văzduh. Am nenumărate proiecte pentru aparate de zbor, ba am şi lucrat la construirea unora, printre care e şi acel aparat numit de mine „umano-aripile zburătoare". M-am gîndit şi la un fel de umbrelă care, deschizîndu-se în aer, să micşoreze viteza de cădere a unui corp dintr-o maşină de zbor. Adevărată „creaţie diavolească", ar zice papa — nu-i aşa? —, de vreme ce numai păsărilor le este hărăzit să zboare. Nu crezi, Alunele, că toate astea m-ar putea trimite pe rug?

— Cînd ai avut timp, luminate Leonardo, să faci tot ce-ai făcut?

— Într-o viaţă de om. Îmi pare rău că n-am două vieţi. Mi-au mai rămas atîtea de făcut şi timpul nu iartă pe nimeni, mai ales cînd ai 65 de ani, ca mine. Dacă, printr-o minune, m-aş naşte încă o dată, aş lua-o de la început şi, bineînţeles, pe-acelaşi drum!

Deodată, Alunel îşi aduse aminte de misiunile sale, socotind pesemne că-i un nevolnic, de vreme ce omul din faţa sa dusese la bun sfîrşit proiecte şi misiuni mult mai grele — şi asta nu pentru sine, ci pentru oameni, în folosul lor —, pe cînd el...

— Maestre Leonardo, am şi eu o rugăminte sau, mai bine zis, am două rugăminţi.

— Învaţă să fii metodic, Alunele! S-o auzim mai întîi pe prima!

— Vestite Leonardo, doresc să operez un om, salvîndu-l astfel de la moarte. Un om, nu un cadavru! Sînt sigur că, ajutat de tine, luminate, mi-ar fi lesne să îndeplinesc această... Ei da, această misiune! Ceea ce pentru un om cu priceperea şi experienţa ta ar fi o nimica toată, pentru mine ar fi ceva extraordinar. Şi-apoi, îţi cer ceva care, sînt sigur, nu se poate să nu-ţi fie la îndemînă, că doar n-ai păşit de ieri-de azi pe calea medicinii. Te rog fierbinte să-mi dai „Jurămîntul lui Hipocrate"!

— Ciudată-i ordinea rugăminţilor tale! Ea vădeşte că mai ai multe de învăţat pînă să faci primul pas în lumea medicinii. Cum adică? Să-ţi dau pe mînă viaţa unui om, să-l operezi tu însuţi, cînd nici măcar nu ştii ce cuprinde sacrul „Jurămînt" care-l leagă pe medic de onestitatea meseriei sale?!! Băiete, tu crezi că o intervenţie chirurgicală e o joacă de copil?

Ruşinat, Alunel lăsă privirea în jos. După un timp, adunîndu-şi cu grijă gîndurile şi alegîndu-şi cuvintele, spuse cu o voce pierită:

— Îmi dau seama că ai dreptate, maestre Leonardo, dar eu... eu am de îndeplinit nişte misiuni. Dacă ai şti ce înseamnă pentru mine acest „Jurămînt", n-ai mai sta pe gînduri şi mi l-ai da imediat.

— Dar eu n-am acest „Jurămînt". Vreau să spun că nu-l am scris. Pînă şi Hipocrate l-a dăruit altora, încă din timpul vieţii, că doar nu era să-l păstreze numai pentru el. Ar fi fost lipsit de sens. După ce l-a conceput, l-a transmis, ca pe o zestre spirituală, fraţilor întru profesiune, care, la rîndul lor, l-au lăsat mai departe urmaşilor, şi tot aşa, pînă azi şi în viitorime. Aşa se face că a ajuns pînă la mine. Poate într-o bună zi, dacă te vei număra printre slujitorii medicinii, va poposi şi la tine, Alunele. E drept că-l ştiu, îl am săpat în conştiinţă, dar, cum vîrsta mă grăbeşte cu toate, l-am şi încredinţat celor care au nevoie de el. De fapt, operele de seamă, capitale pentru omenire, aparţin viitorului.

— Cu alte cuvinte, maestre, îl ştii pe dinafară, aşa că ar fi o nimica toată să mi-l spui şi mie.

— Aşa ceva nu se poate! Pentru tine, deocamdată, sacrul „Jurămînt al lui Hipocrate" trebuie să constituie un secret.

— De ce tocmai pentru mine?! Eu care am smuls din mîinile sacerdoţilor...

— Pentru că tu, ţi-am mai spus-o, n-ai ajuns încă să fii unul dintre slujitorii medicinii. Numai în momentul cînd vei deveni, vei intra în posesia „Jurămîntului lui Hipocrate". Dacă ziua aceea solemnă va sosi şi pentru tine, Alunele, va trebui să depui tu însuţi acest „Jurămînt", rostindu-l cu respectul cuvenit.

Alunel simţi cum i se luminează mintea, pricepînd adevărul din spusele lui Leonardo da Vinci. O nedumerire totuşi persista: „Dacă acest faimos «Jurămînt» aparţine dintotdeauna viitorului, şi-l ştie pe de rost desigur şi profesorul Mateianu, de ce m-a mai trimis să i-l aduc?!"

— La ce te gîndeşti, Alunele?

— Mă gîndeam şi eu . . . Pentru că m-ai întrebat, să-ţi spun drept, maestre, tot n-am priceput ceva, ceva foarte important. Dacă creaţia unei minţi omeneşti, de multe ori rodul unei munci de-o viaţă, aparţine viitorului, cum se face atunci că tu, vestite Leonardo, ţii ascunse, ferindu-le de oameni, atîtea minunate şi folositoare descoperiri, destinate tocmai omului?!

— Păi nu ţi-am spus? Biserica, încă puternică, le socoteşte nişte erezii, creaţii diavoleşti, şi abia aşteaptă să le distrugă. Ca să supravieţuiască acestei epoci, să poată ajunge în viitorime, deocamdată, toate creaţiile mele trebuie să rămînă o taină. Ia gîndeşte-te, ar fi mai bine ca schiţele, proiectele mele, sutele de *„Carnete anatomice"* să fie arse — spre „purificare", ar spune biserica — în pieţe publice? N-ar fi mai bine să supravieţuiască urgiei şi s-ajungă în mîinile urmaşilor, care, desigur, dezvoltindu-le, perfecţionîndu-le, vor reuşi să transforme visurile mele, atît de îndrăzneţe pentru epoca în care trăiesc, în realitate?

— Cîtă dreptate ai, vestite Leonardo! Nu mi-am putut imagina o asemenea grozăvie. Poate pentru că eu vin dintr-o ţară în care orice creaţie de seamă a minţii omeneşti, orice invenţie care urmăreşte îmbunătăţirea vieţii omului e încurajată şi privită cu stimă de întreaga societate.

— Există o asemenea ţară?

— Te îndoieşti de spusele mele?

— Nu, nu mă îndoiesc, mă minunez doar! Vezi bine, după cum tu nu poţi pricepe conul de umbră al epocii mele, tot aşa eu nu-mi pot imagina epoca luminoasă din ţara ta. Asta nu înseamnă că nu-mi place să stau de vorbă cu tine. Să ştii, Alunele, că bătrînul care-i receptiv la frămîntările şi preocupările unui tînăr nu-i chiar atîtde bătrîn.

Tăcură un timp amîndoi, fiecare cu gîndurile lui.

Cum se-ntîmplă de multe ori cînd te chinuieşti să-ţi aminteşti ceva şi nu izbuteşti, deodată, aşa din senin, Alunel îşi aduse aminte unde mai văzuse acel portret de femeie cu zîmbet misterios. Era reprodus în cartea de istorie, ba şi pe ambalajul unui săpun de toaletă, semn că oamenii, apreciindu-i frumuseţea, voiau să-l vadă cît mai des. Şi, în aceeaşi străfulgerare a dumeririi, îşi aduse aminte că auzise şi de Leonardo da Vinci. Numai că pînă acum nu făcuse nici o legătură între vestitul Leonardo din Florenţa şi această pictură. Observînd cu cîtă aviditate priveşte tabloul, vestitul Leonardo îi spuse băiatului:

— E Monna Lisa del Giocondo sau, pur şi simplu, Gioconda! Priveşte-o bine! Din spate, cu alte cuvinte din trecut, şerpuiesc spre ea, ca un fundal, cărări şi ape. Vin spre ea, care reprezintă prezentul, un prezent care priveşte cu încredere şi căldură viitorul. Dacă bagi de seamă, de unde

te-ai uita la ea, ţi se pare că te urmăreşte cu privirea. Aşa li se va părea oamenilor din toate timpurile ce vor veni. Eu pentru ei am pictat-o, ca să le facă viaţa mai frumoasă. Cîteodată, mie însumi mi se pare că ochii ei poartă un mesaj veşnic viu — e mesajul meu, al epocii mele, către viitor.

Tot privind tabloul, Alunel aproape că uită de misiunile sale. Se simţea învăluit de vocea aceea caldă, prietenoasă, şi tare ar fi vrut să-şi fixeze în memorie fiecare vorbă a acelui om atît de interesant.

— Maestre, la început n-am putut să-mi exprim recunoştinţa că m-ai salvat, iar acum, vezi bine, nu mă simt în stare să-ţi spun cît te admir.

Vestitul Leonardo trecu peste spusele lui Alunel, de parcă nici nu le auzise, ba parcă se simţea şi oarecum stînjenit, cu toate că erau rostite cu sinceritate de gura unui copil.

— Mai bine să vorbim despre cea de-a doua rugăminte a ta, Alunele. Ţi-aş satisface-o, dar, după cum vezi, n-am cum. Doar n-o să ies în stradă să întreb cine are nevoie de o intervenţie chirurgicală şi, dacă n-oi găsi pe nimeni care să aibă cu-adevărat şi de urgenţă o astfel de trebuinţă, să înhaţ un om sănătos şi să-l tai de florile mărului — bineînţeles, cu tine alături —, şi asta numai şi numai ca să debutezi tu în chirurgie. Uite, dacă te simţi în stare, îţi fac hatîrul să mă asişti la o disecţie.

Sigur, nu era ce-şi dorea eroul nostru, dar era şi asta o favoare. La gîndul că va lucra — fie şi pe un cadavru — alături de vestitul Leonardo, Alunel nu-şi mai încăpea în piele. În sfirşit, va cunoaşte şi el un corp omenesc pe dinăuntru, va contribui la îmbogăţirea cunoştinţelor de anatomie în folosul medicinii. Nerăbdarea îl făcu să freamăte.

— Unde este cadavrul, maestre Leonardo? Abia aştept să ne punem pe treabă!

— Şi eu! Să tot fie un an de cînd n-am mai izbutit să fac rost de un cadavru. Şi dacă ai şti cît îmi este de necesar... Schiţele mele anatomice au nevoie de atîtea completări, încît...

— Atunci, hai să începem disecţia!

— Nu-i atît de simplu cum crezi, pentru că acel cadavru nu este aici.

— Dar unde e?

— Nu prea departe, într-un fel de grotă. Papa a interzis cu desăvîrşire disecţia, aşa că duşmanii mei abia aşteaptă să fiu prins asupra faptului.

— Înţeleg. Dar, iartă-mi curiozitatea, maestre Leonardo, cum ai intrat în posesia acestui cadavru?

— Mi se pare o curiozitate firească. Mercuţio, discipolul meu, l-a cumpărat de la o familie foarte săracă — oameni care abia de au după ce bea apa. S-au gîndit, pesemne, că nu-i atît de mare păcatul să vinzi un mort ca să hrăneşti nişte vii. Un cadavru se plăteşte cu bani grei. Numai unul ca mine e în stare să plătească o ast-

fel de sumă, şi asta numai din dragoste pentru ştiinţă.

Deci, cum îţi spuneam, Mercuţio l-a cumpărat pentru mine, asigurîndu-i pe bieţii oameni că, după ce-mi isprăvesc studiul, le înapoiez corpul defunctului. De data asta e vorba de cadavrul unui bătrîn, aşa că voi avea prilejul să observ procesul de îmbătrînire — de involuţie, cum i se spune — ce-şi pune amprenta pe toate organele şi ţesuturile, determinînd modificări vizibile de la piele pîn' la os. Asta ştiu teoretic, dar acum mi s-a ivit prilejul să le cercetez cu ochii mei. Vreau să fac nişte schiţe pe care să le alătur, pentru comparaţie, celor făcute în urma observaţiilor pe cadavre de oameni tineri sau de vîrstă mijlocie. Şi-apoi, la o vîrstă înaintată, nu o boală, ci mai multe încolţesc organismul, aşa că acest cadavru e foarte interesant pentru mine.

— Sînt convins! încuviinţă Alunel, dîndu-şi importanţă.

— Să profităm aşadar de întunericul ocrotitor al nopţii şi să mergem să-l luăm. Trebuie să-l aducem aici! De treaba asta nu trebuie să ştie nimeni, decît noi care o vom face: eu, tu şi Mercuţio!

Alunel era atît de încîntat de încrederea pe care i-o arăta maestrul Leonardo, că pe moment uită că va fi nevoit să lucreze, pentru prima oară în viaţa lui, pe un cadavru.

Ocrotiţi de întuneric, cei doi, maestrul Leonardo şi Alunel al nostru, se furişau cu paşi tiptili pe lîngă ziduri. Merseră aşa, nu prea mult, pînă ce, la un moment dat, ajunseră în faţa unui amfiteatru. Băiatul tresări. Brusc, îşi aduse aminte de viteazul Murceneu, de amfiteatrul în care îl întîlnise. Dar se vedea cît de colo că nu-i acelaşi amfiteatru. Curios, vru să-l întrebe pe vestitul Leonardo care-i denumirea acelui amfiteatru, dar, văzîndu-l grăbit şi cufundat în gîndurile sale, renunţă. N-aveau timp de depănat amintiri, şi-apoi mai mult ca sigur că Mercuţio îi aştepta la locul stabilit.

După ce depăşiră amfiteatrul, apucară pe un drum ce cobora într-o pantă lină, ducînd într-adevăr spre un fel de grotă săpată într-o frumoasă colină. După cum lesne băgă de seamă Alunel al nostru, colina asta, acoperită de construcţii care de care mai frumoase, se afla de partea opusă celei unde era cartierul spiţerilor. Tocmai îşi întorsese privirea spre cealaltă colină, cînd Leonardo da Vinci, apucîndu-l de mînă, îl trase după el în grotă, făcîndu-i semn, cu degetul în dreptul buzelor, să păstreze o linişte desăvîrşită. Cum se găsea într-un loc necunoscut, cufundat pe deasupra în cea mai neagră beznă, Alunel strînse mai tare mîna maestrului Leonardo. I se păru că străbat din nou un canal, de data asta săpat în pîntecele colinei. „Nu cumva şi acesta e rodul minţii maestrului Leonardo?" se întrebă pe bună dreptate băiatul.

Deodată, la vreo sută de metri, zăriră nişte luminiţe. Păreau doi licurici pîlpîitori. Fără o vorbă, Leonardo da Vinci îl strînse mai tare de mînă pe Alunel, vestindu-i astfel, pe tăcute, că în sfîrşit ajunseseră. Mai făcură cîţiva paşi, cînd maestrul Leonardo, întocmai ca un ştrengar, scoase un şuierat uşor. Imediat i se răspunse cu un şuierat asemănător. Abia atunci iuţi pasul fără grijă, Alunel al nostru grăbindu-se să-l urmeze. Pe măsură ce înaintau, luminiţele acelea pîlpîitoare creşteau, devenind adevărate flăcări, sub a căror strălucire întunericul, înfrînt, era silit să se dea în lături. Cînd fură destul de aproape de cele două văpăi strălucitoare, maestrul Leonardo şi Alunel zăriră şi pe cei doi făclieri care îi aşteptau. Purtau pelerine lungi, asemănătoare celei purtate de Leonardo da Vinci, numai că-şi trăseseră într-aşa fel glugile pe faţă, încît era imposibil să zăreşti ceva din chipul lor. Doar atît puteai să observi: că unul era înalt şi suplu, pe cînd celălalt, dimpotrivă, era scund şi burduhos. Cuprins de o sumbră presimţire, Leonardo da Vinci tresări şi Alunel, care-l apucase din nou de mînă, îi simţi neliniştea.

— Nu ţi-am spus să vii singur, Mercuţio?

Alunel băgă de seamă că glasul, de obicei cald, al lui Leonardo da Vinci se înăsprise a mustrare.

Fără să răspundă, cei doi făcură un pas spre ei. Abia atunci, vestitul Leonardo dădu cu ochii de adevăratul Mercuţio, pînă atunci ascuns în spatele făclierului rotofei. Bietul om, legat fedeleş, se căznea să slăbească strînsoarea funiilor cu care fusese legat şi să scuipe cîrpa ce-i fusese îndesată în gură. Cîntărind la iuţeală situaţia, maestrul Leonardo se întoarse spre Alunel şi-i strigă revoltat:

— Am fost trădaţi, prietene!

Mai mult nu putu spune că, imediat, făclierul burduhos, făcînd un pas spre ei, le strigă cu aroganţă:

— În numele legii, sînteţi arestaţi!

Ecoul reluă aceste vorbe, reproducînd întocmai pînă şi tonul tăios cu care fuseseră rostite şi, după ce le plimbă de cîteva ori prin hăul grotei, le zdrobi cu scîrbă de pereţii ei.

Dar, ciudat, cei doi îl înşfăcară numai pe Alunel. Ştiind că în asemenea situaţii împotrivirea e zadarnică, băiatul nu se zbătu să scape din mîinile lor. Ba gîndul că poate se vor mulţumi numai cu el şi că-l vor lăsa pe maestrul Leonardo în pace îl făcu să stea liniştit, ca un mieluşel,

sperînd că astfel le va mai domoli înverşunarea. Da de unde! În spatele lui Leonardo da Vinci apărură, ca din pămînt, vreo douăzeci de inşi, îmbrăcaţi aidoma celor doi care-l înşfăcaseră pe el. Împingindu-l cu brutalitate pe venerabilul Leonardo spre ieşirea grotei, reuşiră în cele din urmă să-l despartă de băiat. Nu-l uitaseră nici pe Mercuţio cel adevărat. Doi dintre oamenii aceia cu straie sumbre şi cu chipurile ascunse sub glugi îl împingeau acum, legat cum era, pe urmele maestrului său.

În momentul în care se văzu despărţit de omul pe care atît de mult îl îndrăgise în ultima vreme, Alunel, sufocat de furie, îi întrebă pe cei doi însoţitori ai săi, care nu-l slăbiseră o clipă din strînsoarea braţelor lor:

— De ce toate astea? Ce-aveţi de gînd cu noi?

Nici n-apucă săşi termine vorba, că numai ce-l văzu pe cel înalt trăgîndu-şi gluga de pe faţă. Stupoare! Cine credeţi că era? Ossian în carne şi oase, urmăritorul lui! Numai că de data asta nu rîdea. Părea că vrea să-l pîrjolească de viu cu privirea pe Alunel al nostru, dar, socotind că n-a venit vremea, se mulţumi să-i răspundă cu duşmănie:

— Ştiţi voi mai bine pentru ce vină vă arestăm! Şi-apoi, de-ar fi una singură, treacă-meargă, dar aşa, după cîte aţi făcut, meritaţi pedeapsa capitală!

— Dacă unui om ca Leonardo da Vinci i se cuvine, pentru toate strădaniile lui de-o viaţă, pedeapsa capitală, atunci voi, pentru nelegiuirea voastră, ce pedeapsă meritaţi?

Numai ecoul îi răspunse lui Alunel, bineînţeles repetîndu-i întrebarea. Cît priveşte pe Ossian, acesta socoti că nu-i cazul să se ostenească cu vreun răspuns. În schimb, se strădui să-i precizeze veninos, făcînd pe justiţiarul:

— Ia-ţi adio de la maestrul Leonardo, nu-l vei mai întîlni niciodată! Pe Leonardo da Vinci îl lăsăm în seama epocii sale, să-l judece justiţia vremii în care trăieşte pentru faptele săvîrşite! Pe tine însă te luăm cu noi. Ne vei urma în viitor, n-ai încotro! De judecat, te vom judeca acolo unde vom găsi de cuviinţă!

Deşi cel de-al doilea însoţitor al său nu-şi trădase identitatea, după felul răutăcios în care începu să chicotească la auzul acestor vorbe, Alunel i-o ghici numaidecît, mai ales că-l şi auzi zicîndu-i:

— Ţi-am spus că te voi găsi şi-n gaură de şarpe!

Iacobinii, gruparea cea mai democratică și hotărîtă pentru schimbări radicale din timpul Revoluției burgheze din Franța, își țineau ședințele într-o clădire situată în plin centrul Parisului, nu departe de faimoasa Catedrală Notre-Dame. Tot în această clădire funcționa și Tribunalul Revoluționar, care judeca, în acea vreme, fără-ntrerupere și fără cruțare, din zori și pînă-n seară, pe toți dușmanii Revoluției. Sala de judecată — o rotondă imensă — avea scaunele dispuse în amfiteatru. Concepută cu eleganță, în grațiosul și sprințarul stil rococo, avea zugrăvite pe pereți tot felul de scene mitologice, pastorale, episoade ale unor serbări galante și multe alte crîmpeie dintr-o viață de huzur și plăceri. Predominau culorile deschise, strălucitoare, liniile ușoare și răsucite, ghirlandele de flori, de parcă aici s-ar fi dat zilnic cîte un bal. Totul contrasta cu atmosfera gravă din timpul proceselor ce se judecau în această sală și care, mai toate, se încheiau cu acea temută sentință: pedeapsa cu moartea.

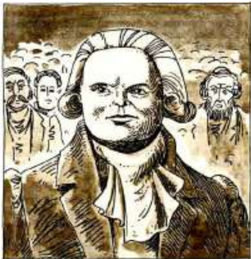
Ne aflăm în toamna anului 1793, în perioada de apogeu a dictaturii iacobine — punctul culminant al Revoluției burgheze din Franța —, cînd această grupare își propusese să salveze Revoluția și s-o desăvîrșească, zdrobind împotrivirea dușmanilor ei interni și din afară.

Sala era înțesată de oameni. Toți vorbeau și gesticulau după bunul plac, în așteptarea senzaționalelor cazuri ce urmau să se judece în acea zi.

Deodată, larma încetă ca prin farmec și toți cîți erau de față se ridicară în picioare, în semn de respect. Apăruseră președintele Tribunalului și membrii completului de judecată. Cu figuri grave, sobru și modest îmbrăcați, se îndreptau în acel moment spre locurile lor. După ce se așezară, președintele făcu un semn către sală, invitîndu-i pe oameni să se așeze. Așteptînd o clipă ca rumoarea să înceteze cu totul, în liniștea desăvîrșită care se lăsase, ceru apoi să fie aduși acuzații care urmau să fie judecați în acea zi. Erau doar trei, așa că ședința n-avea să dureze prea mult. Numai că, la ivirea lor, uitînd parcă unde se află, mulțimea aceea scoase o exclamație de surpriză. În rîndul acuzaților se afla un copil! E drept că era destul de dezvoltat, dar, dacă te uitai mai bine la el, nu era decît un băiețaș — să tot fi avut vreo 11—12 ani.

Căutătura glacială a președintelui a fost de-ajuns ca să restabilească liniștea dinainte. Se vedea cît de colo că se bucură de multă autoritate. Deși nu părea să aibă mai mult de 40 de ani, era un bărbat cu prestanță, pe figura lui energică putîndu-i-se citi cu ușurință firea dintr-o bucată și mintea activă. Privirea lui ageră, care te cerceta cu luare-aminte, băgase spaima în nobilime. Deși încă tînăr, era puțin înflorit la tîmple și mai tot timpul căta undeva în zare, părînd că scrutează viitorul, un viitor în care oamenii să fie toți egali și liberi.

— Stimați cetățeni — se înălță vocea lui pu-

ternică —, eu, cetăţeanul Maximilien de Robespierre, în numele Comitetului Salvării Publice şi al Comitetului Siguranţei Generale, în numele Revoluţiei, al Cultului Raţiunii, declar deschisă şedinţa Tribunalului Revoluţionar! Scopul ei este acela de a judeca pe duşmanii Revoluţiei înscrişi azi pe lista suspecţilor. Jur pe raţiunea de a fi, pe principiul sacru al egalităţii, libertăţii şi fraternităţii — şi, împreună cu mine, toţi ciţi vă aflaţi aici trebuie să juraţi — că vom judeca, aşa cum spuneau străbunii latini, *„sine ira et studio"*, adică „fără mînie şi părtinire", pe aceşti cetăţeni, conducîndune numai după principiile raţiunii, adevărului şi dreptăţii!

— Jurăm! strigară într-un glas toţi ciţi erau de faţă.

— Pe lista de azi a suspecţilor, continuă Robespierre, figurează trei cetăţeni: Jules Milieu, Ernest Maudit şi un copil, Alunel!

La ultimul nume, rumoarea cuprinse de astă dată numai ultimele rînduri, cu destulă timiditate, aşa că nu mai răzbi pînă la masa judecătorilor. De altfel, privirea de vultur a lui Robespierre o înăbuşi imediat. Vocea lui tună din nou:

— Onoraţi cetăţeni, după cum ştiţi, în procesele noastre, care n-au timp de tertipuri avocăţeşti, nu există avocat al apărării, ci numai acuzator. De fapt, acesta e chiar cel care reclamă faptele reprobabile ale unui cetăţean, cerînd ca acesta să fie trecut pe lista suspecţilor. După ce este citită această cerere a sa, în care acuzatorul trebuie să arate, cu argumente solide, ce motive l-au determinat să ne-o înainteze, suspectul poate fi acuzat şi de alţi cetăţeni din sală. Dar cel care depune plîngerea împotriva cuiva răspunde de fapt şi de drept de acuzaţia adusă.

Dacă se dovedeşte necinstit faţă de Tribunalul Revoluţionar, aducînd o acuzaţie mincinoasă, el va fi cel pedepsit. Cît priveşte apărarea, acuzatului i se acordă dreptul să se apere el însuşi, dîndu-i astfel posibilitatea să-şi dovedească nevinovăţia în faţa Tribunalului. Cine l-ar putea apăra mai bine? Şi acum, la treabă!

Primul acuzat este cetăţeanul Jules Milieu. Cine a depus plîngerea împotriva lui, să-şi susţină acuzarea!

La această invitaţie, din sală se ridică un bărbat voinic, cu faţa lată, energică, şi privirea pătrunzătoare. Cu vocea lui groasă şi autoritară, rosti rar şi apăsat:

— Stimate preşedinte, onoraţi membri ai completului de judecată, dragi cetăţeni, mă cunoaşteţi cu toţii prea bine. Ca să îndeplinesc procedura, îmi voi spune totuşi numele, că doar aşa se obişnuieşte. Mă numesc Georges Danton şi ţelul vieţii mele este victoria Revoluţiei. Susţin aici, în faţa tuturor, că acest om este un înflăcărat girondin!

Pe faţa lui Robespierre, nici o tresărire. Totuşi, ca unul care avea dreptul să pună întrebări suplimentare, să intervină în orice moment al şedinţei, socoti de datoria lui să afle mai multe despre acuzat.

— Cetăţene Danton, cunoaştem activitatea revoluţionară pe care o desfăşori. Răspunde-mi, te rog, la o întrebare: eşti sau nu devotat cauzei iacobinilor, cu alte cuvinte eşti sau nu un iacobin înflăcărat?

— Ce întrebare mai e şi asta?! Mai încape vorbă? Desigur, cetăţene Robespierre!

— După cum cetăţeanul Jules Milieu este un înflăcărat girondin. Ce rău vezi în asta?!

Danton pricepu rostul intervenţiei lui Robespierre, aşa că adăugă:

— Prea bine, nu-i nimic rău în asta! Dar, vedeţi, cetăţeni, dacă ardoarea lui girondină ar servi Revoluţia, eu însumi l-aş fi apărat împotriva oricui. Îmi susţin acuzarea, pentru că l-am prins tocmai cînd voia să treacă graniţa în Prusia, pentru a ajunge la Koblenz, unde se află tabăra contrarevoluţionară a nobilimii franceze fugite din ţară. A trădat Revoluţia! Să răspundă în faţa Tribunalului Revoluţionar pentru fapta sa!

— Prea bine! Dacă aşa stau lucrurile, cetăţene Danton, acuzaţia adusă de tine numitului Jules Milieu este îndreptăţită.

La aceste vorbe ale lui Robespierre, un murmur de indignare traversă sala, de la primele

pînă la ultimele rînduri. De data asta, Robespierre nu mai interveni. Lăsă mulţimea să-şi manifeste în voie oprobriul faţă de trădarea girondinului. Cînd, după un timp, se aşternu din nou liniştea, se auzi iarăşi vocea puternică a lui Robespierre:

— Mai vrea cineva să ia cuvîntul?

Din fundul sălii se ridică un om uscăţiv, a cărui privire părea să pîrjolească tot ce-i ieşea în cale.

— Mă numesc Jacques Roux, supranumit „Turbatul". De fapt, „turbarea" mea se manifestă numai în faţa duşmanilor Revoluţiei. După părerea mea, toţi girondinii ar trebui executaţi, fără excepţie! Moarte tuturor duşmanilor Revoluţiei, indiferent că sînt girondini sau mai ştiu eu ce!

Cu vocea aceea metalică, dură, cu ochii ieşiţi din orbite de furie, Jacques Roux părea într-adevăr un cîine turbat, gata să muşte. Îşi merita pe drept cuvînt porecla de „Turbatul", pe care, cu timpul, începură s-o poarte toţi partizanii săi.

— Sînt de aceeaşi părere cu tine, cetăţene Roux. Într-adevăr, toţi duşmanii Revoluţiei ar trebui exterminaţi! îi răspunse calm, dar ferm, Robespierre. Dar nu trebuie s-o pornim la drum cu idei preconcepute. S-ar putea, totuşi, ca printre girondini să existe şi revoluţionari adevăraţi, după cum chiar printre iacobini s-ar putea să se strecoare trădători ai Revoluţiei. Trebuie să ne păstrăm luciditatea, să acţionăm cu discernămînt! Noi n-avem dreptul să condamnăm pe cineva la moarte de dragul de a condamna! Asta ar fi curată crimă! Nu putem condamna un om numai pentru că e girondin, mai trebuie să şi dovedim că-i duşman al Revoluţiei, că a trădat nobilele ei idealuri democratice. Iată motivul pentru care i-am cerut cetăţeanului Danton să-şi susţină acuzaţia împotriva lui Jules Milieu cu temeinice argumente, care să ateste că într-adevăr acesta e un trădător!

La auzul celor spuse de preşedinte, un bărbat chipeş se ridică brusc în picioare, manifestîndu-şi înflăcărat totala adeziune:

— Cetăţene Robespierre, cîtă înţelepciune e în vorbele pe care le-ai rostit adineauri! Eu sînt Jean Paul Marat, cunoscut în foburgurile Parisului sub numele de „Prietenul poporului", după denumirea ziarului meu — *„L'Ami du peuple"*. Cu toate că dorinţa mea cea mai arzătoare e triumful Revoluţiei, consider totuşi că Jean Roux nu are dreptate. Dacă i-am extermina pe toţi, fără discernămînt, cine ar mai rămîne să desăvîrşească Revoluţia?

Un ropot de aplauze însoţi vorbele lui Marat, care se bucura de o mare popularitate. Însuşi Robespierre aplaudă, entuziasmat.

— Chiar aşa, cetăţene Marat, cine ar duce lupta mai departe, dacă i-am decima pe toţi?

Din nou rumoarea făcu mulţimea să freamăte.

— Vă rog, linişte! Să dăm cuvîntul acuzatului!

Verde la faţă, Jules Milieu începu prin a-şi recunoaşte vinovăţia. Bîigui ceva ce voia să însemne că îi este imposibil să tăgăduiască fapta sa, dar că imploră completul de judecată să-i acorde iertarea.

— Cum îndrăzneşti să ceri iertare pentru fapta ta, Jules Milieu? îl întrebă, revoltat, Robespierre. Mai bine ai încerca să-ţi păstrezi demnitatea în faţa completului de judecată, cînd va pronunţa sentinţa pe care o meriţi. Şi aceasta nu poate fi alta, decît *condamnarea la moarte*!

La auzul acestor vorbe, acuzatul îngheţă. Era atît de palid, încît, cum stătea aşa, nemişcat, paralizat de spaimă, părea deja mort.

— La moarte! La moarte! strigă Jacques Roux şi, imediat, alte voci din mulţime repetară acest îndemn.

Cu un gest autoritar, Robespierre ceru să se facă linişte. Apoi, cu calmul lui obişnuit, căutînd cu privirea pe cineva anume în primele rînduri, spuse:

— S-a hotărît, deci, pedeapsa cu moartea! Rămîne să vedem cum va fi executat numitul Jules Milieu. Pentru aceasta, îl rog pe doctorul Joseph Ignace Guillotin să ne spună dacă acuzatul merită sau nu să fie ghilotinat.

Chiar din primul rînd se ridică atunci un bărbat mai în vîrstă, a cărui privire rece avea o strălucire ciudată.

— Eu, doctorul Joseph Ignace Guillotin, socotesc că numitul Jules Milieu merită să beneficieze de cel mai civilizat şi eficace instrument de aplicare a pedepsei capitale, pe care eu însumi l-am introdus în Franţa — ghilotina!

— Să trecem la cel de-al doilea acuzat — Ernest Maudit! îl numi cu fermitate Robespierre, care se vede n-avea timp de pierdut.

Acest Ernest Maudit tremura ca o piftie, cu mult înainte de a-şi auzi numele.

— Cine este acuzatorul lui Ernest Maudit? întrebă preşedintele.

De data asta acuzatorul era unul dintre membrii completului de judecată, aşa că se afla chiar la masa ocupată de aceştia. Cînd, plin de prestanţă, se ridică în picioare, toţi amuţiră. Era însuşi Saint-Just, membru al Comitetului Salvării Publice şi cel mai apropiat colaborator al lui Robespierre. N-ai fi bănuit că acest tînăr zvelt, deosebit de frumos şi atrăgător, era atît de intransigent.

— Eu, cetăţeanul Louis de Saint-Just, sînt cel care a depus plîngerea! Numitul Ernest Maudit se face vinovat de specularea alimentelor, în timp ce oamenii din foburguri mor de foame. Îi fură pe cetăţeni, vînzînd la suprapreţ, fură dictatura iacobină, dosind alimente şi căutînd astfel să se îmbogăţească!

— La moarte! se auzi din nou vocea lui Jean Roux, conducătorul „turbaţilor".

Spre deosebire de Jules Milieu, Ernest Maudit n-avea nici crez politic, nici crez moral. Singurul lui idol, în care credea fără rezerve, fiind în stare de orice ticăloşie ca să-l obţină, era banul. Aşa se face că, rînjind cinic, îl privi cu impertinenţă pe Saint-Just şi zise:

— Am speculat cît am putut, dar măcar am trăit bine. Puţin, e drept, dar bine! Acum pot să mor!

Robespierre îl privi o clipă, numai o clipă, cu dispreţ, după care rosti plin de revoltă sentinţa:

— Pedeapsa cu moartea!

De data asta, însă, doctorul Guillotin fu de părerea că acuzatul nu merită cinstea de a fi ghilotinat, aşa că Ernest Maudit urma să fie împuşcat.

În sfîrşit, se trecu la ultimul caz. Cînd Robespierre pronunţă numele lui Alunel, rumoarea cuprinse din nou acea mulţime pestriţă. Un cetăţean din sală îndrăzni chiar să atragă atenţia:

— Dar e un copil! Ceva mai dolofan, e drept, dar totuşi nu-i altceva decît un copil!

— N-are importanţă — i-o reteză scurt Robespierre! Un copil, din proprie iniţiativă sau pus la cale de duşmanii Revoluţiei, poate da foc acestei clădiri, poate omori un om cu un glonţ bine ţintit sau cu o lovitură de bîtă aplicată, pe la spate, drept în moalele capului şi, dacă-i înclinat spre rele, cine ştie de cîte ar mai fi în stare!

Nimeni nu mai zise nimic. Doar Marat spuse în treacăt, de data aceasta pe un ton zeflemitor:

— Cum de nu m-am gîndit?! Un copil ar fi în stare să submineze pînă şi dictatura iacobină!

— Să nu exagerăm, dar nici să minimalizăm actele copiilor nu-i bine! îi răspunse Robespierre. Cine a depus acuzaţia împotriva numitului Alunel? întrebă apoi, socotind cu totul deplasată intervenţia lui Marat.

— Eu! se auzi o voce care-l făcu pe Alunel să tresară.

Nu se înşelase. Chiar în acel moment, abia păşind din cauza grăsimii, dar străduindu-se să meargă cît mai elegant, cine credeţi că se îndrepta spre masa completului de judecată? Dar mai bine să-l lăsăm pe burduhos să-şi spună numele, de vreme ce, iavaş-iavaş, iată-l ajuns în faţa acestuia.

— Mă numesc Münchhausen, celebrul baron Münchhausen. Eu am depus plîngerea împotriva acestui copil infam!

— Infam ai zis? Dar ce nelegiuire a comis acest Alunel? întrebă Robespierre.

— Păi, să vedeţi . . . A furat din avutul statului, cu alte cuvinte al dictaturii iacobine, o monedă. O astfel de faptă trebuie pedepsită cu toată asprimea!

Alunel se cutremură. Îşi aduse aminte de moneda pe care i-o dăduse doctorul Galenus, cînd îl trimisese în cartierul spiţerilor să-i cumpere substanţa aceea de care avea nevoie pentru salvarea lui Murceneu. Îşi aminti cu groază că baronul i-o înapoiase, aşa că acum se afla asupra

lui. „Iată-mă, aşadar, căzut din nou în cursa perfidului baron! îşi zise băiatul. Corpul delict se va găsi la mine. În fața acestei probe concrete a vinovăției mele şi avînd în vedere sentințele date cu atîta uşurință de acest Tribunal pînă acum, nu văd nici o ieşire din situația mea disperată. Parcă îl şi aud pe Jacques Roux strigînd: «La moarte, la moarte!» Şi-apoi pe doctorul Guillotin, care-mi va face o «favoare» de mă va sorti ghilotinei — «cel mai civilizat şi eficace instrument de aplicare a pedepsei capitale», cum o consideră el".

În ruptul capului nu pricepea Alunel al nostru cum de era cu putință ca un doctor, slujitor al vieții, să laude cu sînge rece calitățile unui instrument aducător de moarte. Se hotărî să-şi țină firea şi să aştepte în linişte desfăşurarea procesului.

— Ce probe aduci, baroane, în sprijinul celor afirmate?

— Să fie percheziționat acest Alunel! Veți găsi asupra lui moneda! Cred că-i de ajuns.

La un semn al lui Robespierre, doi bărbați, care stătuseră pînă atunci de-a dreapta şi de-a stînga uşii, se îndreptară către Alunel, urmînd să-nceapă percheziția corporală.

— Nu e nevoie! îi opri cu demnitate băiatul, ducînd mîna la buzunarul în care ştia că pusese moneda cu pricina. I-o întinse unuia dintre cei doi bărbați. Acesta, după ce o depuse pe masa completului de judecată, în fața lui Robespierre, se îndreptă spre uşă, unde îşi reluă locul alături de tovarăşul său.

Robespierre nici nu se uită la monedă. În schimb, îl scrută cu privirea pe baron, căruia îi străluceau ochii de satisfacție.

— Atît?! Asta este singura ta probă acuzatoare?!

— Nu chiar, cetățene Robespierre! Băiatul acesta a încercat să fure un cadavru. Or, este bine ştiut că trupurile celor executați din ordinul Tribunalului Revoluționar aparțin iacobinilor, care le înmormîntează după legile lor. Adică . . . ale dumneavoastră!

— Le lasă pradă corbilor! strigă Jacques Roux. La moarte! La moarte cu hoțul de cadavre!

— Tăcere! porunci Robespierre. Ce probă ai, baroane, că ceea ce afirmi e adevărat?

— De data asta, am chiar un martor ocular! chicoti baronul.

— Prea bine. Şi unde e martorul?

La această întrebare, chiar de lîngă baron, se ridică un tînăr care vorbi cu glas hotărît:

— Eu sînt martorul. Mă numesc Ossian şi îmi port numele cu mîndrie. Sub flamura acestui nume nu am rostit decît adevăruri. Acum pot adeveri că cele spuse de baron corespund întru totul realității. Am văzut cu ochii mei pe acest băiat încercînd să fure un cadavru, după cum l-am văzut furînd şi moneda care se află acum pe masa completului. Alunel este de două ori vinovat!

Alunel spumega de furie. Și, colac peste pupăză, Jacques Roux începu din nou să strige ca scos din minți:

— La moarte! La moarte!

Băiatul simțea că nu se mai poate stăpîni. „Trebuie să vorbesc! își spuse. Numai așa voi putea să demasc acest complot mîrșav pe care l-au urzit cei doi împotriva mea!"

— Înainte de a hotărî soarta acestui copil, spuse cu autoritate Robespierre, trebuie să-l ascultăm și pe el. Să se apere! Dacă poate, să se dezvinovățească!

Cum strînsese mult năduf în sufletul lui, Alunel uită unde se află și vorbi ca un copil ce era:

— N-am de ce să mă apăr și nici să mă dezvinovățesc nu găsesc cu cale! Pentru că sînt complet nevinovat!

— Asta o să hotărîm noi! tună vocea lui Robespierre.

— Ați și hotărît, de vreme ce ați ascultat minciunile celor doi!

— Ne insultă! sări ca ars baronul.

— E un infam! adăugă Ossian.

Dar privirile lui Robespierre îi astîmpără pe dată.

— Ascultă, băiete — zise acesta —, mie, cetățeanul Maximilien de Robespierre, mi se mai spune și „Incoruptibilul". Și știi de ce? Pentru că nimeni nu mă poate cumpăra sau îndupleca să renunț sau să mă abat cîtuși de puțin din drumul pe care sînt hotărît să merg pînă la capăt. De la începutul Revoluției am apucat-o pe calea dreptății și stabilirii adevărului. Dacă ești nevinovat, oricît și-ar bate gura acești indivizi, acuzatorii tăi, în zadar! Dar n-are rost să-i insulți, mai bine apără-te pe tine! Spune-ne adevărul!

Vorbele sincere ale lui Robespierre îi dădură curaj băiatului, așa că vorbi deschis, fără ocolișuri.

— Păi uite, cetățene Robespierre, care e adevărul: moneda n-am furat-o din avuția vreunui stat, nici din avutul iacobinilor, cum pretinde baronul! Mi-a dat-o însuși doctorul Galenus ca să cumpăr o substanță necesară bunei desfășurări a unei intervenții chirurgicale — urma să fie operat prietenul meu Murceneu, a cărui viață numai astfel putea fi salvată. Dîndu-se drept spițer, baronul m-a tras într-o cursă. Poate urmărea să mă și omoare. Văzînd că m-a înșelat, i-am cerut înapoi moneda, iar el s-a grăbit să mi-o înapoieze. Am băgat-o în buzunar, dar n-am mai apucat să ajung la doctorul Galenus — și baronul știe de ce. Așa se explică faptul că ați găsit acum moneda asupra mea!

În clipa aceea, Robespierre începu să examineze cu atenție moneda de pe masă. Baronul, care nu-l slăbea o clipă din ochi pe temutul „Incoruptibil", observă acest lucru și zise numaidecît:

— Mă rog, îmi retrag această acuzație! Un ban, acolo, n-are importanță!

— Ba are! i-o reteză scurt Robespierre. Noi nu pedepsim pe făptaş pentru cît a furat, ci pentru că a furat! Această rea apucătură trebuie stirpită din mentalitatea şi comportarea oamenilor. Dacă furi 100 de franci sau unul singur, furtul tot furt rămîne! Dictatura iacobină n-are nevoie de hoţi!

Înflăcărat de aceste vorbe ale lui Robespierre, fanaticul Jacques Roux începu să strige din nou:

— La moarte! La moarte!

Fără să-şi piardă cumpătul, Alunel îşi continuă propria apărare. De data asta, se întoarse spre doctorul Guillotin:

— Şi pe dumneata, doctore, sînt supărat!

— Pe mine?! fu surprins doctorul Guillotin.

— Da, doctore, pe dumneata! Şi asta, pentru că ai introdus în Franţa, perfecţionîndu-l, un instrument aducător de moarte, uitînd că, de fapt, ca doctor, datoria pe care o ai e aceea de a salva vieţi omeneşti!

La acest teribil rechizitoriu, uitînd să mai ceară cuvîntul, doctorul Joseph Ignace Guillotin găsi cu cale să replice prompt:

— S-ar părea că ai dreptate! Îmi place că susţii nobila misiune a celui ce slujeşte medicina! Dar, nu te supăra, eu îmi menţin părerea că ghilotina este cel mai civilizat şi eficace instrument de aplicare a pedepsei capitale — aş spune chiar uman. Şi apoi, nu eu sînt acela care pronunţă condamnarea la moarte, ci Tribunalul Revoluţionar. Vezi tu, băiete, în 1789, cînd am propus Adunării Naţionale ca pedeapsa capitală să fie adusă la îndeplinire cu instrumentul care apoi mi-a preluat numele, nu m-am gîndit la altceva decît la teribilele suplicii la care evul mediu i-a supus pe oameni. Odată pronunţată sentinţa de condamnare la moarte, nu mai rămîne decît să fie adusă la îndeplinire. Cum? Ei aici să te vedem, băiete! Spune-mi, dacă s-ar hotărî acum condamnarea ta la moarte, ai prefera arderea pe rug, ştreangul sau tragerea pe roată, ca în evul mediu? Nu cred. Pe lîngă toate astea, chiar şi faţă de împuşcare, ghilotina mea este o . . . mîngîiere rece şi scurtă a gîtului. Atît de fulgerător îi curmă zilele cuţitul greu al ghilotinei, încît condamnatul n-are timp să simtă vreo durere. Şi apoi, să ştii că, în calitatea mea de medic, şi eu am salvat mulţi oameni de la moarte — oameni al căror organism suferea de felurite beteşuguri. Dar aici e vorba de cu totul altceva. Oamenii condamnaţi la moarte de Tribunalul Revoluţionar s-au făcut vinovaţi de comiterea unor fapte deosebit de grave, care subminează Revoluţia. Cum s-ar spune, bolile de care

suferă aceştia sînt nişte „boli morale". N-am cum să-i vindec, nu-s cazuri de competenţa mea, ci a Tribunalului Revoluţionar, după cum ai văzut. Eu n-am făcut altceva decît să introduc în Franţa acest instrument de aplicare a pedepsei capitale, care, susţin, e cel mai uman! Cred că eşti de acord, băiete, că de vreme ce m-am străduit să-l feresc pe condamnatul la moarte — care este totuşi un om — de acele ultime dureri atroce, nu mi-am întinat profesiunea de medic.

Alunel nu mai scoase o vorbă, dîndu-şi seama că doctorul Guillotin avea într-un fel dreptate.

— Spune-ne, cum a fost cu furtul cadavrului, băiete? îl întrebă Robespierre. Ai vrut să furi într-adevăr un cadavru?

— Da, cetăţene Robespierre! îi răspunse Alunel cu demnitate. De fapt n-a fost vorba de nici un furt. Maestrul Leonardo da Vinci cumpărase acest cadavru de la o familie sărmană. Tocmai îl trimisese pe discipolul său, Mercuţio, să-l ia de la această familie şi să-l aducă într-un anume loc, numai de ei ştiut, unde urmau, mai tîrziu, să se întîlnească. Cum eu, printr-o întîmplare, mă aflam împreună cu el, maestrul Leonardo m-a luat şi pe mine la acea întîlnire cu Mercuţio. Toţi trei trebuia să transportăm apoi cadavrul acasă la maestru. Voia să facă o disecţie, menită să completeze unele observaţii consemnate în faimoasele sale *„Carnete anatomice"*. Ajunşi la locul întîlnirii, am fost întîmpinaţi însă de acest baron şi de aliatul său, Ossian, care ne-au bruscat cu violenţă. Mercuţio n-avea cum să le ţină piept alături de noi, că-l legaseră fedeleş înainte de sosirea noastră. Aşa se face că au reuşit să mă despartă de vestitul Leonardo da Vinci. Pe el l-au dat pe mîna oamenilor bisericii, iar pe mine m-au adus aici, ca să fiu judecat.

— Nu minţi? îl întrebă Robespierre, privindu-l drept în faţă.

— Nici prin gînd nu-mi trece!

Simţind momentul-cheie al procesului, baronul cel şiret interveni pe dată:

— Cetăţene Robespierre, băiatul ăsta minte de-ngheaţă apele! Oricine ştie că marele Leonardo da Vinci a trăit în veacul al XVI-lea, că a închis ochii în anul de graţie 1519. Nu-i posibil ca cineva să creadă tot ce a îndrugat pînă acum acest copil. Cum putea el să-l întîlnească pe Leonardo da Vinci? E prea de tot! Şi-apoi, e de-a dreptul o insultă să torni asemenea gogoşi în faţa Tribunalului Revoluţionar, în anul de graţie 1793.

Rumoarea cuprinse din nou sala. Cetăţeanul care intervenise cu puţin timp înainte în favoarea lui Alunel se aplecă spre vecinul său şi-i şopti:

— Copil, copil, dar straşnic ştie să mintă!

— La moarte! La moarte! striga de zor „Turbatul".

Ce mai, baronului îi reuşise stratagema! Declanşase, prin vorbele lui, un curent ostil lui Alunel. Numai cetăţeanul Marat adoptă o poziţie diferită.

— Şi eu sînt medic, spuse el, dar pot afirma că, în afara inadvertenţelor legate de epocă, povestea acestui copil mi s-a părut sinceră. Într-adevăr, practica medicală din zilele noastre datorează mult cercetărilor pe cadavre făcute de Leonardo da Vinci. Ştiu şi eu, din lecturile mele, că vestitul Leonardo cumpăra cadavre pe care făcea disecţii în ascuns, de teama bisericii catolice, care le interzicea sub aspră pedeapsă. Cine ştie? I-o fi căzut în mîini o astfel de carte şi, cum imaginaţia copiilor e atît de vie, acest băiat o fi galopat cu visarea în trecut, închipuindu-şi o întîmplare aievea!

— Cetăţene Marat, se auzi din nou vocea baronului, să fim serioşi! Ori laie, ori bălaie! Pe noi nu ne interesează acum practica medicală, ci faptul că povestea spusă de acest copil aici, în faţa Tribunalului, nu-i de crezut. Pentru că Leonardo . . .

— Ştim! i-o reteză cu ironie Marat. Nu poate să fie de crezut, pentru că Leonardo da Vinci a închis ochii în anul de graţie 1519, iar noi sîntem în anul de graţie 1793!

— Tăcere! strigă autoritarul Robespierre.

Cînd sala se potoli, îl cercetă încă o dată cu privirea pe Alunel. Apoi, scrutîndu-l pe baron, îi zise:

— Baroane, aş dori să repeţi acuzaţia pe care i-o aduci acestui copil!

— Susţin că numitul Alunel a intenţionat să fure un cadavru din preajma ghilotinei. Toată povestea asta cu Leonardo da Vinci e minciună sfruntată, menită să ascundă adevărul. Ştiu că dictatura iacobină pedepseşte minciuna cum se cuvine, cu pedeapsa capitală.

— Prea bine! îi răspunse cu asprime Robespierre. În cazul ăsta şi tu te faci vinovat de minciună, baroane! Cît priveşte martorul tău, Ossian, de vreme ce te susţine în spusele tale, e un martor mincinos!

— Eu, vinovat de minciună?! întrebă înfricoşat baronul.

— Bineînţeles! N-ai susţinut că l-ai prins pe Alunel furînd o monedă din avutul statului?

— Am susţinut!

— Martorul ce spune?

— Susțin același lucru!

— Aflați că sînteți doi mincinoși!

Apoi, cu moneda în mînă, Robespierre se ridică de pe locul său și, coborînd de la masa completului, merse printre oameni, arătînd-o în dreapta și-n stînga.

— Această monedă este din timpul imperiului roman și-l reprezintă chiar pe împăratul Commodus, în timpul căruia se pare că a trăit ilustrul medic Galenus.

— Așa este! confirmă Marat.

— Deci și aici, continuă Robespierre, povestea băiatului pare verosimilă, numai că sare înapoi peste secole. Alunel nu trebuia s-ajungă pînă la Galenus ca să intre în posesia acestei monede. Oricum, ea nu este din avutul statului francez, al dictaturii iacobine, care nu folosește asemenea bani. Cel mult, i-a dăruit-o sau a luat-o din colecția unui numismat. În acest ultim caz, păgubașul trebuia să depună o plîngere. Or, după cum vedeți, nu s-a prezentat nimeni, în afara acestor doi indivizi — unul cu acuzația lui mincinoasă, celălalt, cu mărturia lui la fel de... „cinstită"!

Dîndu-și seama de întorsătura periculoasă a situației, baronul se agață de ultima șansă:

— Dar cadavrul?

— Bine, hai să vedem ce-i și cu acest cadavru! acceptă vădit iritat Robespierre. Susțineți amîndoi că l-ați văzut pe Alunel cum intenționa să fure un cadavru din dreptul ghilotinei. Dar unde erați cînd l-ați văzut?

— Chiar lîngă el, răspunse cu dezinvoltură baronul, ca unul ce era „regele mincinoșilor". Tocmai i se tăiase unuia capul și Alunel se pregătea să-l înșface, dar l-am înșfăcat noi pe el și l-am adus la judecată!

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Păi ieri..., da, chiar ieri!

— Minciună sfruntată! tună Robespierre. Mai întîi că de trei zile noi n-am pronunțat nici un verdict. Și-apoi, ghilotina e înconjurată de un cerc, cu raza de 30 de metri, de soldați ai dictaturii iacobine. Oricine s-ar apropia de locul execuției n-ar putea trece printre soldați. Cum să se strecoare Alunel printre soldați ca să poată „înșfăca" un cadavru, pe care să-l și treacă înapoi, ca pe o nucă ascunsă într-un buzunar, printre oamenii noștri de pază?!!! Cu atît mai puțin ați fi putut voi, oameni în toată firea, și mai ales tu, baroane, cu această „grațioasă siluetă". Minciuna voastră e cusută cu ață albă și, oricum, se

vede de la o poştă că-i veninoasă! Cel puţin minciunile lui Alunel sînt inofensive, rodul unei imaginaţii ieşite din comun.

— Dar . . .

— Nici u n dar, baroane! strigă Robespierre. Poate că acest copil a inventat aceste poveşti acum, de frică. Nu-i uşor pentru un copil să apară în faţa completului de judecată. Oricum, ni le-a povestit cu sinceritate, pe un ton convingător, ca şi cînd s-ar fi petrecut aievea, şi — de ce să nu recunoaştem ce-i al lui? — cu multă inteligenţă. Se cunoaşte că-i place să citească mult. În timp ce dumneata . . .

— Bietul copil! exclamă cu compasiune acelaşi cetăţean, care, cameleonic, fusese cînd de partea lui Alunel, cînd împotriva lui.

— Ce părere ai, doctore Guillotin, Alunel merită sau nu să fie ghilotinat? mai întrebă Robespierre, abia schiţînd un zîmbet.

— Fireşte că nu, cetăţene Robespierre! Eu cred că acest copil e cinstit de felul lui, dar se vede cît de colo că-l roade ceva şi, pe deasupra, cred că a fost victima unor împrejurări nefericite, care l-au adus în această situaţie. Mi-a plăcut cum s-a înflăcărat cînd ne-a vorbit despre misiunea unui doctor adevărat în societate. Pentru clipa asta cînd mi l-am apropiat de suflet, mă simt dator să-l sfătuiesc să-şi aleagă prietenii numai după ce le cîntăreşte bine firea şi apucăturile. Nu oricine e demn să-l numeşti prieten. Şi-apoi, să fie mai cu băgare de seamă, să nu mai lase fantezia să zboare atît de departe, că-l poate vîrî, ca acum, în situaţii imposibile.

— Nevinovat! rosti verdictul Robespierre.

În clipa aceea Alunel fu orbit de o lumină puternică. Vrînd să vadă de unde vine, întoarse capul. Din ochii lui Robespierre, două fascicule strălucitoare se proiectau asupra lui, apoi asupra sălii şi, căzînd pe luciul uşii, reuşiră s-o deschidă. Pe calea aceea de lumină, el însuşi învăluit de ea, Alunel ieşi triumfător din sală. La un moment dat, întoarse încă o dată capul, vrînd să-şi ia rămas bun de la Robespierre, supranumit „Incoruptibilul". Se mistuise parcă în lumina aceea orbitoare. Doar vocea lui puternică se auzea din ce în ce mai departe: „Nevinovat! Nevinovat!"

Prins în torentul acela luminos, Alunel nu izbutea să zărească nimic — nici în dreapta, nici în stînga. O cale de lumină i se deschidea înainte. „S-ar putea ca această cale de lumină să mă ducă spre viitor, își spuse Alunel. Nu-mi pot închipui viitorul decît scăldat în lumină, limpede, fără nici un nor, că altfel ce rost ar mai avea strădania spre mai bine din totdeauna a oamenilor. Ceva îmi spune că de-abia în viitor voi fi în stare să-mi îndeplinesc misiunile. Dar cît de îndepărtat este oare acest viitor pentru mine?"

Pe nesimțite, lumina care îl orbise începu să scadă. Abia acum Alunel băgă de seamă unde se află. Surpriza îl năuci de-a binelea. Și cum să nu fie uluit, bietul băiat, care, din mijlocul iacobinilor, se trezi pe unul din culoarele Facultății de Medicină. Îl recunoscu numaidecît. Era același culoar din capul căruia suia o scăriță. Era același și totuși altul. De fapt, toată clădirea părea alta, mai nouă, cu pereții proaspăt zugrăviți, de-ai fi zis că nu de mult fusese construită. Poate era o simplă părere.

Acum, din torentul de lumină ce-l purtase pînă aici nu mai rămăsese decît o luminiță, cît un licurici, care își continua drumul înainte, oprindu-se din cînd în cînd, într-un fel de așteptare, pentru ca imediat s-o ia din loc, invitîndu-l cu licăririle ei s-o urmeze. Cînd ajunse în dreptul scăriței, Alunel își dădu seama că luminița îl conducea spre biroul decanului. Gîndul că-l va întîlni din nou pe acel om care îi arătase atîta simpatie și înțelegere îl bucură nespus. Cum luminița se oprise drept în mijlocul ușii biroului cu pricina, Alunel ciocăni ușurel în lemnul ei masiv. Așteptă o clipă și, gîndind că cel dinăuntru, absorbit de treburile lui, nu-l auzise, în cele din urmă apăsă pe clanță. Nu era nimeni. O clipă se întristă. Tare ar fi vrut să-l întîlnească pe decan, să-i povestească prin cîte trecuse. Se scutură însă imediat de această părere de rău, spunîndu-și că, de fapt, un singur lucru trebuie să-l preocupe acum: să nu piardă din ochi acea luminiță!

Dar n-avea cum s-o piardă, că deodată crescu din nou în intensitate, devenind un fascicul puternic, ca un reflector. Părea că vrea să-i arate ceva important. Într-adevăr, după cîteva ezitări, se concentră asupra unei vitrine din lemn de mahon, pe care Alunel nu o observase pînă atunci. În acea vitrină, care n-avea geamuri ca toate vitrinele, fasciculul luminos căzu pe un pergament, desfășurat cu eleganță pe jumătate. Cînd dădu cu ochii de el, inima băiatului începu să bată mai repede. Citi de cîteva ori cele trei cuvinte cu care începea textul, și tot nu-i venea să creadă că găsise, în sfîrșit, după atîtea căutări, *„Jurămîntul lui Hipocrate"*! Abia acum pricepea tîlcul celor spuse de maestrul Hipo și vestitul Leonardo. Într-adevăr, „Jurămîntul" își urmase drumul firesc spre viitor și ajunsese în mîinile urmașilor. „Cînd te gîndești că am colindat atîta ca să-l găsesc, și el se află aici, la Facultatea de Medicină, locul de unde am plecat în lume! Dacă una dintre misiuni e ca și îndeplinită — își spuse Alunel cu ochii la „Jurămînt" —, înseamnă că celelalte sînt pe-aproape — și ca realizare, și ca . . . loc de desfășurare".

Cum am spus, vitrina nu avea geamuri, așa că Alunel întinse mîna să ia de-acolo pergamentul pe care era scris „Jurămîntul". Cînd să-l atingă, o mînă energică îi strînse cu fermitate brațul, împiedicîndu-l pe Alunel să-și vadă visul cu ochii. Îl cuprinse disperarea — cu atît mai mare, cu cît era atît de aproape de țintă. Era sigur că cel care îi imobilizase brațul nu putea fi altul decît Ossian, dușmanul lui înverșunat. Se întoarse brusc, furios, vrînd să-i spună cîteva vorbe pe măsura faptelor sale. Cînd, ce să vezi? Nici urmă de Ossian. Un bărbat nu prea înalt, destul de în vîrstă, îl privea cu mustrare. Avea aceiași ochi vii, aceeași privire tînără, inteligentă, ca și Leonardo da Vinci. „Din cîte bag de seamă, ochii nu-s numai ferestrele sufletului — cum se spune —, ci și ale spiritului", își zise Alunel.

Nefiind în stare să se stăpînească, întrebă cu năduf:

— Dar dumneavoastră cine mai sînteți?

— Ușurel, ușurel, tinere! Nu se cuvine să pui o astfel de întrebare unui om de vîrsta mea, pe tonul ăsta iritat și, pe deasupra, în propria-mi casă! Dintre noi doi, tu ești intrusul, nu eu! S-ar cuveni ca eu să te întreb ce cauți aici, dar cum am văzut ce cauți, întrebarea mea n-ar avea rost. Sînt îndreptățit totuși să aflu, pentru că mi-ai trecut pragul, cum te cheamă, cine ești și ce vrei.

Alunel își plecă ochii, rușinat. Omul din fața lui îl dojenise cu dreptate. Felul deschis în care îi vorbise, vocea aceea plină, bărbătească, privirea lui sinceră îl cuceriră de îndată pe băiat, cu toate că-l pusese, cum se spune, la punct.

— Pe mine mă cheamă Alunel, spuse băiatul într-un tîrziu, cu o voce pierită, care venea parcă din depărtări. Am să vă spun imediat pentru ce mă aflu aici. Deocamdată, iertată fie-mi curiozitatea, vreau să știu și eu cine sînteți dumneavoastră. Asta, pentru că doctorul Guillotin m-a povățuit ca, înainte de a lega o prietenie, de a mă destăinui cuiva, să caut să aflu cu cine am de-a face.

— E foarte adevărat ce spui. Trebuie să știi cu cine vorbești, ca să poți spune cine ești. Băiete, află că eu sînt doctorul Carol Davila. Cît privește pe doctorul Guillotin, cred că acesta te-a povățuit din paginile vreunei cărți — singurul loc unde v-ați fi putut întîlni.

Rostind aceste vorbe, un zîmbet ștrengăresc îi flutură pe buze. Alunel, care știa ce știa, zîmbi și el, dar în sinea lui.

— Am auzit de dumneavoastră! spuse Alunel.

— De unde?

— Numele dumneavoastră îl poartă o stradă. Da, da, cine nu cunoaște strada Carol Davila?

— Aşa?! N-am ştiut! Băiete, totuşi nu-mi vine să cred. În general, unei străzi i se dă numele unui om care nu mai este în viaţă, ca omagiu postum pentru meritele sale deosebite. Or, eu, după cum vezi, sînt sănătos tun şi încă în putere!

„Ciudat! îşi zise Alunel. Cum să mă înşel?! Cunosc bine strada Carol Davila, că doar pe această stradă locuieşte un unchi al meu. Totuşi, n-are rost să insist!"

— Să zicem că mă înşel — spuse în cele din urmă, cu voce tare, băiatul —, că de fapt nu vă cunosc, nici n-am auzit de numele dumneavoastră... Aşa stînd lucrurile, sînt nerăbdător să aflu din gura dumneavoastră ce aţi înfăptuit de-a lungul vieţii, de vreme ce strada...

Se opri, dîndu-şi seama că iar o luase razna.

— Dragă Alunele, e greu să spui în cîteva vorbe ce-ai făcut într-o viaţă întreagă. Totuşi, dacă aş încerca, aş folosi doar trei cuvinte: *am muncit cu pasiune!*

Din fragedă tinereţe voiam să ştiu cît mai multe, din orice domeniu, să citesc cît mai mult, ca să-mi îmbogăţesc cunoştinţele, dar într-o zi mi-am dat seama că medicina e marea mea pasiune. Această pasiune a devenit crezul meu, sensul vieţii mele. Aşa se face că la 25 de ani am ajuns medic. La numai patru ani după aceea, în 1857, am creat Şcoala Naţională de Medicină şi Farmacie — prima instituţie de învăţămînt medical superior din România. Ce mi-am zis? Dacă am făcut medicina din pasiune, ţelul meu este acela de a contribui din toate puterile la salvarea vieţilor omeneşti. Şi nu numai atît. Viaţa omului e scurtă. E necesar ca ceea ce am învăţat să transmit şi altora, ca urmaşii să transmită, la rîndul lor, urmaşilor şi în felul acesta pasiunea pentru medicină să nu se stingă niciodată. În toţi aceşti ani am urmărit cu atenţie dezvoltarea învăţămîntului medical, i-am urmărit îndeaproape pe studenţi şi tare s-a bucurat inima mea văzînd progresele multora dintre ei. Pe cei meritoşi i-am trimis cu burse în străinătate. Impulsionat de rezultatele obţinute, în 1870 am pus bazele Facultăţii de Medicină din Bucureşti — instituţia în care te afli acum.

— Dar în ce an sîntem acum, doctore Davila?

— Cum poţi să întrebi aşa ceva?! Sîntem în anul 1881!

Alunel nu fu cîtuşi de puţin surprins, ba se şi necăji la gîndul că memoria începea să-i joace feste.

— A, da, aveţi dreptate! Cum am putut să uit?! Tot ce mi-aţi povestit sînt adevărate fapte de eroism pe frontul medicinii. Nu-i uşor să fii deschizător de drumuri! Ştiu şi eu asta, deşi unii mă socotesc încă un copil.

— Fapte de eroism? Adevăratele fapte de eroism le-am săvîrşit în timpul Războiului pentru Neatîrnare!

— În 1877! rosti şcolăreşte Alunel al nostru.

— Exact, în 1877! Atunci, noi, „ostaşii în halate albe", am plecat pe front să ne facem datoria faţă de ţară. Nu cu armele, pe cîmpul de luptă, dar în imediata apropiere a locului unde se spărgeau, nemiloase, obuzele şi şuierau şrapnelele, unde moartea dădea tîrcoale la tot pasul. Şi noi, medicii, am avut de dus o luptă grea, împotriva celui mai înverşunat duşman al omului — moartea. Ostaşii plecau la atac, dar mulţi dintre ei nu se mai întorceau; alţii erau răniţi, şi pe aceştia îi luam noi în primire în spitalele de campanie — de fapt, nişte corturi. Îi spălam de pămînt şi sînge, le curăţam şi le dezinfectam rănile, după care le pansam. Uneori, în cazurile mai grave, se impunea intervenţia chirurgicală. Sigur, nu i-am putut salva pe toţi, dar măcar am încercat. Şi încercarea ne-a fost răsplătită — pe mulţi muribunzi i-am smuls noi, „ostaşii în halate albe", din ghearele morţii.

În acea vreme, fiecare suflet de român era un ostaş care lupta cu propriile sale arme pentru ţara şi neamul său, pentru independenţă. Aşa se face că l-am întîlnit acolo unde moartea dădea mereu tîrcoale şi pe marele pictor Nicolae Grigorescu. Venise să ia contact direct cu realitatea, cu cîmpul de luptă. Atunci, în mijlocul obuzelor şi al şrapnelelor, a făcut schiţe pentru cîteva tablouri devenite celebre. Acolo, pe cîmpul de luptă, s-a născut de fapt pînza de un dramatism zguduitor, cunoscută sub numele de „Atacul de la Smîrdan". Vezi tu, Alunele, pictorul Nicolae Grigorescu, atunci, pe cîmpul de luptă, cu arma lui — penelul —, a fost un apărător al independenţei noastre. În focul acelor zile, noi, „ostaşii în halate albe", ne-am făcut pe deplin datoria, înscriind un precept moral pe care n-ar trebui să-l uite nici o generaţie: *„Totul este să te dăruieşti ţării şi oamenilor!"*

În timpul acestei scurte evocări, ochii doctorului Carol Davila străluceau de mîndrie. Ţinuse o lecţie de patriotism, de o rară frumuseţe, în faţa unui singur copil: Alunel. Băiatul îşi dădu seama că şi de data asta avusese norocul să întîlnească o personalitate a medicinii, un român, fapt care-l făcea să se simtă şi mai mîndru.

Doctorul Carol Davila îi curmă aceste gînduri, întrebîndu-l:

— Ei, acum, că mă cunoşti cît de cît, poţi să-mi spui ce vînt te-aduce aici, la Facultatea de Medicină?

— Desigur, îi răspunse Alunel cu încredere. Mai întîi, aflaţi că şi eu mă simt atras de medicină. De aceea am venit aici, ca să învăţ medicina. De fapt, iată motivul pentru care îmi trebuie şi „Jurămîntul lui Hipocrate"!

— Aha, înţeleg, ca unul ce te-am oprit la

timp să pui mîna pe el. Dar ceva tot nu înțeleg. De regulă, „Jurămîntul lui Hipocrate" este rostit de studenți la terminarea facultății, înainte de a începe să practice medicina. Îl rostesc solemn și trebuie să-l respecte toată viața. Întocmai ca militarii, cînd depun jurămîntul la drapel. Nedumerirea mea vine de la faptul că tu vrei să cunoști „Jurămîntul" înainte de a te apuca să înveți medicina, ceea ce e cu totul anapoda. Și-apoi, nu-i suficient să fii atras de medicină. Mai rămîne de văzut dacă această atracție rezistă la proba muncii.

Alunel tresări. Acum pricepea, în sfîrșit, de ce nu putuse intra în posesia „Jurămîntului". Nimeni, de la Hipocrate încoace, nu socotise că a sosit timpul să i-l încredințeze.

— Din cele spuse de dumneavoastră, îmi dau seama că m-am pripit, ca de obicei. Ș totuși vreau să învăț medicina, cu pasiune, ca și dumneavoastră! Muncind cu sîrg, sînt sigur că într-o bună zi voi ajunge să rostesc și eu, cu solemnitatea ce se cuvine, „Jurămîntul lui Hipocrate", numai astfel putîndu-mă număra printre slujitorii vieții.

— Să te vedem! Am să încerc să te ajut. Nu uita niciodată însă ce ți-am spus: *„Totul este să te dăruiești țării și oamenilor!"*

Spunînd acestea, doctorul Carol Davila îl mîngîie părintește pe cap, în semn de încredere, încurajare și prietenie.

Alunel, pripitul nostru erou, vru să afle de îndată cum înțelege doctorul Carol Davila să-l ajute. Tocmai se pregătea să deschidă gura, să-l întrebe ce și cum, cînd — ce să vezi? — ia-l de unde nu-i! E drept, cineva îi luase locul, stătea chiar în aceeași poziție, numai că acel cineva nu era altul decît Vasile Pastor, decanul Facultății de Medicină.

Alunel de mult nu se mai mira de nimic, și-acum, cînd ajunsese în epoca sa, chiar că nu mai avea de ce.

Se afla deci tot în biroul decanului, în prezența acestuia însă. Vitrina de mahon, cu rîvnitul „Jurămînt" cu tot, dispăruse fără urme. Scaunul tare, din lemn, pe care șezuse tot timpul cît stătuse de vorbă cu doctorul Carol Davila, se transformase acum într-un fotoliu moale, confortabil, în care stătea cît se poate de comod. Firește, nici biroul nu mai era același. Peste toate parcă trecuseră anii.

E drept, așa cum am mai spus, Alunel nu se mai mira de nimic, în schimb veni rîndul decanului să-și exprime nedumerirea:

— Bine, Alunele, dar parcă te duseseși să asiști la prelegerea profesorului Mateianu. Te-ai plictisit atît de repede?

Băiatul ghici o nuanță de mustrare în vorbele decanului, dar socoti că-i îndreptățită. De fapt, de unde să știe decanul că însuși profesorul Mateianu îl trimisese în lume, dîndu-i cele trei misiuni. Abia acum își dădea seama că, de fapt, nu îndeplinise nici una din cele trei misiuni încredințate. În schimb, încercările prin care trecuse ii dezvoltaseră curajul, voința, dorința fierbinte de a lupta pentru adevăr — trăsături de caracter care fac cinste oricui. Se hotărî să-i povestească totul de-a fir-a-păr decanului și apoi profesorului Mateianu.

— Nu mă aflu acum la cursuri, îi spuse Alunel decanului, deoarece profesorul Mateianu m-a trimis să îndeplinesc trei misiuni. Un fel de examen al meu, prin care să dovedesc dacă sînt sau nu vrednic să merg pe calea medicinii.

— Serios?! Înseamnă că a avut încredere în tine. Dar tu ești prea mic pentru așa ceva. Ei, dar de vreme ce am hotărît că azi vei participa la cursuri, mă voi ține de cuvînt!

Asta aștepta și Alunel — să ajungă din nou la profesorul Mateianu! Trebuia cu orice preț să-l facă să înțeleagă ce anume l-a împiedicat să-și îndeplinească misiunile. Tocmai voia să-l roage pe decan să-i permită să se întoarcă în amfiteatru. Își dădu seama însă că nu mai știe pe unde s-o apuce. Ghicindu-i parcă gîndurile, decanul îl luă de mînă și-l conduse pînă în ușa amfiteatrului. După ce-l mîngîie ușor pe cap, ca să-i dea curaj, îl împinse înăuntru, urîndu-i succes.

Alunel se trezi în mijlocul amfiteatrului. Rămase cu ochii holbați la locul unde stătuse pînă la plecarea în faimoasa-i călătorie. Era încă liber,

parcă îl aştepta. Alături o zări pe Despina, care îl privea blînd.

Înalt şi subţire, profesorul Mateianu îşi continua prelegerea cu vocea lui autoritară, zvîrlind din cînd în cînd săgeţi ascuţite, în dreapta şi-n stînga, din ochii lui de vultur.

Dădu să se aşeze, cînd săgeţile se abătură asupra lui.

— Aşadar te-ai întors, lăudărosule!

— M-am . . .

— Nici un cuvînt în plus! Cum de-ai îndrăznit să te mai întorci?! Mi-a povestit Ossian totul!

În clipa aceea, nefiind parcă de ajuns săgeţile din faţă, aruncate de ochii lui Mateianu, Alunel simţi că-i împuns şi în ceafă, de cele zvîrlite de ochii lui Ossian.

— Cum ai mai îndrăznit să apari în faţa studenţilor din acest amfiteatru, în faţa mea şi, fără ruşine, chiar în faţa distinsului nostru decan, care ţi-a făcut favoarea să participi la aceste cursuri? Tu, care n-ai fost în stare să îndeplineşti nici una din cele trei misiuni încredinţate, mai ai curajul să apari în faţa noastră?

Alunel, văzînd că se îngroaşă gluma, că nici vorbă ca profesorul Mateianu să-l înţeleagă, se ridică în picioare, vrînd să riposteze:

— Lucrurile nu stau chiar aşa. Eu . . .

Se vede că tonul vehement al lui Alunel îl scoase pe profesor din sărite. Coborî de la catedră şi se azvîrli furios asupra băiatului.

— Ţine, pentru toate obrăzniciile tale! Cu groază, Alunel zări în faţa ochilor pumnul lui Mateianu, gata-gata să-l lovească. Un pumn enorm. La gîndul că-i va stîlci faţa, Alunel scoase un strigăt de groază.

Chiar în clipa aceea deschise ochii şi îl văzu, într-adevăr, pe profesorul Mateianu aplecat asupra lui, zîmbindu-i binevoitor şi mîngîindu-l pe cap.

— Ai adormit, Alunele. Se vede că erai tare ostenit. Probabil, cît timp mi-am ţinut prelegerea, tu ai visat ceva. Te-am lăsat să-ţi faci somnul. Doar adineauri, cînd ai scos strigătul acela înspăimîntător, m-am decis să te trezesc, să te smulg din lumea unui coşmar groaznic, desigur.

— Aşadar am adormit . . . Vă rog să mă iertaţi!

— Nu-i nimic. De fapt, tocmai mă apropiam de sfîrşitul prelegerii.

„M-am purtat ca un copil, îşi spuse ruşinat Alunel. Numai ţîncii nu-s în stare să-şi învingă somnul, adormind pe unde apucă. Şi cînd te gîndeşti că am venit aici cu pretenţii de student!" Îşi aduse aminte dintr-o dată pentru ce o pornise el de-acasă, dis-de-dimineaţă, către Facultatea de Medicină. Şi acum — după ce se ostenise el atîta să ajungă la decan, fugărit pe culoarele Facultăţii de Nea Haralambie şi de Ossian, după ce acest om de treabă, decanul, îi îngăduise să asiste la cursurile de Istoria medicinii ale profesorului Mateianu, după toate peripeţiile prin care îi fusese dat să treacă — se făcuse de rîs, adormind ca pruncii, în mijlocul amfiteatrului.

Dar nimeni nu rîdea de el. Studenţii care se strînseseră în jurul lui îl priveau cu simpatie şi înţelegere. Printre ei o zări şi pe Despina, care,

surîzînd întruna, îi spuse încet, ca s-o audă numai el:

— Noi toţi te-am îndrăgit de cum te-am văzut intrînd în amfiteatru. Nu-s mulţi copii care să facă dovada unei tenacităţi ieşite din comun la această vîrstă. Dacă puterea de muncă îţi va fi pe măsura tenacităţii, sînt sigură că vei deveni un student foarte bun şi — de ce nu? — un medic apreciat!

La aceste vorbe, în sfîrşit surîse şi Alunel, prinzînd curaj. Îi mulţumi Despinei cu o privire recunoscătoare şi un zîmbet cald. „Cît de prevenitoare şi bună este această fată!" îşi zise băiatul.

Învingîndu-şi sfiala, Alunel ridică privirea din podea. În clipa aceea, de cine credeţi că dădu cu ochii? De Ossian, teribilul Ossian, duşmanul său înverşunat, care-l urmărise pretutindeni pas cu pas. Era Ossian, într-adevăr, dar ce se petrecuse cu el? Să vezi şi să nu crezi! Ca şi ceilalţi studenţi, Ossian îl privea cu simpatie şi înţelegere. Ba în ochii lui se ghicea şi o nuanţă de duioşie, de părere de rău.

Un gînd nu-i dădea însă pace rotofeiului nostru erou. Se foi, se răsuci şi, în cele din urmă, curiozitatea îi învinse sfiala, aşa că Alunel întrebă de-a dreptul:

— Tovarăşe profesor, vă rog să nu vă supăraţi, dar tare aş vrea să ştiu şi eu despre ce le-aţi vorbit astăzi studenţilor, pe cînd eu . . . dormeam buştean?

Profesorul Mateianu îi zîmbi cu îngăduinţă şi, fără să se codească, în cîteva vorbe potrivite cu înţelegerea unui copil, îi schiţă planul prelegerii pe care n-apucase s-o termine.

— Dragă băiete, de fapt azi am expus studenţilor prelegerea introductivă a cursului meu de Istoria medicinii. Am trecut în revistă principalele momente ale acestei istorii şi am schiţat portretele acelor oameni, care, prin strădaniile lor, au contribuit la dezvoltarea cunoştinţelor medicale, la progresul lor. Am început cu vracii comunei primitive, care, oricît ar părea de necrezut, cunoşteau şi ei o serie de practici medicale empirice. După ce am evocat preocupările medicale din Egiptul antic, care ne-a lăsat faimosul papirus Ebers, am poposit apoi în Grecia antică şi am evocat figura luminoasă a lui Hipocrate, părintele medicinii, autorul celebrului „Jurămînt". Am subliniat apoi aportul marelui medic al antichităţii Galenus, care a pus bazele studiului anatomiei umane. Traversînd epoca Renaşterii, am scos în evidenţă multiplele preocupări ale vestitului Leonardo da Vinci, autorul celebrelor *„Carnete anatomice"*. Am amintit în treacăt şi de doctorul Guillotin, care a trăit în frămîntata vreme a Revoluţiei burgheze din Franţa. Spre sfîrşitul prelegerii, am insistat asupra principalelor momente ale istoriei medicinii în ţara noastră. Cu deosebire am încercat să contures personalitatea proeminentă a medicului patriot Carol Davila, cel care a pus bazele învăţămîntului medical superior în România, fondatorul Facultăţii de Medicină din Bucureşti. Tocmai mă pregăteam să închei, trecînd în revistă progresele medicinii în epoca noastră, cînd . . ., cînd ai slobozit acel ţipăt de groază. Mi-am dat seama că te chinuie un coşmar, aşa că te-am trezit.

— Îmi pare nespus de rău că v-am împiedicat să sfîrşiţi cum se cuvine prelegerea, că . . .

— Să nu mai vorbim despre asta! îl întrerupse profesorul.

— Vă mulţumesc pentru expunerea pe scurt a prelegerii. De fapt, să ştiţi că pe unde aţi colindat dumneavoastră cu vorba, eu am păşit cu . . . piciorul . . . Ba am stat şi de vorbă cu aceşti oameni de seamă şi . . . Să ştiţi, tovarăşe profesor, că şi eu mi-am îndeplinit într-un fel misiunile . . .

Se întrerupse, dîndu-şi seama că iar confunda visul cu realitatea.

— Desigur că le-ai îndeplinit, îi spuse profesorul Mateianu cu blîndeţe în glas. Deocamdată . . . în lumea visului . . . Într-o bună zi s-ar putea să ne întîlnim din nou, în realitate, poate chiar în acest amfiteatru, dacă bineînţeles nu te va părăsi interesul pentru medicină. Deocamdată, însă, trebuie să mergi acasă. S-ar putea ca părinţii tăi să fie îngrijoraţi, neştiind unde te afli. De acord?

— De acord! încuviinţă Alunel.

Atunci profesorul Mateianu se întoarse către studenţi:

— Cine e de serviciu dintre dumneavoastră?

— Eu! zise Ossian, apropiindu-se de profesor.

— Fii bun, te rog, şi condu-l pe Alunel pînă la ieşirea din facultate!

Deşi era dat din nou pe mîna lui Ossian, de data asta Alunel nu se mai înspăimîntă. Înţelesese, în sfîrşit, că Ossian cel rău rămăsese în lumea visurilor. După ce strînse mîna profesorului Mateianu, făcu un semn de rămas bun către studenţii din jur, apoi o îmbrăţişă pe Despina şi ieşi din amfiteatru urmat de Ossian.

Ajunşi în curtea facultăţii, Ossian i se adresă prietenos:

— Te rog să mă ierţi că te-am alergat atîta azi de dimineaţă, dar nu ştiam ce-i cu tine, ce cauţi aici. Şi-apoi mi-ai părut suspect cînd ai luat-o la fugă, în loc să te opreşti şi să-mi spui, ca tot omul cinstit, ce vînt te-aduce aici. În calitatea mea de student de serviciu, trebuie să controlez sălile de curs, de laborator, toate culoarele şi scările. Dacă mi se pare că ceva nu-i tocmai în ordine, trebuie să consemnez într-un proces-verbal. La fel şi cu Nea Haralambie, portarul. Omul şi-a făcut datoria. Cum era să-ţi dea voie să intri înăuntru, fără să te legitimezi.

În sfîrşit, Alunel pricepu că la mijloc fusese o neînţelegere. De altfel, cînd trecu pe lîngă gheretа portarului, Nea Haralambie îi zîmbi, făcîndu-i un semn prietenos cu mîna. Se despărţi de Ossian cu părere de rău, de parcă îşi lua rămas bun de la un vechi prieten.

Ajuns în stradă, Alunel se uită la ceas. Era doar 11. „Așadar, toată «călătoria» mea n-a durat decît două ore, își zise el. Am tot timpul s-ajung acasă, să mănînc și-apoi s-o pornesc spre școală".

Alunel iuți pasul spre casă. Se simțea bine, parcă întreaga lui ființă plutea. Nici nu vedea pe unde calcă. Deodată îi veniră în minte vorbele profesorului său de română, Ilie Mirea: „Fiecare lucru, la timpul său!" Se trezi completînd: „La timpul său, dar bine, temeinic! Numai străduindu-mă să învăț cît mai bine *azi*, voi păși *mîine* pe drumul luminos al acestei nobile științe — medicina".

Un zîmbet îi lumină fața bucălată la gîndul că, în sfîrșit, știa ce are de făcut ca visul lui să devină realitate.

SFÎRȘIT

